

ZBORNİK OBČIN

GROSUPLJE

IVANČNA GORICA

DOBREPOLJE

GOSPODARSKA, KULTURNA IN ZGODOVINSKA KRONIKA

27

GROSUPLJE 2012

ZBORNİK OBČIN GROSUPLJE, IVANČNA GORICA, DOBREPOLJE

Uredniški odbor: Ivan Ahlin, Rezka Bučar, Mihael Glavan, Ivan Grandovec, Roža Kek,
Jožef Marolt, Jakob Müller, Danijel Zupančič.

Glavni urednik

dr. Mihael Glavan

1295 Ivančna Gorica, Stična 140, tel. (01) 78 77 232

Odgovorni urednik

Ivan Ahlin

Taborska 17, 1290 Grosuplje, tel. (01) 78 71 117

Lektorica

dr. Jožica Narat

Korektorja

dr. Mihael Glavan, Marija Samec

Naslov uredništva in založnice: Mestna knjižnica Grosuplje, Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Zbornik izhaja s podporo vseh treh občin in s prispevki podjetij, ki so navedena v oglasnem delu.

Grafična priprava in tisk

Partner graf d.o.o., Grosuplje

Kolodvorska 2, tel.: (01) 78 61 177

Naklada

600 izvodov

VSEBINA

PODROČNA GOSPODARSKA IN KULTURNA ZGODOVINA

Breda Zupančič: Josip Lavrič, šentviški usnjar	5
Drago Samec: K vrsti grosupeljskih županov	19
Danijel Zupančič: Sto let združništva na območju občine Ivančna Gorica	27
Danijel Zupančič: Sto let šole na Muljavi	29

NAŠE OBČINE IN OBČANI

Peter Verlič: Občina Grosuplje v letih 2010-2011	31
Dušan Strnad: Občina Ivančna Gorica v letih 2010-2011	43
Janez Pavlin: Občina Dobrepolje v letih 2010-2012	51
Jožef Marolt: Blagovne znamke	65
Mojca Mlakar: Pekarna Grosuplje – razvoj in zaščita njenih znamk	73
Marjan Potokar: Pet desetletij rokometu v občini Ivančna Gorica	83
Majda Fajdiga: Novi modularni vrtec na Grosupljem	97
Mojca Mlakar: Pekarna Grosuplje – na nedavnih poteh ustvarjanja krušnih dobrot.	101

ZNANOST, KULTURA, KNJIŽEVNOST

Staša Kokot: Grosuplje mesto kipov 2004-2010	103
Andreja Smolič: Zakaj se izobražujemo v tretjem življenjskem obdobju	113
Jakob Müller: Med danico in večernico: pisatelj Ludve Potokar	125

KRONIKA, JUBILEJI, KULTURNI DOGODKI

Drago Samec: Raziskovalec in duhovnik Edo Škulj med glasbo in Škocjanom – ob 70-letnici.	129
Drago Samec: Slovenstvo, kultura in domači kraji – ob jubileju prof. Jakoba Müllerja.	135
Jožica Narat: Reka, ki me vrača v otroštvo: dve domovini Lojzke Avajanos	139
Jakob Müller: Kronika Kulturnega društva sv. Mihaela 2010-2012.	141
Jakob Müller: Mladost s kraljico športov – atletinja Milena Dremelj - Mušič.	143

GRADIVO

Drago Samec: Bibliografija domoznanskih publikacij občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje za leti 2010 in 2011	145
Marija Samec: Bibliografija člankov občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje za leti 2010 in 2011	179

PODROČNA GOSPODARSKA IN KULTURNA ZGODOVINA

JOSIP LAVRIČ, ŠENTVIŠKI USNJAR

*Breda Zupančič**

**»Če kje, velja tu pesem dela, in kdor je z dušo pri delu, bo videl,
da tudi delo ni brez poezije.« (J. Lavrič)**

Usnjarska obrt je v vseh časih predstavljala eno najmočnejših gospodarskih panog na svetu in koža eno najpomembnejših surovin. Usnjarstvo ima v Sloveniji zelo dolgo tradicijo. Z njim so bile tesno povezane sorodne obrti – sedlarstvo, jermenarstvo, čevljarstvo, torbarstvo, krznarstvo, rokavičarstvo. Med vojnama je bilo na slovenskem ozemlju še okoli 150 usnjarskih delavnic. Manjši obrati so začeli propadati, celotna usnjarska industrija pa je zašla v veliko krizo v drugi polovici 20. stoletja.

V Šentvidu pri Stični je od sredine 17. stoletja dalje usnjarsko obrt opravljala Lavričeva rodovina. Zadnji in najuspešnejši strojar in usnjar iz tega rodu je bil Josip Lavrič, dinamičen, podjeten in gospodaren obrtnik, trgovec in tovarnar z izrednimi organizacijskimi sposobnostmi. V svojem članku Nekaj o usnju in kožah, ki je izšel leta 1940 v *Trgovskem tovarišu*, ugotavlja, da »usnjarija zahteva tradicijo poleg znanja, izkušnje poleg veščine, potrpljenje poleg veselja,« in dodaja, da je »v malokateri stroki toliko rodbinske tradicije kakor v usnjarski. Samo v naši ožji domovini imamo velike usnjarije že po 100 in 150 let v eni in isti rodovini.«

Josip Lavrič je s pomočjo rodoslovcev sledil svojemu rodu več kot tristo let v preteklost. Na južni fasadi cerkve sv. Vida je pritrjena spominska plošča, na kateri so vklesani glavni in nekaj stranskih rodov Lavričev in Lavrichov, ki so v kraju opravljali strojarstvo in usnjarsko obrt. Na plošči je kot prvi usnjar v Šentvidu pri Stični zapisan Jože Lavrič (roj. okoli 1670), ki je prišel iz Mokronoga in se oženil z dekletom Katarino. Usnjarja sta bila njegova sinova Jurij (roj. 1703), 1727 poročen z Marijo Klun, in Gregor (roj. 1706), kot tudi Jurijev sin Martin (roj. 1738) in Jožef (roj. 1774, Jurijev vnuk?). Jožef je imel iz prvega zakona z Marijo Jeraj - Vidgovko sinove Jožefa (roj. 1807), Franca (roj. 1810) in Lovrenca (Lavrencij Lavrih, 1813–1873), ki je za njim prevzel in leta 1851 uradno osnoval usnjarijo, iz drugega zakona z Marijo Bajt pa sina Antona (1827–1881), ki je bil usnjar na Veliki Loki in so mu rekli loški stric. Lovrenc se je 1851 oženil z Ano Fink (1815–1855); otroka sta mu umrla, po drugem porodu tudi žena. Drugič se je poročil z Ano Polovšnik (1832–1890) in imel z njo štiri hčerke: Frančiško (por. Linc, Andrejčkova mati), Marijo, Johano in Otilijo, in štiri sinove, vsi so bili usnjarji. Sin Jožef (Josip, 1858–1924), Lorenčev Pepe, je bil usnjar v Šentvidu pri Stični. Sin Alojzij (1862–1907), grosupeljski stric, je bil strojar in usnjar na Grosupljem ob Cesti na Krko nasproti današnjega gostišča Krpan. Njegov obrat in posestvo je leta 1907 kupil Jakob Štrubelj, p. d. Cestarjev, za doto svoji hčerki Frančiški, poročeni z Alojzijem Žitnikom, p. d. Mežnarjevim Lojzom, usnjarjem, od 1932 do 1936 županom in nato predsednikom združene občine Grosuplje-Slivenica. Lovrenc Lavrih (1865–1931), konjiški stric, je bil usnjar v Slovenskih Konjicah. Z Ano Zinthauer sta imela štiri otroke: sina Alfreda (1895–1948), ki je nasledil usnjarsko obrt, in hčerke Ani, Gretl in Erno. Tudi Anton (1868–1940), mariborski stric, je bil usnjar, poročen pa je bil z Elizabeto Kure.

V drugi polovici 19. stoletja sta bila v Šentvidu dva usnjarja: Franjo Čebular in Jožef Lavrič. Oba sta bila tudi aktivna odbornika *Prostovoljne požarne branbe Šentvidske*, ustanovljene 1885. Lavrič je imel sprva

* *Velike Češnjice, 1296 Šentvid pri Stični, prof. ang. in nem. jezika*

manjšo usnjarsko delavnico. Leta 1893 mu je litijsko Okrajno glavarstvo dovolilo prestaviti strojno iz hiše št. 17 v hišo št. 36 in mu v njej odobrilo strojarsko napravo. V dvajsetih letih je imel zaposlenih že osem usnjarjev in osemnajst priučenih usnjarskih delavcev. V *Adresarju za Kranjsko* iz leta 1912 je kot usnjar v Šentvidu poleg Lavriča (*Laurič*) naveden še Tomaž Gantar, usnjarski mojster in leta 1925 eden od ustanoviteljev Skupne rokodelske zadruge za sodni okraj Višnja Gora ter član njenega upravnega odbora. Šentvidčan je bil tudi prvi predsednik odbora, mizarski mojster Štefan Bavdež.

Lavričev rod

Jožef Lavrič (Lavrih, 11. 9. 1858 – 17. 3. 1924) in Marija Krašovec (tudi Krašovic), p. d. Pekova Marička (1875–1899), sta se poročila leta 1895. Marija je bila hči Antona Krašovca (1843–1913), ki se je 30. 10. 1864 priselil v Šentvid iz vasi Ravnik, župnija Bloke. Hčerko Marijo, roj. 27. 11. 1895, sta Lavričeva izgubila čez tri mesece, 27. 8. 1898 pa se jima je rodil sin Jože (Josip), poslednji usnjar iz rodu Lavričev. Krščen je bil 29. 8. kot Josefus Joannes. Mati mu je še neenoletnemu umrla. Skrb zanj je prevzela materina teta Terezija Krašovec (*1854 Ravnik na Blokah, †1946 Šentvid pri Stični), nato pa ga je za nekaj let vzela k sebi družina materinega strica Johana Krašovca (1840–1911) v Podstrmcu pri Velikih Laščah. Stikov niso nikoli prekinili, saj ga je Johanov sin Andrej, gostilničar in furman, po Josipovi vrnitvi v rodni kraj skupaj s sinom Miroslavom vsako leto obiskoval.

17. 10. 1906 se je Jožef Lavrič drugič oženil, tokrat z Emilijo (Milo) Löbl (1885–1954), hčerko ravnatelja tekstilne tovarne v Preboldu. Imela sta tri otroke, Karla (19. 3. 1910 – ?), kasneje usnjarka v Erdingu na Bavarskem, poročena za Ano Steinberger, Lovrenca (1914–1924) in Ano (30. 9. 1921 – ?), poročeno Lubey, ki se je preselila v Avstrijo.

Josip Lavrič je 15. 9. 1904 začel obiskovati 4-razredno ljudsko šolo v Šentvidu pri Stični. Njegova učiteljica v prvem razredu je bila Ana Gerstenmayer, v drugem pa Tonči Hribar. Bil je odličen učenec. V katalogu za drugi razred je črka -č na koncu njegovega priimka popravljena na -h, torej se je takrat uradno pisal Lavrih. Iz poročne knjige je razvidno, da je bila leta 1909 pri podatkih o poroki Jožefa Lavriha in Emilije Löbl naknadno odobrena sprememba priimka Lavrih v Lavrič.

Po končani štirirazrednici je bil Josip od 1. junija 1915 do maja 1917 usnjarski vajenec pri stricu Lovrencu Lavrichu (tudi *Laurichu* ali *Lorenzu Lauritschu*) v Slovenskih Konjicah, kjer si je pridobil pomočniško in mojstrsko spričevalo. Stric Lovrenc se je rodil leta 1863 v Šentvidu pri Stični, se v domači usnjariji izučil obrti in postal usnjarski pomočnik. Leta 1894 je od rodbine Pressinger kupil manufakturno delavnico v

Slovenskih Konjicah in jo razvil v tovarno, po drugi svetovni vojni preimenovano v Tovarno usnja ali Konus. Med prvo svetovno vojno je tovarna z velikim dobičkom delala izključno za vojaške potrebe. V popisu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani leta 1919 se med 14 industrijskimi obrati usnja omenja tudi *Lorenz Lauritsch, Lederfabrik, Slovenske Konjice*. V tridesetih letih ji je pripadlo tretje mesto med največjimi usnjarskimi tovarnami v Dravski banovini. Po Lovrenčevi smrti leta 1931 je tovarno prevzel njegov sin Alfred (1895–1948), a ga je velika gospodarska kriza prisilila v občutno zmanjšanje proizvodnje. Da bi prebrodili krizo, so leta 1932 začeli izdelovati tudi pogonsko jermenje, pikerje (dele za tekstilno industrijo) in kromovo usnje za športne čevlje.

Josip Lavrič se je po končanem uku pri stricu Lovrencu ukvarjal tudi z rudosledstvom, iskanjem in raziskovanjem rudnih nahajališč, kar je po prvi svetovni vojni močno pospeševal ljubljanski Okrožni rudarski urad. Sodeloval je z Josipom Paulinom z graščine Grič nad Zabrdjem pri Mirni na Dolenjskem, ki je imel Prodajno pisarno čeških salonskih briketov in premoga v Ljubljani. Raziskave nahajališča premoga pri Ortneku na Dolenjskem, ki jih je vodil prof. dr. Karel Hinterlechner, tedanji predstojnik Mineraloškega inštituta ljubljanske univerze, niso dale spodbudnih rezultatov, prav tako tudi ne raziskave v katastrskih občinah Draga, Gorenja vas, Križna vas, Luče, Velika Loka, Dedni Dol in Hudo, zato je Lavrič prijavljene prostoslede februarja 1922 odjavil. Z rudosledstvom je zaključil, ne pa tudi z znanstvom z dr. Hinterlechnerjem in njegovo družino, saj se je njegov sin Loren leta 1957 poročil s Hinterlechnerjevo hčerko Dorotejo.

Josip Lavrič je svoje zaposlitve opisal v dopisu *Zavodu za socialno zavarovanje LR Slovenije* v Ljubljani decembra 1952, ko je zaprosil za priznanje službenih let in prevedbo invalidske pokojnine. Od 1. 6. 1917 do 15. 5. 1919 naj bi bil vojak v svetovni vojni. Izučil se je usnjarske obrti in leta 1918 maturiral se na trgovski šoli v Gradcu, vendar naj bi bil dokument izgubil v času službovanja v Franciji. Po vojni je skušal v Gradcu nabaviti duplikat, toda brezuspešno, ker je bil arhiv trgovske akademije med vojno popolnoma uničen. Svojo trgovsko izobrazbo je dokazoval s službo pri *Češki industrijalni banki Slavija* v Ljubljani, kjer je bil od 2. 6. 1919 do 15. 4. 1921 likvidator. Kot bančni dirigent Trgovske banke je služboval od 15. 4. 1921 do julija 1923. V Novem mestu je bil ravnatelj novomeške podružnice Slovenske eskomptne banke, ki jo je leta 1923 prevzela ljubljanska Trgovska banka. Od 21. 7. 1923 do 23. 10. 1923 je bil usnjarski pomočnik pri L. Laurichu v Konjicah. Istega leta je odšel v tujino, kjer je ostal do leta 1928. Kot usnjarski pomočnik je bil od 5. 11. 1923 do 29. 11. 1923 zaposlen pri tvrdki Fauneries Lombardet v Lyonu in od 15. 12. 1924 do 1. 7. 1926 pri tvrdki Marcel Delamaire v Parizu. Kot priložnostni delavec je od 3. 7. 1926 do 20. 9. 1927 delal v pristaniščih Le Havre, Antwerpen, Rotterdam in Liverpool. Ves čas se je izobraževal v usnjarski stroki, si pridobil praktično znanje, spoznaval sodobne stroje in tehnološke postopke ter se učil tujih jezikov.

5. oktobra 1924 je v St. Fousu (Rhône) v Franciji sestavil lastnoročno oporoko »za slučaj nenadne smrti, ali tudi v vsakem drugem slučaju, ako ne bi napravil drugega volila«. Pogreb naj se izvrši najbolj skromno in poceni na kraju smrti. Denar naj se razdeli med brata Dragotina (Karla, op. B. Z.) in Lovra, sestro Anico in materino teto Terezijo Krašovec, mačehi Emiliji pa je volil pohištvo, obleko, perilo, puške in nekaj drugih premičnin, in to s prošnjo, da jih »razdeli po svoji uvidenosti med svoje otroke«. Del sredstev je volil Jugoslovanskemu sokolskemu savezu v Ljubljani »kot skromno podporo k delu za duševno ujedinjenje jugoslovenskega naroda in za širitev slovanske vzajemnosti«. Knjige naj dobi Sokolska knjižnica v Šentvidu pri Stični. Vse ostalo premoženje je volil Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani: dve parceli z 10 ha gozda v Radovanci pri Šentjanžu na Dolenjskem, terjatev do Josipa Vokača, vknjiženo na posestvo in hišo v Novem mestu, 25 delnic Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani in vse morebitno premoženje, ki bi se nahajalo na njegovem računu pri tem zavodu in pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani. Volilo je obrazložil z besedami: »Ta preostanek volim Družbi Sv. Cirila in Metoda v Ljubljani z željo, da naj bi služilo kot temeljni kamen družbini šoli kje v Stari Srbiji ali Macedoniji, da bi se s tem dokumentiralo jedinstvo naroda od Soče do Soluna in da bi se razširilo delovanje družbe na celo državo. Slovenci smo premajhen delič naroda, da bi mogel kljubovati sam tujcem, in popolni in edini naš spas leži v popolni skupnosti naroda, ki bo resnična takrat, ko se bo pokazal Ljubljani isti interes za

Maglenske Jugoslovane [verjetno misli na Meglenske Vlahe ali na splošno Makedonce, op. B. Z.] kakor za Primorce in Korošce in obratno v Skoplju.«

Spomladi leta 1924 je umrl Josipov oče Jožef, 19. julija pa še desetletni polbrat Lovro, o čemer Josip očitno ni bil obveščen, sicer ga v oporoki ne bi bil omenil. Zastopnik drugega polbrata Karla je postal Jožefov brat Lovrenc Laurich. Karel se je tako preselil k stricu v Slovenske Konjice, Ana pa je ostala pri materi Emiliji v Šentvidu. Novo hišo v Šentvidu 32, strojarno ob šentviškem potoku Maklenk z vsem pripadajočim orodjem, hlev s podom, šupo, svinjske hleve in kozolec ter travnik z njivo je Lovrenc Laurich 24. 8. 1926 oddal v najem izdelovalcu kož Alojziju Mohoriču in N. Remcu. Najemno pogodbo je sklenil za osem let.

Poročna fotografija

Josip se je v domovino vrnil leta 1928. Posla se je najprej lotil v Beogradu, kjer si je našel stanovanje na Dušanovi ulici 37. Dne 17. 1. je objavil sporočilo, da s soglasjem Beogradske trgovačke komore, izdanim 4. 1. 1928, odpira »posredničku radnju za kupoprodaju koža, koju će voditi pod firmom Josip Lavrič«. Jeseni istega leta se je v Sloveniji poročil z Jakobino Mandelj.

Josip, ki se je bil medtem preselil v Ljubljano na Vegovo 6, je z dekretom Okrajnega sodišča v Višnji Gori z dne 22. 4. 1929 dosegel, da je postal sovaruh mladoletnima polbratu in polsestri. 29. 5. je prejel Karlovo pismo iz Konjic, v katerem mu je le-ta sporočil, da namerava doma, kar je njegovega, prodati, in pristavil: »Če se Ti za domačijo zanimaš, mi piši ali pa pridi sem, da se pomeniva, kaj in kako.«

Josip mu je odpisal dne 9. junija: »Kakor me na eni strani preseneča tvoja vest, da nameravaš domačijo prodati, tako sem na drugi strani zadovoljen, da si se spomnil mene, kajti to, kar se danes na našem domu dogaja, je gotovo zelo žalostno za nas vse, ki smo od tu doma. Svoj čas sem ti že rekel, da sem pripravljen dom prevzeti, ako ne bi ti sam nameraval istega vzdrževati, da ne bi razdejavali naš dom tujci, kakor se to danes dogaja.« Josip je bil namreč zelo razočaran nad najemnikom Mohoričem, ki je po njegovem iz delavnice napravil nepredstavljivo 'štalo' in je tudi druge prostore in posestvo zelo slabo vzdrževal. Zato se je odločil: s prihranki je od polbrata odkupil očetovo posestvo in strojarno, jo z veliko prizadevnostjo popolnoma prenovil in v nekaj letih razširil v sodobno tovarno usnja. Zaposlil je večje število delavcev, ki so strojili kože in izdelovali usnje za podplate in podloge ter vrhnje usnje. Kakšna je bila tovarna leta 1932, je razvidno z risbe, ki še danes visi v poslovnih prostorih podjetja Iskra TELA v Šentvidu.

Ker je bil zelo podjeten in so njegovi prihodki strmo naraščali, je začel kupovati njive in gozdove in je sčasoma postal največji posestnik v okolici Šentvida, le zemljišča za širitev tovarne mu ni uspelo pridobiti. Zemlje sam ni obdeloval, temveč jo je dajal v najem. V Ljubljani je leta 1933 kupil hišo na Dolenjski cesti 24 (danes št. 83) na Rudniku, ki mu je služila kot upravna stavba. V njej je imel tudi razkošno stanovanje,

v katerem sicer ni bival, je pa kot odličen in radodaren gostitelj sprejemal poslovneže in znance. Pridobil je tudi okoli pet tisoč kvadratnih metrov velike prostore za javno skladišče usnjarne, ki ga je tik pred vojno še dodatno razširil. Leta 1946 je te prostore zasedla Državna tovarna tekstilnih potrebščin Utensilia. Lavrič je imel tudi biro na Cankarjevem nabrežju 1 v Ljubljani in je na svoji vizitki kot dejavnost navedel trgovino z usnjem, kožami in strojili, zlasti z usnjem za industrijo čevljev, ter nakup in prodajo ježic, čresla in surovih kož. Na zaščitni znak za kože je dal natisniti prve tri črke svojega priimka, Lav, na kože za izvoz pa Law. Lav po hrvaško pomeni lev, zato je pogosto uporabljal tudi simbol leva.

Usnjarna

V usnjarni je med vojnama redno delalo od šestdeset do osemdeset ljudi, občasno več kot sto, še leta 1941 jih je bilo 105. Njihov največji konkurent je bila Knafličeva usnjarna v Šmartnu pri Litiji. V članku Nekaj o usnju in kožah je Lavrič zapisal, da izvažamo ovčje in kozje kože, v svinjskih kožah pa da ima ožja slovenska domovina celo svetovni monopol, saj izvažajo »tako strojene, kakor tudi surove malone po vsem svetu«. Usnje je prodajal in izvažal največ v Nemčijo. Zaradi poslov je bil velikokrat odsoten, pogosto je potoval v tujino, tudi z osebnim avtomobilom. Leta 1937 je načrtoval celo gradnjo letališča in nakup lastnega letala za poslovne polete, vendar mu načrtov ni uspelo uresničiti. Za nemoteno proizvodnjo sta v njegovi odsotnosti skrbela delovodja in ekonom. Njegova desna roka je bila Pavla Kobal, sicer izučena trgovka, ki je kot pisarniška delavka opravljala vsa administrativna in knjigovodska dela. Imela je celo vozniški izpit in je po potrebi vozila osebni avto pa tudi tovornjak. Kasneje je Lavriču tudi gospodinjila.

V članku v *Dolenjskem listu* z dne 23. septembra 1950 beremo, da je tovarnar Lavrič med drugo svetovno vojno skrivoma dobavljal usnje za potrebe brigad in čevljarских delavnic na osvobojenem ozemlju v Beli krajini. Partizane je podpiral tudi s precejšnjimi denarnimi sredstvi. Od 8. 9. 1943 do 5. 5. 1944 je aktivno sodeloval pri Glavnem štabu NOV in PO.

Dokler je bil Šentvid pod italijansko okupacijo, je usnjarna obratovala v nezmanjšanem obsegu. Manjša italijanska posadka je usnje zahtevala za potrebe svoje vojske, prav tako partizani, ki so poleg usnja hoteli zapleniti tudi italijanske topove, shranjene v prostorih tovarne. Tomšičeva in Gubčeva brigada sta v noči na 14. januar 1943 tovarno napadli in jo požgali. Lavrič jo je v najkrajšem možnem času obnovil. Italijani so zatem vojaško posadko okrepili in jo nastanili v šolskem poslopju. Takoj po kapitulaciji Italije, v noči z 8. na 9. september 1943, sta italijanska vojska in belogardistična posadka zapustili Šentvid. Oblast so za kratek čas prevzeli partizani, ilegalci in simpatizerji OF. Leta 1944 sta del Dolenjske in Suhe krajine zasedla nemška vojska pod vodstvom stotnika Ericha Schumacherja in elitni domobranski bataljon pod vodstvom poveljnika Dušana Meničanina, v Sloveniji rojenega bosanskega Srba. V Šentvidu, Stični in Višnji Gori so nastale močne domobranske postojanke. V Šentvidu so za sedež obeh poveljnikov in vojaških posadk

izbrali prostorno in trdno grajeno Lavričevo hišo.

Delovna soba

5. maja 1944 so Lavriča internirali. Časnik *Slovenec* je 10. 5. 1944 prinesel vest z naslovom Na vrsto so prišli terenci: »Domobranci so zajeli gnezdo terencev v Št. Vidu pri Stični. Ujeta je velika riba: komunistični pomagač in kapitalist usnjar Lavrič«, ki je bil že »od početka komunističnega banditovanja velik podpornik OF. Sprva je bila njegova podpora predvsem v velikih denarnih vsotah ... s katerimi je ta kapitalist podpiral tiste, ki uničujejo naše narodno premoženje. Pa ni bilo samo to, ampak tudi vse delo njegove tovarne in vse njegove poslovne zveze so bile v službi komunizma. Zaloga usnja in obratovanje v usnjarni je bilo vedno na razpolago za komunistične potrebe. Komunistične davke, ki so jih banditi izsilili od obubožanega ljudstva s svojimi boni, je Lavrič po svojih 'poslovnih zvezah' kot svoj lasten denar pošiljal v Ljubljano.« O prijetju Lavriča in »znanih terenskih zlikovcev Rojca Karla, sedlarja Eržena in kovača Štrempfla« je poročal tudi *Slovenski dom* 13. 5. 1944 v članku Iz obrambe v napad! Pregled domobranskih uspehov med boji s tolovaji v preteklem tednu.

Lavrič je bil najprej zaprt v sodnih zaporih v Ljubljani. Usnjarna je prišla pod sekvester. Uradno določen začasni upravitelj je od 3. 6. 1944 do 24. 7. 1945 zelo natančno vodil podatke o gospodarjenju s skladiščem na Rudniku ter s tovarno in posestvom v Šentvidu; skušal je upoštevati Lavričeva navodila in mu poročati. 5. 6. 1944 se je z odredbo nemškega svetovalca pri Pokrajinski upravi začela evakuacija usnjarne. Tovorni avtomobili so iz Šentvida najprej odpeljali surove kože, kasneje tudi polizdelke in strojila. Kolono je spremljal delovodja Lavričeve usnjarne Tone Nose. Z evakuacijo so nadaljevali do 13. 6., vse do izpraznitve tovarne. Blago je v Ljubljani prevzel usnjar Adolf Mergenthaler ml., ki je bil skupaj s sestrama Marto, por. Stojan, in Berto, por. Piuk, lastnik usnjarne v Mostah, od leta 1938 pa tudi lastnik trvdke Indus, tovarne usnja in usnjenih izdelkov. Oktobra 1944 so bili po spremenjeni družbeni pogodbi vsi trije imenovani za poslovođe namestnike. Lavrič je bil z Mergenthalerji sicer v dobrih poslovnih in prijateljskih odnosih. Za pregled iz Šentvida pripeljanih kož je bil zadolžen Lavričev konkurent trgovec Savel Kalin, lastnik Mokronoške tovarne usnja, ki je bival v Ljubljani in je sredi leta 1944 kupil tudi nekdanjo Pollakovo tovarno usnja na Vrhniki. (Leta 1946 je bila podržavljena in se je preimenovala v Industrijo usnja Vrhnika.) Kalin je med šentviškimi kožami odkril krupone mokronoške tovarne, ki so mu bili pred časom odtujeni. Pritožil se je sekvestru, le-ta pa je takoj zahteval pojasnila od šentviškega delovodje Toneta Noseta in knjigovodkinje Pavle Kobal. Ugotovljeno je bilo, da je bila tovarna v Šentvidu *proti volji lastnika primorana* sredi zime zamenjati približno 80 komadov polizdelanih kruponov iz mokronoške tovarne za 80 komadov lastnega izdelka, ostalih 300 komadov pa je *morala* izdelati in vrniti dotičnemu partizanskemu odredu ...

9. junija 1944 je bila aretirana in v Ljubljano odpeljana tudi Pavla Kobal. Sekvester je Toneta Noseta po-

slal v Šentvid s pismenimi navodili za vodstvo in vzdrževanje tovarniških naprav in posestva. Naloge sta prevzela Kastelic st. in Rudolf Kraševce, Ivan Kastelic pa je prevzel vodstvo gradbenih del na Rudniku. Delavci, premješčeni iz obrata Šentvid na Rudnik, so spadali pod t. i. obvezno civilno službo in niso bili vpoklicani v vojsko. Tone Nose je bil dodeljen tvrdki Indus. Ko je sekvester sredi julija obiskal Šentvid, je ugotovil, da se za usnjarno in posest dobro skrbi: naprave in objekti so bili ustrezno zavarovani, v skladiščnih prostorih, mehanični in mizarski delavnici je vladal red. Posestvo je bilo obdelano, živina, kolikor ni bila prisilno odpeljana, je imela dobro oskrbo. Po *ugotovitvi sposobnosti* je imenoval Jožeta Krištofa (1916–1988), vzdrževalca v mehanični delavnici usnjarne, »za čas odsotnosti lastnika za polno odgovornega delovodjo vsega gospodarstva tvrdke J. Lavrič v Št. Vidu«. Dal mu je vsa potrebna navodila glede organizacije dela in gospodarskih vprašanj obrata ter mu zagotovil mezdo z mesečno nagrado ter hrano in stanovanje v Lavričevi hiši.

Emblem usnjarne

Sekvester se je odgovorno in požrtvovalno ukvarjal z raznimi denarnimi, bančnimi in odvetniškimi posli, povezanimi z Lavričevo tvrdko. Skušal je preprečiti prisilno prodajo tovarniškega traktorja in rekviviranje Lavričevega osebnega avtomobila znamke Škoda (sicer napisanega na Kobalovo). V Šentvidu je vodil pogovore s poveljnikoma Schumacherjem in Meničaninom (9. 12. 1944 je v bližini Novega mesta padel v boju s partizani, op. B. Z.), v Ljubljani pa s poveljnikom domobrancev podpolkovnikom Francem Krenerjem in kasneje s komisijo Platzkommande, ki je določila, katere stanovanjske, kletne in skladiščne prostore na Rudniku bodo zasedle nemške oborožene enote. Kljub temu da se ne eni ne drugi niso odločili za daljše bivanje na Rudniku, so prostori ostali še naprej rezervirani za vojaške potrebe.

Knjigovodkinja Pavla Kobal je bila izpuščena iz zapore 7. 9. 1944, vendar je potno dovoljenje za Šentvid dobila šele 3. 1. 1945. Le dva dni po njeni izpustitvi, 9. septembra, so Lavriča odpeljali iz ljubljanskih sodnih zaporov v Begunje in naprej v koncentracijsko taborišče Ljubelj, ki je bilo zgrajeno 1943 kot pomožno taborišče Mauthausna.

Sekvester je 28. 10. 1944 komandantu Schumacherju pisal osebno pismo, v katerem ga je prosil, da v primeru vpoklica letnikov 1904–1928 oprosti določeno število zaposlenih delavcev, predvsem strokovne moči za vzdrževanje obratovalnih naprav v usnjarni. Slab mesec dni kasneje so kljub prošnji mobilizirali praktično vse zdrave moške od 16 do 40 let. Poleg delovodje Jožeta Krištofa je v tovarni ostalo samo še sedem ne preveč krepkih moških.

Tako se je zaključilo dotlej najtežje poslovno leto tvrdke J. Lavrič. Vendar vojne še ni bilo konec. Šentviško usnjarno so 1. marca 1945 bombardirala zavezniška letala iz baze v Italiji in ponovno je pogorela. Lavrič je dobil dovoljenje za prestop meje zaradi zavarovanja porušenih objektov. 5. aprila zvečer je prispel v

Ljubljano. Najprej si je ogledal prostore na Rudniku, 13. aprila pa še obrat v Šentvidu in dal navodila za delo. Potem se je moral vrniti v taborišče, od koder je bil dokončno izpuščen 15. maja 1945.

10. junija se je na Rudnik vselila tankovska armada in zasedla vse prostore, tudi stanovanjsko hišo. Tri dni kasneje je bila izdana odredba za ustavitev strojenja v Šentvidu, vse kože naj bi odpeljali. Zadnji zapis sekvestra je s 24. julija 1945, nakar je Lavrič bržkone prevzel polno vodenje tovarne. Na prigovarjanje Borisa Kidriča je tovarno deloma – do tri četrtine – obnovil in celo nekoliko razširil. Konec leta 1945 je tovarna še vedno obratovala s četrtinsko kapaciteto. Da mu je ne bi nacionalizirali, jo je 29. 8. 1946 z izročilno pogodbo podaril Ministrstvu za industrijo in rudarstvo vlade LR Slovenije v *občeljudsko last*. Pričakoval je, da bo imenovan za upravitelja in da bo dobival vsaj skromno plačo. V njegovi lasti je ostala hiša z vrtom in bazenom ob tovarni, tovarno, staro (rojstno) hišo in posestvo pa so podržavili in deloma razdelili med agrarne interese. 16. 9. 1946 je ministrstvu izročil tudi industrijsko zgradbo in stanovanjsko hišo v Ljubljani, ki so ju v upravo dodelili podjetju Utensilia, tovarni tekstilnih potrebščin. Za odškodnino je dobil hišo na Golovcu, ki jo je prepisal na sina Lorena.

Od 1. 3. 1947 do 15. 5. 1949 je Lavrič delal kot akordni prevzemalec lesa pri firmi Hieng & Kobenter, od 15. 5. 1949 do 26. 4. 1951 pa pri Jugoinspektu kot kontrolor – šef oddelka za razne artikle. Za ta posel je bila po njegovih besedah potrebna ne samo visoka strokovna usposobljenost, ampak tudi znanje tujih jezikov, on pa je poleg jugoslovanskih jezikov »perfektno obvladal nemški, francoski in italijanski jezik« in je pomagal kot tolmač. Istega leta je bil spoznan za 75-odstotno delanezmožnega in bil invalidsko upokojen. Pokojnina mu je bila priznana 26. 4. 1951. Oktobra in ponovno decembra 1952 je z dodatnimi dokazili zaprosil za prevedbo v višji pokojninski razred.

Josip Lavrič je umrl 16. avgusta 1967 ob 21.30 na svojem domu v Šentvidu 93 za posledicami kroničnega obolenja srčne mišice. Pogreb je bil 18. avgusta na pokopališču v Šentvidu.

Lavričev portret

Josip in njegova družina

Lavrič se je 23. septembra 1928 poročil s tri leta starejšo modistko Jakobino (Joki), rojeno Mandelj (25. 7. 1895 – 12. 11. 1980). Poročni obred je bil v kapeli sv. Cirila in Metoda v Vratih, župnija Dovje. V poročnem listu je kot kraj bivališča trgovca Josipa naveden Beograd, Dušanova ulica 37a, trgovka Jakobina pa je stanovala na Bleiweisovi 15 v Ljubljani. Poročil ju je katehet Vinko Lavrič, ki ga je pooblastil župnik Pečarič, priči pa sta bila Ivan Korenčan in Josip Mandelj, Jakobinin oče (1865–1951). Mandlji so bili poldrugi gruntarji na Farškem Kalu 3 (tudi Srednjem Kalu), po domače se je reklo pri Hribarjevih. Josip Mandelj je bil nekaj časa ravnatelj Tobačne tovarne in nato kurator (skrbnik) deželne banke. Hčerki Jakobini je zapustil stanovanje v Ljubljani, hčerki Vlasti, poročeni s prof. Jušem Kozakom (1892–1964), pa hišo v Šentvidu.

Lavričeva družina je do začetka petdesetih let živela Pod Trančo 2 v Ljubljani. Lavrič je na Mali čolnarski 17 ob Malem grabnu postavil dve hiši, zidano enodružinsko in manjšo, deloma leseno hišo, vendar je sam večinoma bival v hiši ob usnjarni v Šentvidu pri Stični. Mačehi Emiliji je v stari rojstni hiši zapisal kot – hrano in stanovanje. Jakobina je večidel stanovala v stari Ljubljani, kjer je imela obrtno delavnico, in kasneje pri sinu Lorenu na Golovcu. Loren, s polnim imenom Lavrencij Andrej Mihael Jožef (11. 8. 1930 – 6. 9. 1974), je v Ljubljani diplomiral iz tehniške kemije, služboval v Papirnici Vevče in kasneje poučeval na Srednji tehniški šoli v Ljubljani. 29. 11. 1957 se je poročil z dipl. inž. kemije Dorotejo (Tejo) Hinterlechner (12. 1. 1930 – 8. 11. 2001), hčerjo univ. profesorja Karla Hinterlechnerja, mineraloga, petrografa in geologa, enega od ustanoviteljev Univerze v Ljubljani (1918) in njenega večkratnega (pro)rektorja in (pro)dekana, ter Agneze (Nežike) Omerzo. Teja je imela brata Karla, strojnega inženirja, in sestro Ano, poročeno Ravnik, petrografinjo, ki živi v Ljubljani. Zakon Lorena in Teje je bil brez otrok.

Josip Lavrič, vsestranska osebnost: lokalni veljak, turistični delavec, lovec, pohodnik ...

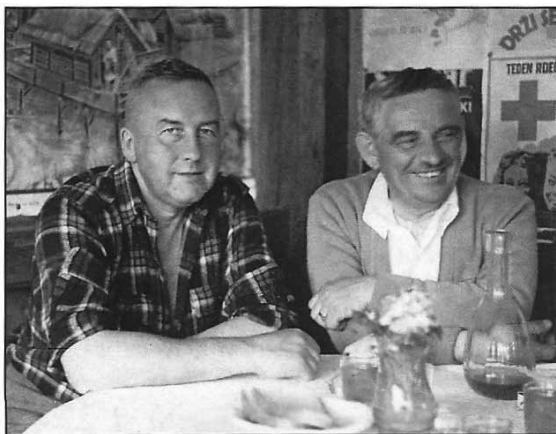
Lavrič je bil trden, prodoren, večš in iznajdljiv gospodarstvenik. Kot izredno nadarjen in razgledan mož je bil spoštovan in priljubljen sovaščan. Ker je nekaj časa živel v Franciji, so ga klicali Francoz. Vedno so ga spoštljivo naslavljali gospod, nikoli, niti po vojni ne, tovariš.

Vizitka firme Lavrič

Usnjarna je za obratovanje potrebovala veliko vode, zato je organiziral raziskovanje jam ob vznožju Gradišča nad Stično. Ker je bil lastnik večine zemljišč na Gradišču, se verjetno zato po njem imenujeta dve jami: večja Šimenkova (tudi Šimankova ali Šimonkova) jama, imenovana tudi Lavričeva jama ali Jama

pod Gradiščem, in manjše kraško brezno s podzemno vodo. Po njem se imenuje tudi jamski rov. Vhodno brezno Šimenkove jame se nadaljuje v Rov dobre nade, ta pa v višje ležeči Zgornji (Rojčev) rov in nižje ležeča Desni (Fedranov) rov in Levi (Lavričev) rov. Na koncu Fedranovega rova, imenovanega bržkone po zasebnem in nato okrajnem zdravniku Gregorju Fedranu pl. Fodransbergu (tudi Fedransbergu in Födranspergu, roj. istega leta kot Lavrič) s Hudega, je 19×17 metrov veliko sifonsko jezero, ki so ga vaščani dosegli, potem ko so leta 1933 na Lavričevo pobudo v jamo spustili lesene lestve. Leta 1938 je bil tudi eden glavnih pobudnikov za izgradnjo krajevnega vodovoda. Polovico stroškov je pokrila Dravska banovina, drugo polovico Lavrič sam. Vodohran na Farovškem hribu je zajemal vodo iz izvira Maklenk (tudi Meklenovec) in iz Češenjskega potoka, črpališče pa je bilo pri usnjarni. Tovarna je imela še vedno premalo industrijske vode, zato je Lavrič naročil nov vodovodni projekt za napeljavo vode iz izvira potoka Češnjice v usnjarno. Leta 1943 ga je izdelal inž. Dolničar iz Ljubljane, vendar do realizacije ni prišlo. Po osvoboditvi je bil Lavrič član gradbeno-vodovodnega odbora Kmetijske zadruga NAPROZA v Stični. Leta 1950 so jamarji ponovno raziskali jame, tokrat na pobudo Komiteja za kovinsko industrijo, ki je za obratovanje tovarne v Šentvidu prav tako potrebovala veliko vode.

Lavrič in Kraševc

Ko Lavrič ni smel več voditi svoje tovarne, se je posvetil reševanju javnih zadev ter napredku in turističnemu razvoju kraja. Po tujih zgledih je 1959 aktiviral Turistično-olepševalno društvo. Registrirano je bilo 29. 3. 1960, tajnica je bila Pavla Kobal. Pri Smolejevih v Grižah je ustanovil Vidovo, mednarodni turistični kamp za turiste, ki so prihajali po dolenjki; bil je vpisan celo v svetovni register. Po Lavričevi smrti je avtokamp do opustitve vodil Jože Krištof, ki je postal tudi predsednik Turističnega društva. Lavrič se je zanimal tudi za umetnost in arheologijo in si je v gradu Podsmreka pri Višnji Gori po drugi svetovni vojni uredil sobo, v katero je prenesel nekaj arheoloških izkopanin in umetniških slik.

Lavrič je bil velik ljubitelj narave, dejaven član planinskega društva in lovske družine. Lovska družina je bila ustanovljena 25. 8. 1946 z imenom LD Gradišče. Leta 1953 so jo razpustili in lovišče razdelili med tri lovske družine: Šentvid, Stično in Krko. Samostojna LD Šentvid pri Stični je začela 9. 10. 1954. Lavrič je bil lovec od mladih let in lovski zakupnik od 1914 do 1941. Kot izkušen lovec, ki si je nabiral izkušnje o lovstvu tudi v tujini, predvsem v Franciji, je bil svetovalec drugim lovcem. Bil je strasten lovec na malo divjad, zlasti lisice. Dobro je poznal lovišče in lovska stojišča, ki jih lovci še danes na več krajih imenujejo *Lavričevi štanti*.

Na Lavričevo pobudo so lovci leta 1956 zgradili lovsko kočo v Bojanskem. Preskrbel je dovoljenje za postavitev in navdušil več svojih prijateljev, obrtnikov iz Ljubljane, sicer nelovcev, da so se združili v družbo prijateljev lovskih koč in denarno podprli gradnjo. Zavzemal se je tudi za lovski turizem in je prve lovske

turiste, predvsem iz Avstrije in Nemčije, vodil prav on.

Jesen 1956 je bil pobudnik tudi za gradnjo koče na 610 metrov visokem Felič vrhu (tudi Velič vrh ali Blečji vrh). Koča je bila namenjena tudi turistom in izletnikom. Najprej se je imenovala Lovska koča na Govejku, nato pa so jo preimenovali v Lectov grad po istoimenski Kozakovi povesti oziroma, kot zatrjujejo šentviški lovci, v spomin Hostnemu Matevžku iz Šentpavla, čigar lesena hišica je bila obložena z ilovico v barvi lecta.

Josip Lavrič je bil leta 1957 odlikovan z znakom za lovske zasluge. Iz hvaležnosti za požrtvovalno delo pri gradnji in organizaciji lovske družine so mu 25. 8. 1968, ob obletnici njegove smrti, odkrili spominsko obeležje na vhodni steni koče v Bovjanskem.

Lavrič je postavil lovsko kočo tudi na Gradišču (519 m). Kasneje je zemljišče s kočo postalo delno last šentviške Lovske družine in delno šentviškega Turistično-olepševalnega društva, zatem pa Avto-moto društva Šentvid, ustanovljenega 1946 v Ivančni Gorici kot Avto-moto grupa. Eden od ustanoviteljev AMD in Združenja šoferjev in avtomehanikov Ivančna Gorica je bil Jože Kristof. Prvo progo za motokros so člani AMD speljali prav na Gradišče, kjer so dirke organizirali od 1967 do 1976, ko so jih preselili v Dolino pod Kalom – Cukrarno. Leta 1987 je Planinsko društvo Šentvid pri Stični prevzelo propadajočo kočo na Gradišču in jo obnovilo kot turistično in planinsko točko. Odprli so jo 1. 5. 1990 in jo poimenovali Lavričeva koča. Člani planinskega društva so leta 1997 uredili in po Lavriču poimenovali tudi 17 kilometrov dolgo planinsko pešpot. Pohod je organiziran vsako tretjo nedeljo v oktobru, vsako zadnjo nedeljo v septembru pa od leta 1999 dalje tudi tek po Lavričevi poti.

Lavričeva rodbina

Po nacionalizaciji

Do leta 1947 je bila v Sloveniji podržavljena vsa zasebna lastnina, tudi vsa proizvodna sredstva. Lavričevo usnjarno so ukinili, stroje so zaradi planskega gospodarstva, ugodnejših demografskih razmer in povezave z glavnim mestom odpeljali v druge usnjarne, večidel v usnjarno na Vrhniko. Prostore tovarne je leta 1946 prevzelo podjetje Breza za izdelavo lesenih klinčkov za čevljarstvo industrijo, vendar proizvodnja ni dobro stekla. Poslopje je za njim prevzelo Kovinarsko podjetje z Iga, ki je takrat izdelovalo štedilnike na trdo gorivo. Obrat je deloval skoraj pet let, potem pa je bil likvidiran zaradi oddaljenosti in neustreznih pogojev. Poslopje je bilo prazno do leta 1956, ko ga je prevzela ljubljanska tovarna baterij Zmaj in v njem ustanovila stransko obratno enoto. Kasnejši TOZD Specialne baterije se je čez čas preoblikoval v Programsko produkcijsko enoto, po združitvi z Iskra pa v podjetje Iskra TELA, Proizvodnja anten, baterij, industrijske elektronike in galvanotehnike, PE Baterije.

V delno leseni stavbi nasproti glavnega vhoda v Lavričevo tovarno in v nadstropjih nad njim so bili nekaj časa tudi odkupna postaja, priprava in skladišče za zelišča in gozdne sadeže, najprej v sklopu podjetja Gosad, od leta 1964 dalje, po združitvi s podjetjem Začimba - Soline Portorož, pa v sklopu podjetja Prehrambena industrija Droga Portorož. Postajo je kasneje prevzela Krka, ki je v letih 1965 do 1974 zbirala in predelovala zdravilna zelišča in je še danes lastnica izpraznjene lesene stavbe.

»Potovanje je ena luštna stvar, ko sivih las ne delal bi denar«

S tem verzom je Josip Lavrič začel pismo svojemu sinu, *dragemu Lorčiju*. Iz Berna mu ga je poslal 28. julija 1953. Pravi namen potovanja po Evropi je bilo zdravljenje, vendar ni napredovalo, »kakor je bilo želeti«. Bolezen je bila preveč zastarana. »Pa pustimo turobne misli, saj bojazljivček navadno ni prišel daleč, in vtujmo,« se je tolažil. In medtem ko je *špitalaril*, je včasih *poslal misli na pašo* in obujal spomine na minule dni.

»Od leta 1923 do 1953 je trideset let, odkar sem napravil veliki skok v življenje. Leta 1923 sem šel čez Trst, Milan in Turin v Lyon in pozneje od tam v Pariz in se vrnil nazaj v domovino menda šele leta 1928. Kaj vse sem doživel v teh 30 letih. Iz bančnega uradnika sem postal tovarniški delavec, predelavec, doker, trgovec z živino, pletilec, trgovec z usnjem in usnjar z že kar uglednim podjetjem. Od leta 1945 pa gremo navzdol. Zapor, nacionalizacije, zopet uradnik in sedaj penzionist. Vsесkozi pa se me drži potepuška nemirna žilica, ki mi ne da ne miru ne obstanka na enem mestu.

In tako sem zopet popotnik kakor pred tridesetimi leti in tako sedaj kakor takrat je v veljavi gornji moto, ki vsako potovanje malo greni, obenem pa določno pove, da se je končalo življenje ene generacije brez velikih uspehov.«

Lavriču, polnemu energije in načrtov za nadaljnje delo v svoji stroki, sta večino vizij pokopala druga svetovna vojna in protislovni čas po njej, tiste najstarejše iz tridesetih let o enotnosti naroda od Soče do Soluna pa so utrnili dogodki zadnjih let. Ko razbiramo številne bogate sledove v njegovem rodnem Šentvidu in širši Sloveniji, pa ugotavljamo, da se je v nečem vendarle podcenil: njegovo življenje se je nedvomno končalo uspešno, predvsem kot dober zgled za vse bodoče podjetnike, ki se tako kot nekoč mladi Josip pripravljajo na srčen skok v življenje.

Viri in literatura

- ADAMIČ, France, 2000: Mala kronika treh občin III. *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje* 21. Grosuplje, str. 9–23.
- APLINC, Miran (ur.), 2009: *Usnjarstvo na Slovenskem – zbornik referatov*. Šoštanj: Občina Šoštanj. (Zbirka Lapis bellus. Gradiava; 3.)
- Arhiv Josipa Lavriča. Ljubljana: Tehniški muzej Slovenije, Šoštanj: Muzej usnjarstva na Slovenskem. Donacija dr. Ana Ravnik.
- BUDKOVIČ, Cvetko, 1998: Ljudska šola v Šentvidu pri Stični: Dosežki med leti 1934–1945. *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje* 20. Grosuplje, str. 43–54.
- DRAB, Tone (ur.): *Gradiivo za zgodovino in topografijo*. Šentvid pri Stični. *e-kataster jam* [online]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://e-kataster.speleo.net>.
- FRAS, Stanislav, 1972: Petdeset let elektrarne Zagradec in njen pomen za splošno elektrifikacijo grosupeljskega območja (1921–1945). *Zbornik občine Grosuplje* 4. Grosuplje, str. 105–122.
- HOTKO, Sl., 1950: Žužemberk. *Dolenjski list*, 1, št. 31 (23. 9. 1950), str. 3.
- Iz obrambe v napad! Pregled domobranskih uspehov med boji s tolovaji v preteklem tednu. *Slovenski dom*, 10, št. ??? (13. 5. 1944).
- KALAR, Fran, 2000: Obrtništvo med obema vojnama v bivšem sodnem okraju Višnja Gora: pomen obrtniške dejavnosti in njena organiziranost. *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje* 21. Grosuplje, str. 25–31.
- LAVRIČ, Josip, 1940: Nekaj o usnju in kožah. *Trgovski tovariš*, 37, št. 3/4, str. 56–60.
- MAROLT, Janko, 1982: Prispevek k zgodovini vodovoda Stična–Dobrnica–Trebnje. *Zbornik občine Grosuplje* 12.

Grosuplje, str. 51–53.

MAYER, Marijan (ur.), 1990: Zgodovina naše tovarne se je začela leta 1923. Iskra Baterije Zmaj (tovarniško glasilo). Šentvid pri Stični.

MIKLAČIČ, Sabina, 2006: *Kras severozahodne Dolenjske s poudarkom na občini Ivančna Gorica*: diplomsko delo [online]. Dostopno na spletnem naslovu: http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadel/pdfs/dipl_200605_sabina_miklavcic.pdf.

MÜLLER, Jakob, 1988: Kovači in kovačnice od Stične do Šentvida. *Zbornik občine Grosuplje 15*. Grosuplje, str. 47–58.

Na vrsto so prišli terenci. *Slovenec*, 72, št. 107 (10. 5. 1944), str. 2.

Planinska zveza Slovenije: *Lavričeva koča na Gradišču*. [online]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.pzs.si/index.php?koca_id=154&stran=seznam_koc

PROSEN, Jože (ur.), 1996: *Jubilejni zbornik Lovske družine Šentvid pri Stični: 1946–1996*. Šentvid pri Stični: Lovska družina.

RIGLER, Tomaž, 2000: Vodooskrba naših krajev na prehodu v novo tisočletje. *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje 21*. Grosuplje, str. 65–96.

120 let prostovoljnega gasilskega društva Šentvid pri Stični. Šentvid pri Stični: PGD Šentvid, 2005.

STRLE, Franci, 1975: Tomšičevci v grosupeljski občini. *Zbornik občine Grosuplje 7*. Grosuplje, str. 11–29.

Zgodovina/KRKA. [online]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.krka.si/sl/o-krki/predstavitev/zgodovina>.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, fascikli Gro-70, Osnovna šola Ferda Vesela, Šentvid pri Stični, 7, 104–113.

ZUPANČIČ, Breda, 2011: Josip Lavrič: podlistek. *Klasje: časopis občanov Ivančne Gorice*, 17, št. 1–6. Ivančna Gorica: Občinski svet občine.

Informatorji

APLINC, Miran, kustos Muzeja usnjarstva na Slovenskem, Šoštanj, obisk arhiva 18. 11. 2010 in 15. 4. 2011, po elektronski pošti (stalen stik od oktobra 2010).

BENAC, Janko, upokojenec, član LD Šentvid pri Stični, Ivančna Gorica, obisk 20. 11. 2010.

BURNAR, Jože, Velike Česnjice, Šentvid pri Stični, po elektronski pošti decembra 2010 in februarja 2011.

CERAR, Estera, Tehniški muzej Slovenije, Ljubljana, po elektronski pošti oktobra in novembra 2010.

ČEKADA, Miha, Kataster jam JZS, po elektronski pošti 8. 12. 2010.

DRAB, Anton, upokojenec, Radohova vas - Šentvid pri Stični, po elektronski pošti 26. 7. 2011 in 10. 8. 2011, obisk 17. 8. 2011.

HINTERLECHNER-RAVNIK, Ana, upokojena petrografinja, sestra Doroteje Lavrič, Ljubljana, obisk 11. 11. 2010, po elektronski pošti 1. 12. 2010.

HROVAT, Milka (Ljudmila), upokojenka, Šentvid pri Stični, obisk 30. 11. 2010 in 7. 9. 2011.

KENDA, Jože, Šentvid pri Stični, po telefonu 1. 12. 2010.

KLEMENČIČ, Marija (Mara), upokojenka, Šentvid pri Stični, njena stara mati Frančiška Lavrič je bila sestra Josipovega očeta Jožefa Lavriča oz. Josipova teta; obisk 3. 12. 2010, maja 2011 in 22. 9. 2011.

KRAŠOVEC, Anton, upokojenec, Šentvid pri Stični, obisk aprila in maja 2011.

KRAŠOVEC, Miroslav, upokojeni vodja izmene v oddelku Specialne baterije podjetja Zmaj, Šentvid pri Stični, obisk 19. 11. 2010 in maja 2011.

KRIŠTOF, Jože ml., Šentvid pri Stični, obisk 11. 8. 2011.

PODRŽAJ, Tanja, Kataster JK Krka, po elektronski pošti 20. 12. 2010 in 17. 1. 2011.

RUS, Jože, direktor programa PE Šentvid, Iskra TELA, Šentvid pri Stični, obisk 9. 11. 2010.

Fotografije so iz fondov Tehniškega muzeja Slovenije in družinske zbirke Krašovec. Objavljamo jih z dovoljenjem lastnikov.

K VRSTI GROSUPELJSKIH ŽUPANOV

*Drago Samec**

*Težka naloga jim pač, ker ljudstvu so vedno uzgledi,
kamnje leti pa na njé, če kaka se reč ponesreči;
kriv je pogosto župán, če kje je morda nezgoda,
njemu je pač res dolžnost, a tudi čast se mu spodobi.*
(Jakob Alešovec, Shodu županov v pozdrav, [1883]).

Zasledil sem navedbo, da je občina Grosuplje mlada občina. S to trditvijo se ne moremo strinjati, saj v svojem bivanju nosi kar 162-letno zgodbo.

Predstavnik občine je župan. Župana zasledimo že v starem slovanskem pravu, kjer nastopa kot njegov izstopajoči člen. Županska vloga se je spreminjala od posrednika med zemljiškim gospodom in vaško skupnostjo do vodje občine po uvedbi novih upravnih političnih enot po letu 1850 ter vse do leta 1945. Poimenovanje "župan" je splošnoslovansko, najprej pa so ga poznali v župah, tj. skupnostih ene ali več vasi. V času fevdalizma je župan vodil skupna vaška dela, pobiral dajatve za zemljiškega gospoda in sporočal ljudem njegove zahteve, zato pa užival posebno, župansko kmetijo, od leta 1850, ko so bile ustanovljene samoupravne občine, pa je bil njihov izvoljeni predstojnik, ki se je v obdobju socializma imenoval predsednik občine ali predsednik skupščine občine, po letu 1994 pa ga imamo spet na čelu občine s starim imenom župan.

Oblastvena funkcija župana je pustila sledi tudi v priimkih Zupan, Zupanc, Zupančič in Župančič, ki izvirno pomeni sina župana. V ta sklop sodi tudi Špan in npr. hišno ime Španček.

Občina – beseda je prvotno pomenila skupni vaški svet, imenovan tudi gmajna ali komunščina – je v času vladanja cesarice Marije Terezije (1740–1780) postala ozemeljska enota za popis prebivalstva oziroma zemljišč. Po cesarskem patentu iz leta 1777 je bil speljan sistem števnih oddelkov ter dve leti kasneje ureditev nabornih okrajev. Pri števnih okoliših so pomagali postavljeni rihtarji, četudi je boštanjski grof Blagaj dvomil v njihovo pomoč, saj je "celotno podeželsko prebivalstvo nevešče branja in pisanja". (Žontar, 133). S terezijanskim in jožefinskim katastrom so izpopolnili organiziranost državne uprave in izoblikovali katastrske občine, osnovne enote, ki so ostale do današnjih dni.

Upravne občine so pri nas uvedli Francozi v Ilirskih provincah (1809–1813). Tedaj je večje občine vodil mer, manjše pa sindik. Po odhodu Francozov so po patentu cesarja Franca I. z dne 23. 12. 1817 speljali novo franciscejsko katastrsko izmero ter izdelavo kart za potrebe natančnejšega zemljiško-davčnega katastra. Politične krajevne občine so nastale po marčni revoluciji, ko je 17. marca 1849 cesar Franc Jožef I. podpisal provizorični Zakon o občinah, ki pomeni začetek modernih upravnih in političnih občin.

Občina Grosuplje je leta 1850 obsegala štiri katastrske občine, in sicer Grosuplje, Stransko vas, Staro vas in Sela, občina Šmarje pa katastrske občine Šmarje, Lanišče, Mali Vrh in Zgornja Slivnica.

Ob nastanku modernih občin je deželni zakon, ki je izšel 2. januarja 1869, priporočal: "Iz sedanjih občin se imajo narediti take županije, da vsaka ima najmanj po 3000 duš; manjše se smejo le izjemno gledé na posebne razmere krajev dovoliti." (Novice, 1871, št. 9).

Na ozemlju sedanje občine Grosuplje so v preteklosti različno dolgo obstajale različno velike občine. Vest o prvih občinskih volitvah leta 1850 zasledimo v Bleiweisovih *Novicah*, a le za Grosuplje in Šmarje, žal pa manjkata podatka o priimkih obeh županov.

* Grosuplje, Ljubljanska 35, prof. in bibliotekar

Po različnih virih povzemamo, da so občine bile: Grosuplje (1850–), Šmarje (1850–1952), Račna (1854–1918, 1936–1945, 1946), Polica (1854–1918, 1946), Luče (1854–1918), Spodnja Slivnica (1854–1918), Št. Jurij (1886–1945), Praproče (1854–1869), Velika Loka (1854–1869), Velike Lipljene (1854–1869), Spodnja Slivnica – Žalna (1936–1945), Žalna (1908, 1918, 1946), Blečji Vrh (1854), Velika Stara vas (1918) in Staro Apno (1946).

Več kot stoletno zgodovino imata grosupeljska in šmarska občina, več kot 60-letno pa občine Račna, Spodnja Slivnica, Polica in Luče.

Po prvih desetletjih življenja občin se je pokazala potreba po praktičnih napotkih županom. V nemščini jih je napisal pravnik Anton Globočnik, prevedel pa Fran Levstik. Ozrimo se samo na uvodni del priročnika:

"Župan je občini glava. Kakor njé pravi oča, takó naj, skrbljiv ter na nobeno stran nágnen, daje obrambo in podporo vsem jednáko: bogatim in ubogim, visokim in nizkim ljudém, bodi si kdó njegovih mislij ali drugačnih, bodi si mu v ródi ali ne, prijatelj ali sovražnik. On se ne bój nikogar, a gospodljiv zopet ne smé biti; dolžnost ga veže, da je pravičen, ali vender tudi blag in človeštvu dober; délaven ter neutruđen na vse strani, ali ob enem razbóren mož in pretéhtanega postopanja; prijatelj pravemu naprédku in zvest čuváj samozakónju; vender poleg tega rad poslušaj módre, izkušene svéte, dobódi jih od koder koli.

Korist svoje občine z ljubeznijo k domovíni, zvestoba k starodavnej rodovíni cesarskej ter spoštovanje do zakona mu bodi vselej vodílo, kadar kaj storí ali ne storí, kadar je slavno v róko segel tudi sam, ko je izbran v prvega občána, pred možmí obétal, držati se svojih dolžností.

Kdor si hoče pridobiti vsa ta svojstva, kakor zakon ukazuje, in česar si želé občani, temu je posebno treba trdne, poštene volje in znanja svojih dolžnostij, katere mu nadéva nova služba." (Globočnik, [1]). S takimi usmeritvami so hodili po nasvetovani poti naši župani.

Po odpravi tlake in po prvih občinskih volitvah leta 1850 so imeli še vedno prvo besedo graščaki in večji posestniki, sploh na podeželju. Tako France Adamič piše, da naj bi bila prva grosupeljska župana praproški grof Franc Sigfrid Lichtenberg in brinjski *grajščak* Ludvik Pour, vendar virov ne omenja. Po Pourju je bil leta 1875 za župana izvoljen Janez Adamič z Blata.

Leta 1880 je postal župan posestnik Franc Košak (1847–1914) iz Stranske vasi (zdaj del Grosupljega), ki je bil nato izvoljen še sedemkrat zapovrstjo, zadnjič leta 1913. Občino je vodil kar 34 let, vse do svoje smrti v letu 1914.

Košak je bil v letu 1895 prvič, nato pa še štirikrat izvoljen tudi za deželnega poslanca. Vključil se je v priprave za izgradnjo dolenske železnice in bil leta 1882 član delegacije dolenskih županov in poslancev, ki je odšla na Dunaj; ob obisku v Ljubljani je leta 1883 delegacijo sprejel tudi cesar Franc Jožef I. Župan Košak je vplival na lokacijo grosupeljske železniške postaje in dosegel, da je sedanja Kolodvorska cesta prometno in vizualno povezala železniško postajo in njegovo gostilno (zdaj Mestna knjižnica). Več let je bil tudi predsednik okrajnega cestnega odbora in član finančne komisije deželnega odbora, zato mu je uspelo pridobiti denar za izgradnjo in izboljšanje ceste Radohova vas–Temenica, za razširitev ceste Ivančna Gorica–Krka, za izgradnjo useka na cesti Stranska vas–Perovo, za izboljšanje ceste Grosuplje–Jerova vas ter za izgradnjo več mostov v občinah Št. Jurij, Višnja Gora, Gaber in Trebnje. Od leta 1905 si je prizadeval za izgradnjo občinskega vodovoda, ki so ga do leta 1912 zgradili za Grosuplje, Stransko vas, Jerovo vas, Perovo in Brvace. Prva svetovna vojna in Košakova smrt sta preprečili nadaljnjo gradnjo. Z županom Košakom je povezana tudi ustanovitev grosupeljske osnovne šole (1904) in ustanovitev gasilskega društva (1909). Vsekakor zaslužen mož, ki se mu občina Grosuplje še ni oddolžila s poimenovanjem kakšne ulice.

Po Košakovi smrti je do prvih volitev v Kraljevini SHS leta 1920 opravljal županske posle Franc Drobnič st. (p. d. Skubic, 1914–1920), posestnik iz Velike Stare vasi. Med svetovno vojno so mu bile naložene neprijetne naloge: vodenje obvezne oddaje pridelkov in živine, zbiranje surovin, tudi zvonov, za potrebe

vojske in preskrba mestnega prebivalstva, zbirati je moral vojna posojila, skrbeti za nastanitev vojske, beguncev in ujetnikov, deliti živilske karte in podpore za vojne vdove, vojne sirote in invalide. Po razsulu je vodil ocenjevanje vojne škode in delitev vojnega plena, tudi konj. Županoval je v zelo neprijetnih časih.

Leta 1920 so občinski možje na prvi volilni seji za župana izvolili Alojza Kadunca (p. d. Podježar, 1920–1925), kmeta iz Stranske vasi. Župansko pisarno je imel kar v svoji hiši, ki je stala nekako na severni strani sedanjega križišča Taborske in Adamičeve ceste. Tedaj so začeli po srbskem zgledu uvajati *kuluk*, neplačano delo za skupne potrebe. V Kadunčevem času so bila odkupljena zemljišča za sedanje podjetje Motvoz, s katerim se začelja na Grosupljem moderna industrija. Prav tako si je prizadeval za gradnjo nove osnovne šole.

Pri naslednjih volitvah leta 1925 je bil za grosupeljskega župana izvoljen Mihael Adamič (1925, 1926–1931), kmet v Prapročah. Zaradi spremembe vlade je bil po nekaj tednih odstavljen, za občinskega gerenta pa je bil imenovan Ivan Rus. Na volitvah jeseni 1926 je bil zopet izvoljen Mihael Adamič. Bil je slabo pismen, a pri odločitvah preudaren. V njegovem času so leta 1928 zgradili šolo na sedanji Adamičevi cesti.

V letu 1931 je ban Dravske banovine, kot se je tedaj imenovala Slovenija, Adamiča odstavil in za župana imenoval strojarja in usnjarja Alojza Žitnika (p. d. Ledrar, 1932, 1933–1936) z Grosupljega, ki je bil na volitvah v letu 1933 tudi izvoljen, podžupan pa je bil boštanski baron Ludvik Lazarini. Občani so župana Alojza Žitnika cenili kot župana in človeka.

Na naslednjih volitvah jeseni 1936 je bil za župana izvoljen posestnik, mlinar in žagar Franc Drobnič ml. (1889–1951, župan 1936–1943) iz Velike Stare vasi. Pred vojno je bil župan odgovoren za pripravo in izvajanje mobilizacije moštva, živine in vozil, že v letu 1940 so bile uvedene živilske karte.

Za župana v času od leta 1936 pa do vojne zasledimo tudi oznako predsednik občine. V zapisniku seje z decembra 1936 je samo v tem vmesnem času začasni predsednik občine boštanski baron Ludvik Lazarini, ki je na začetku seje pozval odbornike, da so za njim ponovili prisego:

"Jaz, (N.N.), prisegam na edinega Boga, da bom kralju Petru II. in domovini zvest, da se bom pri poslovanju držal ustave in državnih zakonov, da bom čuval državno in narodno edinstvo, da bom dolžnost svojega zvanja točno opravljal in vestno zastopal in branil samoupravne in državne koristi, tako mi Bog pomaga."

Nato je novoizvoljeni predsednik Franc Drobnič prevzel županske posle in jih opravljal do nemške zasedbe v letu 1943. Tajnik občine je bil Stane Žitnik (p. d. Bubnov).

Drobničovo županovanje je označevalo vojno obdobje z menjavami treh oblasti, italijanske, nemške in partizanske.

Pod italijansko zasedbo so občine in župani ostali v dosedanjem okviru, saj niso spreminjali upravno-teritorialne ureditve, navidezno so ohranili dotedanjo samoupravo. Občina Grosuplje je ostala v okraju Ljubljana okolica nespremenjena ves vojni čas.

Visoki komisar Ljubljanske pokrajine Emilio Grazioli je 26. januarja 1942 izdal naredbo, "naj v občinah pokrajine postavijo župane in občinske sosvete. Imenovanje župana s štiriletno mandatno dobo je bilo v pristojnosti visokega komisarja. Župan je opravljal posle, ki so bili prej dodeljeni predsedniku občine, županove odredbe je izvrševal občinski tajnik." (Anžič, 60).

Za župana se v italijanskih virih uporablja izraz »podestà dei comuni«.

A v času nemške zasedbe so bili v januarju 1944 uradno imenovani novi župani, ki so jih Nemci imenovali komisarji. Tako za občino Grosuplje zasledimo novega komisarja Alojzija Mehleta s Perovega (p. d. Jakopè), ki je na okrajnem glavarstvu v Ljubljani v avgustu 1944 moral podpisati zaobljubo:

"Obljubljam, da bom meni poverjene uradne posle občinskega komisarja za občino Grosuplje opravljal zvesto in pošteno po svoji najboljši vednosti in vesti, da bom dolžnosti, ki mi jih nalagajo zakoni, tako v lastnem kakor v prenesenem področju, izpolnjeval natančno in vestno v vsem obsegu in da bom po vseh močeh deloval za vse, kar bi bilo občini najbolj v korist, in za to, da se zakon spoštuje in izvršuje."

Komisar Mehle je župansko oblast v občini Grosuplje opravljal do konca okupacije.

Po vojni nekaj let občin ni bilo, bili so kraji, okraji in okrožja. Okraj Grosuplje je sestavljalo 52 krajevnih ljudskih odborov, nato so jih del združili, da jih je ostalo 28.

V letu 1945 je postal prvi predsednik Krajevnega ljudskega odbora Grosuplje Anton Janežič (p. d. Hribček, 1912–1973) s Perovega, ki je januarja 1947 odstopil. Za njim sta bila predsednika Bernard Rode in nato Jakob Štrubelj, leta 1949 spet Anton Janežič z namestnikom Ivanom Robido, leta 1951 pa Janez Jakopin.

Leta 1952 so bile spet ustanovljene občine, in sicer na našem ozemlju tri: Grosuplje, Šmarje in Podtabor (prej Št. Jurij). Združevanje občin se je nadaljevalo in leta 1963 je iz občin Grosuplje, Dobrepolje in Ivančna Gorica nastala nova občina Grosuplje. Najvišji organ občine je bila skupščina občine, ki ji je predsedoval predsednik.

V aprilu 1952, ko se priključijo občine Račna, Žalna in Polica, je predsednik ponovno postal Anton Janežič (p. d. Hribček), ki je bil tesar in partizan. V njegovem mandatu je terminologija nedosledna, v arhivih zasledimo poimenovanji: predsednik občinskega ljudskega odbora in predsednik občine.

V letu 1962 se je upokojil kot predsednik občinske skupščine. Ljudem ostaja v spominu kot usmerjevalec novega časa, saj je med drugim skrbel, da ob praznikih občani niso kršili novodobnih pravil. Je pa tudi omogočal, da so se ustanovila pomembnejša podjetja v občini.

Kot predsednik Skupščine občine Grosuplje ga je nasledil Ivan Ahlin, ki je funkcijo opravljal od izvolitve 17. 3. 1962, v januarju 1973 pa je zaprosil za razrešitev. V njegovem mandatu so bile zgrajene osnovne šole v Šentvidu pri Stični, na Grosupljem (1971) ter v Zagradcu ob Krki, pokopališče na Grosupljem ter tukajšnja pošta, Motel Grosuplje, nova cerkev, nova pekarna, uveden je bil primestni avtobusni promet Grosuplje–Ljubljana in izboljšana vodooskrba. Kot župan se je zavzel za ustanovitev Zbornika občine Grosuplje in je še sedaj njegov odgovorni urednik.

Po odstopu Ivana Ahlina je postal predsednik skupščine občine Grosuplje Janez Lesjak st. (1915–2007). V tej vlogi je deloval polnih devet let, od 1. 2. 1973 pa do upokojitve 1. 7. 1982. V njegovem času so urejali krajevno kanalizacijo, čistilno napravo, vodovod, trudil se je tudi oživiti turizem v občini, v Koščakovi hiši je dobila nove prostore občinska knjižnica, leta 1975 pa je začelo izhajati glasilo prebivalcev občine Grosuplje Naša skupnost, predhodnik sedanjih Grosupeljskih odmevov.

Sledil mu je Janez Koščak v letih 1982–1986. V njegovem mandatu so leta 1984 odprli Dom starejših občanov Grosuplje.

Za njim je bil predsednik Skupščine občine Grosuplje Franc Gruden (1986–1988), ki ostaja v spominu s toplarno na Grosupljem, nato pa ponovno Ivan Ahlin (1988–1990), kateremu je sledil Rudolf Rome, zadnji predsednik občinske skupščine (1990–1994) in prvi župan nove občine Grosuplje (1995–1998). V njegovem času je postala Slovenija samostojna država, stopili smo v večstrankarsko demokracijo, ponovno dobili občinsko samoupravo, v naši občini pa so se modernizirale občinske in krajevne ceste, razširjeno je bilo kanalizacijsko omrežje, pripravljena nova deponija odpadkov Špaja dolina, obnovljena pošta na Grosupljem, urejen trg pred šmarsko cerkvijo, odprt otroški dispanzer v Zdravstvenem domu in začeta gradnja šole Brinje s športno dvorano, ki sta bili odprti 23. junija 2000. Leta 1963 združene občine so se v njegovem mandatu, v letu 1994, spet razšle.

Za njim je župansko funkcijo tri mandate opravljal Janez Lesjak ml. (1998–2010). Od začetka njegovega mandata po novi zakonodaji je župan brez pravice glasovanja predsedoval občinskemu svetu. V zgodovino se je zapisal predvsem z zgraditvijo novih podružničnih šol v Št. Juriju in Žalni ter moderne knjižnice na Grosupljem. Njegov mandat označuje tudi prodaja občini podarjenega dvorca Brinje.

Od leta 2010 je župan občine Grosuplje dr. Peter Verlič.

Prvi samoupravni župani so imeli sedež kar v domači hiši. Konec tridesetih let je bil občinski urad pri Malenskih (Rožna dolina 5), med vojno je bil pri Bavdku (Rožna dolina 22), takoj po vojni pa je imel krajevni ljudski odbor dve sobi v Müllerjevi hiši (Adamičeva 33) in nato pri Katruzi (Prečna pot 1). Nato je imela občina sedež v sedanji Glasbeni šoli (Partizanska 5), v Zadrुžni stavbi, ki je stala poleg sedanjega Adamičevega centra (Taborska 2), v Zadrुžnem domu (Kolodvorska 2) in od leta 2000 v novi stavbi na Taborski 2.

Župani okoliških občin

Druge nekdanje občine z našega področja so manj raziskane, a po različnih virih je mogoče navesti naslednje njihove župane:

Luče: v letu 1866 je bil župan Jožef Mehle, v letu 1878 pa Jakob Pajk.

Polica: v letu 1866 je bil župan Jakob Štrubelj s Peči, leta 1879 Matija Skubic s Police, v letu 1893 pa Janez Skubic, posestnik, ki je bil župan še v letu 1900. Dolgoletni poliški župan je bil Jan. Skubic (p. d. Možak). V letu 1921 je bil izvoljen za župana ključar Franc Vidic (Mihevec, župan 1921–1925) s Police, za podžupana pa tudi ključar Franc Vidic (p. d. Primc) s Police. Za župana je bil v letu 1925 izvoljen Franc Štrubelj (p. d. Mehle) s Peči 6, v letu 1927 pa spet Franc Vidic (p. d. Mihevec) s Police. V letu 1931 je sledil razpust občinskih odborov, župani so bili odstavljene, vlada je postavila nove župane in imenovan je bil Alojz Janežič (p. d. Francek). Čez dve leti je bila občina Polica priključena novi občini Višnja Gora, kjer je bil Franc Štrubelj podžupan, v letu 1936 pa župan.

Račna: v letu 1900 je bil župan Jože Novak, v letu 1907 pa je bil izvoljen Josip Zajc. Občino Račna so ustanovili spet v letu 1936 in je obstajala do konca vojne. Pred vojno je bil župan Anton Potokar iz Male Račne 6, v letu 1941 Ivan (tudi Janez) Starc, komisar pa je bil Anton Godec.

Spodnja Slivnica: v letu 1866 je bil župan Anton Kastelic iz Zagradca, v letu 1919 pa Jakob Javornik, prav tako v letu 1942.

Med spreminjanjem v letu 1936 je na zahtevo graščaka Lazarinija nastala občina Slivnica-Žalna, kjer je županoval Jože Kastelic (p. d. Gaber); komisar pa je bil Ivan Ahlin (rojen 1905) s Plešivice.

Šmarje: v letu 1882 je bil župan Ogorelec, v letu 1890 pa Matevž Škerjanec (p. d. Šorm), 1900 Josip Ogorelec, v letu 1907 je bil župan Anton Škrjanc, v letu 1917 pa Albin Gruntar. Matevžev sin Jože Škerjanec (zapisano tudi Škrjanc, p. d. Šorm) je bil župan v letu 1926 in bil večkrat ponovno izvoljen za župana, tudi v letu 1931, medtem ko je bil v letih 1941 in 1943 župan Anton Škerjanec; komisar pa Anton Perčič iz Paradišča.

Št. Jurij: v letu 1886 je bil župan Josip Mehle, Janez Šipelj pa je bil župan skoraj 20 let, od 1890 do 1909. Še dlje je bil župan znameniti Jožef (tudi Josip) Perme (1874–1940), ki je odkril Županovo jamo ter jo odlično promoviral. Župan občine Št. Jurij je bil v letih 1909–1931 in 1936–1940, skupaj 26 let. V letu 1941 je bil župan Anton Bedenčič, komisar pa Anton Kadunc iz Ponove vasi.

Za občino **Velika Loka** (pozneje preimenovano v **Žalna**) sta v 19. stoletju znana dva župana – v letu 1866 je bil župan Jakob Babnik, v letu 1881 pa Josip Svet iz Velike Loke. Nato je za Žalno znan župan Anton

Prijatelj (iz Žalne) v letu 1908, 14 let pa je županoval Anton Kastelic, posestnik iz Velike Loke.

K dolgi vrsti županov na naših tleh pa moramo dodati še dva župana, ki sta delovala drugje, a izvirata iz naših krajev.

Grof Rihard Ursini Blagaj (Blagay, 18. 8. 1786 – 4. 3. 1858), rojen na gradu Boštanj pri Grosupljem, se je leta 1808 poročil z Antonijo baronico Polhograjsko. Preselil se je v Polhov Gradec, kjer se je izkazal kot dober gospodar. Z ženo sta bila kulturno vpeta v osrednji kranjski krog. Zlasti grof Rihard, po naravi žlahtna in galantna osebnost, je kot tajnik Kranjske kmetijske družbe in posestnik pospeševal kmetijstvo, uvajal pridelovanje sladkorne pese, gojil vrtnice za pridobivanje rožnega olja. Želel je uvesti gojenje sviloprejk, kar se zaradi klime ni obneslo. Skrbel je za pospeševanje obrti in uvedbo ljudske šole. Po odpravi tlačanstva je bil leta 1849 izvoljen za prvega polhograjskega župana in uradoval je v slovenskem jeziku. Naj tu dodamo spominski zapis: »Že okoli 60 let star se je začel pridno učiti slovenski in bil je v svojem kraju prvi, ki je gospôski izročeval slovenske spise. Dogodilo pa se je njemu, kar se mnogim še dandanašnji večkrat pripeti, namreč, da mu je gospôska prvi spis nazaj poslala, češ da tega ne more vknjižiti. Ali naš blagi rodoljub Blagaj si je znal pomagati; poslal je spis gospôski zopet pa sporočil, da bo čakal teden dni; če se v enem tednu stvar ne opravi, naučil bo on dotičnega uradnika, kako ima spolnovati svoje dolžnosti. In gospôska je storila, kar je Blagaj zahteval.« (Novice, 1871, 318).

Grofu Blagaju in njegovemu pomenu so Polhograjci posvetili poseben simpozij in zbornik razprav.

Drugi župan je manj znan. V Mostah pri Ljubljani je županoval Martin Bavdek (1829–1885), posestnik in trgovec z vinom, ki je bil rojen na Grosupljem. Leta 1869 se je preselil v Ljubljano na Vodmat na Zaloško cesto 6, kjer si je sezidal hišo. Bil je ugleden veljak, saj so ga izvolili za moščanskega župana. Izredno narodno zavednost je pokazal v letu 1883, ko je Ljubljano obiskal cesar Franc Jožef I. in ga je naš Bavdek pozdravil v slovenščini. Zaradi tega izmed okoliških županov samo on ni bil povabljen na cesarjev obed. Bavdek je bil na prvem shodu županov ljubljanskega okraja v letu 1883 izvoljen za njihovega predsednika in – kot navajajo – je shod pozdravil »s primernim in gladkim nagovorom«. Narodnjak pa je vzgojil enako narodno čutečo ter dobrodelno hčer Heleno, prijateljico pisatelja Josipa Jurčiča. Mnogi ji pravijo kar njegova neusojena žena.

Po njeni smrti (1929) se je leta 1930 pojavil portret mladega moškega v surki, rdečem telovniku z modro pentljo pod belim ovratnikom iz časa okoli leta 1848, delo slikarja Ivana Franketa iz leta 1874. Ob stoletnici smrti Josipa Jurčiča v letu 1981 so se razprave spet vnele, a brez zaključka. Iz doslej znanih podatkov ni mogoče z gotovostjo trditi, da gre za podobo Martina Bavdka. A za nas je pomembna značajska podoba moščanskega župana, ki ostaja svetla.

To je samo kratek poskus narediti seznam osebnosti, ki so opravljale župansko funkcijo v naših občinah. Že zgodbe posameznih županov bi bile zanimive, kaj šele odstrta zgodovina določenih občin.

Viri:

Arhiv Republike Slovenije, lokacija Kongresni trg:

RIS 13-2, 1-24: Podatki o županih v Ljubljanski pokrajini 21. 1. 1942 – 8. 1. 1943:

Komisariat Ljubljanske pokrajine, Imena županov.

Arhiv Republike Slovenije, Gruberjeva palača:

SI AS 133 – Okrajno glavarstvo Ljubljana-okolica, škatle 382–394 (občine Grosuplje, Račna, Slivnica-Žalna ter Šmarje);

SI AS 133 – škatli 344 in 345 z zapisniki sej teh občin.

Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL):

GRO/10 Krajevni ljudski odbor Grosuplje, 1945–1952:

ObLO Gros 39/1, škatle 34, 35, 36.

GRO 7, OLO, škatla 95: Zapisniki OLO 1945–1951.

Uredba o spojitvi občin v Dravski banovini : Srez Ljubljanski. – Službeni list Kraljevske banske uprave Dravske banovine, 4, 1933, št. 73 (12.9.), str. 885.

Informatorji:

Anton Drobnič (1938), Grosuplje

Marija Vintar (1919), Grosuplje

Rudolf Zupančič (1933), Grosuplje

Franc (Brane) Žitnik (1934), Grosuplje

Literatura:

ADAMIČ, France: Jubilej Antona Janežiča. – *Zbornik občine Grosuplje* 4, 1972. str. 311–312 : portret.

ADAMIČ, France: Mala kronika občine Grosuplje [1] : pričevanje in spomini : naša občina. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 19, 1996, 17–27, ilustr.

ADAMIČ, France: Jubilej našega odgovornega urednika Ivana Ahlina. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 19, 1996, str. 195–196 : portret.

ADAMIČ, France: Mala kronika občine Grosuplje [5]: Drobničevi, Skubčevi iz Velike Stare vasi. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 23, 2004, str. 15–16.

ADAMIČ, France: Mala kronika občine Grosuplje (6) : Boštanjski grad. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 24, 2006, str. 5–6.

ADAMIČ, France: Mala kronika občine Grosuplje (7) : Žitnikovi – Ledrarjevi iz Rožne doline. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 25, 2008, str. 8–9.

AHLIN, Ivan: Razvoj občine Grosuplje v letu 1968. – *Zbornik občine Grosuplje* 1, 1969, str. [49]–52.

AHLIN, Ivan: Nekdanje občine na področju sedanje občine Grosuplje (1854–1990). – *Zbornik občine Grosuplje* 17, 1992, str. 103–104.

ALEŠOVEC, Jakob: Shodu županov v pozdrav. Ljubljana, Katoliška tiskarna, [1883], [1] f.

ANŽIČ, Sonja: *Ljubljanska mestna uprava od prvega župana dalje : 1504–2004*. Ljubljana, Zgodovinski arhiv, 2004. 107 str.

DOLENC, Metod: *Pravna zgodovina za slovensko ozemlje*. Ljubljana, Akademsko založba, 1935. XV, 559 str.

Dopisi : Ker so nemški ustavoverci... – *Novice gospodarske, obrtniške in narodne*, 29, 1871, št. 39 (30.9.), str. 318. (O slovenskem uradovanju župana Blagaja).

FERENC, Tone: Okupatorjeve in domobranske posadke na Grosupljem v drugi svetovni vojni. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 19, 1996, str. 55–58.

GLAVAN, Mihael: Janez Lesjak : ob 80-letnici. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 19, 1996, str. 191–192 : portret.

GLAVAN, Mihael: Ivan Ahlin : ob 70-letnici. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 21, 2000, str. 243 : portret.

GLOBOČNIK, Anton: *Nauk slovénškim županom, kakó jim je délati, kadar opravljajo domačega in izročénega področja dolžnosti*. Na slovénški jezik prelóžil Fran Levstik. V Ljubljani, Klein in Kovač, 1880. 207 str.

GRUDEN, Josip: *Slovenski župani v preteklosti*. Ljubljana, Leonova družba, 1916. 70 str.

HOČEVAR, France: Ali res obe sliki I. Franketa predstavljata Josipa Jurčiča. – *Teleks*, 37, 1981, št. 27 (9.7.), str. 4–5 : ilustr.

IVANČIČ LEBAR, Irena: Območje občin Litija in Šmartno pri Litiji med obema svetovnima vojnama. – *Kronika* 59, 2011, št. 3, str. 611–638.

IVANČIČ LEBAR, Irena: *Župani naših Trbovelj*. Trbovlje, Zasavski muzej, 2009. 182 str.

KOREN, Meta: Jurčič in njegov ljubezenski odnos do žensk. – *Življenje in svet*, 1934, knjiga 15, str. 217–218.

KLADNIK, Darinka: *Mestna hiša v Ljubljani : pomembni dogodki v zgodovini mesta*. Ljubljana, Viharnik, 1996. 155 str.

LESIJAK, Janez (ml.): Občina Grosuplje v obdobju 1998 do 2000. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 21, 2000, str. 43–48.

- MAROLT, Jože: Nastanek in razvoj občine. – *Zbornik občine Grosuplje* 2, 1970, str. [45]–55 : ilustr.
- MAROLT, Jože: Občinska kronika 1973–74 : umrl je prvi predsednik skupščine občine Grosuplje tov. Anton Janežič - Tesar. – *Zbornik občine Grosuplje* 6, 1974, str. 277.
- MELIK, Vasilij: Nekdanje občine v občini Grosuplje. – *Zbornik občine Grosuplje* 7, 1975, str. [273]–280.
- MIKLIČ, Jože: Ozemlje župnije Šmarje na zemljevidih in v katastrih. – *Šmarska knjiga* (ur. Jakob Müller), 2007, str. 37–65 : ilustr.
- MÜLLER, Jakob & Marija JANEŽIČ: Naši kraji in ljudje v Slovincu. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* 23, 2004, str. 89–93; 24, 2006, str. 87–111.
- MÜLLER, Jakob: Bambičeva politična, družbena in kulturna kronika Police (1920–1939). – *Zbornik občine Grosuplje* 16, 1990, str. 37–48.
- Načrt novih županij na Kranjskem. – *Novice gospodarske, obrtniške in narodne*, 29, 1871, št. 9 (1. 3.), priloga, str. [1–3].
- PREINFALK, Miha: Rihard Ursini grof Blagaj in njihova rodbina. – V: *Gospod z rožo* (ur. Milka Bokal), Polhov Gradec, Ljubljana, Založba ZRC, 2009, str. 49–76.
- RAZTRESEN, Marjan: Odkritje sto let po smrti : našli so še en portret pisatelja Josipa Jurčiča. – *Teleks* 37, 1981, št. 23 (11.6.), str. 20–21 : ilustr.
- VIDOVIČ-MIKLAVČIČ, Anka: Prispevek k zgodovini občin Grosuplje, Št. Jurij pri Grosupljem, Šmarje, Račna in Slivnica-Žalna v letih 1929–1941. – *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje*, 23, 2004, str. 17–27.
- VILFAN, Sergij: *Pravna zgodovina Slovencev : od naselitve do zloma stare Jugoslavije*. Ljubljana, Slovenska matica, 1961. 567 str.
- VRHOVNIK, Ivan: Ne Josip Jurčič, ampak Martin Bavdek. – *Življenje in svet* 4, 1930, knjiga 7, št. 16 (18. 4.), str. 436–437 : portret.
- ŽONTAR, Jože: *Struktura uprave in sodstva na Slovenskem od srede 18. stoletja do leta 1848*. Ljubljana, Arhiv Republike Slovenije, 1998. 265 str.

STO LET ZADRUŽNIŠTVA NA OBMOČJU OBČINE IVANČNA GORICA*Danijel Zupančič**

Povezovanje kmetov v organizirane oblike medsebojne pomoči segajo tudi na našem območju daleč nazaj v devetnajsto stoletje, prva živinorejska zadruga pa je bila ustanovljena leta 1910 v Ambrusu.

Pobudo za ustanovitev živinorejske zadruge je dal Ivan Šinkovec, po domače Ratenčan, ki ga je želja po napredku v vasi in kmetijstvu peljala na strokovni izlet v Švico, ki ga je leta 1910 organizirala kmečka hranilnica in posojilnica.

Udeleženci izleta so se v Švici tudi fotografirali, Ivan Šinkovec je prvi z desne v zadnji vrsti.

Ko je Ivan prišel iz Švice domov, je takoj začel graditi hlev po švicarskem vzoru, s tem da ni vgradil rešetk, temveč je naredil hlev na nastilj. Okrog sebe je začel zbirati napredne kmete in še istega leta ustanovil živinorejsko zadrugo, v kateri je bil predsednik in tajnik. Cilj zadruge je bil dvig proizvodnje in rejskih sposobnosti živali. Skoraj vsaka hiša je imela rodovnik s podatki o živalih. O ustanovitvi živinorejske zadruge so pisale tudi *Dolenjske novice* 25. 11. 1910 v 22. številki.

* Muljava 8, 1295 Ivančna Gorica, univ. dipl. ing. strojništva.

Ivan Šinkovec, rojen 15. 12. 1884, je sodeloval tudi pri ustanovitvi kmečke hranilnice in posojilnice leta 1909 v župnišču v Ambrusu. Bil je ustanovitelj, prvi predsednik in tajnik živinorejske zadruge in dolga leta tudi ambruški župan. Umrli je leta 1964.

Ivan Šinkovec s sorodniki.

Vir:

Zbornik ob petdeseti obletnici Kmetijske zadruge Stična / [urednica Milena Vrhovec ; fotografije Arhiv KZ Stična in zasebni arhivi]. Šentvid pri Stični : Kmetijska zadruga Stična, 2010 (Ivančna Gorica : Impress). 120 str.

100 LET ŠOLE NA MULJAVI

Danijel Zupančič

O potrebi šole za občino Muljava se je govorilo že leta 1890, otroci iz občine Muljava so namreč hodili v šolo v Šentvid, kamor so imeli tudi do 2 uri hoda. Za novo šolo se je zavzemal šolski nadzornik Ljudevit Stassny, največ zaslug pa je imel muljavski župan Ignacij Špendal, ki je živel na Polju pri Muljavi št.10.

Zaradi pregovarjanj o tem, kako obširen naj bo šolski okoliš in katere občine bi prispevale za gradnjo (tudi tedanji občini Dob in Krka), se je ustanovitev šole odmaknila za celih 20 let. Leta 1908 so Muljavci dobili ukaz tedanje deželne vlade in okrajnega glavarstva, da morajo priskrbeti šolo. Zgodba o prispevkih se je ponovila, češ "če jo hoče občina Muljava imeti, naj jo sama napravi!"

Frančišek Špendal, župnik v Trziču, doma s Polja pri Muljavi, je kupil posestvo in hiši s številkami 8 in 9, saj jih je hotel rešiti pred propadom. To je bila župnikova domačija, na njej pa je slabo gospodaril njegov brat. Občina Muljava je že imela zbran denar za šolo, zato je župan Ignacij Špendal pregovoril svojega prijatelja župnika, da hiši proda občini za šolo. Res se je zgodilo; hiši sta bili prodani pod ceno, a le za namene šole.

Zgradba šole na Polju pri Muljavi

Pogodba je bila sklenjena 13. junija 1910 leta. Vse je stalo 18.000 kron. Občina Muljava je nato popravila streho, opremila šolo. Na dan 15. septembra 1910 je bil slovesni blagoslov poslopja in izročitev svojemu namenu. Z odlokom okrajnega šolskega sveta v Litiji je namestni učitelj postal Jožko Jaklič.

Otvoritvena maša je bila v cerkvi M.B. (Marije Brezmadežne) na Muljavi. Po sveti maši so bili odrasli in šolska mladina pogoščeni v gostilni g. Ignacija Špendala. Takoj drugi dan so začeli z rednim poukom.

Udeleženci na otvoritvi šole leta 1910 (ustanovitelji in mladina)

Viri:

Šolska kronika, Zbornik Ob 100- letnici šolstva na Muljavi

NAŠE OBČINE IN OBČANI

OBČINA GROSUPLJE V LETIH 2010–2011

*Peter Verlič**

Občina Grosuplje je v letih 2010 in 2011 poslovala in dosegala cilje, ki si jih je začrtala v sprejetih proračunih v obsegu in vsebini, ki je opisana v nadaljevanju.

PRIHODKI

Struktura prihodkov občinskega proračuna za leti 2010 in 2011 je bila v primerjavi z veljavnim proračunom teh dveh let naslednja:

(v EUR)

	Realizacija	Strukt.	Veljavni proračun	Strukt.	IND
	2010		2010		real./velj.pror.
Davčni prihodki	11.594.233	80 %	12.000.620	72 %	97
Nedavčni prihodki	2.362.859	16 %	2.816.880	17 %	84
Kapitalski prihodki	134.637	1 %	1.365.900	8 %	10
Prejete donacije	0	0 %	700	0 %	0
Transferi prihodki	321.329	2 %	398.211	2 %	81
SKUPAJ	14.413.058	100 %	16.582.311	100 %	87

	Realizacija	Strukt.	Veljavni proračun	strukt.	IND
	2011		2011		real./velj.pror.
Davčni prihodki	11.846.231	75 %	11.879.660	68 %	100
Nedavčni prihodki	3.476.424	22 %	3.948.188	23 %	88
Kapitalski prihodki	76.906	0 %	1.370.000	8 %	6
Prejete donacije	0	0 %	0	0 %	0
Transferi prihodki	296.261	2 %	345.970	2 %	86
SKUPAJ	15.695.822	100 %	17.543.818	100 %	89

Kot je razvidno iz tabel, so bili **skupni prihodki** v letu 2010 realizirani glede na veljavni proračun 87-odstotno, v letu 2011 pa 89-odstotno.

Večina prihodkov je bila ustvarjena z **davčnimi prihodki**. Dohodnina kot največji davčni prihodek je bila v letu 2010 le za tri odstotne točke nižja od planirane, v letu 2011 pa enaka planirani. Znesek nadomestila za

* Župan občine Grosuplje, dr. znanosti

uporabo stavbnega zemljišča kot drugi največji davčni prihodek je v letu 2010 tako pri pravnih kot pri fizičnih osebah znašal 872.365 EUR, v letu 2011 pa 913.788 EUR. Nekaj davčnih prihodkov je bilo ustvarjenih tudi iz davkov na promet nepremičnin in na fizično premoženje: v letu 2010 je bilo to 384.535 EUR, v letu 2011 pa 267.762 EUR. Nekaj je bilo pridobljenih tudi domačih davkov na uporabo blaga ali opravljanje storitev, in sicer v višini 440.495 EUR (2010) in 502.440 EUR (2011). Sem spadajo predvsem okoljske dajatve, komunalne, turistične, ekološke in priključne takse.

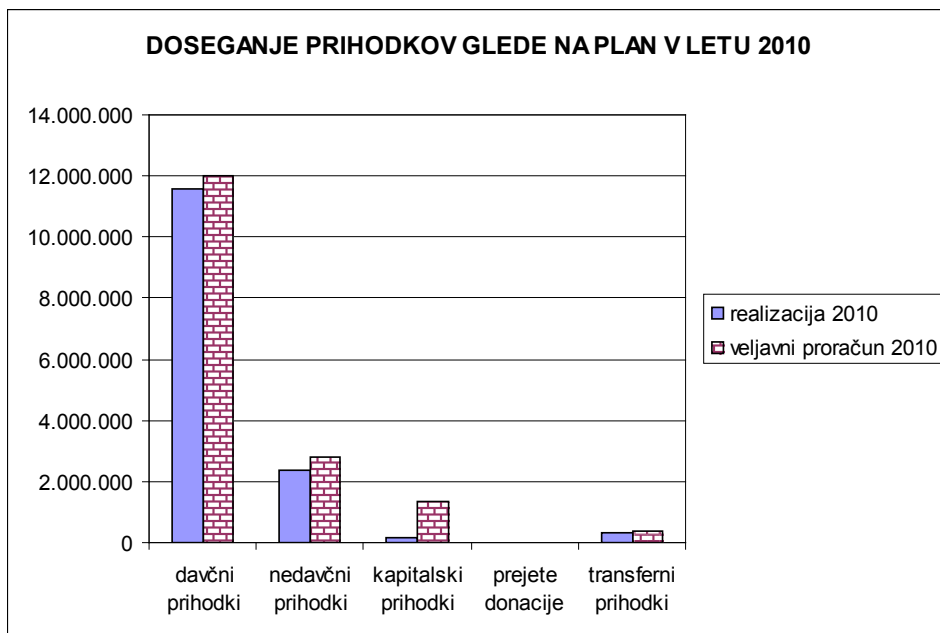
Nedavčni prihodki so bili ustvarjeni zlasti s prispevki investorjev za urejanje stavbnih zemljišč (komunalni prispevek), s prihodki iz premoženja, zlasti prihodki iz najemnin (osnovna sredstva komunalne infrastrukture, ki jo dajemo v najem JKP, najemnine za poslovne prostore in stanovanja), koncesijskimi dajatvami od posebnih iger na srečo (Motel Kongo) ter prihodki od prodaje blaga in storitev. Prispevki investorjev za urejanje stavbnih zemljišč kot najvišji nedavčni prihodki so znašali v letu 2010 618.494 EUR, v letu 2011 pa 1.441.317 EUR.

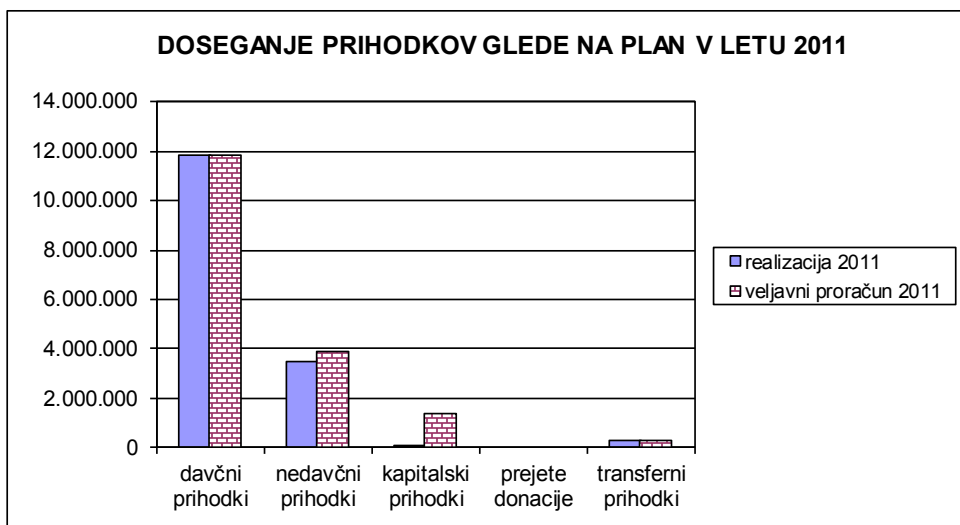
Delež **kapitalskih prihodkov** je bil v obeh letih nizek. Gre za prihodke od prodaje stavbnih in kmetijskih zemljišč v občini.

Prejetih donacij v letih 2010 in 2011 ni bilo.

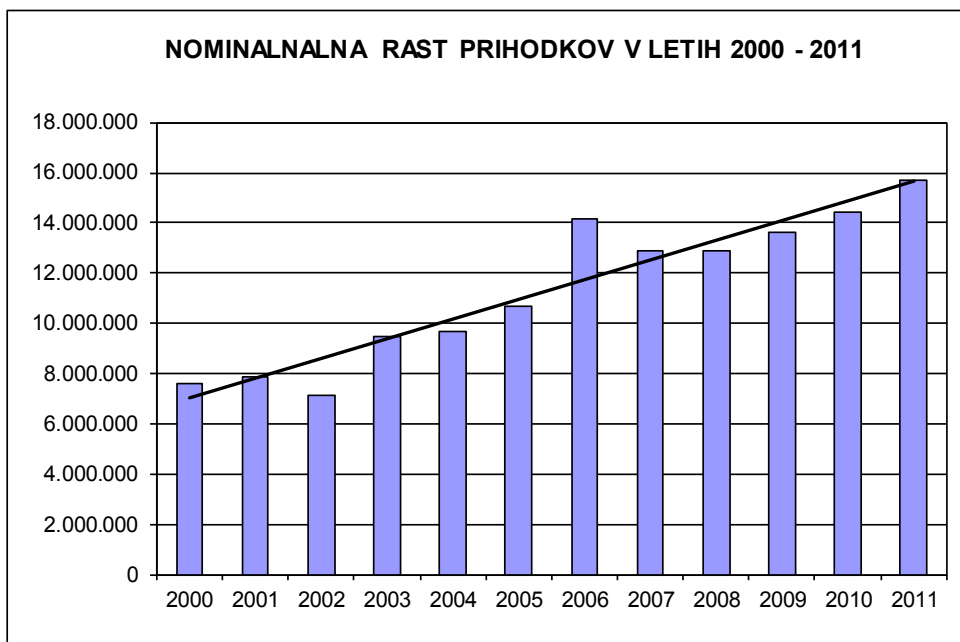
S **transfornimi prihodki** je Občina v obeh letih zbrala 2 % vseh prihodkov, kakort je tudi planirala. V tem deležu so bili zbrani prihodki iz prejetih državnih sredstev za investicije in tekočo porabo, od javnih agencij in iz sredstev proračuna EU za strukturno politiko.

Sledeča grafa nam prikazujeta realizacijo plana prihodkov v letih 2010 in 2011 po posameznih vrstah prihodkov:

Sledeči graf prikazuje nominalno vrednost prihodkov v preteklih desetih letih in nominalen trend rasti:

ODHODKI

Odhodki občinskega proračuna in njihova struktura za leti 2010 in 2011 z veljavnim proračunom teh dveh let je bila naslednja:

(v EUR)

	Realizacija	Strukt.	Veljavni proračun	Strukt.	IND
	2010		2010		real./velj.pror.
Tekoči odhodki	3.606.493	26 %	4.308.196	24 %	84
Tekoči transferi	5.779.017	41 %	6.246.202	35 %	93
Investicijski odhodki	3.978.479	28 %	6.692.717	37 %	59
Investicijski transferi	717.160	5 %	768.366	4 %	93
SKUPAJ	14.081.149	100 %	18.015.481	100 %	78

	Realizacija	Strukt.	Veljavni proračun	Strukt.	IND
	2011		2011		real./velj.pror.
Tekoči odhodki	3.418.585	23 %	4.237.526	23 %	81
Tekoči transferi	6.067.399	40 %	6.419.584	35 %	95
Investicijski odhodki	5.001.762	33 %	7.058.528	39 %	71
Investicijski transferi	502.641	3 %	584.980	3 %	86
SKUPAJ	14.990.387	100 %	18.300.618	100 %	82

Kot je razvidno iz zgornjih tabel, so bili odhodki realizirani v letu 2010 78-odstotno glede na plan, v letu 2011 pa 82-odstotno.

Odhodki so bili v letu 2010 nižji od prihodkov za 331.909 EUR. Ustvarjen je bil torej proračunski presežek v omenjeni višini. Ker Občina v letu 2010 ni dajala posojil, je pa dobila nekaj vračil posojil iz preteklih let, je bil pozitiven tudi račun finančnih terjatev in naložb v višini 32.410 EUR. Iz leta 2009 smo v leto 2010 prenesli 738.170 EUR neporabljenih sredstev. Je pa Občina v letu 2010 najela tudi dolgoročni kredit v višini 800.000 EUR. Tako nam je na računu konec leta oziroma 31. 12. 2010 ostalo 1.350.313 EUR, ki smo jih prenesli v leto 2011.

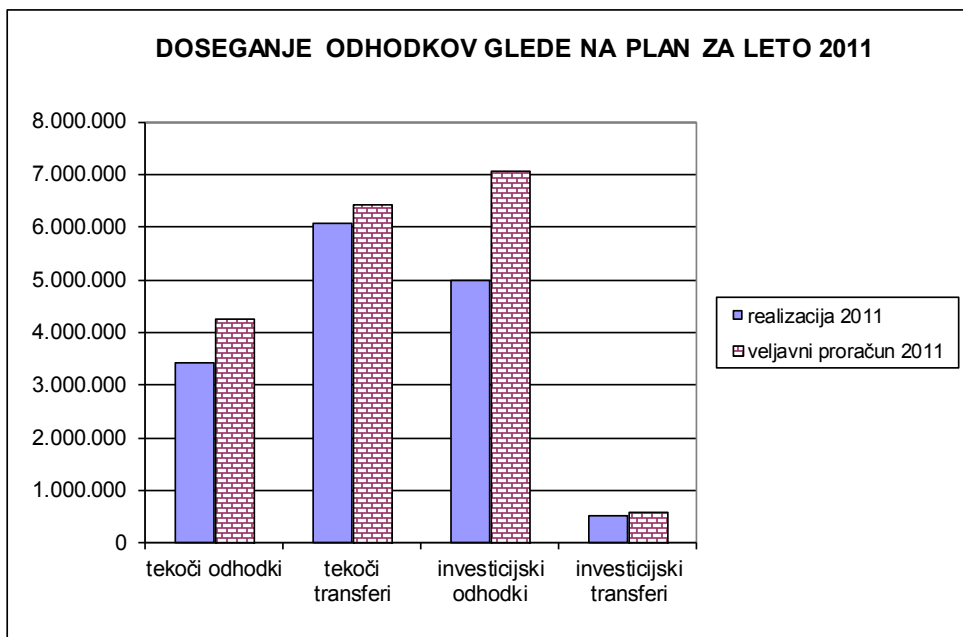
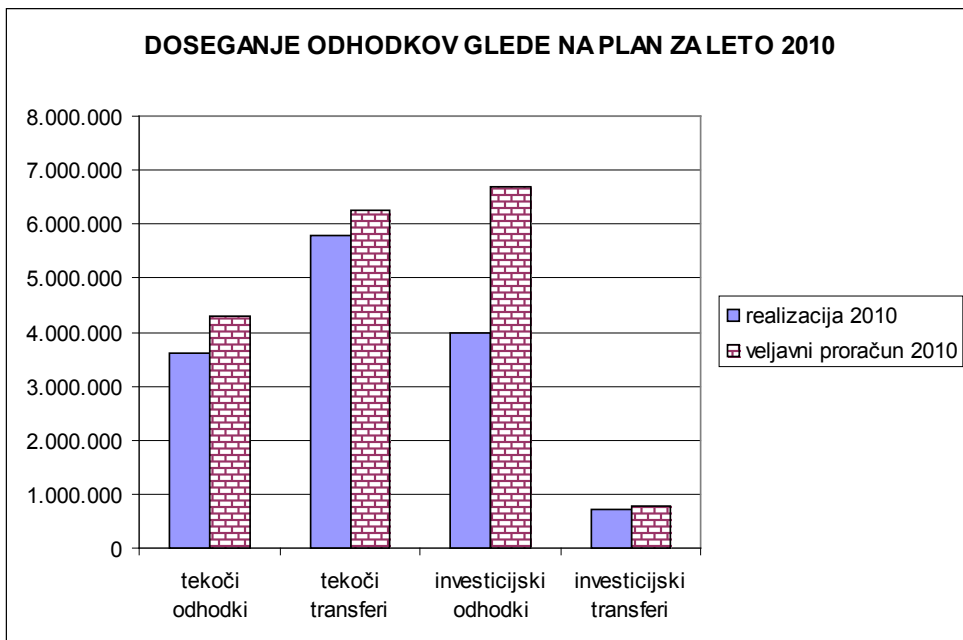
V letu 2011 so bili odhodki nižji od prihodkov za 705.436 EUR. Tudi v tem letu je bil torej ustvarjen proračunski presežek v omenjeni višini. Ker Občina v letu 2011 ni dajala posojil, je pa dobila nekaj vračil posojil iz preteklih let, je bil pozitiven tudi račun finančnih terjatev in naložb v višini 37.400 EUR. Iz leta 2010 smo v leto 2011 prenesli 1.350.340 EUR neporabljenih sredstev. Tako nam je na računu konec leta oziroma 31. 12. 2011 ostalo še 1.354.990 EUR, ki smo jih prenesli v leto 2012.

V letu 2010 je bilo 33 % vseh proračunskih sredstev namenjenih investicijam, kar je za 3 odstotne točke manj kot v letu 2011, ko je ta delež znašal 36 %.

Če primerjamo deleže proračunskih sredstev, namenjenih investicijam, so bili ti v zadnjih letih sledeči:

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
54 %	50 %	34 %	45 %	40 %	43 %	51 %	42 %	44 %	40 %	33 %	36 %

Sledeča grafa nam prikazujeta realizacijo plana odhodkov v letih 2010 in 2011 po posameznih vrstah odhodkov:

Začrtane investicije po posameznih funkcionalnih področjih so v letih 2010 in 2011 dosegle sledečo realizacijo:

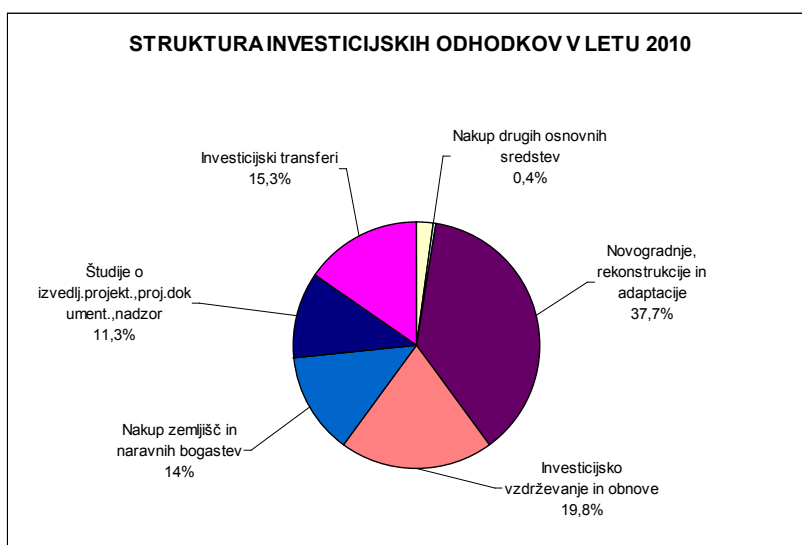
(v EUR)

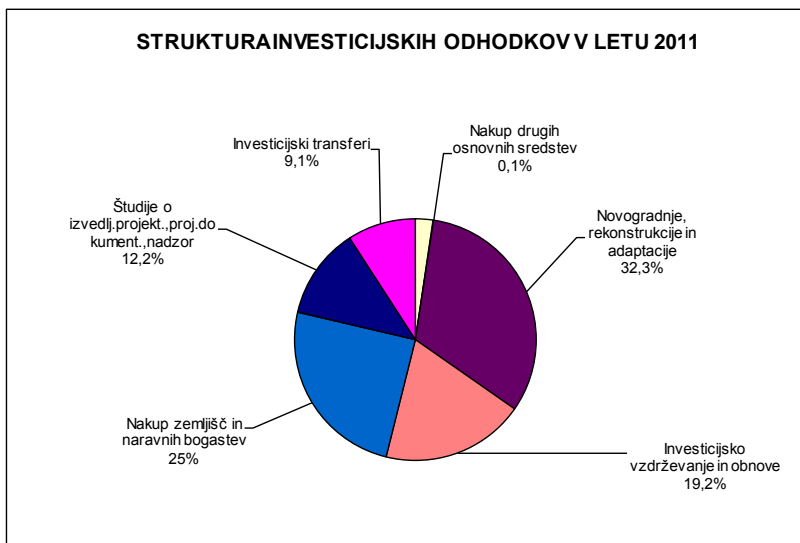
	Doseženo 2010
Investicije na področju javne uprave	600.388
Investicije na področju obrambe in javnega reda	200.454
Investicije na področju gospodarstva	1.595.703
Investicije na področju varstva okolja	753.846
Investicije na področju stanovanjske dejavnosti in prostorskega razvoja	669.534
Investicije na področju družbenih dejavnosti	875.714
Skupaj	4.695.639

	Doseženo 2011
Investicije na področju obrambe in javnega reda	200.321
Investicije na področju javne uprave	134.127
Investicije na področju stanovanjske dejavnosti in prostorskega razvoja	1.879.748
Investicije na področju varstva okolja	768.464
Investicije na področju družbenih dejavnosti	634.341
Investicije na področju gospodarstva	1.888.404
Skupaj	5.505.405

Med investicije štejemo poleg novogradenj tudi investicijsko vzdrževanje in obnove ter nakupe za potrebe investiranja. Gre za investicije, ki jih je izvajala občina direktno, in tudi za transferna sredstva, namenjena investicijam in investicijskemu vzdrževanju, ki jih je občina za te namene nakazovala posrednim proračunskim uporabnikom (javnim zavodom, društvom itd.).

Strukturo investicij v letih 2010 in 2011 pa nam glede na namen porabe prikazujeta naslednja grafa:

V letu 2010 so se izvedle nekatere pomembnejše investicije, investicijska vzdrževanja in nakupi.

Na področju investicij v *splošne zadeve (javna uprava, obramba in javni red)*:

- nakup opreme (računalniška oprema, avdiovizualna oprema, napeljave itd.) ter investicijsko vzdrževanje upravne zgradbe na Taborski cesti 2 na Grosupljem v višini 13.644 EUR,
- investicijsko vzdrževanje gasilskih domov in nakup gasilske opreme za Območno gasilsko zvezo v višini 154.500 EUR.

Na področju pridobivanja in *distribucije energetskih surovin*:

- dokončna izgradnja toplovoda – Partizanska cesta v višini 126.003 EUR,
- obnova sistema daljinskega ogrevanja in kotlovnice na Bevkovi cesti v višini 128.939 EUR.

Na področju investicij v *cestni promet in infrastrukturo*:

- investicijsko vzdrževanje in gradnja občinskih cest v višini 610.744 EUR,
- investicijsko vzdrževanje in gradnja državnih cest v višini 26.205 EUR,
- investicijsko vzdrževanje in gradnja javne razsvetljave v višini 9.006 EUR,
- urejanje cestnega prometa v naselju Cikava (avtobusno postajališče, pločnik, javna razsvetljava) v višini 122.846 EUR,
- nakup zemljišč za potrebe investicij v višini 533.604 EUR.

Na področju *varovanja okolja*:

- gradnja kanalizacij in investicije, povezane z ravnanjem z odpadno vodo, ter projektna dokumentacija za CCN v višini 493.100 EUR,
- ravnanje z odpadki (komunalna deponija in uvedba ločenega zbiranja odpadkov) v višini 251.201 EUR.

Na področju *prostorskega planiranja in stanovanjske komunalne dejavnosti*:

- gradnja vodovodov in postavitev hidrantov v višini 252.871 EUR,
- investicijsko vzdrževanje stanovanj v lasti Občine Grosuplje v višini 93.298 EUR,
- izdelava občinskega prostorskega načrta in podrobnega prostorskega načrta v višini 63.498 EUR,
- urbana oprema v višini 56.723 EUR.

Na področju *družbenih dejavnosti*:

- nakup opreme in investicijsko vzdrževanje poslovnih prostorov v lasti Občine Grosuplje v višini 25.583 EUR,
- investicijsko in tekoče vzdrževanje vrtcev v višini 212.222 EUR,
- investicije in investicijsko vzdrževanje šol v višini 304.500 EUR,
- investicijsko in tekoče vzdrževanje kulturnih domov ter nakup zemljišča, na katerem stoji Kulturni dom Grosuplje, v višini 146.478 EUR,
- investicijsko in tekoče vzdrževanje zdravstvenega doma v višini 30.000 EUR,
- investicije v objekte kulturne dediščine, med njimi Mlin, v višini 29.245 EUR,
- investicije v Županovo jamo v višini 30.000 EUR,
- investicije v kmetijstvo (naložbe v kmetijstvo in komasacije, poljske poti in gozdne vlake) v višini 106.134 EUR.

V letu 2011 pa naj omenimo sledeče:

Na področju investicij v *splošne zadeve (javna uprava, obramba in javni red)*:

- nakup opreme (računalniška oprema, avdiovizualna oprema, napeljave itd.) ter investicijsko vzdrževanje upravne zgradbe na Taborski cesti 2 na Grosupljem v višini 77.255 EUR,
- investicijsko vzdrževanje gasilskih domov in nakup gasilske opreme za Območno gasilsko zvezo v višini 152.000 EUR.

Na področju pridobivanja in *distribucije energetskih surovin*:

- obnova sistema daljinskega ogrevanja v višini 134.859 EUR.

Na področju investicij v *cestni promet in infrastrukturo*:

- investicijsko vzdrževanje in gradnja občinskih cest v višini 1.201.717 EUR,
- investicijsko vzdrževanje in gradnja državnih cest v višini 197.364 EUR,
- investicijsko vzdrževanje in gradnja javne razsvetljave v višini 156.130 EUR,
- urejanje cestnega prometa (avtobusna postajališča, semaforizacija) v višini 14.412 EUR.

Na področju *varovanja okolja*:

- gradnja kanalizacij in investicije, povezane z ravnanjem z odpadno vodo, ter projektna dokumentacija za CCN in kanalizacijo v projektu »Porečje Krke« v višini 611.894 EUR,
- ravnanje z odpadki (komunalna deponija in obnove na področju ravnanja z odpadki) v višini 155.568 EUR.

Na področju *prostorskega planiranja in stanovanjske komunalne dejavnosti*:

- gradnja vodovodov v višini 176.950 EUR,
- investicijsko vzdrževanje stanovanj v lasti Občine Grosuplje v višini 13.072 EUR,
- izdelava občinskega prostorskega načrta in podrobnega prostorskega načrta v višini 99.858 EUR,
- urbana oprema v višini 54.820 EUR,
- nakup zemljišč za potrebe investicij v višini 1.333.069 EUR.

Na področju *druženih dejavnosti*:

- obnova POŠ Kopanj v višini 243.797 EUR,
- investicije in investicijsko vzdrževanje šol v višini 90.581 EUR,
- investicijsko vzdrževanje vrtcev v višini 36.708 EUR,
- investicijsko in tekoče vzdrževanje kulturnih domov v višini 28.325 EUR,
- investicijsko in tekoče vzdrževanje zdravstvenega doma v višini 40.000 EUR,
- investicije v objekte kulturne dediščine in sakralne objekte v višini 20.522 EUR,
- investicije v kmetijstvo (naložbe v kmetijstvo in komasacije, poljske poti in gozdne vlake) v višini 90.139 EUR.

DOSEŽENI CILJI IN REZULTATI

Cilji, ki smo si jih zastavili na področju **splošne dejavnosti**, so bili v obeh letih realizirani. Občinska uprava je nemoteno delovala, prav tako tudi občinski organi. Proračunske postavke na področju splošnih zadev so bile zadovoljivo realizirane.

V drugi polovici leta 2011 je bil na občinskih svetih občin Grosuplje, Ig in Škofljica sprejet Odlok o ustanovitvi organa skupne občinske uprave, imenovanega »Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Grosuplje, Ig in Škofljica«. S tem odlokom so si te tri občine zagotovile podlago in okvire za organiziranje inšpektorata in redarstva na območju vseh treh občin. Organiziran je kot skupna uprava, kar zagotavlja optimalno poslovanje s kadrovskega pa tudi s stroškovnega vidika.

Medobčinski inšpektorat in redarstvo izvaja za občine soustanoviteljice naloge inšpekcijskega nadzorstva in občinskega redarstva na področjih, ki jih urejajo predpisi občin soustanoviteljic skladno z zakoni in predpisi, ki se nanašajo na posamezna področja v pristojnosti treh občin (oskrba z vodo, komunalne dejavnosti, urejanje cest in naselij, mirujoči promet, javni red in mir idr.).

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Grosuplje, Ig in Škofljica je začel poslovati 1.1. 2012. Sedež ima na Taborski cesti 1 v Grosupljem, kjer ima tudi delovne prostore.

Na **druženih dejavnostih** smo si na področju *šolstva* zastavili zagotavljanje pogojev za nemoteno in kakovostno delo v okviru standardov, ki jih predpisuje področna zakonodaja, ob potrebnem varčevanju predvsem pri tekočih stroških obratovanja šolskih objektov. V letih 2010 in 2011 smo večino investicijskih sredstev porabili za obnovo podružnične OŠ Kopanj. Stroške obnove bo treba pokrivati tudi še v letu 2012. Obnova podružnične OŠ nas bo stala ok. 900.000 €. Gre za popolno obnovo starega objekta, za izgradnjo štirih novih učilnic, manjše učilnice za računalniški pouk in knjižnice ter prenovljen podstrešni prostor za telesno vzgojo in rekreacijo. V objektu je sedaj tudi prostor za en oddelek vrtca, namenjen višji starostni skupini. Urejena je tudi okolica z manjšim otroškim in športnim igriščem.

Občina je v obeh letih financirala dodatne programe v šolah. Šolam smo nakazali tudi nekaj amortizacijskih sredstev. Občina financira še varstvo vozačev in prevoze otrok v šolo in domov.

Na področju *otroškega varstva* smo si zadali reševanje problematike velikega števila odklonjenih otrok v javnem vrtcu s podeljevanjem koncesij zasebnim vrtcem. Tako so bile v preteklem letu podeljene tri nove koncesije za opravljanje te dejavnosti. Zasebni vrtci s koncesijo občine bodo sprejeli v varstvo ok. 100 otrok, predvsem nižje starostne skupine. Zasebni koncesijski vrtci so sledeči: Sonček, Kobacaj in Jurček.

Na področju *kulture* smo v zadnjem letu namenili nekaj več sredstev kulturnim društvom, ki se ukvarjajo z ljubiteljsko dejavnostjo, da bi se izboljšali kvaliteta in kvantiteta njihove dejavnosti. Opazna je predvsem višja kvaliteta, saj se društva uvrščajo na regijska in državna tekmovanja in dosegajo vidne uspehe. Nekaj manj sredstev pa je bilo namenjenih delovanju Zveze kulturnih društev in profesionalnim kulturnim prireditvam.

Sredstva so bila v teh letih namenjena tudi ohranjanju kulturne dediščine in vzdrževanju kulturnih domov, s čimer se nadaljuje permanentno vlaganje v te objekte in njihovo ohranjanje, kar je dolgoročni cilj Občine, ki nima sredstev za večje investicije na tem področju.

Na področju *zdravstva* vlagamo v obstoječi zdravstveni dom in ga investicijsko vzdržujemo tako z obnovo prostorov kot z nakupi nove medicinske opreme, za kar so bila porabljena sredstva v preteklem letu.

Področju *socialnega varstva* skušamo namenjati najmanj 2 % proračunskih sredstev. Delež se iz leta v leto nekoliko povečuje, saj imajo naši občani vedno večje potrebe po socialni pomoči.

V *turizmu* se nadaljuje iskanje možnosti, da bi občina na tem področju povezala interese posameznih okolij in jih vključila v celovito turistično ponudbo občine. Občina je v preteklih dveh letih nadaljevala s sodelovanjem v projektu »Sožitje med mestom in podeželjem«, ki bo sofinanciran z evropskimi sredstvi oziroma s sredstvi Ministrstva za kmetijstvo. Tekle so tudi aktivnosti za pridobitev statusa Krajinskega parka Radensko polje. V prostorih obnovljene Koščakove hiše že tri leta obratuje TIC Grosuplje.

Na področju *kmetijstva* smo si v letih 2010 in 2011 prizadevali za dodeljevanje subvencij v skladu z evropsko zakonodajo. Z letnimi akcijskimi plani bomo poskušali delovati v skladu s sprejeto strategijo. V občini sta v proučevanih letih potekali tudi dve komasaciji kmetijskih zemljišč. Gre za komasacijo Sela, ki je praktično zaključena, in komasacijo Mlačevo, ki bo zaključena v letu 2013.

Na področju **komunalne infrastrukture** je bilo v letih 2010–2011 izvedenih veliko investicij, med pomembnejšimi in večjimi pa so: rekonstrukcija ceste od Male vasi do Št. Jurija z izgradnjo pločnika in javne razsvetljave ter avtobusnih postajališč; dokončna ureditev pločnika ter avtobusnega postajališča v naselju Cikava in s tem povezava Cikave z Grosupljem; ureditev dela pločnika in javne razsvetljave ob Ljubljanski cesti, in sicer od OŠ Brinje do krožnega križišča Logo; rekonstrukcija ceste Ob Grosupeljščici z objekti za umirjanje prometa; modernizacija javne poti od Šmarja do naselja Huda Polica; rekonstrukcija dela odseka lokalne ceste v Stari vasi in ureditev avtobusnih postajališč.

V letu 2011 je bila izvedena tudi velika pridobitev za občino oziroma naselje Predole. Občina in Slovenske železnice so v sodelovanju predstavile del železniške proge in del lokalnega cestnega omrežja. Kraj je s tem dobil nov podvoz, ki omogoča prevoznost vseh vrst tovornega prometa.

V letu 2011 sta bili izvedeni tudi dve zelo pomembni začasni krožni križišči, in sicer na Adamičevi cesti in na Ljubljanski cesti pri Logu.

Na pobudo in s sofinanciranjem občine pa je bilo urejeno tudi krožno križišče na avtocestnem priključku na Cikavi, tj. na najbolj črni prometnovarnostni točki. Občina pa je s svojimi sredstvi v nadaljevanju izvedla rekonstrukcijo ceste od novozgrajenega krožišča do regionalne ceste, ki pelje skozi naselje Cikava.

Ob Adamičevi cesti smo postavili tudi prvo polnilno postajo za polnjenje električnih baterijskih vozil.

Med najpomembnejše projekte sodi uvedba mestne avtobusne linije številka 3G na trasi Železna cesta (Bežigrad)–Škofljica–Grosuplje, ki jo Občina sofinancira. Linija je ena izmed 25 avtobusnih linij javnega mestnega prometa v Ljubljani. Povezuje prestolnico z jugovzhodnimi predmestnimi naselji na obrobju Ljubljanskega barja tja do Škofljice in naprej ob dolenski avtocesti do Grosupljega. Avtobusi so po njej prvič zapeljali 29. avgusta 2011.

Na področju komunalne infrastrukture, v katero so vključene gospodarske javne službe, kot so oskrba s toploto, odvajanje in čiščenje odpadne vode, oskrba s pitno vodo ter zbiranje in odlaganje komunalnih odpadkov, so se v letih 2010 in 2011 izvajala zlasti večja obnovitvena dela in investicijsko vzdrževanje, delež novih investicij pa je bil nekoliko manjši. Posebna pozornost je bila namenjena pripravi investicijske in projektne dokumentacije za rekonstrukcijo CČN Grosuplje in za izgradnjo kanalizacij, vključenih v kohe-

zijski projekt »Odvajanje in čiščenje odpadnih voda v porečju reke Krke – 3. sklop«, ki je v skladu z NRP v prihodnjih letih največja in najpomembnejša investicija Občine Grosuplje.

V letih 2010 in 2011 smo dokončali opremljanje s toplovodnim omrežjem na območju Partizanske ceste. Izvedeni so bili manjkajoči odseki na cesti Pod hribom II, na Kersnikovi cesti in proti Glasbeni šoli. Vrednost navedenih investicij je skupaj znašala 126.003 EUR. Obnovljen je bil tudi toplovod na območju Ljubljanske in Bevkove ceste, vrednost teh del je znašala 134.859 EUR.

Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda in oskrbe s pitno vodo so bili istočasno obnovljeni vodovodi in kanalizacija na odsekih Kračmanova–Aškerčeva v Šmarju - Sapu, na cesti Pod hribom II, na Stritarjevi cesti ter na cesti Pod gozdom V na Grosupljem. Kanalizacija je bila obnovljena še na Cesti Ane Galetove in na odseku Taborske ceste na Grosupljem. Na novo je bil zgrajen odsek ločene kanalizacije v gospodarski coni PS 6 (Belimed) na Grosupljem ter na Jurčičevi cesti v Šmarju - Sapu, kjer je bil zgrajen tudi nov vodovodni odsek. Obnove vodovodov so bile izvedene tudi v Jerovi vasi, na Cikavi, na Spodnji Slivnici – odsek proti Križmanu, v Št. Juriju – odsek Sever in Mala vas, na delu Ljubljanske ceste in v Rožni dolini (Podržaj) na Grosupljem ter v Zagradcu. Prestavljen je bil vodovod ob železniški progi Grosuplje – Kočevje v Predolah ter urejen hudournik nad vodnim zajetjem Stavka. Skupna vrednost investicijskih in obnovitvenih del je znašala 973.906 EUR.

V obravnavanem obdobju je bilo v celoti dokončano opremljanje občine z ekološkimi otoki ter vzpostavljen sistem ločenega zbiranja bioloških odpadkov. V preteklem letu smo uspešno uvedli tudi spremembo pri zbiranju ločene embalaže in z nakupom ustreznih zabojnikov zagotovili pogoje za individualno zbiranje na celotnem območju občine. V CERO Špaja dolina je bil dokončan zbirni center za ločevanje odpadkov, izvedena pa je bila tudi širitev drenažnega sloja, urejene nove pomožne poti ter prestavljeni in nadvišani plinjaki. Vlaganja na področju zbiranja in odlaganja komunalnih odpadkov so skupaj znašala 392.505 EUR.

Na področju **prostorskega načrtovanja** smo v letih 2010 in 2011 nadaljevali s postopkom za sprejem Občinskega prostorskega načrta kot krovnega prostorskega akta za izvajanje posegov v prostor. Za ta namen so bile za posege na kmetijska zemljišča izdelane strokovne podlage. Na področju posegov v območje poplavnih površin so bile izdelane Hidrološko hidravlične osnove – elaborat poplavnosti v Občini Grosuplje za potrebe Občinskega prostorskega načrta – obstoječe stanje in predvidena ureditev.

Na področju *državnih prostorskih izvedbenih načrtov* je bil večji del nalog usmerjen v izdelavo strokovnih podlag za Državni prostorski načrt za nadvoz čez železniško progo s priključkom na regionalno cesto R3 646 in s priključkom na Kadunčevo in Industrijsko cesto na Grosupljem, za kar smo po Sklepu Vlade iz leta 2007 obvezani.

Na področju *občinskih prostorskih izvedbenih aktov* je bil večji del nalog usmerjen v postopek Občinskega podrobnega prostorskega načrta Šmarje - Sap, Občinskega podrobnega prostorskega načrta gospodarska cona Jug in Občinskega podrobnega prostorskega načrta Jedro. Za vse tri še potekajo aktivnosti za sprejem na občinskem svetu.

Sprejet je bil Odlok o zazidalnem načrtu Pri pošti za stanovanjsko-poslovno območje med Taborsko in Trubarjevo cesto na Grosupljem. Začele so se priprave za urejanje območja Center ob Taborski cesti za ureditev stanovanjsko-poslovnega območja s spremljajočimi objekti za kongresno dejavnost in dejavnost sistema parkiraj in bodi peljan – P+R.

OBČINA IVANČNA GORICA V LETIH 2010–2011*Dušan Strnad**

Leto 2010 je bilo volilno leto in z županske funkcije se je poslovil dolgoletni župan Jernej Lampret, ki je občino vodil vse od ustanovitve. Za seboj je pustil uravnoteženo razvito in finančno stabilno občino, katero pa čaka še kar nekaj zahtevnih infrastrukturnih investicij (kanalizacija, vodovod, javna razsvetljava ...), ki še niso bile realizirane, predpisi pa narekujejo izgradnjo do določenega roka.

Za nov zagon sta bila sprejeta nov Statut Občine Ivančna Gorica in nov Poslovnik Občinskega sveta, hkrati pa še vse potrebne uskladitve s spremenjeno zakonodajo. Izvedena je bila tudi reorganizacija občinske uprave, ki je prešla iz enovitega organa v oddelčno organiziranost. Formirani so bili naslednji oddelki:

- pisarna župana
- oddelek za javne finance in proračun
- oddelek za urejanje prostora in varovanje okolja
- oddelek za upravno-pravne, družbene in gospodarske zadeve
- oddelek za investicije in upravljanje infrastrukture

Tako so izkoriščene še zadnje notranje rezerve, saj ima občinska uprava Občine Ivančna Gorica v primerjavi s podobno velikimi občinami v povprečju 10 zaposlenih manj, tako da bo v prihodnosti treba na novo zaposlovati.

V 2010 in 2011 smo nadaljevali in zaključili nekatere investicije. Tako smo ob občinskem prazniku name-nu predali podružnično šolo Krka, v sklopu katere sta tudi vrtec in posodobljena telovadnica. Prav tako je bila zaključena adaptacija zdravstvenega doma. Obe investiciji sta sofinancirali pristojni ministrstvi.

Obnovljena podružnična šola je s telovadnico povezana s steklenim hodnikom. Foto Matej Šteh 2011.

* Župan Občine Ivančna Gorica

Svečane otvoritve se je udeležil tudi minister za zdravje, ki je skupaj z županom in direktorjem prerezal trak. Foto Matej Šteh 2011.

Za nadaljnji razvoj je občina sprejela Lokalni razvojni program, ki je bil razvit po participativnem modelu z vključevanjem različnih javnosti in kompetentnih posameznikov v tematske delavnice. Lokalni razvojni program občine Ivančna Gorica temelji na petih bistvenih področjih življenja in dela, ki jih podpirajo obstoječi oziroma načrtovani strateški dokumenti in so hkrati horizontalno povezani med seboj:

Ključne vsebine razvojnega načrta

1. medgeneracijsko sodelovanje (Strategija za medgeneracijsko sodelovanje in starejšim prijazno občino; Gerontološki inštitut Antona Trstenjaka),
2. turizem (Strategija razvoja in trženja turizma Srca Slovenije kot turistične destinacije 2011-2018; Center za razvoj Litija),

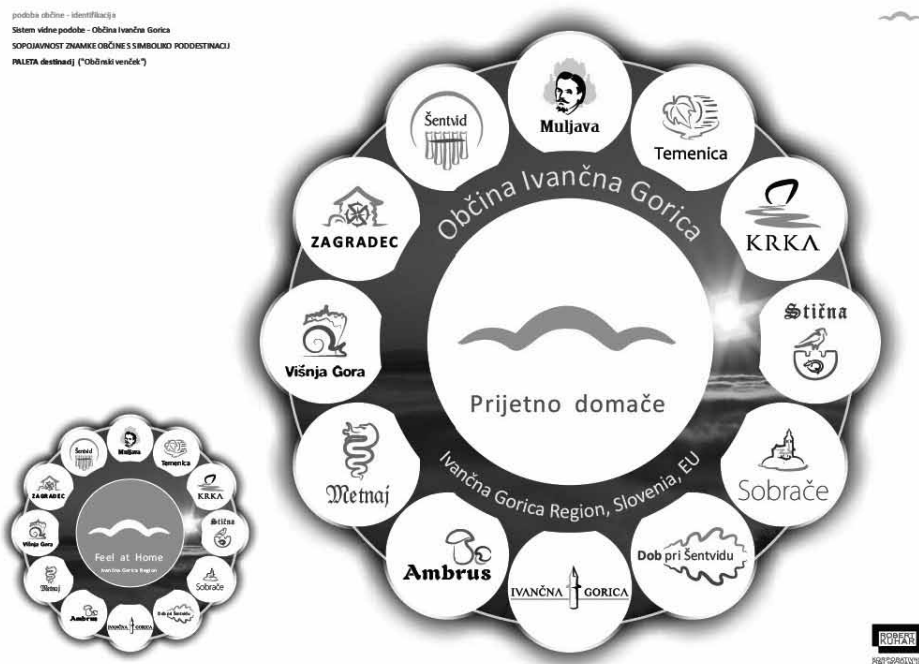
3. lokalna samooskrba (subregijski program Lokalna samooskrba v Srcu Slovenije; Center za razvoj Litija),
4. energetika (Lokalni energetski koncept občine Ivančna Gorica; Energen),
5. prostorski razvoj (strateški del Občinskega prostorskega načrta; Locus).

Vsa omenjena področja so del enega ali več ključnih področij občine: družbeno okolje, gospodarstvo ter okolje, prostor in infrastruktura.

Ker postaja problematika v zvezi s staranjem prebivalstva vse bolj akutna, je župan Dušan Strnad ustanovil Svet za spremljanje problematike starejših in medgeneracijsko solidarnost, ki je v sodelovanju z Gerontološkim inštitutom Antona Trstenjaka razvil program *Starosti prijazna občina*, na osnovi katerega je občina pristopila v mrežo starosti prijaznih občin in mest. V sklopu tega potekajo številne aktivnosti in novi koncepti, ki predvidevajo medgeneracijska središča kot nadgradnjo in dopolnitev klasičnega doma za starejše. Prvo tako središče bo v Višnji Gori, kjer naj bi se v ta namen revitalizirala in obnovila stara šola, hkrati pa bi se uredil tudi Mestni trg. Idejni projekt je že izdelan. Drugo tako središče je predvideno v Šentvidu pri Stični.

V Občini Ivančna Gorica je veliko možnosti za nadaljnji razvoj turizma. V ta namen je bila izdelana nova vizualna podoba občine s sloganom *Prijetno domače*, in to skupaj z občinskim znakom in s simbolnim prikazom vseh 12 krajevnih skupnosti kot turističnih destinacij. V nadaljevanju je predviden Načrt razvoja turizma, ki naj bi povezal ponudnike gostinskih storitev, muzeje, kulturna društva in kulturne znamenitosti in celotno ponudbo, ki se bo tržila pod blagovno znamko.

podoba občine - identifikacija
Sistem vizualne podobe - Občina Ivančna Gorica
SOPLOJAVNOST ZNAMKE OBČINE S SIMBOLNO PODOBOSTICAJI
PALETA DESTINACIJ ("Občinski veržek")

Blagovno znamko Prijetno domače je oblikoval priznani oblikovalec Robert Kuhar.

Čedalje večji pomen dobiva tudi lokalna samooskrba. V ta namen je bil izveden projekt Tržnica, ki je med ljudmi lepo sprejet, pa tudi lokalni pridelovalci so zadovoljni, saj so prodali vse, kar so pridelali. S

pomočjo Zadruge Jarina, ki ji je bil projekt tudi zaupan, pa smo v sodelovanju z ravnateljki osnovnih šol in vrtca ter drugih javnih ustanov iskali možnosti, da bi se tudi oni oskrbovali lokalno. Razvoj tega žal omejujejo predpisi, predvsem Zakon o javnih naročilih. Pristojna ministrstva so obljubila, da se bodo poiskale primerne rešitve.

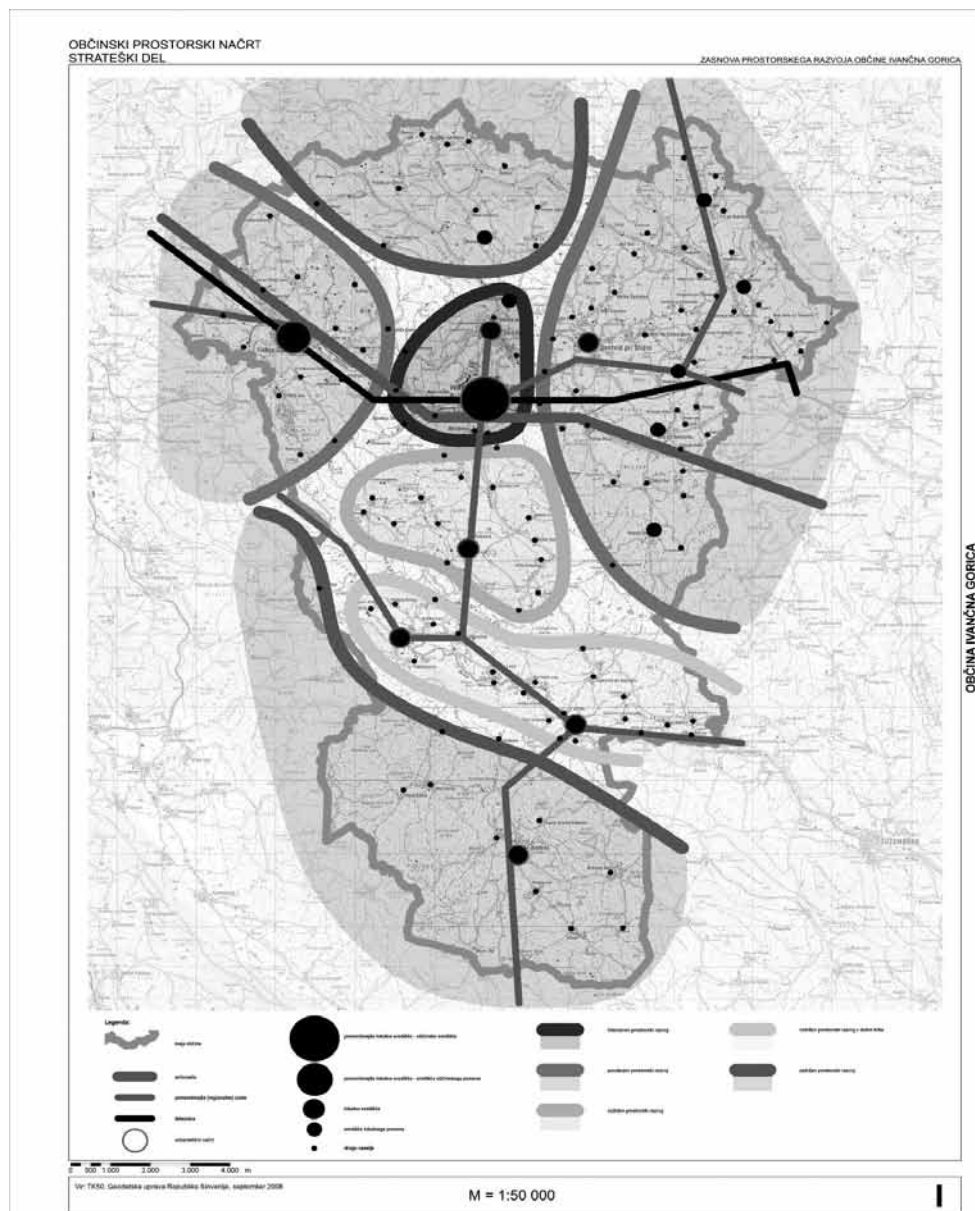
Tržnica v Ivančni Gorici se je lepo prijela. Foto: Matej Šteh 2011.

Sprejet je bil tudi Lokalni energetski koncept, ki je usmerjen k doseganju ciljev projekta Evropa 2020. Stremi se k povečani uporabi obnovljivih virov, učinkovitejši rabi energije in zmanjšanju emisij v okolje. V okviru tega so bili realizirani že prvi projekti, saj se OŠ Stična ponaša z največjo sončno elektrarno na strehah javnih stavb v državi. V nadaljevanju bo projekte usmerjal energetski manager, odprta pa bo tudi energetska pisarna. Načrtovana je izgradnja kotlovnice na lesno biomaso za javne objekte.

Sedaj se poleg športne dvorane tudi učilnice ponašajo s t. i. sončno streho, njena skupna moč je 437 kW. Foto: Gregor Arko.

Konec leta 2011 je bila tudi dolgo pričakovana obravnava Občinskega prostorskega načrta. Zaradi upoštevanja smernic pristojnih ministrstev oz. nosilcev urejanja prostora, ki jih je kar 32, je bilo treba precej predlogov občanov izvesti. V nadaljevanju sledi formalno usklajevanje z nosilci urejanja prostora, zato predvidevamo, da bo OPN sprejet konec leta 2012.

Zasnova bodočega prostorskega razvoja Občine Ivančna Gorica.

Vir: Priloge Odloka o Občinskem prostorskem načrtu Občine Ivančna Gorica.

Nadaljnji prostorski razvoj naj bi zagotavljal nove površine za razvoj gospodarstva, saj se bo obrtna cona počasi zapolnila. Konec leta 2011 je potekalo slovesno odprtje novega trgovskega centra Agrograd (Merkurjeva franšiza). Gre za prvi objekt, ki je uradno odprt v novi obrtni coni v Ivančni Gorici, s tem pa je cona tudi uradno predana v uporabo. Naslednji investitor, ki tudi že gradi v coni, je podjetje Panjan iz Trebnjega.

Posnetek novega objekta trgovine Agrograd. Foto: Gašper Stopar.

Zadnji dve leti sta bili zelo pomembni tudi za razvoj gasilstva v naši občini, še posebej za PGD Stična in PGD Ivančna Gorica, ki sta posodobili svoje operativne enote z zmogljivimi vozili GVC 16/25 4x4. To sta pomembni pridobitvi za vse občane, saj gasilci omenjenih društev posredujejo na celotnem območju občine.

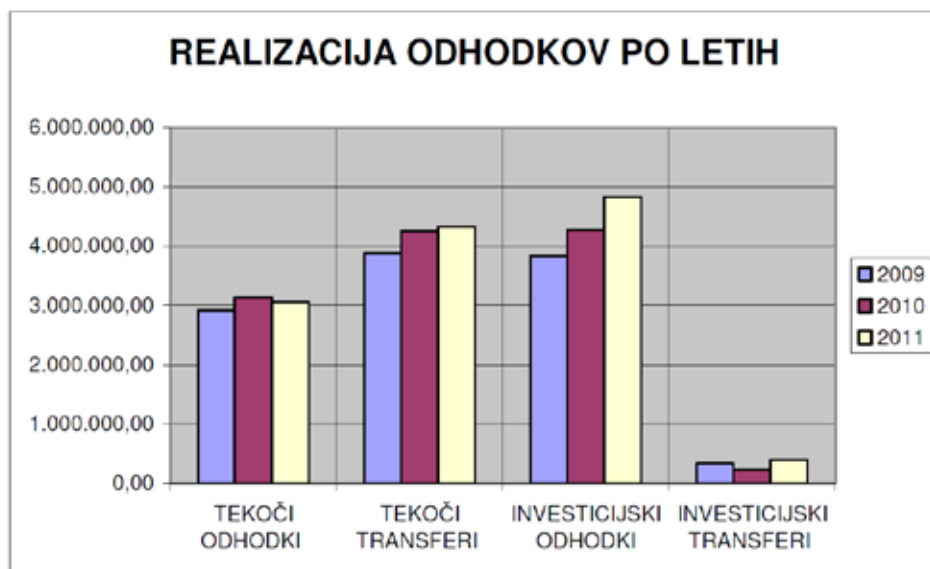
Poleg gasilcev so aktivna tudi vsa ostala društva tako na področju kulture kot športa. Izpostaviti velja naslednje prireditve: 9. slovenski čebelarski praznik, ki ga je Čebelarska zveza Slovenije organizirala v Stični in Višnji Gori; 42. tabor slovenskih pevskih zborov ob 20. obletnici Slovenije v Šentvidu pri Stični; na stadionu se je pomerila ženska nogometna reprezentanca z nizozemsko žensko izbrano vrsto; mednarodni finale v tajskem boksu; srečanje upokojencev treh sosednjih občin; festival otroškega filma; 100 let šolstva na Muljavi; številne prireditve ob 50. obletnici rokometu v Ivančni Gorici; zasedanje prvega ministrskega zbora ob 20. obletnici samostojne države ...

Posebno mesto si zasluži tudi izbor naj dijakinje: to je postala Kristina Gregorič s Srednje šole Josipa Jurčiča, katere dijaki tudi sicer dosegajo številna priznanja in medalje na različnih državnih tekmovanjih, v 2011 pa sta se kar dva dijaka udeležila 42. fizikalne olimpijade na Tajskem. Tako izjemni rezultati so v čast izobraževalni ustanovi, ki je lani praznovala 60 let.

Občina je v obdobju 2010–2011 poslovala stabilno, kar je razvidno iz priloženih tabel in grafa, ki ponazarja, da so povečani odhodki na račun investicij, ki jih bo v prihodnje še več. Občina ima v ta namen na razpolago še kar nekaj lastnih sredstev in ves zadolžitveni potencial.

	Real.2009	Real.2010	Real.2011	Indeks
	1	2	3	4=3/2*100
SKUPAJ PRIHODKI	11.033.044,30	12.316.777,10	12.364.011,96	100,38
TEKOČI PRIHODKI	9.669.735,31	11.435.666,14	11.204.622,14	97,98
KAPITALSKI PRIHODKI	107.839,53	158.614,34	202.837,85	127,88
PREJETE DONACIJE	497	786	306	38,93
TRANSFERNI PRIHODKI	1.254.972,46	721.710,62	956.245,97	132,50

	Realizacija	Realizacija	Realizacija	Indeks
	2009	2010	2011	
II. ODHODKI SKUPAJ	10.980.325,71	11.904.599,01	12.621.925,40	106,03
TEKOČI ODHODKI	2.923.812,78	3.138.019,96	3.059.988,03	97,51
TEKOČI TRANSFERI	3.877.565,72	4.257.626,35	4.326.573,18	101,62
INVESTICIJSKI ODHODKI	3.837.086,23	4.274.949,13	4.828.916,30	112,96
INVESTICIJSKI TRANSFERI	341.860,98	234.001,57	406.447,89	173,69

OBČINA DOBREPOLJE V LETIH 2010-2012

*Janez Pavlin**

Najprej bi prikazal analizo občine v sedmih segmentih in primerjavo z ostalimi občinami v Sloveniji in regiji. Analiza občine prinaša vse ključne podatke in kazalnike, ki osvetljujejo njen razvojni položaj. Glavni namen analize je osvetliti relativni položaj občine in tako omogočiti primerjalno vrednotenje glede na posamezne prvine. Zato se analiza močno osredotoča na uvrstitve občine na lestvicah, pripravljenih za posamezne kazalnike.

Analiza temelji predvsem na kvantitativnih kazalnikih. Pri izboru smo upoštevali relevantnost oziroma uporabnost posameznega podatka. Uporabili smo najnovejše podatke (november 2011). V nekaterih primerih je bilo treba uporabiti podatke za več let, saj smo le tako dobili statistično relevantne kazalnike. Analiza je razdeljena na sedem področij: demografija, učinkovitost, podjetniška dinamika, trg dela, izobrazba, življenjski standard in socialna kohezija.

Demografija

Na področju demografije so uvrstitve občine Dobrepolje blizu zlate sredine. Zlasti dobre so vrednosti selitvenega in skupnega prirasta. Šibka točka je razmeroma neugodna vrednost koeficienta starostne odvisnosti – torej razmerja med otroki in starejšimi prebivalci na eni strani in delovno sposobnim delom populacije na drugi.

Občina Dobrepolje je manjša občina podeželskega tipa z razmeroma redko poseljenostjo. Po demografskih kazalnikih kaže Dobrepolje razmeroma ugodno podobo, ki jo nekoliko izkrivlja le en izstopajoč negativni kazalnik. Zato je vrednost sestavljenega demografskega indeksa samo povprečna. Dobrepolje ima zelo ugodne kazalnike na področju selitvenega in skupnega prirasta, kar je značilno za občine v osrednjeslovenski statistični regiji: zaradi razmeroma nizkih cen nepremičnin in bližine prestolnice so te občine privlačne za mlajše družine, torej za delovno aktivne prebivalce. Očitno to velja tudi za Dobrepolje: gibanja selitvenega prirasta so ugodna tudi na srednjeročni, večletni ravni.

Po drugi strani ima občina eno najmanj ugodnih vrednosti koeficienta starostne odvisnosti v Sloveniji. Koeficient kaže razmerje med delovno sposobnimi in pretežno odvisnimi starostnimi skupinami prebivalstva. V občini več kot pol prebivalstva sodi v pretežno vzdrževane starostne skupine: v Dobrepolju je veliko otrok in razmeroma veliko starejših prebivalcev.

Kazalnik	Uvrstitev
Indeks D	110
Selitveni prirast na 1000 prebivalcev	51
Skupni prirast na 1000 prebivalcev	23
Indeks staranja	119
Starostni koeficient	206
Koef. prezgodnje umrljivosti	118

POVPREČNA STAROST	Uvrstitev	Indeks	Slovenija
41,3	114	99	41,7

* Župan občine Dobrepolje

INDEKS STARANJA	Uvrstitev	Indeks	Slovenija
117	119	103	113,5

KOEFICIENT STAROSTNE ODVI-SNOSTI	Uvrstitev	Indeks	Slovenija
53,5	206	119	44,7

PRIMERJAVA Z REGIJO

Dobrepolje sodi med najmanjše občine v osrednjeslovenski statistični regiji. Manjši sta občini Horjul (2872) in Log - Dragomer (3581 prebivalcev), medtem ko ima Trzin približno enako število prebivalcev (3844). Osrednjeslovenska statistična regija je izrazito dinamično območje, ki je privlačno za priseljevanje in delo. Četudi so vrednosti demografskih kazalnikov za Dobrepolje vsaj povprečne za Slovenijo, je občina na primer po vrednosti sestavljenega demografskega indeksa na 25. mestu v regiji s 26 občinami. Občine v regiji, ki so bližje Ljubljani ali so z njo prometno bolj povezane, imajo izrazito prednost in sodijo med kraje z najboljšimi demografskimi kazalniki v Sloveniji. Značilen primer je Škofljica z najvišjim selitvenim prirastom nasploh v letu 2010. Če to upoštevamo, so rezultati Dobrepolja tudi v regionalnem kontekstu solidni. Po selitvenem prirastu na prebivalca (leto 2010) se je občina uvrstila na 10. mesto v tej zelo konkurenčni regiji. Če jo primerjamo z Borovnico, približno enako veliko podeželsko občino v regiji, ima Dobrepolje prepričljivo boljše rezultate.

Selitveni prirast 2010

Občina	Selitveni prirast	Uvrstitev – Slovenija	Selitveni prirast na 1000 prebivalcev	Uvrstitev – Slovenija
Škofljica (1)	407	1	44,57	1
Borovnica (18)	14	61	3,5	60
Dobrepolje (17)	29	49	7,46	38

Skupni prirast 2006–2010

Občina	Skupni prirast – pet let	Uvrstitev – Slovenija	Skupni prirast na 1000 prebivalcev	Uvrstitev – Slovenija
Škofljica	1478	9	161,89	2
Borovnica	125	80	31,38	67
Dobrepolje	202	62	52	43

Proračun in učinkovitost

Učinkovitost občine Dobrepolje je glede na kazalnike, zajete v indeks učinkovitosti, precej nad povprečjem. Občina izstopa po precej nizkih stroških delovanja v zadnjih petih letih, neto tekočih odhodkih na prebivalca in po poslovanju brez dolga. Vrednost investicij je bila do leta 2010 razmeroma nizka, v letu 2011 pa se je povečala. Občina je zato zabeležila močan primanjkljaj, kar pa nikakor ni kritično, saj ga v celoti pokriva z lastnimi sredstvi.

Postavke v proračunu:

	Vrednost v €	Na prebivalca	Rast
PRIHODKI	4.725.966	1.217	36,9 %
ODHODKI	6.615.806	1.703	77,5 %
PROR. PRIMANJKLJAJ	-1.889.840	-201	
ZADOLŽENOST	0	0	

Podatki so iz rebalansov proračuna za 2011, sprejetih do 31. 1. 2012.

Zadolženost: stanje 31. 12. 2012.

Dobrepolje ima zelo visoko vrednost sestavljenega indeksa učinkovitosti. Na to vrednost sta vplivala zlasti dva podatka: nizki neto tekoči odhodki občine (torej tekoči odhodki, zmanjšani za vrednost rezerv) in poslovanje brez dolga. Neto tekoči odhodki so sicer zrasli, približno toliko kot v celotni državi. Po investicijah je bila občina v petih letih nekje v slovenskem povprečju, s tem da je bila izrazito investicijsko aktivna predvsem v letu 2011. Po vrednosti pridobljenih sredstev EU do zdaj ni izstopala, lani pa se je to spremenilo. Prav na ta račun so se povečali transferni prihodki. Ne glede na investicije (in s tem povezan proračunski primanjkljaj v letu 2011) je občina ostala brez dolga – vsaj če še veljajo podatki v javno objavljenih proračunskih dokumentih. Občina pokriva investicijo v glavnem z lastnimi in evropskimi sredstvi.

Kazalnik	Uvrstitev
Indeks U	13
Prihodek	89
Sredstva EU	156
Investicije	137
Neto tekoči odhodki	26
Zadolženost	1
Proračunski primanjkljaj	201

Vse vrednosti kazalnikov: na prebivalca.

Ostale uvrstitve:

	Vrednost	Uvrstitev (Slovenija)	Vrednost na prebivalca	Uvrstitev (Slovenija)	Indeks	Rast	Uvrstitev (Slovenija)
DAVČNI PRIHODKI	2.709.829	127	698	101	101	1 %	77
NEDAVČNI PRIHODKI	587.621	121	151	89	109	30 %	82
KAPITALSKI PRIHODKI	284.920	79	73	52	239		
DONACIJE	0	104					
TRANSFERNI PRIHODKI	1.143.596	106	294	82	122	260,7 %	35
Odhodki:							
TEKOČI ODHODKI	1.101.904	131	284	122	94	-24,6 %	166
TEKOČI TRANSFERJI	1.224.296	137	315	157	88	-3,2 %	190
INVESTICIJSKI ODHODKI	4.087.325	79	1.052	25	197	191,7 %	22
INVESTICIJSKI TRANSFERJI	202.281	89	52	48	168	107,6 %	35

Vsi zneski so v €.

Proračun Občine Dobropolje v letu 2011 zaznamuje močna investicijska aktivnost, zaradi katere to proračunsko leto zagotovo ni tipično. Od tod velika vrednost investicijskih odhodkov na prebivalca (25. mesto v Sloveniji) in visoka rast investicijskih odhodkov na eni strani ter transfernih prihodkov na drugi. Vrsta postavk v proračunu je brez posebnosti in blizu povprečnih vrednosti oziroma vrednosti, ki so značilne za občino te velikosti. Nekoliko nad povprečjem so nedavčni prihodki. Tekoči odhodki so sicer blizu povprečnih vrednosti za občino te velikosti, toda upoštevati moramo, da v občini praviloma precej sredstev namenjajo za rezerve (ki so vključene v to postavko): po neto tekočih odhodkih je občina – kot smo že zapisali – zgladna. Deleži posameznih postavk v celotnem proračunu: primerjava med občino in povprečjem za občine.

Gospodarstvo

Občina ima gospodarstvo, ki po moči ustreza velikosti in tipu občine: relativne vrednosti prihodka, dobička, dodane vrednosti in kapitala so rahlo pod povprečjem. Podjetniška dinamika je še nekoliko šibkejša. To velja zlasti za prirast podjetij.

Ostali kazalniki:

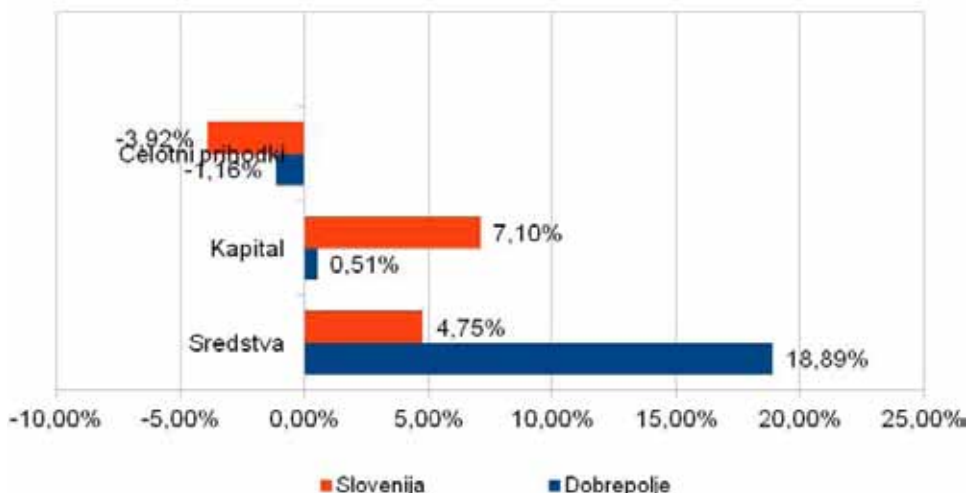
	Vrednost	Uvrstitev	Na prebivalca*	Uvrstitev	Indeks**
Število podjetij	200	125	51	101	76
Letni prirast	2	149	0,51	155	34
Skupni prihodek	48.424.058 €	123	12.468 €	116	32
Skupni dobiček	164.006 €	131	820 €	145	27
Dodana vrednost	12.750.515 €	124	3.283 €	116	93
Sredstva	44.058.108 €	126	11.343 €	131	78
Kapital	16.267.148 €	128	4.188 €	127	80

Vse vrednosti so za leto 2010, izjema sta število in prirast podjetij (2011).

*Število podjetij in letni prirast: na 1000 prebivalcev, dobiček na podjetje.

**Indeks za skupni dobiček: glede na srednjo vrednost za 210 občin.

Stopnje rasti

Občina Dobrepolje ima razmeroma skromno gospodarstvo: upoštevati moramo, da gre za manjšo in podeželsko občino. Na splošno je poslovanje gospodarstva v občini solidno: prihodki v letu 2010 so se povečali, ob krizi konec desetletja pa so se zmanjšali za manj, kot se je slovensko gospodarstvo v povprečju. Vrednosti niso spektakularne, a so solidne in neke povprečne za občino te velikosti. Če primerjamo Dobrepolje

z ostalimi podeželskimi občinami, je občina po moči gospodarstva celo nadpovprečna. Solidni so zlasti kazalniki dodane vrednosti.

Kot rečeno, se občina po moči gospodarstva ne more primerjati z velikimi ali izrazito podjetniškimi občinami, kot je na primer Trzin. Ne glede na to pa moramo opozoriti zlasti na nekoliko šibke kazalnike podjetniške dinamike, še posebej prirasta podjetij. Prirast je pomemben tudi zato, ker je gospodarstvo občine precej odvisno od poslovanja največjega podjetja, tj. Pekarne Blatnik.

Kazalniki podjetniške dinamike:

Kazalnik	Uvrstitev
Število podjetij na 1000 prebivalcev	101
Rast skupnega prihodka podjetij	143
Prirast podjetij na 1000 prebivalcev	155

Kazalniki gospodarske moči:

Kazalnik	Uvrstitev
Prihodek	116
Čisti dobiček	145
Dodana vrednost	116
Kapital	127

Na prebivalca, 2010.

Največja podjetja v občini:

1.	PEKARNA BLATNIK d.o.o.	18.503.949 €
2.	OSTRŽEK d.o.o.	3.292.241 €
3.	KGŽ d.o.o.	1.655.717 €
4.	STOLARNA DOBREPOLJE d.o.o.	1.459.531 €
5.	KANAL d.o.o.	1.386.216 €

Pet največjih podjetij v občini je lani skupaj ustvarilo za 26 milijonov evrov prihodka, tj. kar 54 odstotkov prihodka gospodarstva v občini Dobrepolje. To kaže na precej veliko odvisnost občine od večjih podjetij – največja podjetja v slovenskih občinah ustvarijo v povprečju 37,5 odstotka prihodkov gospodarstva, to pa je le delež največje družbe v Dobrepolju Pekarne Blatnik (38 %). Ta odvisnost ni značilna le za Dobrepolje, ampak gre za tipično značilnost manjših občin z velikim deležem mikropodjetij.

Prirast podjetij:

Skupni prirast podjetij (2007–2011): 37

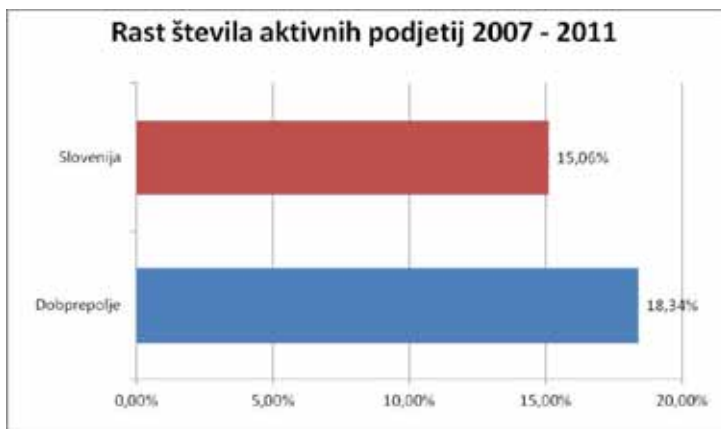
Letni prirast podjetij:

	2007	2008	2009	2010	2011
Dobrepolje	5	17	14	–1	2
Slovenija	5869	7651	7278	2061	3096

Razmerje med številom ustanovljenih in izbranih podjetij:

Dobrepolje	1,63	4,40	3,00	0,95	1,17
Slovenija	1,66	1,71	1,63	1,13	1,22

Srednjerokočno je prirast podjetij nekoliko nad slovenskim povprečjem: v petih letih je razmerje med novimi registracijami in izbrisi podjetij za Slovenijo 1,43 (na vsako izbrisano podjetje pride 1,43 novih registracij), za Dobrepolje pa 1,7. Podobno razliko pokaže tudi rast števila aktivnih gospodarskih družb.

Trg dela

Kljub razmeroma šibkemu gospodarstvu so kazalniki trga ugodni. Brezposelnost je relativno nizka, delež delovno aktivnega prebivalstva pa nadpovprečen. Indeks delovnih migracij kaže, da je občina nekoliko bolj bivalna (razmeroma veliko prebivalcev se vozi na delo v druge občine), toda vrednost indeksa ni ekstremna.

Stanje na trgu dela je nad slovenskim povprečjem, kar kaže vrednost sestavljenega indeksa za trg dela (TD). Zlasti nizka je stopnja brezposelnosti – po tem kriteriju se občina uvršča prav na vrh. Brezposelnost se je sicer povečala, vendar se je povečala tudi razlika med kazalnikoma za občino in Slovenijo.

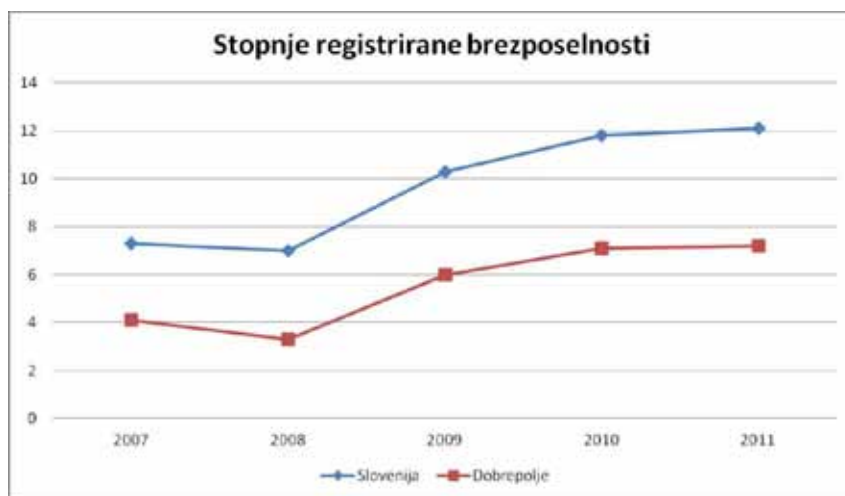
Nizka stopnja brezposelnosti je povezana z dvema pomembnima podatkom: nadpovprečni delež samozaposlenih (od teh je dobra polovica kmetov) in razmeroma nizek delež zaposlenih, ki imajo delovno mesto v občini. Povedano drugače, občina ima po eni strani podeželski značaj, po drugi strani pa ni daleč od prestolnice in drugih krajev z večjimi zaposlitvenimi možnostmi. Vendar je tudi število delovnih mest v občini solidno in tudi kazalniki, ki opisujejo delovne migracije, nimajo ekstremnih vrednosti. Gledano v celoti: dokaj ugoden položaj.

Trg dela:

Kazalnik	Uvrstitev
Indeks TD	39
Delež delovno aktivnih prebivalcev	69
Stopnja brezposelnosti	59
Indeks delovne migracije	101

Stopnja registrirane brezposelnosti:

	2007	2008	2009	2010	2011
Slovenija	7,3	7	10,3	11,8	12,1
Dobrepolje	4,1	3,3	6	7,1	7,2

Stopnja registrirane brezposelnosti je odstotni delež registriranih brezposelnih oseb med aktivnim prebivalstvom. Stopnja registrirane brezposelnosti po občinah je prikazana glede na stalno prebivališče delovno aktivnih prebivalcev in registriranih brezposelnih oseb.

Izobrazba

Izobrazbena struktura prebivalstva je povprečna in značilna za podeželske občine. Po deležu študentov je občina nad povprečjem, delež diplomantov pa je presenetljivo nizek. Občina ne izplačuje občinskih štipendij.

Občina Dobrepolje ima nadpovprečno število študentov na 1000 prebivalcev in je po tem kriteriju uvrščena še v prvi kvartil. Izobrazbena struktura je značilna za podeželsko občino: delež zaposlenih prebivalcev z osnovnošolsko izobrazbo je nekoliko nadpovprečen, delež tistih z višje- ali visokošolsko pa podpovprečen. Vrednosti so nekoliko slabše od primerljivih občin v regiji, na primer od Borovnice. Ob visokem deležu študentov preseneča razmeroma nizek delež diplomantov. V zadnjih petih letih vrednost konstantno zaostaja za slovenskim povprečjem. Občina ne izplačuje štipendij, vendar imamo v proračunu to postavko za sofinanciranje regijske štipendijske sheme, vendar se nihče ne prijavi.

Kazalnik	Uvrstitev
Izobrazbena struktura	129
Število študentov na 1000 preb.	53
Število diplomantov na 1000 preb.	175
Štipendije	88 - 210

Življenjski standard

Večina kazalnikov kaže solidno stopnjo življenjskega standarda v občini. Posebej izstopa zelo nizek delež prejemnikov denarnih socialnih pomoči. Po bruto prejemkih na prebivalca se občina še uvršča v zgornjo polovico. Nekoliko slabšo vrednost ima manj pomemben kazalnik števila avtomobilov na 1000 prebivalcev. Po odhodkih za kulturo je občina na solidni sredini seznama, medtem ko so naložbe v šport nekoliko nižje.

Prebivalci občine Dobrepolje uživajo za slovenske razmere še nadpovprečno dober življenjski standard, kar kaže vrednost sestavljenega indeksa. Ta uvršča Dobrepolje nekje na rob zgornje tretjine slovenskih občin. Po nizkem deležu prejemnikov socialne pomoči je občina v samem vrhu. Stanovanja v občini so nadpovprečno velika. Dokaj ugoden standard kaže tudi število osebnih avtomobilov na 1000 prebivalcev in njihova povprečna starost, še posebno visok pa je delež otrok, ki obiskujejo vrtece. Tudi tu je Dobrepolje v slovenskem vrhu (18. mesto).

Ob tem plače, izplačane v občini, niso visoke – poprečna neto plača denimo dosega 86 odstotkov slovenskega povprečja. Tudi bruto prejemki na prebivalca so nekoliko pod povprečjem. Občina vlaga nadpovprečni delež proračuna v kulturo, medtem ko je delež proračuna, namenjenega za šport, nekoliko pod povprečjem.

Kazalnik	Uvrstitev
Povprečna neto plača	149
Bruto prejemki na prebivalca	97
Stanovanjska površina na preb.	46
Prejemniki socialne pomoči na 1000 preb.	14
Število avtomobilov na 1000 preb.	164
Odhodki za kulturo na preb.	104
Odhodki za šport na preb.	148

Povprečni bruto letni prejemek

Dobrepolje ima v primerjavi z občino Velike Lašče (podobna velikost in tip občine, ista statistična regija) nižji bruto prejemek na prebivalca. V regiji sta le dve občini, kjer delodajalci izplačujejo nižje plače (Borovnica in Log - Dragomer). Če jo primerjamo nasploh z manjšimi občinami na podeželju, je po povprečnih plačah in prejemkih občina Dobropolje nekje na začetku spodnje tretjine. Toda glede na ostale kazalnike je slika drugačna: zlasti prejemnikov socialne pomoči je v občini malo.

Socialna kohezija

Statistični kazalniki kažejo za občino nadpovprečno stopnjo socialne kohezije, kar pomeni, da so kazalniki socialne kohezije zelo ugodni. Stopnja kriminalitete, merjena z deležem obsojencev (znanih storilcev) v populaciji za pet let, je pod slovenskim povprečjem. Volilna udeležba, ki je po merilih OECD drugi pomembni indikator socialne kohezije, je v občini prav tako zelo visoka in ves čas nad slovenskim povprečjem. Te ugodne vrednosti kazalnikov socialne kohezije so sicer značilnost majhnih podeželskih občin, a tudi med temi je občina Dobropolje v zgornji polovici občin. Ob tem je treba opozoriti, da se je delež storilcev kaznivih dejanj v zadnjih letih povečal. Zaradi majhnih števil je sicer težko govoriti o trendu, si pa podatek zasluži pozornost.

Kazalnik	Uvrstitev
Indeks asocialnega vedenja	73
Indeks socialnega vedenja	43

Analiza SWOT:

PREDNOSTI	SLABOSTI
■ Finančno solidno upravljanje občine: poslovanje brez zadolženosti. ■ Nizki stroški občinske uprave. ■ Solidna stopnja zaupanja volilcev. ■ Aktivna politika vlaganj v kulturo.	■ Nizka stopnja investicijske aktivnosti do leta 2011. ■ Srednjeročna vzdržnost finančnega modela. ■ Malo načrpanih evropskih sredstev v obdobju 2006–2010.

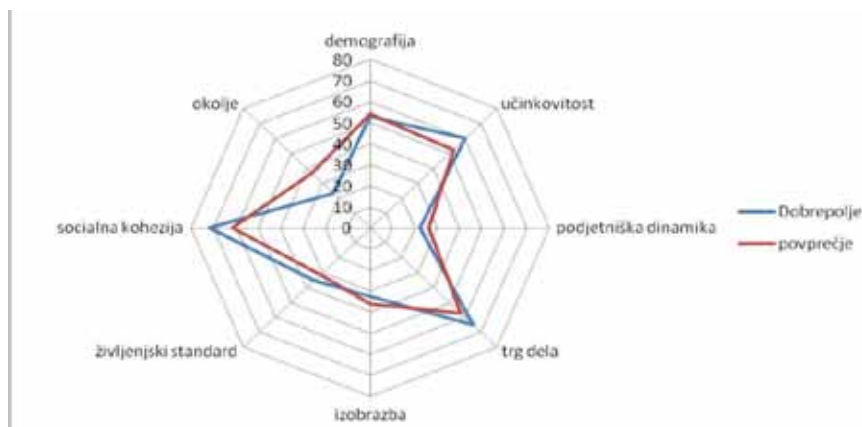
PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
■ Soliden standard z nizkim številom prejemnikov socialne pomoči. ■ Socialna kohezija. ■ Solidno stanje na trgu dela tudi zaradi kmetijstva in bližine Ljubljane. ■ Dobra rast prihodka podjetij v občini. ■ Dobre stopnje selitvenega in skupnega prirasta.	■ Razmeroma šibko gospodarstvo in nizka stopnja podjetniške dinamike. ■ Nizko število diplomantov. ■ Veliko odpadkov na prebivalca. ■ Neugodno razmerje med delovno sposobnim in odvisnim prebivalstvom.

Občina na prvi pogled najbolj izstopa po zadržani finančni politiki in zelo ugodni vrednosti indeksa proračunske učinkovitosti. Podrobnejši pogled pokaže, da je ta zadržanost povezana z nizko stopnjo investicijske aktivnosti – ta se je v letu 2011 izrazito povečala, s tem pa tudi proračunski primanjkljaj. Podobno gibanje najdemo tudi pri uspešnosti črpanja proračunskih sredstev: zelo malo do leta 2011, v lanskem proračunu pa precejšen skok.

Srednjeročni razvoj z lastnimi sredstvi ne bo več možen (vsaj nekaj let še ne). Četudi je delež prejemnikov socialnih pomoči majhen (in s tem razmeroma majhna vrednost tekočih transferjev na prebivalca), ostaja nekaj več možnosti kot pri večini podobnih občin. Analiza proračuna tako pokaže ključne razvojne alternative, s katerimi se bo v kratkem soočila občina: ali zadrževati investicijsko aktivnost spet na nizki ravni ali se zadolžiti ali pa povečati učinkovitost pri črpanju evropskih sredstev. Primeri nekaterih manjših občin kažejo, da je neizkoriščenih priložnosti za Dobrepolje na tem področju še precej.

Druga ugotovitev: ugodni kazalniki na trgu dela so zelo verjetno povezani z geografsko lego občine in nje- no podeželsko naravo. Povedano drugače, precej prebivalcev se vozi na delo v druge občine ali pa dela na kmetiji. Gospodarstvo občine je razmeroma šibko – prav okrepitev gospodarstva je morda najpomembnejši razvojni izziv občine v prihodnje.

Sestavljeni indeks:

V sestavljeni indeks je vključenih 28 kazalnikov, ki so razdeljeni na sedem področij: demografija, učinkovitost, podjetniška dinamika, trg dela, izobrazba, življenjski standard in socialna kohezija. Za vsako od teh področij je zgrajen poseben indeks, teh 7 indeksov pa je združenih v sestavljeni indeks.

Vrednost sestavljenega indeksa: 45,41

Uvrstitev: 93

Indeksi, ki tvorijo sestavljeni indeks:

	Demografija	Učinkovitost	Podjetniška dinamika	Trg dela	Izobrazba	Življenjski standard	Socialna kohezija
Indeks	52,75	59,97	22,01	65,35	32,61	35,35	71,85
Uvrstitev	110	13	169	39	141	69	43

Kot smo ugotavljali pri pregledu posameznih podatkov in uvrstitev, se opažajo v Dobrepolju slabše vrednosti zlasti pri okoljskih kazalnikih in podjetniški dinamiki ter nekoliko manj pri izobrazbi. Občina presega povprečje na področjih socialne kohezije, trga dela in učinkovitosti.

Večji projekti

Za zaključek bo predstavljenih nekaj večjih projektov, ki so že izpeljani ali so v pripravi na začetek izgradnje. Največja investicija, ki smo jo v letu 2011 uspešno zaključili, je izgradnja vodovoda v vas Hočevje, ki je potekala v več fazah. Vrednost celotne investicije je bila milijon evrov. V Hočevju se je poleg vodovoda uredilo skozi vas še odvodnjavanje meteorne vode, izvedena je bila TK kanalizacija za javno razsvetlavo in optiko, asfaltirano je bilo celotno cestišče v dolžini 1680 metrov.

Veliko pozornosti smo namenili urejanjem vaških centrov (skupna investicija 480.000 €). Tako smo s pomočjo EU sredstev (100.000 €) uredili širše središče Vidma, ki je zasnovano zelo funkcionalno in daje videz pravega trga. Uredili smo še središči v vaseh Cesta in Kompolje. V letošnjem letu nas čaka ureditev središča v Strugah, pridobljeno je gradbeno dovoljenje, objavljen razpis za izvajalca, sedaj pa čakamo na rezultate razpisa za sofinanciranje pri Ministrstvu za kmetijstvo (ukrep 132).

V Ponikvah smo po desetletjih le dočakali izgradnjo prve faze posebnega socialnega zavoda Prizma, ki ga je financiralo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve. Za vas Ponikve je to velika pridobitev, saj so bili pogoji dela v starem domu zelo težki pa tudi njegov vitez je bil precej neugleden. V naslednjem letu pričakujemo začetek gradnje druge faze tega doma, vsaj tako obljublja ministrstvo. Skupaj z ministrstvom in občino smo zgradili skupno čistilno napravo za 700 PE (za dom in vas Ponikve). Čistilna naprava poskusno že obratuje. Trenutno so nanjo priključeni Zavod Prizma ter okoliški stanovanjski bloki. Izdelan je že projekt za podtlačno kanalizacijo za vas Ponikve, pridobljeno je gradbeno dovoljenje ter izveden ponovni razpis za izbiro izvajalca. Vrednost celotne investicije podtlačne kanalizacije je po projektantski vrednosti ocenjena na 1,5 mio €.

Uspešno smo zaključili arhitekturni natečaj za ureditev šolskega centra na Vidmu, kjer je predvidena gradnja vrtca z osmimi oddelki, zunanjih igrišč in športne dvorane ter ureditev okolice šole. V prvi fazi je predvidena gradnja vrtca, zanj smo že pridobili gradbeno dovoljenje. Čakamo na razpis Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport za sofinanciranje izgradnje vrtca, v najslabšem primeru pa bomo morali vrtec financirati sami.

Po izgradnji kanalizacijskega omrežja na Vidmskem hribu in ureditvi zemljišč smo v letu 2011 uspešno zaključili izgradnjo TK kanalizacije in asfaltirali cestišče v dolžini 800 metrov. Vrednost investicije je bila 115.000 €.

Obnova železniške proge Grosuplje–Kočevje je prinesla ukinitve železniških prehodov. Od 17 prehodov bosta ostala le 2. Zaradi tega smo morali zgraditi nadomestne gozdne ceste v dolžini 4,9 km. Investicija je vredna 200.000 €. Oba prehoda bosta varovana z zapornicami, ki naj bi jih po načrtu zgradili že v letošnjem letu.

V Strugah bomo v letošnjem letu začeli z gradnjo novega gasilskega doma. Gradnja bo razdeljena na tri faze. Za prvo fazo imamo predvidenih 168.000 €. Investicijo bo vodilo PGD Struge, z njimi smo že podpisali pogodbo.

V pripravi je projektna dokumentacija in izvedba čistilne naprave za Zdensko vas. Vrednost investicije je 145.000 €. V Zdenski vasi je že zgrajeno kanalizacijsko omrežje, torej se bodo vaščani priključili na to omrežje v naslednjem letu. V izdelavi je tudi projektna dokumentacija za izgradnjo kanalizacije v Mali vasi, ki se bo priključila na čistilno napravo v Zdenski vasi. Vrednost izdelave projektne dokumentacije z vsemi soglasji je 19.500 €.

V pripravi je izgradnja centralne čistilne naprave Bruhanja vas. Projekt je bil umeščen v Projekt porečje Krke in naj bi bil sofinanciran iz kohezijskih skladov, je pa po petih letih Ministrstvo za okolje in prostor žal sporočilo, da manjši projekti ne bodo sofinancirani iz kohezije. Skratka, imamo smolo, da smo majhni, poleg tega pa še uvrščeni v osrednjo regijo (LUR – Ljubljanska razvojna regija), v kateri je poleg Ljubljane še 26 občin. V perspektivi 2007–2013 nam pripada 100.000 € za razvoj (sredstva se delijo po številu prebivalstva). To je skoraj zanemarljivo in v primerjavi z drugimi občinami izven te regije močno zaostajamo pri uporabi EU sredstev. Kljub temu gremo korak za korakom naprej k vse bolj prepoznavni občini Dobrepolje. Zelena dolina, čisto okolje, prijetna klima v občini Dobrepolje so idealni pogoji za ekološko kmetijstvo, razvoj turizma ter aktivno preživljanje prostega časa. Sobivanje z naravo – ekoživljenje je ena izmed danosti in priložnosti, ki so na voljo mlajšim generacijam, da sprejmejo takšen način življenja v prihodnosti.

Smo majhna občina, ampak z velikim srcem. Vse ohranjene naravne danosti so velika možnost za nadaljnji razvoj, zato tudi novi slogan: »Vse poti vodijo v Dobrepolje.«

BLAGOVNE ZNAMKE

*Jožef Marolt**

Zakaj pišem o blagovnih znamkah?

V podjetjih, ki imajo blagovne znamke, domuje znanje, trdo delo in trajne vrednote. Za veliko izdelkov, narejenih tudi v Sloveniji, smo pripravljeni plačati več, ko nanje nalepijo priznane blagovne znamke.

Sam sem se neposredno soočil z vrednostjo intelektualne lastnine, ko sem v letu 1978 prevzel vodenje srednje velikega industrijskega podjetja. Že v prvem mesecu službovanja me je na pisalni mizi čakala licenčna pogodba, ki jo je moj predhodnik podpisal z ugledno nemško firmo. V praksi sem ugotovil, kako pomemben je lastni razvoj. »Lon« posli so odnesli marsikatero dobro podjetje, ker je dobilo od naročnika za kvalitetno opravljeno delo slabo plačilo samo za fizično delo. Tudi iz navedenih razlogov menim, da je pisanje o blagovnih znamkah v naših podjetjih smiselno in koristno.

Prvi razgovori v izbranih podjetjih so pokazali, da nameravajo dobra podjetja ustvarjati in ohranjati lastne blagovne znamke, da ne bi pristala na dodelavnih poslih. Tako ustvarjajo lastne blagovne znamke v večjem obsegu, kot sem pričakoval. Zato sem se odločil, da bom zaradi obsežnosti gradiva poskusil to tematiko raziskati in obdelati v sodelovanju s povabljenimi avtorji v večjem številu prispevkov, ki bodo sledili v naslednjih zbornikih.

Kratka zgodovina in vsebina blagovne znamke

Uporaba blagovne znamke sega daleč v preteklost. Že v grškem in rimskem času je bil na lončevini vti-snjen znak, običajno začetnice imena, ki so imele namen sporočiti, kdo je izdelovalec ali oblikovalec izdelka. Podobno kot osebno ime identificira posameznike, znamke označujejo blago in storitve. To pomeni, da delujejo med konkurenti kot znak razlikovanja. Znamke varujejo poslovni ugled podjetja, potrošnike pa pred zmoti, da pri nakupu blaga ali storitev ne bi mislili, da kupujejo izvirno, pristno blago. Znamka se ne uporablja zato, da bi povedala razlike med proizvodi različnih proizvajalcev, ampak deluje kot osebno ime. Ime omogoča razlikovanje ene osebe od druge. Samo ugled daje sporočila o posamezni osebi.

Konkurenti smejo proizvajati in prodajati blago pod drugim znakom, ne pa pod zaščitenim. Pri tem je treba poudariti, da je v Sloveniji mogoče znamko pridobiti le z registracijo in ne z njeno uporabo.

Razvoj blagovne znamke zahteva čas in denar, tako da gre nedvomno za naložbo, ki lahko ob primer-nem upravljanju zagotavlja precejšen dobiček. Da iz blaga naredimo blagovno znamko, je treba osnovo nadgraditi z vrednotami. Znamke so rezultat uspešne uporabe vidnega in tihega znanja. Po svojem bistvu obstajajo blagovne znamke predvsem v dolgotrajnem prepričanju uporabnikov, da je nek izdelek boljši od drugega.

Znamka je časovno neomejena pravica, pri tem da jo more imetnik vsakih deset let podaljševati in plačevati pristojbine. V tem se bistveno razlikuje od patenta in modela, ki trajata samo določen čas.

Ločimo proizvodne, trgovske, storitvene, regionalne in mednarodne blagovne znamke. Temeljijo lahko na izdelkih, ljudeh, krajih, državah ali na imenu celotnega podjetja.

Znamka kot kulturna in gospodarska dediščina

Veliko blagovnih znamk je bilo v Sloveniji po letu 1945 uničenih z nacionalizacijami, razlastitvami in

* Škocjan 21, 1311 Turjak, univ. dipl. pravnik

revolucionarnimi spremembami v gospodarstvu in družbi. Ponovno so si opomogle v 60. in 70. letih preteklega stoletja. Po osamosvojitvi in ustanovitvi lastne države so v tranziciji nastale lastninske spremembe. Temelj podjetništva postane privatna lastnina. Pri preoblikovanju družbenih podjetij pa se je spet uničilo veliko dobrih blagovnih znamk, ker jih novi lastniki niso znali ali hoteli ceniti in poskrbeti, da bi se ohranila tradicija zanamcem. Nekatere znamke so preživele, npr. Union, Ilirija, Elan in še več drugih. Sedaj živimo v tranziciji že 20 let in se ta v gospodarstvu klavno končuje s številnimi stečajni podjetij, je pa zanimivo, da stečajni upravitelji posebej in ločeno od materialnega premoženja prodajajo blagovne znamke. Zanimanje kupcev obstaja in znamke dobivajo nove lastnike. To samo potrjuje pomen oblikovanja blagovne znamke, ki ima dejansko tržno vrednost. Dr. Dejan Verčič je zapisal: »Blagovne znamke podpisujejo vrednost sveta, v katerem živimo, in čas je, da se tega podpisa naučimo tudi mi.«

Pobuda za zbirke v podjetjih

Znani so primeri dobrih podjetij, ki so pokazala odnos do svoje preteklosti, to so Gorenje, Ilirija, Tobačna tovarna Ljubljana in še bi jih lahko našli. Ta imajo urejene bogate zbirke svojih izdelkov, dokumentacije in blagovnih znamk v lastnih poslovnih prostorih. Tako lahko znamka črpa iz svoje tradicije in pridobi priložnost za prihodnost. Urejene zbirke so tudi zanimive točke za obisk turistov. Ko sem v zvezi s to raziskavo obiskoval podjetja, sem dal vsem pobudo za ureditev lastne zbirke. In vsi so pobudo sprejeli, saj so ugotovili, da ne najdejo starejše dokumentacije, za katero vedo, da je obstajala. Pobudo bodo verjetno najprej uresničili v Sitik, d.o.o., Cistercijska opatija Stična.

Cistercijska opatija Stična in njene blagovne znamke

Splošno

Samostan Stična je bil ustanovljen leta 1136, ko je prišel v Stično prvi opat, graditi so ga začeli štiri leta prej, leta 1132. Postal je središče verskega življenja na Kranjskem, danes je v njem izjemno dobro obiskan Muzej krščanstva na Slovenskem.

V stiškem samostanu je najbolj znana slovenska naravna lekarna. Že od ustanovitve dalje so tu zdravili ljudi z domačimi pripravljenimi zdravili.

Menihi so bili nosilci kulture in gospodarskega razvoja v takratni Kranjski. V Stično so prihajali iz različnih evropskih dežel, imeli so bogato znanje in izkušnje tudi z raznih gospodarskih področij ter jih prenašali in razširjali med ljudi na svojih obsežnih posestvih.

Gospodarske dejavnosti

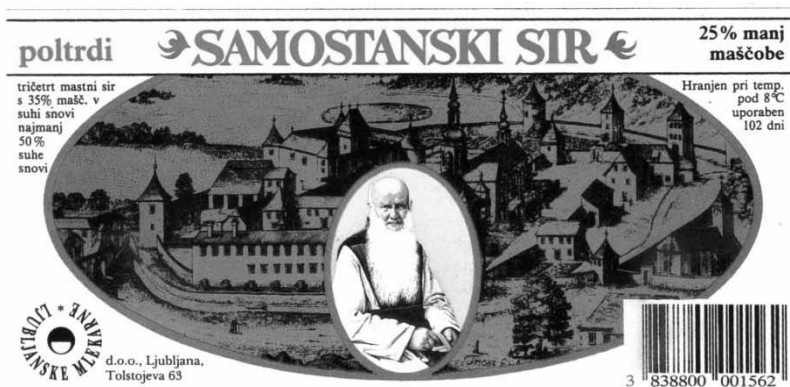
V svojem samostanu so stiški menihi organizirali prvo pravo proizvodnjo na območju naših treh občin. Ustanovili so mlekarno, mesarijo, valjčni mlin s skladiščem žita in ribogojnico. Najbolj priznana izdelka sta bila Stiški sir in Stiška salama, ki jih zaradi priljubljenosti med ljudmi lahko uvrstimo med naše prve ugledne blagovne znamke.

Po drugi svetovni vojni so bili proizvodni obrati nacionalizirani. Ustanovljena so bila samostojna državna podjetja: Mesno podjetje Stična, Valjčni mlin Stična, Mlekarna Stična in na območju ribogojnic večja prašičja farma, ki je ribnike za svoje potrebe spremenila v gnojišča. Nova podjetja niso cenila vrednosti blagovnih znamk, ki so jih skozi stoletja ustvarili stiški menihi.

Ljubljanske mlekarne, ki so naslednice Mlekarne Stična, so v določenem obdobju tržile Stiški sir, kot je razvidno z njihovih nalepk. Danes Ljubljanske mlekarne tržijo Samostanski sir, na tej nalepki ni podobe patra in samostana.

Na posnetku je nalepka Ljubljanskih mlekar z napisom Stiški sir.

Na posnetku nalepka Ljubljanskih mlekar z napisom Samostanski sir.

Mesno podjetje Stična je v času obstoja uporabljalo naslednji znak za Stiško salamo:

Po pripojitvi Mesnega podjetja Stična v KŽK Gorenjske – TOZD Meso izdelki Škofja Loka se je trženje stiške domače salame nadaljevalo pod naslednjem znakom:

Znak je v barvah s stiškim grbom v sredini in napisom Meso izdelki – DE Predelava Stična – Stiška domača salama.

Sitik, d.o.o., Cistercijska opatija Stična

Sitik je prvo ime za naselje Stična. Podjetje Sitik, d.o.o., Cistercijska opatija Stična nadaljuje tradicijo patra Simona Ašiča, ki je bil največji znani zeliščar med stiškimi menihi v več kot 850-letni zgodovini samostana. Ustanovljeno je bilo 18. 6. 1992. Ustanoviteljica in 100-odstotna lastnica podjetja je Cistercijska opatija Stična. Firmo zastopa direktor Darko Ilar.

Dejavnosti podjetja so: proizvodnja čajnih mešanic in naravnih zdravilnih pripomočkov, vrtnarstvo, peka hostij in upravljanje samostanskega premoženja.

Ker so posamezniki in razni drugi pravni subjekti začeli brez vednosti lastnika uporabljati in označevati svoje izdelke s priznanimi imeni izdelkov Cistercijske opatije Stična, je direktor Darko Ilar dal pobudo za registracijo blagovnih znamk pri Uradu RS za intelektualno lastnino.

Prva prijava blagovne znamke Cistercijska opatija Stična je bila vložena pri pristojnem uradu 17. 4. 1996. Znamka je bila priznana z odločbo št. 670 – 529/96 z dne 14. 2. 1997 in istega dne vpisana v register znamk pod št. 9670529. Podatki o blagovni znamki so objavljeni v Biltenu za industrijsko lastnino, letnik 1997, št. 2 z dne 30. 4. 1997. Znamka je veljavna, ker jo je po izteku 10 let podjetje podaljšalo. V znamki je navedeno blago pod razredi 29, 31 in 33.

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad RS za intelektualno lastnino

LISTINA

izdana na podlagi 67. člena Zakona o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 13/92, 27/93) za

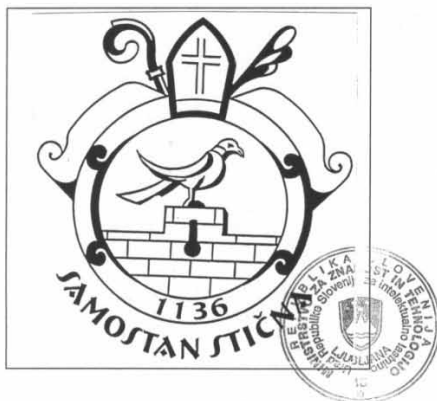
ZNAMKO številka: 9670529

Nosilec: CISTERCIJANSKA OPATIJA STIČNA
Stična 17, 1295 Ivančna Gorica, SI

Datum prijave: 17.04.1996

Prednostna pravica:

Videz znamke:

Na posnetku je listina znamke, v kateri je samostanski grb z letnico 1136 in napisom Samostan Stična.

Naslednjo prijavo blagovne znamke je vložil lastnik podjetja Sitik, d.o.o., Cistercijanska opatija Stična, dne 20. 6. 2000, da bi zavaroval zlorabe trženja pod imenom p. Simona Ašiča. Znamka je bila priznana z odločbo št. 670 – 1040/00 MR – 5 z dne 9. 3. 2001 in istega dne vpisana v register znamk pod št. 20071040. Veljavnost znamke lastnik redno podaljšuje. Blago v znamki je v razredih 3, 5, 16, 21, 24, 30, 31, 33, 39 in 41.

Glavni podatki iz prijave znamke so objavljeni v Biltenu za industrijsko lastnino 2000/5 z dne 31. 10. 2000. Podatki o priznani znamki so v Biltenu 2001/2 z dne 30. 4. 2001.

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad RS za intelektualno lastnino

LISTINA

Izdana na podlagi 67. člena Zakona o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 13/92, 27/93, 34/97 - odločba US in 75/97) za

ZNAMKO ŠTEVILKA: 200071040
Nosilec: CISTERCIJANSKA OPATIJA STIČNA,
Stična 17, 1295 Ivančna Gorica, SI
Datum prijave: 20.06.2000
Prednostna pravica:

Videz znamke:

Navedba barv: bela, zelena, rumena, rjava, črna, odtenki rumene,
odtenkizelene, odtenki rjave

Na sliki je listina znamke p. Simona Ašiča. Grafično podobo meniha, ki nabira zdravilna zelišča, je oblikoval Stojan Pelko.

Zaradi protipravne uporabe in zlorab v tujini je bila potrebna tudi mednarodna zaščita blagovne znamke p. Simona Ašiča. V Nemčiji so v nekem samostanu slučajno odkrili prevode knjige p. Simona Ašiča, ki so izšli brez vednosti licenčnega partnerja Celjske Mohorjeve družbe oziroma lastnika avtorskega dela Cistercijske opatijske Stične. Na ovitku knjige je p. Simon Ašič, ki nabira zdravilna zelišča.

ORGANISATION MONDIALE
DE LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

34, chemin des Colombes, case postale 16, CH-1211 Genève 20 (Suisse)
Tél.: (41-22) 308 9111 - Télécopieur (numéros internationaux): (41-22) 740 1428
Messagerie électronique: intsig.mai@wipo.int - Internet: http://wwwOMPI.int

ARRANGEMENT ET PROTOCOLE
DE MADRID

CERTIFICAT D'ENREGISTREMENT

Le Bureau international de l'Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle (OMPI) certifie que les indications figurant dans le présent certificat sont conformes aux inscriptions portées au registre international tenu en vertu de l'Arrangement et du Protocole de Madrid.

Salvatore Di Palma
Directeur adjoint et Chef, Section de l'Administration
Département des enregistrements internationaux

Genève, le 26 juillet 2001

4 juin 2001

760 006

Liste des produits et services:

CISTERCIJANSKA OPATIJA STIČNA
Stična 17,
SI-1293 Ivančna Gorica
(Slovénie).

Nom et adresse du mandataire: ŠELJH NINA attorney-at-law,
Resljeva 24, SI-1000 Ljubljana (Slovénie).

Classification des éléments figuratifs:
2.1; 26.4; 29.1.

Couleurs revendiquées: Blanc, vert, jaune, brun, noir, jaune
nuancé, vert nuancé, brun nuancé.

- 3 Préparations pour blanchir et autres substances pour lessiver; préparations pour nettoyer, polir, dégraisser et abraser; savons; parfumerie, huiles essentielles, cosmétiques, lotions pour les cheveux; dentifrices.
- 5 Produits pharmaceutiques, vétérinaires et hygiéniques; substances diététiques à usage médical, aliments pour bébés; emplâtres, matériel pour pansements; matières pour plomber les dents et pour empreintes dentaires; désinfectants; produits pour la destruction des animaux nuisibles; fongicides, herbicides.
- 16 Papier, carton et produits en ces matières, non compris dans d'autres classes: produits de l'imprimerie; articles pour reliures; photographies; papeterie; adhésifs (matières collantes) pour la papeterie ou le ménage; matériel pour les artistes; pinceaux; machines à écrire et articles de bureau (à l'exception des meubles); matériel d'instruction ou d'enseignement (à l'exception des appareils); matières plastiques pour l'emballage (non comprises dans d'autres classes); cartes à jouer; caractères d'imprimerie; clichés.
- 21 Ustensiles et récipients pour le ménage ou la cuisine (ni en métaux précieux, ni en plaqué); peignes et éponges; brosses (à l'exception des pinceaux); matériaux pour la broserie; matériel de nettoyage; paille de fer; verre brut ou mi-ouvré (à l'exception du verre de construction); verre, porcelaine et faïence non comprises dans d'autres classes.
- 24 Tissus et produits textiles non compris dans d'autres classes; couvertures de lit et de table.
- 30 Café, thé, cacao, sucre, riz, tapioca, sagou, succédanés du café; farines et préparations faites de céréales, pain, pâtisserie et confiserie, glaces.
- 31 Produits agricoles, horticoles, forestiers et graines, non compris dans d'autres classes; animaux vivants; fruits et légumes frais; semences, plantes et fleurs naturelles; aliments pour les animaux, malt.
- 33 Boissons alcooliques (à l'exception des bières).

Na posnetku je mednarodni certifikat z dne 26. 7. 2001, na katerem je barvna podoba p. Simona Ašiča kot na registrirani znamki v Sloveniji. Zaščita velja v Nemčiji, Avstriji in Italiji.

Podjetje pripravlja zaščito tudi na trgu v Angliji pod imenom: Monastery teas, 45 Herbal Teabags by father Simon Asich.

Za uporabo blagovnih znamk je Cistercijanska opatija Stična sklenila z zainteresiranimi podjetji tudi nekaj licenčnih pogodb.

Pod blagovno znamko p. Simona Ašiča podjetje Sitik, d.o.o., uspešno trži zlasti naslednje skupine izdelkov: jabolčni kis, čajne mešanice, filter čaje, tinkture, mazila, eterična olja, glino v prahu in razne obkladke.

Te izdelke podjetje izdeluje po recepturah p. Simona Ašiča (1906–1992), ki se je po drugi svetovni vojni posvetil naravnemu zdravilstvu in skrbno zapisoval, kar je v praksi preizkusil. Napisal je tri knjige, ki jih je izdala Celjska Mohorjeva družba, in sicer: *Pomoč iz domače lekarne I in II* ter *Priročnik za nabiranje zdravilnih zelišč*. Po njegovi smrti je izšla četrta knjiga Domača lekarna patra Simona Ašiča. Vse knjige so izšle v več izdajah in ponatisih ter tudi v hrvaškem in nemškem prevodu.

To je dokaz tržne vrednosti uglednih blagovnih znamk Cistercijanske opatije Stična.

Viri in literatura

Leslie de Chernatony: *Blagovna znamka: Od vizije do vrednotenja; Strateško oblikovanje in vzdrževanje blagovnih znamk*. Ljubljana: GV Založba, 2002.

Martina Repas: *Pravo blagovnih in storitvenih znamk*. Ljubljana: GV Založba, 2007.

Branka Urbanija Juvančič: *Trženje blagovne znamke p. Simona Ašiča*. (Diplomsko delo.) Ljubljana, 2006.

Arhiv Cistercijanska opatija Stična.

Razgovor z opatom Janezom Novakom, Cistercijanska opatija Stična, dne 25. 7. 2011, in Darkom Ilarjem, direktorjem Sitik, d.o.o., dne 31. 8. 2011.

PEKARNA GROSUPLJE – RAZVOJ IN ZAŠČITA NJENIH ZNAMK

*Mojca Mlakar**

Nad vrati stare pekarnice na Kolodvorski ulici na Grosupljem so septembra 1951 na novo zapisali Krajevna pekarija Grosuplje in to je bil začetek šestdesetletne poti današnje Pekarne Grosuplje. V pripravo rahlih, okusnih pečenih štruc in hlebcev sta takrat dva peka vložila vse svoje znanje in izkušnje. Ljudje so to cenili. Kruha, ki sta ga napekla, ni bilo nikoli dovolj. Pri tem pa se je ta zgodba začela že veliko prej – v bogati tradiciji domače peke kruha, iz katere sta se takratna peka učila, Pekarna Grosuplje pa ji je ostala zvesta vse do danes. Zvestobo bogati slovenski krušni dediščini je združevala z nenehnim tehnološkim razvojem in zavzemanjem za prvovrstno kakovost kruha in tako je lahko danes visoko kakovostna evropska pekarna in ena najpomembnejših v Sloveniji.

Od začetkov, ko je pekarna oskrbovala s kruhom zgolj Grosupeljčane in prebivalce okoliških vasi, je v začetku šestdesetih let po pripojitvi Krajevne pekarije Šentvid pri Stični in ukinitvi poslovanja Pekarije Višnja Gora začela redno oskrbovati vse večje kraje grosupeljske občine. Življenje se je spreminjalo. Povsod, tudi na podeželju, so opuščali peko doma in kruh vse bolj kupovali v trgovinah. Povpraševanje po grosupeljskem kruhu, ker je bil kot tisti iz domače peči, je bilo veliko. Zato je pekarna v letih 1968–1969 adaptirala stari obrat na Kolodvorski cesti in zgradila nove prostore v prizidku k stanovanjskemu bloku na Adamičevi cesti. S tem ji je bil omogočen nov, pomemben korak na njeni razvojni poti – razširiti prodajo grosupeljskega kruha v Ljubljano in njeno neposredno okolico. In tako so delu v dveh izmenah kmalu dodali še tretjo izmeno, dnevna peka se je povečala kar za polovico in v pekarni so na obeh lokacijah spekli že 6000 kg kruha dnevno. Lahko rečemo, da se je takrat začela nova zgodba – zgodba prepoznavnosti in moči znamke Pekarna Grosuplje, ki je danes najstarejša uveljavljena pekarska znamka v Sloveniji.

Sedemdeseta leta so v razvoju pekarnice zapisana s spomini na tovarnjake z grosupeljskimi hlebci, ki so pošli, še preden se je dobro zdanilo. Odločitev Pekarne Grosuplje, da ohrani tradicionalne dolge postopke priprave ter peke in s tem ohrani polnost in domačnost okusa svojih kruhov, je povečala njeno prepoznavnost in priljubljenost njenih izdelkov ter postala njena dolgoročna prednost. Pričevanja takratnih kupcev povedo, kako so v Ljubljani vsak dan v vrsti pred trgovinami pričakovali priljubljeni dvokilogramski grosupeljski beli hlebec, ki je pošel v nekaj minutah, in vsak je lahko dobil le enega.

Eden od teh priljubljenih grosupeljskih hlebcev, ki se izdeluje še danes, je leta 1975 dobil svoje ime – *Tabor* – s čimer je Pekarna Grosuplje začela tudi zgodbo samostojnih znamk kruha, hkrati pa tudi njihove zaščite v okviru registracije pri Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino.

Po razvojnih preobratih, ki so se začeli konec 70. in nadaljevali v začetek 90. let, ko je bila zgrajena nova pekarna na Gasilski cesti na Grosupljem, sklenjena pomembna organizacijska ter poslovna povezava z Mercatorjem ter izvedene mnoge tehnološke posodobitve, se je Pekarna Grosuplje z izboljšano tehnološko opremljenostjo in delovnimi pogoji, z višjo izobrazbeno strukturo in razvojno sposobnostjo povzpela v sam vrh slovenskega pekarstva. Med kupci je Pekarna Grosuplje vse bolj postajala znamka, ki so jo posebej prepoznavali po hlebcih, upoštevanih tradicionalnih postopkih in izdelkih najboljšega okusa.

Obdobje novih družbenih in tržnih razmerij v sredini 90. let, ko se je enako kot ostale večje pekarnice soočila z upadanjem prodaje, je Pekarno Grosuplje spodbudilo tudi k razvoju določenih novih vrst izdelkov. Uvajati je začela tehnologijo izdelave polpripravljenih hitro zamrznjenih izdelkov iz testa in nadevov, kot so bili cmoki, štruklji in različni zavitki. Tako se je v pekarni leta 1993 rodila nova krovnna znamka *Felicità*, ki je združevala te vrste izdelkov. V letu 1998 se je pekarna preizkusila tudi v razvoju in izdelavi slaščičarskih izdelkov in svojim kupcem ponudila piškote s štirimi različnimi polnili, ki so po kakovosti, obliki in oblikovanju embalaže odstopali od obstoječe ponudbe tovrstnih izdelkov na trgu. Za te izdelke je oblikovala znamko *Soffio* in jo tako kot predhodno tudi registrirala pri Uradu Republike Slovenije za intelektualno lastnino. Ravno tako je v tem obdobju nastala in se registrirala znamka *Toasty* in *Toasty vital* za označevanje še ene nove vrste izdelka v njenem proizvodnem programu.

* Pomočnica direktorja sektorja Interna proizvodnja

Konec 90. let se je ponovno začelo obdobje rasti proizvodnje in prodaje, kateremu je pekarna sledila z novim posodabljanjem proizvodne opreme in tehnologije ter dodatnim zaposlovanjem strokovno usposobljenega kadra. Prenovila je programske usmeritve in se v razvoju, proizvodnji in trženju osredotočila na krušne izdelke in pecivo, po katerih je bila med svojimi kupci tudi najbolj cenjena. Razširila je predvsem ponudbo ročno oblikovanih in specialnih vrst kruha ter kruhov iz temnejših vrst moke, prodajo po vsej Sloveniji, posebej pomembno pa je bilo povečanje izdelave in prodaje izdelkov za peko na prodajnem mestu.

Z izpopolnjenjo tehnologijo izdelave izdelkov za peko na prodajnem mestu je Pekarna Grosuplje tako postala vodilna pekarna na tem področju v Sloveniji in povezano s tem sistemom oblikovala tudi krovno znamko *Pek Matevž* oziroma kasneje *Pri peku Matevžu*. Vzporedno so nastali za Pekarno Grosuplje tudi še danes značilni in prepoznavni hlebci: v letu 1998 *Krjavelj* in *Dolenc*, v letu 1999 *Malnar* in leto kasneje še *Sosedov kruh*, ki so bili prav tako vsi zaščiteni z registracijo imenske znamke. Programi *Felicita*, *Soffio* in *Toasty* pa so se postopoma opuščali.

Preoblikovanju pekarnice v samostojno delniško družbo in spremembi imena družbe je sledila prenova njene celostne podobe. Pekarna je namreč pravočasno ugotovila, kako pomembno je vse več pozornosti posvetiti trženju ter krepitvi ugleda njenih znamk z njihovim celostnim komuniciranjem in učinkovitim upravljanjem. Ker je bilo treba na tem področju opraviti pomembne spremembe, je v začetku leta 2000 zaposlila novega sodelavca Mirana Hribarja, kasnejšega direktorja družbe in sedanjega direktorja sektorja Interne proizvodnje Mercatorja, v okviru katerega danes pekarna nadaljuje svojo pot.

Na poti oblikovanja učinkovitih marketinških orodij, med katerimi so bila za pekarno najpomembnejša prav oblikovanje njene celovite podobe in prenova ter utrditve njenih znamk, je začela že leta 1999 sodelovati z agencijo Movera, v okviru te in potem samostojno z oblikovalko vizualnih komunikacij Darjo Brečko Požnenel ter dve leti kasneje še z družbo za komunikacijsko upravljanje Studio Kernel, ki spremljata in bedita nad celostno podobo pekarnice tudi še danes. V tem obdobju je bil na novo oblikovan znak Pekarne Grosuplje – stilizirana pletenica kot oblika prazničnega kruha, izrisana v temnorjavem obrisu znotraj opečno rdeče in zlato rumene barve, kot so barve sveže pečene kruha, ki se vedno pojavlja v kombinaciji z logotipom. Znak je bil v začetku leta 2000 registriran kot znamka pekarnice in je danes sinonim za izdelke, v katere so vgrajeni tradicija, znanje in ljubezen do pekovskega poklica. V obdobju od leta 2000 do 2004 je bila registrirana tudi večina ostalih pomembnih, v tem sestavku že navedenih znamk izdelkov Pekarne Grosuplje.

Izpis registracije znamke Pekarna Grosuplje iz baze podatkov Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino:

Registrirana znamka PEKARNA GROSUPLJE

(111)	Registrska številka: 9970845
(151)	Datum registracije: 5. 4. 2000
(180)	Velja do: 9. 7. 2019
(210)	Številka prijave: 9970845
(220)	Datum prijave: 9. 7. 1999
(300)	Prednostna pravica: - - - - -
(441)	Objava prijave: 31. 10. 1999
(450)	Objava registracije: 30. 6. 2000
(511)	Nicejska klasifikacija: 30
(531)	Dunajska klasifikacija: 8.1.7; 27.5.1; 29.1.1,6,7
(591)	Navedba barv: oranžna, rjava, bež, bela

- (731) Prijavitelj: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in slaščic,
d.d.
Gasilska c. 2, 1290 Grosuplje, SI (Slovenija)
- (732) Imetnik: **POSLOVNI SISTEM MERCATOR**
d.d.,
Dunajska cesta 107, 1000 Ljubljana,
SI (Slovenija)

Pravilnost razvojnih usmeritev, kakovost izdelkov ter skrb za strateško komuniciranje in upravljanje blagovnih znamk so se odražali v hitri rasti prodaje, saj je bila Pekarna Grosuplje v obdobju od leta 2002 do 2007 med redkimi velikimi pekarnami z neprekinjeno rastjo. Jeseni leta 2007 je Pekarna Grosuplje v sodelovanju z Mercatorjem začela izdelovati novo vrsto kruha, poimenovano *Krajcar*, poskrbela za več njenih dobav dnevno in tako kupcem zagotavljala ves dan svež izdelek. Danes je *Krajcar* eden najbolj prodajanih in prepoznavnih kruhov v Sloveniji in njegovo ime je z registracijo znamke tudi zaščiteno.

Obdobje od leta 2008 do danes mineva za Pekarno Grosuplje v znamenju številnih novosti: prenosa dejavnosti v Poslovni sistem Mercator, nadaljnjega razvoja in posodabljanja proizvodnje, usmeritev k izdelkom brez dodanih aditivov in odprtja prodajalne Hiša kruha. Pekarna Grosuplje se tako zadnja štiri leta razvija kot Mercatorjeva lastna znamka in pekarna. Prvovrstne izdelke, zlasti hlebce, izdelane po dolgotrajnem postopku in brez dodanih aditivov, nadgrajuje z novimi vrstami kruha. Tako so razvite nove znamke kruhov *Domači koruzni*, *Domači ajdov* in *Domači kruh*, ki si utrjujejo svoje mesto med zvestimi in vedno novimi kupci njenih izdelkov.

Neodvisne tržne raziskave zunanjih agencij za trženjsko svetovanje in raziskave, s katerimi pekarna že od leta 2004 spremlja svojo prepoznavnost in ugled, jo umeščajo med najboljše na trgu. Brez odličnih izdelkov in hkrati skrbnega razvoja znamke pekarnе, znamk izdelkov in njene celostne podobe teh rezultatov ne bi bilo.

Izpisi registracije ostalih znamk Pekarne Grosuplje iz baze podatkov Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino:

Registrirana znamka TABORC

- (111) Registrska številka: **200370743**
- (151) Datum registracije: 26. 2. 2004
- (180) Velja do: 28. 5. 2013
- (210) Številka prijave: 200370743
- (220) Datum prijave: 28. 5. 2003
- (300) Prednostna pravica: - - - - -
- (441) Objava prijave: 31. 8. 2003

- (450) Objava registracije: 30. 4. 2004
- (511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**
- (531) Dunajska klasifikacija: 8.1.9; 26.1.2,3,16,18;
27.5.1,9,10,15; 29.1.6,7,8
- (591) Navedba barv: bela, črna, rjava
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*
- (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in slaščic,
d.d.

Registrirana znamka FELICITA

- (111) Registrska številka: **9270017**
- (151) Datum registracije: 27. 1. 1993
- (180) Velja do: 17. 1. 2012
- (210) Številka prijave: 9270017
- (220) Datum prijave: 17. 1. 1992
- (300) Prednostna pravica: - - - - -
- (441) Objava prijave: - - - - -
- (450) Objava registracije: 31. 12. 1992
- (511) Nicejska klasifikacija: **29, 30, 40**
- (531) Dunajska klasifikacija: 27.5.11
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*
- (732) Imetnik: **MERCATOR-PEKARNA**
GROSUPLJE
Proizvodnja kruha in peciva, d.o.o.

Znamki je potekla veljavnost SOFFIO

- (111) Registrska številka: **9970902**
- (151) Datum registracije: 14. 4. 2000
- (180) Velja do: 22. 7. 2009
- (210) Številka prijave: 9970902
- (220) Datum prijave: 22. 7. 1999
- (300) Prednostna pravica: - - - - -
- (441) Objava prijave: 31. 10. 1999
- (450) Objava registracije: 30. 6. 2000
- (511) Nicejska klasifikacija: **30**
- (531) Dunajska klasifikacija: 27.5.1,11
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*
- (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slasčic, d.d.

Znamki je potekla veljavnost TOASTY

- (111) Registrska številka: **9970849**
- (151) Datum registracije: 5. 4. 2000
- (180) Velja do: 9. 7. 2009
- (210) Številka prijave: 9970849
- (220) Datum prijave: 9. 7. 1999
- (300) Prednostna pravica: - - - - -
- (441) Objava prijave: 31. 10. 1999
- (450) Objava registracije: 30. 6. 2000
- (511) Nicejska klasifikacija: **30**
- (531) Dunajska klasifikacija: 27.5.1,2; 29.1.1,6,8
- (591) Navedba barv: rdeča, bela, črna
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*

- (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slaščic, d.d.

Registrirana znamka PRI PEKU MATEVŽU

- (111) Registrska številka: **200171859**
 (151) Datum registracije: 15. 7. 2002
 (180) Velja do: 10. 12. 2011
 (210) Številka prijave: 200171859
 (220) Datum prijave: 10. 12. 2001
 (300) Prednostna pravica: - - - - -
 (441) Objava prijave: 28. 2. 2002
 (450) Objava registracije: 31. 8. 2002
 (511) Nicejska klasifikacija: **30, 35, 39:41**
 (531) Dunajska klasifikacija: 2.1.1,11; 27.5.1;
 29.1.1,2,6,7
 (591) Navedba barv: bež, bela, rdeča, rumena z
 rjavo obrobo
 (731) Prijavitelj: *glej (732)*
 (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slaščic, d.d.

Registrirana znamka KRJAVELJ

- (111) Registrska številka: **200370740**
(151) Datum registracije: 26. 2. 2004
(180) Velja do: 28. 5. 2013
(210) Številka prijave: 200370740
(220) Datum prijave: 28. 5. 2003
(300) Prednostna pravica: - - - - -
(441) Objava prijave: 31. 8. 2003
(450) Objava registracije: 30. 4. 2004
(511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**
(531) Dunajska klasifikacija: 8.1.9; 26.1.2,3,16,18;
27.5.1,9,10,15; 29.1.6,7,8
(591) Navedba barv: bela, črna, rjava
(731) Prijavitelj: *glej (732)*
(732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slaščic, d.d.

Registrirana znamka DOLENC

- (111) Registrska številka: **200370741**
(151) Datum registracije: 26. 2. 2004
(180) Velja do: 28. 5. 2013
(210) Številka prijave: 200370740
(220) Datum prijave: 28. 5. 2003
(300) Prednostna pravica: - - - - -
(441) Objava prijave: 31. 8. 2003
(450) Objava registracije: 30. 4. 2004
(511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**

- (531) Dunajska klasifikacija: 8.1.9; 26.1.2,3,16,18;
27.5.1,9,10,15; 29.1.6,7,8
- (591) Navedba barv: bela, črna, rjava
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*
- (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slasčic, d.d.

Registrirana znamka MALNAR

- (111) Registrska številka: **200370742**
- (151) Datum registracije: 26. 2. 2004
- (180) Velja do: 28. 5. 2013
- (210) Številka prijave: 200370740
- (220) Datum prijave: 28. 5. 2003
- (300) Prednostna pravica: - - - - -
- (441) Objava prijave: 31. 8. 2003
- (450) Objava registracije: 30. 4. 2004
- (511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**
- (531) Dunajska klasifikacija: 8.1.9; 26.1.2,3,16,18;
27.5.1,9,10,15; 29.1.6,7,8
- (591) Navedba barv: bela, črna, rjava
- (731) Prijavitelj: *glej (732)*
- (732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slasčic, d.d.

Registrirana znamka SOSEDOV KRUH

- (111) Registrska številka: **200370739**
(151) Datum registracije: 26. 2. 2004
(180) Velja do: 28. 5. 2013
(210) Številka prijave: 200370740
(220) Datum prijave: 28. 5. 2003
(300) Prednostna pravica: - - - - -
(441) Objava prijave: 31. 8. 2003
(450) Objava registracije: 30. 4. 2004
(511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**
(531) Dunajska klasifikacija:
(591) Navedba barv: bela, črna, rjava
(731) Prijavitelj: *glej (732)*
(732) Imetnik: **PEKARNA GROSUPLJE**
Proizvodnja kruha, svežega peciva in
slaščic, d.d.

SOSEDOV KRUH**Registrirana znamka KRAJCAR**

- (111) Registrska številka: **200870326**
(151) Datum registracije: 25. 8. 2008
(180) Velja do: 28. 2. 2018
(210) Številka prijave: 200870326
(220) Datum prijave: 29. 2. 2008
(300) Prednostna pravica: - - - - -
(441) Objava prijave: 30. 4. 2008
(450) Objava registracije: 31.10.2008
(511) Nicejska klasifikacija: **30, 35**
(531) Dunajska klasifikacija:
(591) Navedba barv: bela, črna, rjava
(731) Prijavitelj: *glej (732)*
(732) Imetnik: **POSLOVNI SISTEM**
MERCATOR, d.d.

KRAJCAR

PET DESETLETIJ ROKOMETA V OBČINI IVANČNA GORICA

*Marjan Potokar**

Rokomet ima v občini Ivančna Gorica dolgo tradicijo organiziranega delovanja. Pri tem je več mejnikov, na katere velja opozoriti. Ob praznovanju 50. obletnice rokometu v naši občini, 4. junija 2010, je rokometni klub SVIŠ pripravil celo vrsto aktivnosti, s katerimi se je spomnil teh časov, izšel pa je tudi zbornik z naslovom *Naša zgodba*, ki zelo natančno popisuje rokometno zgodovino krajev, ki danes spadajo v občino Ivančna Gorica. Prav zaradi te natančnosti je knjiga zanimiva za številna rokometna okolja, predvsem za sosednje klube, saj so se naše športne poti nemalokrat prepletale, klubi pa so pogosto tekmovali v istih ligah.

V strnjeni obliki vsebino knjige predstavljam za bralce zbornika.

Prvo obdobje (1960–1970), pionirska leta ali obdobje peščenih igrišč

Prvi zametki rokometu v krajih sedanje občine Ivančna Gorica segajo v leto 1958. Za glavnega pobudnika štejemo Stičana Lada Erjavca.

Lado se je z rokometom prvič srečal leta 1956 v mladinski delovni brigadi v Ljubljani in dve leti kasneje, leta 1958, se je po maturi odločil za študij na Višji šoli za telesno vzgojo v Ljubljani, kjer se je z rokometno igro temeljiteje seznanil.

In že leta 1959 so na takratni Okrajni zvezi za telesno vzgojo pod vodstvom Kreša Petroviča, Mitje Vidica, Janeza Virka in Lada Erjavca pripravili program za razvoj rokometu na področju Dolenjske.

Naslednji korak je bil storjen zelo hitro. Na pobudo nekaterih zagreth posameznikov iz Stične, Grosuplje, Višnje Gore, Šentvida pri Stični, Ribnice, Iga in Okrajne zveze za telesno vzgojo Ljubljana, Komisije za rokomet je bila leta 1960 ustanovljena Dolenjska rokometna liga. Predsednik komisije je postal Krešo Petrovič, ki je tudi sam hodil in zbiral kandidate po Dolenjskem. Člana te komisije sta bila med drugimi tudi Janez Virk in Mitja Vidic.

V prvi sezoni 1960/61 je v novoustanovljeni ligi nastopalo šest ekip: Ribnica, Ig, Stična, Šentvid pri Stični, Grosuplje in Polž Višnja Gora.

Novoustanovljena Dolenjska rokometna liga se je imenovala Dolenjski rokometni center. Njen prvi predsednik je postal Tone Cirkvenčič iz Stične, sekretar Anton Zupančič iz Šentvida pri Stični, vodja tekmovalne komisije pa Grosupeljčan Andrej Šušterič. Sedež Dolenjske rokometne lige je bil od pomladi 1961 do konca sezone 1966/67 na Grosupljem. V tem času je ligo vodil že omenjeni Andrej Šušterič. Sedež lige se je potem preselil v Ribnico in vodenje je prevzel Franc Levstek.

Končni vrstni red Dolenjske rokometne lige v sezoni 1960/61:

	Ekipa	Točke
1.	TVD Partizan Ribnica	14
2.	TVD Partizan Stična	14
3.	TVD Partizan Šentvid	11
4.	RK Polž Višnja Gora	10
5.	TVD Partizan Grosuplje	6
6.	TVD Partizan Ig	5

* *Ravnatelj osnovne šole Stična*

Stična

V Stični se je, razumljivo, vse dogajalo okoli Lada Erjavca. Poleg njega so za TVD Partizan Stična v prvi sezoni nastopili: Avguštin Grabljevec (Žinger, vratar), Franc Skubic (Korle), Zdravko Verčič, Alojz Medved (Španc), Janez Podobnik (Plankar), Ljubo Verbič (Tedi), Milan Lampret, Slavko Škufca, Stane Pugelj, Alojz Medved (Medo), Rudolf Miglič (Francek), Franc Arko, Slavko Jeraj ...

V naslednjih letih so se igralci prve generacije z roketom ukvarjali vedno manj, veselje do rokometne igre pa so dobili novi, mlajši: Stane Kastelic, Štefan Erjavec, Jože Jeraj, Pavel Erjavec, Milan Kovačič, Alojz Kavšek, Silvo Železnikar, Anton Praznik, Silvo Lavrič, Joško Hrovat, Jernej Lampret ... Trenirala sta jih prav Lado Erjavec in Ljubo Verbič, v sezoni 1967/68 pa je trener članov postal Nikolaj Erjavec. V tem obdobju in tudi kasneje je imel stiški roket gotovo glavno oporo v družini Erjavcev, saj so iz nje izhajali igralci, trenerji in sodniki.

Rokometaši v Stični na Tekavnici leta 1963.

Od leve proti desni stojijo: Milan Lampret, Stane Kastelic, Alojz Medved (Medo), Lado Erjavec, Zdravko Verčič, Ignac Vozel in Vinko Eršte. Na žogi sedi Štefan Erjavec.

TVD Partizan Stična je v tem desetletju delovalo brez prekinitve in med ekipami sedanje ivanške občine dosegalo najboljše uvrstitve. V sezoni 1964/65 je ekipa Stične v Dolenjski rokometni ligi celo osvojila prvo mesto in si tako priborila pravico do nastopa v kvalifikacijah za vstop v Ljubljansko consko ligo. Te prve kvalifikacije stiške ekipe so se igrale v Novem mestu. Na tem turnirju je ekipa osvojila zadnje, šesto mesto, kar ni bilo dovolj za napredovanje.

Višnja Gora

V Višnji Gori je bil pobudnik rokometu Andrej Ambrožič, učitelj športne vzgoje. Andrej je bil eden glavnih igralcev in strelcev ter trener ekipe. Igral je na položaju krožnega napadalca. Vodil je tudi vso dokumentacijo kluba in tekem.

Zanimivo iz tega obdobja je, da je prva dva treninga v Višnji Gori vodil Krešo Petrovič, in to kar v bazenu. Na steno so narisali gol, na tla šestmetrski prostor in improvizirano igrišče je bilo pripravljeno za igro.

Lokacijo za igranje rokometnih tekem so igralci pridobili na peščenem igrišču nasproti današnje gostilne Šerek. Leta 1963 se je na rokometno igrišče naselila cestna baza, ki je tu še danes. Rokometaši so tako izgubili svojo igralno površino, iskali so sicer novo, a žal brez uspeha. Tako je roket v Višnji Gori za nekaj let zamrl. Glavni pobudnik Andrej Ambrožič pa je v sezoni 1962/63 prestopil v RK Dobrepolje, od tam pa leta 1968 v RK Grosuplje, član katerega je še danes.

Posnetek je s prve tekme v Višnji Gori med RK Polž in RK Partizan Ig (16 : 11). Tekma se je odvijala 9. 10. 1960 na peščenem igrišču pri današnji cestni bazi. Igralci Višnje Gore so v dolgih rokavih. Z leve proti desni so: Dane Vidovič (št. 10), Slavko Turk (v голу pri ograji), Tomaž Fabjan, Ignac Vozel in Andrej Ambrožič (v boju za žogo).

Igralci prve sezone v Višnji Gori: Andrej Ambrožič, Slavko Turk, Tomaž Fabjan, Ignac Vozel, Tone Piškur, Vinko Eršte, Tone Aubrecht, Jože Gorše, Slavko Škufca, Jože Pušlar, Janez Ambrožič, Marjan Trontelj, Martin Planinšek, Dane Vidovič, Vinko Blatnik, Jože Jančar, Marjan Petrič ... Kasneje so se jim pridružili novi, mlajši: Marko Šeme, Iztok Zadel, Silvo Lavrič, Peter Kahne, Karel Šparovec, Nace Groznik ...

Šentvid pri Stični

Prvo kolo v Dolenjski rokometni ligi je bilo odigrano 9. oktobra 1960, prvo uradno (prvenstveno) tekmo pa je odigrala prav ekipa iz Šentvida, in sicer z Grosupeljčani ob 9. uri na domačem igrišču. Igrišče, kombinacija peska in črnega leša, se je nahajalo na prostoru, kjer danes stoji trgovina Tuš.

Tekmo so Šentvidčani izgubili z rezultatom 14 : 12 (8 : 5). Največ golov za Grosuplje je dosegel Slavko Horvat (11), ki je bil na koncu sezone 1960/61 drugi najboljši strelec lige s 50 zadetki in takrat eden najboljših rokometašev na Dolenjskem.

V tem času je bil predsednik TVD Partizan Šentvid Vladimir Rozman, po njegovem odhodu leta 1961 pa Janko Petek, medtem ko je mentor rokometne sekcije društva postal Jože Česar, ki je takrat učil v osnovni šoli v Šentvidu. TVD Partizan Šentvid je tekmoval vključno do sezone 1967/68.

Igralci TVD Partizan Šentvid pri Stični na igrišču v Šentvidu, avgust 1961. Z leve stojijo: učitelj Jože Česar (tudi Cesar), Franc Perat, Jože Hren, Ivan Lah, Marko Zupančič in Anton Borštnar. Čepita: Anton Zupančič in Anton Sadar.

V letu 1960 je Okrajna zveza za telesno vzgojo v Ljubljani, ki je delovala v okviru Zveze društev Partizan Slovenije, še pred začetkom tekmovanja organizirala vrsto aktivnosti za popularizacijo rokometu, med drugim tečaj za rokometne vaditelje in sodnike v Ljubljani. Iz Šentvida so se tečaja udeležili Anton Zupančič, Franc Perat in Marjan Kotar, iz Stične pa Ljubo Verbič.

Za Šentvid so v sezoni 1960/61 igrali: Franc Perat, Jože Hren, Anton Zupančič, Marko Zupančič, Oto Plut, Anton Sadar, Anton Godina, Emil Kralj, Jože Košak, Marjan Kotar, Ivan Lah, Karol Porenta, Ivan Matjan, Andrej Košak, Anton Borštnar, Srečo Medved, Anton Kralj ... V naslednjih letih so se jim pridružili še: Jože Sadar, Alojz Rovanešek, Leopold Štrempfelj, Marjan Rus, Jože Porenta, Ignac Pajk, Janez Klemenčič ...

Drugo obdobje (1971–1980), od asfaltnih igrišč do telovadnic

Stična

Tudi v tem obdobju je imela najboljše dosežke ekipa Gradišča iz Stične. Prvo mesto v Dolenjski ligi je osvojila v sezoni 1971/72. Rokomet je na Dolenjskem postajal vse bolj priljubljen: dobil je nove privrženke, ustanovljeni so bili novi klubi in liga je postajala vse številnejša. Tako se je Dolenjska liga delila na dve skupini: najprej na Vzhod in Zahod in kasneje na Sever in Jug. Tudi po teh reorganizacijah je bila Stična uspešna in je zmagala v svoji skupini Dolenjske lige – Vzhod v sezoni 1975/76 ter v skupini Sever v sezoni 1976/77. A v kvalifikacijah za Consko ligo ji nikakor ni uspelo.

Ekipa Stične v Šmarju, sezona 1970/71. Z leve stojijo: Jurij Kos, Anton Praznik, Boštjan Zgonc, Milan Kovačič, Darko Lavrič. Čepijo: Ludvik Skubic, Peter Mak (predsednik), Jože Glavič, Franc Medved (šofer) in Zvone Cirkvenčič.

Za Stično so v tem obdobju igrali: Darko Lavrič, Ludvik Skubic, Tone Koščak, Srečko Hrast, Zvone Cirkvenčič, Brane Koščak, Drago Podobnik, Milan Kovačič, Marjan Rus, Marjan Obreza, Janez Zupančič, Jurij Kos, Marjan Balant, Jože Zajc, Dušan Kamnikar, Alojz Kavšek, Drago Kastelic, Toni Kamnikar, Tomaž Lesjak, Stane Balant, Franci Pajk, Franc Kristof, Drago Zavodnik, Bojan Jereb, Beno Muhlič, Tomo Trpin ... Kot trenerja se poleg Nikolaja Erjavca največkrat pojavljata Silvo Podobnik (odličen vratar) in Jurij Kos (najuspešnejši strelec Stične).

Silvo Podobnik je bil kot član Olimpije leta 1971 izbran v slovensko reprezentanco, ki je nastopila na turnirju AVNOJ-a v Priboju (Srbija). Odigral je dve tekmi, proti Črni gori in Srbiji.

V nadaljevanju objavljam lestvico sezone 1974/75 kot dokaz in primer množičnosti rokometu. Današnji rokometni delavci se lahko le z obžalovanjem oziramo za tistimi časi.

Lestvica Dolenjske lige ob koncu tekmovanja v sezoni 1974/75:

	Ekipa	Št. tekem	Zmage	Neodl. rezultati	Porazi	Razlika v zadetkih	Točke
1.	Črnomelj	26	22	2	2	665 : 467	44
2.	Kočevje	26	19	2	5	633 : 483	40
3.	Šmarje - Sap	26	19	2	5	629 : 486	40
4.	Ribnica B	26	16	4	6	630 : 509	36
5.	Sodražica	26	15	3	8	555 : 472	33
6.	Višnja Gora	26	14	2	10	545 : 519	30
7.	Semič	26	13	1	12	576 : 532	27
8.	Gradišče	26	12	0	14	572 : 554	24
9.	Cerklje	26	10	2	14	477 : 528	22
10.	Grosuplje	26	9	2	15	526 : 550	20
11.	Šentjernej	26	9	2	15	434 : 529	20
12.	Dobrepolje	26	6	1	19	469 : 617	13
13.	Krka	26	4	1	21	224 : 407	9
14.	Ponikve	26	2	1	23	385 : 645	5

Razcvet moškega rokometja je spodbudil nastanek ženske ekipe, ki je že v svoji prvi tekmovalni sezoni (1974/75) osvojila 1. mesto v Dolenjski ligi, naslednjo sezono (1975/76) pa v Conski ligi celo 5. mesto.

Tudi strokovno je klub rasel, kar trije igralci RD Gradišče – Janez Zupančič, Jurij Kos in Milan Kovačič – so se v sezoni 1973/74 udeležili trenerske šole v Seči in jo tudi uspešno opravili.

Ženska ekipa Stične. Z leve stojijo: Ana Praznik, Vera Demec, Jana Pajk, Marina Sadar, Amalija Kastelic in Nada Derganc. Čepijo: Ana Kot, Jožica Dobrina, Darja Medved, Nada Hauptman in Vlasta Zupančič.

Zaradi uveljavljanja portoroških sklepov je šport doživel reorganizacijo. Tudi rokomet. Največjo spremembo, in to negativno, je občutila prav ženska ekipa Stične, ki se je kljub uspehom selila v nižjo ligo, in sicer v Dolenjsko rokometno rekreacijsko ligo, v kateri so poleg Stične v sezoni 1976/77 nastopile še ekipe iz Grosupljega, Kočevja in Loškega Potoka. Po treh tekmovalno uspešnih sezonah pa je ekipa prenehala tekmovali.

Ekipo je ves čas treniral Janez Zupančič, pri Območni zvezi za telesno kulturo v Ribnici pa so bile zanjo registrirane: Dragica Koščak, Tončka Strah, Ana Kot, Amalija Kastelic, Jožica Dobrina, Jana Pajk, Ana Praznik, Nada Hauptman, Vera Demec, Marina Sadar, Nuša Potokar, Nada Derganc, Marija Cankar, Sonja Celarc, Vlasta Zupančič, Darja Medved, kasneje pa še Vesna Đurđević, Vida Ceglar, Mojca Celarc, Marin-ka Hočevar, Nevenka Kamnikar, Vanja Gale, Darja Stermole ...

Lestvica ženske Dolenjske rokometne lige (1974/75):

	Ekipa	Št. tekem	Zmage	Neodl. rezultat	Porazi	Razlika v zadetkih	Točke
2.	Grosuplje	6	5	0	2	93 : 68	8
3.	Ribnica	6	3	0	3	107 : 99	6
4.	Sodražica	6	0	0	6	61 : 131	0

Višnja Gora

Rokomet je v Višnji Gori leta 1973 spet oživel. Končno je bila pridobljena dolgo iskana lokacija za rokometno igrišče in pri osnovni šoli na prostoru bivšega sejmišča je bilo igrišče tudi zgrajeno. Zemeljska dela so se začela že leta 1968 in sredi leta 1972 je peščeno igrišče dobilo še asfaltno prevleko. Tega leta kraj še ni imel rokometne ekipe, so pa mladi fantje to načrtovali in v sezoni 1973/74 je Višnja Gora ponovno nastopila v Dolenjski ligi.

Igralci članske ekipe Višnje Gore v Dobropolju, sezona 1974/75. Z leve stojijo: Peter Kahne, Silvo Podobnik, Tomo Trpin, Jože Nosan, Slavko Turk in Anton Rus. Čepijo: Marko Strojjan, Milan Podobnik, Bojan Jerreb, Anton Zajc in Vinko Čož. Spredaj leži vratar Lado Lavrič (12).

Igralci, ki so bili registrirani pri Območni zvezi za telesno kulturo v Ribnici: Marko Strojjan, Peter Kahne, Vinko Čož, Ignac Vozel, Drago Zadel, Blaž Malnar, Franc Košak, Karel Šparovec, Polde Kozlevčar, Matija Škafar, Janez Kahne, Marjan Ratkajec, Andrej Gros (vsi 1. 9. 1973), Slavko Turk, Tone Zupančič, Bojan Volk, Janez Brodnik (vsi 10. 9. 1973), Lado Lavrič, Marjan Dremelj, Anton Rus, Štefan Erjavec, Valentin Zupančič, Demetrij Vozelj (vsi 20. 9. 1973), Tomo Trpin (15. 3. 1974), Franc Javornik in Franc Košir (oba 28. 4. 1974). Trener ekipe je bil Štefan Erjavec.

V šolskem letu 1973/74 je Višnja Gora dobila novega vodjo šole. To je postal Matija Škafar, ki se je hitro vključil v delo društva, postal njegov predsednik (1974 do 1982) in po potrebi tudi trener.

Z njim in s kasnejšim trenerjem Silvom Podobnikom je Višnja Gora začela doživljati razcvet, še posebno po letu 1978, ko je dobila novo telovadnico, sicer majhno, a vendar.

Igralci članske ekipe ŠD Polž Višnja Gora v sezoni 1977/78 na igrišču pri stari šoli. Z leve stojijo: Matija Škafar (predsednik), Marko Strojan, Jože Nosan (trener ekipe), Matjaž Zupančič, Anton Zajc in Slavko Bučar. Čepijo: Mauro Laganis, Andrej Gros, Slavko Turk in Marjan Potokar. Na sredi med njimi sedi Ida Turk (častna članica kluba in dolgoletna donatorica).

Poleg že omenjenih igralcev so prihajali še vedno novi: Milan Dremelj, Anton Zajc, Matjaž Zupančič, Jože Nosan, Janez Brodnik, Marjan Potokar, Branko Petrovčič, Janez Grden, Branko Hrovat, Rajko Strojan, Anton Rus, Zvone Grm, Mauro Laganis, Tomo Trpin, Anton Rus, Silvo Podobnik, Milan Podobnik, Bojan Jereb ...

V letih 1975–79 je bil trener v Višnji Gori Jože Nosan, za njim pa dve sezoni (1979–81) Franc Lokovšek.

Šentvid pri Stični

Šentvid je staro igrišče izgubil, postal je namreč lokacija nove trgovine. Z izgradnjo nove šole leta 1966 je bilo poleg šole zgrajeno tudi igrišče, sprva peščeno, sredi sedemdesetih pa je dobilo še asfaltno prevleko (1975).

Po nekajletnem premoru je rokomet v Šentvidu ponovno zaživel. 24. 1. 1971 je bil (ponovno) ustanovljen TVD Partizan Šentvid pri Stični. Na ustanovnem občnem zboru je bilo prisotnih 35 članov, vodja rokometne sekcije je postal Niko Krhlikar.

Za Šentvid so bili pri Območni zvezi za telesno kulturo v Ribnici 15. 3. 1973 registrirani: Jože Sadar, Ignac Pajk, Darko Rovanešek, Ivan Gregoren, Milan Žurga, Janez Bijec, Herman Krhlikar, Franc Krištof, Ivan Potokar, Jože Porenta, Alojz Rovanešek in Leopold Štrempfelj.

Kasneje so pristopili: Miha Furjanič, Srečo Gjerek, Slavko Gjerek, Dušan Rovanešek, Darko Anžlovar, Marjan Sadar (vratar), Matjaž Bavdež, Stane Plemenitaš (vratar), Lado Zupančič, Andrej Pajk, Anton Kovačič, Janez Bijec, Štefan Kot, Andrej Pajk, Maks Drab, Anton Medved, Tomaž Linec, Peter Kutnar, Marjan Kotar (vratar), Alojz Koleča, Franc Duša, Slavko Steklačič, Jure Varga, Edo Mandelj, Ludvik Štajnar, Darko Kastelic, Milan Šeme ...

V tem obdobju, v sezonah 1973/74 in 1974/75, je v Šentvidu prišlo do krajše tekmovalne prekinitve, nato

pa je trener postal Jernej Lampret, učitelj športne vzgoje, ki je v člansko vrsto vključil celo generacijo mladih igralcev, s katerimi je med osnovnošolci dosegal uspehe v dolenjskem merilu. To je bila generacija, ki je v naslednjem desetletju pustila pečat šentvidskemu rokometu. To je bilo obdobje, ko je predsednik (1974–1980) TVD Partizan Šentvid pri Stični postal komaj 18-letni Brane Puš. Rokomet je doživel v Šentvidu še večji vzpon.

Ekipa iz Šentvida pri Stični leta 1975. Z leve stojijo: Slavko Gjerek, Darko Anžlovar, Marjan Sadar, Jože Pajk, Janez Bijec in Brane Puš. Čepijo: Darko Rovaršek, Ludvik Štajnar, Miha Gaberšček in Jernej Lampret (trener).

Kot trenerji so se preizkušali še Brane Bavdež, Franc Krištof in Brane Puš.

Ko je prenehala delovati ženska rokometna ekipa v Stični, so na pobudo nekaterih igralk ustanovili žensko rokometno ekipo v Šentvidu. V ekipi so sodelovale igralkе od Višnje Gore do Trebnjega, osnovo pa so tvorile takratne mlade igralkе OŠ Ferda Vesela iz Šentvida, ki so imele zelo dobro rokometno osnovo.

V zapisniku občnega zbora TVD Partizan Šentvid pri Stični z dne 31. 1. 1979 zasledimo naslednje: V avgustu 1978 se je v Šentvidu na željo mnogih deklet oblikovala ženska rokometna ekipa. Še isti mesec so začele s treningi, ki se jih je udeleževalo 5 do 16 igralk. Zimski treningi so potekali v avli osnovne šole v Šentvidu. Ekipa je v jesenskem delu tekmovanja v Dolenjski ligi zasedla 3. mesto. V ligi so nastopile naslednje ekipe: Grosuplje, Loški Potok, Ribnica, Kočevje in Šentvid pri Stični.

Lestvica ženske Dolenjske rokometne lige za sezono 1978/79:

	Ekipa	Točke
1.	Itas Kočevje (B)	15
2.	Grosuplje	12
3.	Ribnica	9
4.	Šentvid pri Stični	7
5.	Loški Potok	0

Trener ekipe je bil Brane Puš. Pred začetkom sezone 1979/80 je liga razpadla. Ustanovljena je bila sicer Občinska liga, ki pa ni bila izpeljana do konca. Šentvid je dosegel dve zmagi in doživel en poraz. Ker zaradi razpada lige dekleta niso imela kje tekrovati, so ekipo razpustili. Obstajal pa je interes, da bi se ekipa ponovno formirala, če bi spet prišlo do ustanovitve lige.

Igralke Šentvida v pričakanju tekme. Z leve proti desni: neznana, Tinka Bali-gač, Malči Kastelic, Urška Potokar, Vida Mandelj (5), Tončka Štrus (čepi), Karla Prosen, Milena Gliha, Vida Šeme (sedi), Božena Iliško-vič (12), Mija Sirk (4) in trener Brane Puš.

Tretje obdobje (1981–1990), obstoj zagotavlja le delo z mladimi

Stična

V sezoni 1983/84 so igralci Stične še zadnjič (petič) nastopili v kvalifikacijah. Te so se odigrale v Ljubljani na igrišču Športnega parka Kodeljevo. V kvalifikacije se je igralcem Stične uspelo uvrstiti zaradi odpovedi nekaterih ekip. Nastopilo je šest ekip, Stična pa je nastopila okrepljena z nekaterimi igralci Šentvida, vendar ji napredovati vseeno ni uspelo. Zmagala je ekipa Nove Gorice, ki si je tako priigrala napredovanje v 2. republiško ligo.

V osemdesetih so za Stično igrali: Beno Muhič, Marjan Podobnik, Toni Kamnikar, Dušan Kamnikar, Silvo Kuhelj, Marjan Tomšič, Srečko Hrast, Marko Groznik, Dušan Skubic, Bojan Jereb, Franci Pajk, Marjan Rus, Milan Turk, Jurij Kos, Zdravko Grabljevec, Bojan Lokar, Dušan Janežič, Jože Baranašič ...

17. 12. 1983 je potekal občni zbor ŠD Gradišče Stična. V upravni odbor so bili izvoljeni: Alojz Medved (predsednik ŠD), Srečko Hrast (podpredsednik), Anton Kerme (vodja sekcije za rokomet), Milan Kovačič, Ana Praznik, Toni Kamnikar, Marjan Rus (tajnik), Marija Rus (blagajničarka), Nace Lesjak, Avgust Finec in Milan Vrhovec.

Trenerja v osemdesetih sta bila Ludvik Skubic in Anton Kerme.

Težave s podmladkom so se poglobljale, ni ga bilo. Stiška ekipa pa je še zadnjič tekmovala v sezoni 1985/86 v Ljubljansko-ribniški območni rokometni ligi.

S tem so se končali skoraj desetletni poskusi pomlajevanja ekipe, ki kljub kakšni izjemi nikakor niso privedli do izboljšanja stanja. Pomlajevanje ekipe je bilo redna tema vseh zborov društva in njihova prioriteta, kot je bilo večkrat zapisano. Priložnosti, ki se jim je ponudila z izgradnjo prve res prave športne dvorane v novem Šolskem centru v Ivančni Gorici, tj. v neposredni bližini, pa niso izkoristili.

V sezoni 1988/89 je sicer prišlo do poskusa obuditve rokometu v Stični. To sezono so pod imenom Gradišče v mladinski ligi – skupina D nastopili mladinci. To je bila prva in obenem tudi zadnja sezona nastopov stiške mladinske ekipe v ligi.

Za mladince Gradišča so to sezono nastopili: Aleš Marn, Štefan Erjavec, Boštjan Erjavec, Simon Muhič, Milan Lampret, Miran Tomaševič, Dejan Zajc, Miha Maver, Gregor Arko, Ivo Drole, Dejan Lesjak, Roman Tratar in Sebastjan Hauptman. Trener je bil Beno Muhič.

Fotografija je bila posneta leta 1983 na igrišču v Stični pred tekmo Stična »stari« : Stična »mladi«. Z leve proti desni stojijo: Alojz Medved, Marjan Podobnik, Milan Turk, Franci Pajk, Anton Kermc – tehnični vodja, Tomo Trpin, Mile Kovačič, Jure Kosin, Silvo Podobnik – trener. Čepijo: Janez Zupančič, Zvone Cirkvenčič, Toni Kamnikar, Dušan Kamnikar, Marjan Rus, Drago Kastelic, Tomaž Zgonc, Drago Podobnik in Jernej Lampret.

Višnja Gora

Za Višnjo Goro je bilo to najuspešnejše obdobje. Ob načrtnem delu z mladimi, boljših pogojih za delo (telovadnica) in željah posameznikov po uspehu se je rezultat tudi zgodil. Leta 1981 je trener članske ekipe postal Marjan Potokar, študent Fakultete za šport, ki je s krajšo prekinitvijo (1985/86) vodil člansko in tudi mladinsko ekipo do združitve v novonastali klub – RK SVIŠ. Skrbel je, da je bilo vedno dovolj podmladka. Tako je v tem obdobju Višnja Gora premogla mladinsko in pionirsko ekipo. Mladinska ekipa se je že v prvi tekmovalni sezoni (1985/86) uspešno dokazala, v naslednjih letih pa je posegala po najvišjih uvrstitvah dolenjske mladinske lige.

Vse to je bilo mogoče le ob načrtnem delu z mladimi in s predpostavko, da imaš trenerski kader. In Višnja Gora ga je imela. Prvi je v začetku osemdesetih začel s treniranjem osnovnošolcev študent Visoke šole za telesno kulturo Marko Strojan, njegovo delo nadaljeval in postavil razvojni načrt ŠD Polž pa je Marjan Potokar. Za delo z najmlajšimi so bili iz vrst domačih igralcev vzgojeni novi trenerji – Jože Kamin, Janez Perpar in Ciril Novak. Mladi, doma izšolani igralci, so v kasnejših sezonah tvorili jedro članske ekipe.

Igralci Višnje Gore so postali zelo zanimivi tudi za bližnje Grosuplje, ki je tekmovalo v višji ligi. Tja so odšli številni: Marko Strojan, Marko Potokar, Anton Zajc, Jože Kamin, Rajko Strojan, Miran Omahen ...

V sezoni 1986/87 tekmovalja zaradi premajhnega števila prijav v Dolenjski rokometni ligi ni bilo. Ekipa Polža se je na tekmovalje sicer prijavila in za uvrstitev v II. slovensko ligo odigrala zgolj kvalifikacije s Kamnikom. Žal neuspešno.

Tudi v naslednji sezoni tekmovalja v Dolenjski rokometni ligi ni bilo. Tako so se za uvrstitev v II. slovensko ligo ponovno igralce kvalifikacije, tokrat s Krimom in tokrat uspešno. Ker je to največji dosežek rokometna pred nastankom SVIŠ-a, navajam igralce obeh kvalifikacijskih tekem.

1. tekma, 12. 6. 1988 v Višnji Gori na igrišču Dekliškega vzgajališča, Polž Višnja Gora : Krim 33 : 25 (17

: 13):

Jože Mihelčič (vratar), Jože Kamin (7 zadetkov), Boštjan Klemenčič (3), Miran Omahen (2), Marjan Potokar, Gorazd Horvat (4), Pavel Groznik (6), Aleš Erjavec (5), Borut Petrič, Igor Vozelj (1), Matej Vozel (5) in Borut Potočnik (vratar).

2. tekma, 19. 6. 1988 v Ljubljani, Krim : Polž Višnja Gora 24 : 18 (13 : 9):

Jože Mihelčič (vratar), Jože Kamin (2), Boštjan Klemenčič (2), Miran Omahen, Matej Vozel (5), Marjan Potokar, Gorazd Horvat (5), Pavel Groznik (1), Aleš Erjavec (3), Igor Vozelj, Marjan Zupančič in Borut Potočnik (vratar).

Po večletnem prizadevanju, predvsem pa po neprekinjeni želji igrati na višjem nivoju se je igralcem Višnje Gore končno uspelo uvrstiti v II. slovensko ligo, in to kot edini ekipi našega območja – občine Ivančna Gorica – v skoraj 30-letni zgodovini.

Članska ekipa ŠD Polž Višnja Gora na igrišču pri gasilskem domu v Višnji Gori, 29. 10. 1988. Z leve stojijo: Marjan Potokar, Matej Vozel, Borut Potočnik, Gorazd Horvat, Boštjan Klemenčič, Igor Vozelj in Marko Vozelj. Čepijo: Miran Omahen, Zvone Zagorc, Jože Mihelčič, Ciril Novak, Boštjan Skubic in Aleš Erjavec.

V sezoni 1988/89 je ŠD Polž nastopil v II. slovenski ligi I. skupina (skupine so bile tri):

	Ekipa	Število tekem	Zmage	Neodl. rezultati	Porazi	Razlika v zadetkih	Točke
1.	Ferrotehna Izola	22	18	0	4	606 : 501	36
2.	Itas – Kočevje	22	18	0	4	549 : 445	36
3.	Kolinska Slovan II.	22	15	0	7	586 : 450	30
4.	Partizan Sežana	22	12	2	8	560 : 498	26
5.	Mokrec – KIG	22	13	0	9	494 : 435	25 (-1)
6.	Nova Gorica	22	11	2	9	539 : 510	24
7.	Grosuplje	22	10	2	10	498 : 471	22
8.	DVZ – Ponikve	22	9	3	10	552 : 573	21
9.	Škofljica	22	9	1	12	498 : 519	19
10.	Peko Tržič	22	6	2	14	497 : 507	14
11.	Tok Ilirska Bistrica	22	3	0	19	403 : 572	6
12.	Polž Višnja Gora	22	1	0	21	394 : 695	2

Za ŠD Polž so nastopili: Jože Mihelčič (22 tekem/1 zadetek, vratar), Miran Omahen (20/16), Igor Vozelj (19/59), Ciril Novak (19/9), Boštjan Klemenčič (18/63), Marjan Potokar (18/36), Boštjan Skubic (17/26),

Aleš Erjavec (16/54), Peter Groznik (11/6), Borut Potočnik (11, vratar), Jože Šparovec (10/10), Gorazd Horvat (9/42), Sašo Pirnat (9/13), Jože Kamin (8/30), Bogdan Čoš (6/0, vratar), Mitja Šparovec (5/0, vratar), Matej Vozel (4/17), Zvone Zagorc (3/0, vratar), Marko Vozelj (2/0), Jože Čebular (2/3), Pavel Groznik (2/8), David Kastelic (1/0), Janez Perpar (1/0) in Toni Pevec (1/0). Trener ekipe je bil Marjan Potokar.

Začetek sezone 1989/90 je za igralce Polža sicer pomenil presenečenje, saj se ob izpadu iz lige ni nihče uvrstil na izpraznjeno mesto. Tako so igralcem preostale le kvalifikacije (tretje), ki so se ponovno igrale s Krimom. Žal neuspešno, s se jim je vseeno uspelo uvrstiti naprej, saj sta napredovali dve ekipi. Takrat že z novim imenom, RK SVIŠ. V tem času je namreč prišlo do ustanovitve novega kluba, ki je združeval ekipe tega področja. Tako so se ekipe Stične, Višnje Gore in Šentvida združile v Rokometni klub SVIŠ s sedežem v Ivančni Gorici.

Igralci v kvalifikacijah so bili zgolj igralci Polža iz Višnje Gore, okrepljeni z Milanom in Dušanom Strnadom iz Ponikev in Francijem Pajkom iz Stične.

Te kvalifikacije so odigrali: Bogdan Čoš (1/0, vratar), Pavel Groznik (1/3), Peter Groznik (2/1), Jože Kamin (1/6), Boštjan Koščak (3/1), Miran Omahen (3/5), Franci Pajk (1/0), Borut Potočnik (2/0, vratar), Marjan Potokar (3/1), Dušan Strnad (3/16), Milan Strnad (2/15), Boštjan Skubic (3/4), Jože Šparovec (2/1), Mitja Šparovec (3/0, vratar) in Matej Vozelj (3/15). Trener je bil Marjan Potokar.

Še nekaj podatkov o organiziranosti Športnega društva Polž v tem desetletju.

Na občnem zboru 3. 12. 1982 je predsednik društva postal Pavel Groznik, tajnik Peter Kahne, člani odbora pa: Franci Bašar, Janez Dremelj, Janez Grden, Andrej Gros, Pavel Groznik, Peter Kahne, Marjan Potokar, Marko Strojan, Beno Turk st., Slavko Turk in Anton Zajc.

12. 4. 1985 je bila izpeljana skupščina Športnega društva Polž Višnja Gora. Za novega predsednika je bil izvoljen Janez Dremelj, za podpredsednika Andrej Gros in Slavko Turk, za tajnika Peter Kahne in za blagajnika Franci Bašar. Člani upravnega odbora so postali še: Marjan Petrič, Pavel Groznik, Marjan Potokar, Jože Kamin, Jože Slapničar in Rajko Strojan.

9. 2. 1989 je potekal občni zbor kluba, na katerem je bilo izvoljeno novo vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen Andrej Gros, za tajnika Marjan Potokar in za blagajnika Franci Bašar. V izvršnem odboru so bili še: Janez Dremelj, Jože Gros, Peter Kahne, Ana Groznik, Boštjan Klemenčič, Blaž Malnar, Tone Koščak in Miodrag Cvetanović.

Šentvid pri Stični

V sezoni 1981/82 je Šentvid po rezultatih verjetno najbolj izstopal, a le po jesenskem delu, takrat se je nahajal na vrhu razpredelnice.

V želji po odmevnejših dosežkih je po jesenskem delu prišlo do združitve Šentvida in Stične. Skupna ekipa se je imenovala Stična - Šentvid, nasledila pa je točkovni seštevek Stične. Tekme so se igrale v novi športni dvorani Šolskega centra. Trener ekipe je postal Silvo Podobnik. V spomladanskem delu je tako kar nekaj igralcev Šentvida prestopilo k združeni ekipi (Darko Anžlovar, Anton Medved, Maks in Dušan Drab). V drugem delu Šentvid ni bil več tako uspešen. Še več, ekipa v spomladanskem delu ni osvojila niti točke.

Zanimivo, da je novoustanovljena ekipa zmagala na vseh tekmah v pomladanskem delu, ker pa je bil jesenski točkovni seštevek ekipe Stična, katere ime so prevzeli, preskromen, končnega cilja niso dosegli. Morda bi bilo drugače, če bi prevzeli točkovni seštevek Šentvida.

Dogovarjanje o združitvi ni prineslo rešitve. Še več, ker ni bilo prave dolgoročne vizije, je sledil propad. Po sezoni 1983/84 je trenersko in igralsko pot zaključil še Silvo Podobnik, v Šentvidu pa ni bilo nikogar, ki

bi prevzel njegovo delo. Igralci so se sicer zbrali in odigrali naslednjo sezono (1984/85), a po njej Šentvid ni več premogel ekipe. Nekaj ključnih igralcev je že pred tem prestopilo v Ponikve – Maks in Dušan Drab, Anton in Stane Medved.

Igralci Šentvida v začetku osemdesetih: Dušan Drab, Maks Drab, Darko Anžlovar, Alojz Koleša, Darko Rovanišek, Štefan Kot, Stane Medved, Milan Turk, Milan Žurga, Franc Krištof, Herman Krhlikar, Srečo Gjerek, Stane Gjerek, Miha Furjanič, Dušan Rovanišek, Dare Kastelic, Stane Plemenitaš, Alojz Rovanišek, Milan Šeme, Anton Medved, Lado Kutnar, Andrej Pajk ...

Zaključek

Bodočnost je imel le tisti klub, ki je delal z mladimi in tega so se odločilno zavedali le v Višnji Gori. Tu je kvalitetno delo z mladimi prineslo prve rezultate, vendar je bilo zaradi preskromnega nabora igralcev tudi to premalo za uspešnejše nastopanje v 2. članski ligi. Tudi telovadnica, zgrajena leta 1978, ni mogla vsega nadomestiti, vrhu vsega je bila premajhna. Res pa je, da se je vsaj v zimskih mesecih dalo sploh kje trenirati. V primeru nastopanja v 2. ligi je bilo tako in tako določeno, da se mora nekaj zadnjih jesenskih kol in nekaj prvih pomladanskih odigrati v dvorani s pravimi dimenzijami. Tako dvorano pa smo v občini premogli le v Ivančni Gorici.

Logično nadaljevanje poti je bilo združiti potenciale: igralske, trenerske, finančne in pa seveda potenciale, ki so rezultat celoletnega treniranja v pravi športni dvorani. To je bila dolgoročna vizija, da se premik naprej, ki je bil narejen v Višnji Gori, nadgradi. Ustanovili smo skupni klub s sedežem v Ivančni Gorici, Rokometni klub SVIŠ (S – Stična, V – Višnja Gora, I – Ivančna Gorica, Š – Šentvid pri Stični), ki bo nadaljeval tradicijo prejšnjih klubov s še smelejšimi načrti.

Ustanovni občni zbor RK SVIŠ je bil 14. 4. 1990 v Šolskem centru v Ivančni Gorici, priprave na občni zbor pa so potekale že prej. 31. 3. 1990 je v dvorani Šolskega centra potekal veteranski turnir med bivšimi igralci Stične, Višnje Gore in Šentvida. Po turnirju je bilo prisotnim predstavljeno, kakšen naj bi bil bodoči novi klub – RK SVIŠ.

S tem smo zaključili obdobje, ki je bilo po rezultatih manj uspešno, a preprejeno s številnimi čudovitimi in predvsem lokalno obarvanimi spomini. To je bilo tudi obdobje boja rokometnih delavcev za svoja igrišča. Z ustanovitvijo SVIŠ-a je nastopilo obdobje rezultatskega vzpona. O tem pa v naslednji številki.

NOVI MODULARNI VRTEC NA GROSUPLJEM

*Majda Fajdiga**

VVZ Kekec Grosuplje, katerega ustanoviteljica je Občina Grosuplje, sodi danes med večje vrtce v slovenskem merilu. Vrtec deluje v osmih enotah, v 39 oddelkov je vključenih 775 otrok. Za njegovo nemoteno delovanje skrbi 122 zaposlenih.

V skoraj šestdesetih letih, kar poteka v občini organizirana predšolska vzgoja, so se razmere postopno spreminjale, povpraševanje po predšolski vzgoji pa je bilo ves čas prisotno.

Gradnja objekta

Grosuplje s primerno lego, dvajsetminutno oddaljenostjo od Ljubljane in ugodnimi prometnimi povezavami že dalj časa privablja okoliške prebivalce. V preteklosti so se gradile zlasti individualne hiše, po letu 2000 pa tudi večji stanovanjski sklopi, soseske, kjer se naseljujejo družine, ki prihajajo iz vse Slovenije pa tudi izven njenih meja.

Pregled skozi čas

Kljub prizadevanjem in širitvi prostorskih kapacitet ni občini v teh letih nikoli uspelo povsem zadostiti povpraševanju, ki je bilo ves čas večje od prostih mest v vrtcu. Iz skromnih začetkov vrtca v Koščakovi hiši leta 1953 (podatki o številu otrok iz začetkov niso znani) je število otrok iz leta v leto naraščalo, tako da sta leta 1970/71 vključena že 102 otroka, odklonjenih pa več kot 40. Tako je bil v aprilu 1970 razpisan referendum za novo šolo in vrtec na Tovarniški cesti. 8. novembra 1971 se je vrtec preselil v nove prostore enote na Tovarniški cesti (enota Tinkara), dobil je šest igralnic, vključenih je bilo 139 otrok od 2 do 7 let. Že naslednje leto je bil zaradi povpraševanja preurejen vezni hodnik med vrtcem in šolo v sedmo igralnico.

18. 9. 1972 je bil odprt vrtec v Ivančni Gorici, jeseni 1976 pa vrtec v Šentvidu pri Stični. V Vzgojno-varstvenem zavodu Grosuplje je bilo skupno 248 otrok. 1. 11. 1976 so začeli graditi vrtec v Šmarju - Sapu, saj je bilo odklonjenih več kot 50 otrok. V šolskem letu 1977/78 je bilo tako vključenih 332 otrok. Število odklonjenih otrok je naraščalo. V letu 1980 se je dejavnost razširila, dobili smo novo enoto: današnji vrtec Kekec s kapaciteto za 156 otrok. Prvič je zavod sprejel 36 enoletnih otrok. V novem objektu so bili tudi prostori za upravo, centralno kuhinjo in pralnico. Ob otvoritvi objekta je bilo odkrite spomenika Stojanu Šuligoju, po katerem se je zavod poimenoval. Skupno število sprejetih otrok je bilo 394. V naslednjem letu je bilo dodatno organizirano varstvo za šest otrok v varstveni družini. V šolskem letu 1983/84 je bila pridobljena nova enota za adaptacijo šole v Stični, tedaj je bilo odklonjenih 120 otrok. V februarju 1985 je začela s poslovanjem nova enota v Višnji Gori, 10. 3. 1986 pa še nova enota v blokovskem naselju na Ljubljanski

* *Ravnateljica VVZ Kekec Grosuplje*

cesti na Grosupljem, kjer so še danes štirje oddelki vrtca Rožle. V dnevno varstvo je bilo vključenih 754 otrok, odklonjenih pa jih je bilo 50 na Grosupljem in 25 v Ivančni Gorici. V naslednjih letih je število odklonjenih otrok še naraščalo, delo se je razširilo na dve varstveni družini na Krki in v Krški vasi, 1. 10. 1993 pa je začel delovati še oddelok vrtca na podružnični OŠ Kompolje. Marca 1992 je Občina Grosuplje sprejela Odlok o vrtcih. Ob tej priliki se je zavod iz VVO Stojan Šuligoj preimenoval v VVZ Kekec.

V letu 1996 je bila v zavodu reorganizacija, Občina Ivančna Gorica je sprejela odlok o odcepitvi in ustanovitvi lastnega vrtca s 1. 1. 1997. Skupni posli so se v vrtcu opravljali do 28. 2. 1997.

V marcu 1997 so začeli graditi nadzidek vrtca Kekec in vrtec je pridobil tri oddelke. VVZ Kekec je takrat posloval v 26 oddelkih v naslednjih enotah: Kekec, Tinkara, Rožle in Pika. Odklonjenih je bilo 62 otrok v starosti od 1 do 3 let. V januarju 1999 se je VVZ Kekec povečal za novo enoto Mojca. V ta namen je občina vzela v najem stanovanjsko hišo Za gasilskim domom 6a in preuredila prostore za potrebe vrtca. V njej sta bila dva oddelka otrok, starih od 1 do 3 let. Jeseni leta 2003 je bila zgrajena nova podružnična OŠ Št. Jurij. Vrtec je pridobil svoje prostore za en oddelok enote Kosobrin, še vedno pa je na čakalni listi ostalo 61 otrok. Število le-teh se je v naslednjih dveh letih podvojilo. Z odkupom bivše trgovine Vele na Kersnikovi cesti je občina pridobila prostor za pet oddelkov in oktobra 2006 je v novi vrtec Pastirček vstopilo 80 otrok, starih od 1 do 4 let. Na čakalni listi je ostalo 23 otrok, ki še niso izpolnjevali starostnega pogoja za vstop v vrtec. V celoten VVZ Kekec Grosuplje je bilo tedaj vključenih 621 otrok. *(Povzeto po zapisih v Kroniki zavoda.)*

Notranjost vrtca, hodnik z garderobami za otroke

V naslednjih letih je število otrok v občini skokovito naraščalo. Občina je predvidevala, da se bo število vlog za sprejem otrok v vrtec v letu 2008 povečalo zaradi priseljevanja novih prebivalcev, vendar ni pričakovala tako velikega števila vlog in posledično tako velikega odklona. Visokega števila prijavljenih otrok ni sprožilo samo priseljevanje, temveč tudi sprememba zakonodaje na področju predšolske vzgoje (brezplačen vrtec za drugega in naslednje otroke v družini, ki hkrati obiskujejo vrtec), porast rodnosti in dejstva, da za otroke iz naše občine ni bilo prostora v ljubljanskih vrtcih, saj se je tudi Ljubljana soočala z velikim številom vpisanih otrok, ki so imeli prednost pred otroki iz drugih občin.

Na Komisiji za sprejem otrok v VVZ Kekec Grosuplje za šolsko leto 2008/09 je bilo odklonjenih 205 otrok, izglede za širitev prostorskih kapacitet pa ni bilo.

Jeseni istega leta se je odprla nova podružnična OŠ Žalna, kjer se je pokazala prostorska možnost za odprtje enega oddelka vrtca Zvonček, ki je začel delovati s 1. oktobrom 2008 in sprejel 19 otrok v starosti od 3 do 4 let.

Nove možnosti za širjenje vrtca

Občina in vrtec sta preverila več možnih variant za pridobitev nadomestnih oziroma dodatnih prostorskih možnosti, in to od nakupa večstanovanjskih objektov in njihove preureditve za namene vrtca do novogradnje na alternativnih lokacijah. Nekaj občanov je ponudilo tudi svoje objekte, vendar so bile lokacije ali vlaganja vanje zaradi pridobivanja dokumentacije in preureditve finančno in časovno neustrezne.

Na tržišču so se pojavile nove alternativne oblike hitre in cenejše gradnje objektov, namenjenih tudi ustanovam, kot je vrtec. Občina je v sodelovanju z vrtcem že pred poletjem 2008 začela iskati stike z vrtci in investitorji v različnih krajih Slovenije.

Istočasno se je iztekla pogodba za najem prostorov za dejavnost vrtca Mojca v zasebni Žitnikovi hiši. Za dva oddelka je bilo nujno potrebno poiskati novo lokacijo.

V občini Brezovica so takrat že postavljali montažni kontejnerski objekt za pet oddelkov, ki so ga priključili obstoječi enoti vrtca. Cenovno ugodna in hitra postavitev takega objekta je tudi v naši občini sprožila odločitve in oktobra 2008 so se že dogovarjali za projektno dokumentacijo novega kontejnerskega vrtca na lokaciji na Kersnikovi cesti, konkretno na zelenih površinah vrtca Tinkara, kjer je bilo razpoložljivo gradbeno zemljišče.

Za investicijski projekt so se odločili, ker je bila potrebna delna nadomestitev manjkajočih kapacitet za organizirano predšolsko vzgojo, hkrati pa je bilo treba nadomestiti obstoječe prostorske zmogljivosti zaradi odpovedi najemnega razmerja v privatnem objektu.

Usklajevanje in delo na projektu ter projektni dokumentaciji je teklo v sodelovanju med občino, vrtcem ter projektantom. Izbran je bil projekt arhitekta Matije Tomorija za kontejnerski vrtec s petimi oddelki in razdelilno kuhinjo. Na javnem razpisu je bil izbran izvajalec Lesnina Inženiring d.d. iz Ljubljane, kontejnerske enote je izdelalo podjetje Trimo, d.d., iz Trebnjega. Dela so se začela konec junija 2009. Gradnja naj bi se predvidoma zaključila oktobra 2009.

24. septembra 2009 je bil na objektu opravljen kvaliteten pregled, na osnovi katerega so bile podane potrebne dopolnitve v stavbi in njeni okolici. 9. oktobra 2009 je potekal tehnični pregled na objektu, ugotovljene so bile nekatere pomanjkljivosti, tako da se je komisija ponovno sestala 18. decembra 2009. Po pregledu tehnične dokumentacije in izvedenih del je Komisija za tehnični pregled objekta predlagala Upravni enoti, da izda uporabno dovoljenje. Po predloženih zahtevanih dokazilih investitorja je Upravna enota Grosuplje 22. januarja 2010 izdala uporabno dovoljenje.

Vrtec je dobil živobarvno in razgibano zunanjo podobo. Objekt, dvorišče in zelene površine z igrali za otroke so varovani z ograjo. V dvoriščnem delu se nahaja tudi ograjen prostor za komunalne odpadke ter prostor za plinohram, ki služi ogrevanju vrtca.

V notranjosti objekta je pet igralnic s sanitarnimi prostori, hodnik z garderobami za otroke, garderoba in sanitarije za odrasle, pedagoška soba, pisarna svetovalne službe, razdelilna kuhinja in kotlovnica. Vsaka igralnica ima izhod na zunanjo pokrito teraso, od koder je možen izhod na zunanje igrišče oziroma dvorišče. Notranjo opremo vrtca je izdelalo in namestilo podjetje Učilna proizvodnja in trgovina, d.o.o., Dob.

Ob otvoritvi novega modularnega vrtca MOJCA

Uradno je občina predala vrtec v upravljanje VVZ Kekec Grosuplje 3. 2. 2010, kar smo obeležili s kratkim kulturnim in družabnim programom, ki so ga pripravili delavci vrtca. Otvoritvena nagovora sta imela ravnateljica VVZ Kekec Grosuplje Majda Fajdiga in župan Občine Grosuplje Janez Lesjak.

Prvi vtisi so izražali navdušenje, veselje in zadovoljstvo, saj smo ga težko čakali in kljub zapletom tudi dočakali. Že v tednu, ko so v vrtec prihajale strokovne delavke in marljivo pripravljale prostor za otroke, je stavba oživila. Ker pa je vrtec namenjen otrokom in je brez njih prazen in osamljen, je bilo najbolj veselo v torek, 9. 2. 2010, ko so vanj vstopili otroci. Šele otroci so mu dali pravo podobo radoživosti, ustvarjalnosti, sproščenosti in iskrenosti.

Vrtec sicer ni zidan objekt, kot smo jih navajeni, je pa sodobno opremljen, topel, prijazen, barvit. Vse to smo želeli sporočiti tudi staršem in okolici.

Nova enota

Vrtec je sprejel 75 otrok v starosti od 1 do 4 let: 26 otrok se je preselilo iz vrtca v najemnih prostorih zasebne Žitnikove hiše, 49 otrok je prvič prestopilo prag vrtca.

Tako se je VVZ Kekec Grosuplje z novo pridobitvijo razširil na 38 oddelkov, v katerih je bilo 700 otrok in 120 zaposlenih. Še vedno pa je ostalo na čakalnih seznamih za vstop v vrtec preko dvesto otrok.

S šolskim letom 2010/11 smo v podružnični OŠ Žalna preuredili prostor za dodatni, 39. oddelek vrtca in sprejeli še 16 otrok od 3 do 4 let.

Prizadevanja vrtca in občine morajo kljub vse težjim časom teči naprej. Grosuplje naj bi v prihodnosti dobilo nov, sodoben objekt, ki bi imel poleg prostorov za otroke tudi lastno kuhinjo in prostore za upravni del zavoda.

Pri otrocih ni majhnih korakov.

*Vse, kar storijo in naredijo,
so velike stvari.*

*Predvsem srca imajo večja
kot mi – odrasli.*

*Vanje spravijo vse, kar vidijo,
in vse, česar se zavedajo –
tudi majhen kamenček, ki so
ga opazili na cesti, listek z drevesa,
poljubček kar-tako, mavrico in
črčka, predvsem pa vse ljudi,
ki so okoli njih ...*

Pearl S. Buck

VVZ KEKEC GROSUPLJE
Trubarjeva cesta 15
1290 Grosuplje

Tel.: 01 786-61-80, fax: 01 786-61-90
E-naslov: vrtec.kekec@guest.arnes.si
Internet naslov: <http://www.vrtec-kekec.si>

PEKARNA GROSUPLJE – NA NEDAVNIH POTEH USTVARJANJA KRUŠNIH DOBROT

Mojca Mlakar

Julij 2010. V Grosupljem je svoja vrata odprla HIŠA KRUHA, prodajalna izdelkov Pekarne Grosuplje. Tako se je uresničila velikokrat izražena želja mnogih Grosupeljčanov in okoličanov, da bi lahko neposredno v pekarni kupovali sveže pečene grosupeljske hlebce, štruce, žemlje in vse druge dišeče krušne dobrote. Otvoritev Hiše kruha so pospremili prikazi izdelave tradicionalnih pletenic, ptičkov in drugih izdelkov iz naše krušne dediščine. Navdušenim kupcem je bila na ogled tudi razstava o kislem testu, ki ga zavezani ohranjanju tradicionalnih postopkov uporabljamo pri izdelavi najbolj priljubljenih hlebcev z njihovo prepoznavno sočnostjo, aromo in daljšo obstojnostjo. Hiša kruha je pekarna v pekarni zato kruh in ostali pekovski izdelki lahko prihajajo na police še topli, naravnost iz peči. V Hiši kruha pa imajo njeni kupci še posebno priložnost, da lahko sodelujejo pri razvoju novih krušnih dobrot, saj jim večkrat priredimo poizkušanje in ocenjevanje izdelkov, ki so rezultat svežih razvojnih zamisli. In tako prav vtisi in mnenja obiskovalcev Hiše kruha postajajo vse bolj pomembno vodilo našega nadaljnega razvoja izdelkov.

September 2011 – praznovali smo šest desetletij svojega obstoja. 24. septembra smo odprli vrata pekarnе. V prazničnem vzdušju smo priredili jubilejni sprejem za vodstvo Mercatorja, poslovne partnerje, zaslužne zaposlene in krajanе. Še posebej smo se lahko razveselili preko tisoč gostov, domačinov, vse od najmlajših do najstarejših, ki smo jim omogočili vpogled v osrčje naše pekarnе, kjer poteka izdelava priljubljenih pekovskih dobrot. Gostje so si pod vodstvom direktorja in sodelavcev ogledali vse postopke od zamesi do peke in nato hlajenja kruha. Manjkal ni niti ogled priprave naravnega kislega testa. Teden dni kasneje je sledilo še jubilejno druženje zaposlenih – že tretje generacije pekov, ki ob najsodobnejši tehnologiji sledijo tradicionalnim pekovskim postopkom in ustvarjajo visoko kakovostne krušne izdelke. Rdeča nit vseh dogodkov je bila ljubezen do peke kruha, zaradi katere je grosupeljski kruh tako dober in priljubljen po vsej Sloveniji. Župan občine Grosuplje dr. Peter Verlič je zato priredil znani slovenski pregovor in v svojem nagovoru domiselno poudaril prvovrstno kakovost, ki so ji privrženi grosupeljski mojstri peki. Prepričan je namreč, da »človek pol sveta obteče, a najboljši kruh se v Grosupljem peče.«

Pomlad 2012 – devet odličij iz najčistejšega zlata. Odlične lastnosti Krjavlja, Malnarja, Sosea, Polnozrnatega kruha, Dolenca, Domačega kruha, Ajdovega domačega, Koruznega domačega in Korošca so navdušile strokovno režijsko na 12. ocenjevanju kruha in pekarskega peciva Sekcije za pekarstvo Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije. Vseh devet ocenjenih vrst kruha je prejelo najvišje možne ocene za kakovost. To so krušni izdelki, narejeni iz prvovrstnih sestavin, po starem dolgotrajnem postopku, brez dodanih aditivov in obogateni z naravnim kislim testom.. Vlaganje v izbrane sestavine in odlične lastnosti kruha se Pekarni Grosuplje obrestujejo. To še posebej kažejo najvišje ocene za novo skupino treh izdelkov z razpokano, rustikalno skorjo, izdelanih iz najboljše moke, ki jo sestavljajo beli Domači kruh, Ajdov domači in Koruzni domači.

V sedmem desetletju svojega obstoja Pekarna Grosuplje nadaljuje dolgoletna vlaganja v boljše delovne pogoje in posodabljanje tehnološke opreme. V prvi polovici leta 2012 smo tako uspeli izgraditi skladišče in pralnico transportne embalaže, dograditi skladišče za globoko zamrznjene izdelke in povečati pečne zmogljivosti s pridobitvijo nove dodatne termooljne etažne peči.

Te posamične slike iz nedavnih poti in dogodkov povedo, da se v Pekarni Grosuplje, Mercatojevi domači pekarni, nadaljuje zgodba uspešne pekarnice, ki skrbi za kakovost izdelkov, varnost proizvodnje, tehnološki razvoj ter dosega dobre poslovne rezultate. Osredotočenost na prvovrstne izdelke, pripravljene po dolgem, tradicionalnem postopku, odraža njeno privrženost bogati slovenski krušni dediščini in ostaja pomembna usmeritev na njenih nadaljnjih poteh.

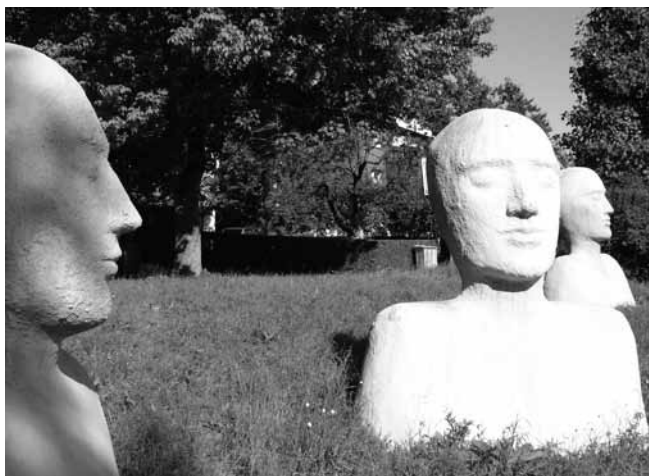
ZNANOST, KULTURA, KNJIŽEVNOST

GROSUPLJE – MESTO KIPOV 2004–2010

*Staša Kokot**

Zavod za kiparstvo organizira monumentalne kiparske postavitve v Gruberjevi kiparski galeriji na prostem, to je pred Arhivom RS v Ljubljani. Za ta prostor je kiparka Lučka Koščak, doma s Plešivice pri Žalni, leta 2002 izdelala monumentalno kiparsko kompozicijo Angelov.

Kipi so med občinstvom vzbudili veliko pozitivne pozornosti, zato smo menili, da bi bila primerna trajna postavitev te kompozicije. Zamisel smo leta 2003 najprej predstavili Pekarni Grosuplje, ki jo je takrat vodil direktor Štefan Plankar. Gospod Plankar je pobudo podprl in v Pekarni Grosuplje so sklenili enega od kipov odkupiti. Idejo je nato sprejela tudi Občina Grosuplje, ki jo je takrat vodil župan Janez Lesjak. Tretjega Angela je Občini Grosuplje podarila njegova avtorica kiparka Lučka Koščak.

Lučka Koščak: Trije angeli, na trati ob Adamičevi cesti

Skupaj z arhitektko Mojco Lovšin smo izbrali primerno lokacijo za postavitev kipov, in sicer ob Adamičevi cesti, kjer stojijo še danes. Kipe so ljudje takrat poimenovali po treh županih občin Grosuplje, Dobrepolje in Ivančna Gorica, ki so se v tistem obdobju osamosvojile.

Leto kasneje smo v nekem pogovoru o mestecih okoli Ljubljane ugotovili, da ima vsako od njih kakšno značilnost, po kateri je prepoznavno, npr. Vrhnika ima Cankarja, Domžale slamnike, Mengeš je znan po Špas teatru, Kranj s Prešernom, le Grosuplje je bilo brez posebnosti, lahko bi rekli, brez obraza. Tako se je rodila ideja o Grosupljem kot mestu kipov. Predlog projekta, s katerim bi kraj opremili s kipi priznanih

* Temenica 8, 1269 Šentvid pri Stični, dir. Zavoda za kiparstvo, v pokoju

slovenskih in tujih kiparjev, je Zavod za kiparstvo poslal v presojo občinskemu svetu Grosuplje. In zgodil se je čudež – občinski svetniki so soglasno, brez izjem projekt podprli.

Projekt od 2004 do 2010:

Organizacija: Zavod za kiparstvo

Financiranje: Občina Grosuplje in sponzorji

Vodja projekta: Staša Kokot

Delovišče: turistični objekt pod gradom Boštanj, Veliko Mlačevo

Čas simpozija: 30 dni v avgustu in septembru

Skupno število postavljenih kipov: 27

2004:

Na prvi kiparski simpozij v Grosupljem so bili povabljeni priznani slovenski akademski kiparji.

Skupaj z njimi smo preizkusili v Sloveniji nov način organiziranja kiparskega simpozija. Tako je arhitektka Mojca Lovšin, vodja urada za prostor Občine Grosuplje, najprej poiskala in predlagala primerne površine za postavitve kipov v Grosupljem ali bližnji okolici. Vabljeni kiparji so si izbrane lokacije ogledali in zanje pripravili načrte kipov, ki jih je občinska komisija nato pregledala. Za odobrene projekte je bil nabavljen kamen, potrebno orodje ipd. Dogovorili smo se za delovišče in delovno-skladiščne prostore, ki jih je pod gradom Boštanj na Velikem Mlačevem dal na razpolago gospod Franc Krampelj.

Projekt se je začel sredi avgusta in trajal do sredine septembra. Kiparji so delali zelo pridno in v skromnih razmerah; ker še ni bilo tam možnosti za prenočevanje, so se avtorji vsak dan vozili domov. V času simpozija je akademski kipar Janez Lenassi izvedel predavanje z naslovom Kiparstvo na javnem prostoru. Janez Lenassi, začetnik slovenskih kiparskih simpozijev, je odločno podprl koncept o postavitvi kipov v hitro rastočem urbanem okolju Grosupljega.

Jiří Bezlej: Cvet, na trati za OŠ Brinje

V tem letu je kiparka Aleksandra Gruden izdelala kip, ki stoji na parkovni površini OŠ Louisa Adamiča, Drago Rozman in Zoran Srdić Janežič dva kipa za ploščad pred OŠ Brinje, Jiří Bezlej kip, ki je postavljen na trato za OŠ Brinje, in Jiří Kočica kip, ki je postavljen na zelenico ob Kadunčevi cesti,

27. septembra je bila pred OŠ Brinje slovesnost ob zaključku kiparskega projekta in predaji kipov v last Občini Grosuplje. Izdali smo tudi zloženko Grosuplje – mesto kipov 2004 s predstavitvijo projekta in sodelujočih avtorjev ter s predstavitvijo spremljajočih kiparskih delavnic za otroke in mladino.

2005:

Delo na projektu se je začelo že januarja z zbiranjem primernih lokacij v Grosupljem, ki je pridobilo status mesta. Povabljeni kiparji so si ogledali predlagane površine, poslali svoje načrte, nabavljen je bil kamen in sredi avgusta so se že lotili dela. Kiparje smo v organizaciji Turističnega društva Grosuplje odpeljali tudi na vodeni ogled Radenskega polja, da so spoznali ta skriti biser narave.

Jurij Smole: Šesteroprsti, na pokopališču v Grosupljem

Na simpoziju so sodelovali akademski kiparji:

- Alenka Vidrgar, njeno delo služi tudi kot klop na ploščadi ob spomeniku Louisa Adamiča,
- Boštjan Drinovec je naredil kip Nilskega konjička z bazenčkom, ki razveseljuje starše in otroke ob vrtcu Kekec,
- Boštjan Potokar je z razmišljajočo skulpturo opremil trato ob Domu starejših občanov,
- Ervin Potočnik je s svojo kompozicijo okrasil trato ob Adamičevi cesti nasproti občinske stavbe (njegovemu kipu so meščani dali vzdevek Slonček) in
- Jurij Smole je izdelal kip Šesteroprstega za trato grosupeljskega pokopališča.

2006:

Vsako mesto ima poleg upravnih zgradb, trgovskih in servisnih objektov ter stanovanjskih četrti tudi parke, sprehajalne poti, kraje, kjer meščani preživljajo svoj prosti čas. Zato je bil pod vodstvom arhitektke Mojce Lovšin izpeljan Program priprave za občinski lokacijski načrt Vodna pot (OLN), ki je poleg ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti vključeval tudi vse elemente mestnega sprehajališča oziroma parka. Sestavni del parka pa so tudi kipi.

Kiparje je Turistično društvo Gosuplje že spomladi povabilo na izlet, da bi si ogledali zanimivosti občine Grosuplje. Izkazalo se je, da nihče ne pozna njenih znamenitosti, zato je bil ta ogled ne le zanimiv, ampak tudi koristen.

Tokrat je bila povabljen mednarodna ekipa, in sicer:

- Boštjan Kavčič je izklesal stilizirano podobo grosupeljskega grba, ki je postavljen pred občinsko stavbo,
- Damjan Komel je izdelal vodnjak, podobo žabca s krono, ki stoji ob Mestni knjižnici,
- Gail Morris, kiparka iz Anglije, je s svojim delfinčkom okrasila trato pred vrtcem ob OŠ Louisa Adamiča,
- kip Draga Rozmana, ki je postavljen nad podjetje G-M&M v Brvacah, pritegne našo pozornost ob vstopu v Grosuplje,

- Albino Stulin iz Benečije je izklesal knjigo na podstavku, ki stoji pred Mestno knjižnico Grosuplje,
- Edo Ščuk iz Bosne pa je na željo zvestega gostitelja kiparskih delavnic gospoda Franca Kramplja izklesal glavo konja za zelenico pod gradom Boštanj.

Albino Stulin: Knjiga, pred Mestno knjižnico Grosuplje

Kiparji so imeli prvič urejeno prenočevanje, kar je omogočilo resnično simpozijско vzdušje. Simpozij, v grščini *συμπόσιον symposion*, pomeni priti skupaj, se družiti, piti in se imeti »fajn«. V sklopu simpozija je bilo organizirano tudi predavanje akad. kiparja Marjana Dreva z naslovom *Vozli v kiparstvu*.

29. septembra 2006 točno opoldne je pred občinsko hišo potekala slovesna predaja kipov, hkrati pa je bil predstavljen katalog *Grosuplje – mesto kipov 2004–2006*.

2007:

To leto je bilo prelomno, ker na občinskem svetu finančna podpora projektu ni bila odobrena. Vključili pa sta se dve lokalni podjetji, in sicer G-M&M proizvodnja in marketing, d.o.o., ki je financiral kip, postavljen pred vhod v podjetje, in postal njegov lastnik, in Javno komunalno podjetje Grosuplje, d.o.o., ki je financiralo kip pred vhodom v svojo poslovno stavbo in prav tako postalo njegov lastnik.

Stjepan Miličić: Obelisk, na pokopališču v Grosupljem

Ustvarjali so naslednji kiparji:

- Jernej Mali, njegov kip stoji pred vhodom v poslovno stavbo G-M&M v Brvacah,

- Radivoj Mulič, kip je postavljen pred poslovno stavbo Javnega komunalnega podjetja, in
- Stjepan Miličić, čigar kip z imenom Psalm je postavljen na trato grosupeljskega pokopališča.

27. septembra 2007 ob 14. uri je bila slovesna predaja kipov, ustvarjenih v tem letu, in sicer pred poslovno stavbo Javnega komunalnega podjetja. Natisnjen je bil zemljevid Grosuplja, na katerem so označena mesta s kipi. Prav tako so na zemljevidu osnovni podatki o kiparjih, ki so kipe izdelali.

2008:

Glede na razpoložljiva sredstva sta bila k sodelovanju povabljeni le dva avtorja:

- Akademsko kiparka Lučka Koščak je predlagala kompozicijo dveh otrok v naravni velikosti za osnovno šolo v Žalni, ki jo je v otroštvu sama obiskovala. Na velik kamniti blok, ki služi tudi kot počivališče šolarjem, je postavila naturalistični figuri fantka in deklice iz brona. Vlivanje kipov v bron sta omogočila sponzorja, in sicer podjetnik Lado Kastelec Avtotransporti, s.p., in Latobia, d.o.o., Mizarstvo Trunkelj, s.p., pa je uredilo lesene sedeže na kamnu.
- Akademski kipar Matjaž Rebec je predstavil projekt velike spirale iz kamna za krožišče v smeri Krke. Član komisije Anton Žitnik je predlagal, da bi bila spirala metalna, kar je avtor sprejel. K sodelovanju in realizaciji te skulpture je bilo povabljeno podjetje Kogast, d.d., ki je financiralo izdelavo kipa.

Matjaž Rebec: Iluzija krogle, krožišče proti Krki

Predstavitev kipov in njihova predaja Občini Grosuplje sta potekali v sklopu odprtja OŠ v Žalni 13. septembra 2008.

2009:

Tudi v tem letu so bili glede na razpoložljiva sredstva povabljeni le trije kiparji, občinska komisija pa je odobrila le dva projekta, in sicer: Albene Mihailove iz Švice, ki je naredila kamniti ksilofon za zelenico pred Upravno stavbo v Grosupljem, in Metode Maj, ki je izklesala podobo matere z otrokom za prostor pred osnovno šolo v Šentjuriju.

17. septembra je bila slovesnost ob zaključku projekta. Prisrčno proslavo so pripravili otroci in učiteljice podružnične osnovne šole Šentjurij in nato prisotne povabili na prigrizek.

Alben Mihajlova: Ksilofon, pred zgradbo Upravne enote Grosuplje

2010:

Projekt je bil tokrat zastavljen drugače, predvsem zato, ker je bilo prazno novo krožišče Brvace ob vstopu v Grosuplje. Občinski svet Občine Grosuplje je na svoji seji dne 24. februarja 2010 v ta namen potrdil, da naj se organizira javni razpis. Tako je bilo storjeno in k sodelovanju povabljenih pet uveljavljenih kiparjev oziroma avtorskih skupin.

14. maja se je sestala žirija v sestavi Staša Kokot, Janez Lesjak, Mojca Lovšin, Zoran Srdić Janežič, Breda Škrjanec in Anton Žitnik ter obravnavala prispele projekte.

Vsi projekti so bili predstavljeni strokovno, izvorno in kvalitetno. Žirija je upoštevala umetniški vtis, idejo, izvedbo in trajnost predstavljenega projekta. Odločanje je bilo zahtevno in težko.

Šifra	Avtor(ji)
Arsvitai s predlogoma Odprti Sezam in Ključ mesta (2 predloga)	Gail Morris in Damjan Komel
263	Boštjan Drinovec
Izročilo in Portal (2 predloga)	Jiři Kočica
Avto-ne-mobil/Avto-statua/Avto-kip (2 predloga oz. I. in II. varianta)	Alen Ožbolt
Aura mesta	Primož Pugelj

Po temeljiti presoji se je žirija odločila, da prvo nagrado in hkrati izvedbo podeli predlogu z imenom *Izročilo* avtorja Jiřija Kočice.

Jiři Kočica: Fontana, krožišče Brvace

Jiří Kočica je k svojemu projektu *Izročilo* napisal obrazložitev:

Kiparska kompozicija je kot celota proces, v katerem sodeluje čim več ljudi iz Grosupljega (vsaj en član iz vsake grosupeljske družine), s čimer se vstopna točka simbolno pojavlja kot skupno delo prebivalcev oziroma skupnosti. V samem procesu avtor s posameznimi Grosupeljčani odtiskuje njihove dlani v vosek. Odtiskovanje dlani v topel čebelji vosek je simbolno dejanje, ki zahteva dva posameznika in s tem sodelovanje. V samem procesu dela se avtor trudi to dejanje ozvesti pri sodelujočih kot srečanja, v katerih se srečanje *utelesi* in utrdi v odtisu dlani – v nadaljevanju pa v kipu, ki spominja na arhitektsko posodo. Pri tem so dlani tako oblikovane, kot da bi želeli zajeti vodo ali kaj podobno fluidnega. Avtor bo organiziral tako odtiskovanje dlani v več različnih akcijah, v katere bo vključenega čim več prebivalstva in kjer bodo zastopani ljudje iz različnih skupin (mladi, starejši, zaposleni, nezaposleni, moški in ženske z različno socialno, narodnostno pripadnostjo ipd.). Pri tem avtor računa na približno tristo do štiristo takih odtisov dlani, ki bodo tvorili na maketi predstavljeno kiparsko kompozicijo. Pridobljeni odtisi dlani bodo odliti v bron in pazljivo zavarjeni na spodnjem delu na kovinske palice različnih višin, da bo kompozicija razgibana in bo dajala vtis nekakšnega izseka travniških cvetov. Kompozicija, ki bo lahko za naključnega obiskovalca skoraj abstraktna in bo spominjala na rastlinski motiv, bo za prebivalce Grosupljega zelo konkretna in simbolno ter pripovedno jasna (taka bo tudi za generacije, ki bodo prišle za neposredno sodelujočimi v samem kiparskem delu). Vsak odtis bo podpisan (razen če bo so-avtor odtisa to izrecno odklonil).

Naslov *Odtisi srečanj: izročilo* govori o pomenu srečanj kot temelju za srečna naključja, ker pa gre v tem primeru za vhodno točko v mesto in hkrati za prometno točko – krožišče – se kiparsko delovanje na družbeno angažiran način vključuje v nek proces, v katerem se skuša oblikovati in jasno postaviti vrednost posameznikovega *odtisa* v skupnosti, s tem pa se zagotavlja drugačna oblika *izročila*.

Vsi na javni razpis prispeli projekti so bili razstavljeni v Mestni knjižnici Grosuplje, in sicer od srede junija do srede julija 2010.

350 Grosupeljčanov se je srečalo s kiparjem Jiřijem Kočico in z njim naredilo odtise svojih rok v čebelji vosek.

Kiparski del projekta je bil zaključen oktobra 2010, zemeljska in strojna dela pa še ne, tako da je bila celotna kompozicija postavljena na krožišče šele spomladi 2011. Načrtovano slovesno odprtje krožišča je odpadlo.

2011:

Projekt *Grosuplje – mesto kipov 2011* v tem letu ni dobil podpore vodstva občinskega sveta Grosuplje. Organizator Zavod za kiparstvo projekta brez sredstev ni mogel nadaljevati in ga je začasno zamrznil.

Finančni vidik projekta Grosuplje – mesto kipov

Stroški projekta v letih 2004–2010 znašajo 151.900 EUR. Od tega zneska je Občina prispevala 120.000 EUR, sponzorji pa 31.900 EUR v denarju. Prispevek sponzorjev je dejansko višji, vendar prispevkov v materialu ali delu nismo ovrednotili.

V tem obdobju je bilo v Grosupljem postavljenih 24 kipov ali kiparskih kompozicij (brez prvih treh v letu 2003). Občina Grosuplje je lastnica 22 kipov, kar pomeni, da je bilo iz občinskega proračuna porabljenih povprečno po 5.450 EUR za vsak posamezni kip. To je vsaj petkrat nižji znesek od normalnih cen za javne postavitve kipov. Glede na trenutne razmere na trgu umetnin v Sloveniji ocenjujemo, da je vrednost teh 22 kipov med 450.000 in 500.000 EUR.

Prebivalci Grosuplja o projektu:

Zavod za kiparstvo je leta 2007 financiral izdelavo javnomnenjske raziskave, v kateri je sodeloval 501 Grosupeljčan, in sicer z vprašanji o kulturnih vrednotah v Grosupljem. Raziskavo je obdelal mag. Andrej Srakar.

Vprašanci so bili najprej vprašani o zanimanju za kulturo in odnosu do nje. Kar 89,2 % se jih je opredelilo, da jih kultura zanima, več kot desetina od njih je odgovorila, da jih to zanima vedno. Kar 54,3 % jih meni, da zelo dobro poznajo (zlasti) slovensko kulturo, le 38,9 % pa jih pozna kulturna dogajanja v Grosupljem. Iz tega bi lahko sklepali, da je slabše poznavanje kulture v Grosupljem posledica šibkejše lokalne pripadnosti ter slabše prisotnosti kulture v občini.

Pomemben del vprašalnika je bil namenjen tudi percepciji projekta *Grosuplje – mesto kipov*. Projekt pozna velika večina vprašanih, kar 92,6 %. Med tistimi, ki so za projekt že slišali, jih 74,9 % projekt podpira. To skupaj z odgovori na ekonomski del vprašalnika razločno kaže na poznavanje in priljubljenost dogodka. Le 3,6 % meščanov v Grosupljem ne pozna nobenega kipa.

Na hipotetično vprašanje, ali bi bili pripravljeni v sklad za projekt *Grosuplje – mesto kipov* prispevati vnaprej določen znesek, jih je kar 70,3 % odgovorilo pritrdilno. Med številnimi razlogi, ki so jih vprašanci navajali za prispevanje k projektu, so bili najpogostejše prepoznavnost kraja, skrb za kulturno podobo kraja, pestrejša dogajanja, skrb za mlade v občini in ljubezen do kiparske umetnosti.

Ker velikokrat poudarjamo, da je kultura ohranila slovenstvo in omogočila ustanovitev samostojne države, je ta projekt izredno pomemben, saj iz hitro rastočega kraja ustvarja podobo Grosupljega – mesta kipov.

DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADINO

Organizacija: Zavod za kiparstvo

Financiranje: Občina Grosuplje in sponzorji

Vodja projekta: Staša Kokot

Mentorji: Lučka Koščak in Drago Vit Rozman, Ljubomor Zidar in Tina Koščak

Lokacija: turistični objekt pod gradom Boštanj, Veliko Mlačevo

Čas izvedbe: zadnja dva tedna v avgustu (dvakrat po 5 dni)

Vsa leta je za malice skrbela Pekarna Grosuplje, od koder so vsak dan vozili še tople žemljice in pecivo za otroke in njihove mentorje.

S projektom *Grosuplje – mesto kipov* smo želeli seznaniti čim več Grosupeljčanov predvsem iz dveh razlogov: da bodo vedeli, kje, kdaj in kakšni kipi se v kraju postavljajo, ter da bi jih sprejeli za svoje in skrbeli zanje.

Menili smo, da nam bodo pri tem najbolje pomagali otroci, in to ne le pri širjenju vedenja o kipih in kiparstvu, temveč tudi zato, ker bodo nekoč oni nosilci kulturnega razvoja v Grosupljem. Zato smo že leta **2004** povabili otroke obeh osnovnih šol, da obiščejo pet kiparjev, ki so takrat klesali svoje kipe na delovišču pred Grajskim vrtom Boštanj. Šoli sta se odzvali in prve dni septembra so v nekaj zaporednih dneh z avtobusi pripeljali otroke od 1. do 3. razreda. Otroci so bili navdušeni, opazovali so kiparje pri delu, jih spraševali, nekateri so celo poskusili tolči po dletu. Kiparji so jim razdelili brusni papir in otroci so plezali po nedokončanih kipih in brusili kamen. Na žalost se ni takrat nihče spomnil, da bi to pristržno dogajanje posnel.

Leta **2005** sta potekali dve delavnici z naslovom *Raziskovalne ustvarjalnice*, njihov osnovni cilj pa je bil fotografranje lokalnih kamnitih reliefnih portalov. Bili smo presenečeni nad številom prijavljenih, na vsako

od delavnic je prihajalo po 30 udeležencev. Dekleta so se zanimala za fotografiranje kulturne dediščine, fantje pa za delo s kamnom in so želeli delati s kiparskim električnim orodjem. Pod vodstvom akademskega kiparja Draga Rozmana so osvojili tudi to, sicer precej nevarno delo. Nekaj let kasneje smo izvedeli, da je bilo kiparjenje dvema od teh fantov spodbuda za študij arhitekture.

Pomladi **2006** smo s kiparko Lučko Koščak pripravili program delavnic z naslovom *Odpri vrata domišljiji*. Podlaga za delo je bil najprej kratek uvod v umetnostno zgodovino, predstavljeno je bilo risanje kot osnova za vsako oblikovanje, ki se nato nadaljuje v modeliranju z glino ter klesanju kamna. Program in vabilo za sodelovanje sta bila meseca maja poslana pisno in z elektronsko pošto na obe grosupeljski osnovni šoli in gimnazijo v Ivančni Gorici pa tudi vsem večjim podjetjem, da naj se delavnic udeležijo zaposleni oziroma njihovi otroci. Program delavnic je bil vključno z vsemi potrebnimi podatki objavljen v lokalnem časopisu *Grosupeljski odmevi* v dveh zaporednih številkah.

Prva delavnica je potekala med 21. in 25. avgustom. Prišlo je 55 udeležencev. Najmlajši je imel 5 let, najstarejša pa 70 let. Po uvodnem delu so se udeleženci razdelili v dve skupini. Pod vodstvom akademske kiparke Lučke Koščak je potekalo risanje in oblikovanje v glini, pod vodstvom akademskega kiparja Draga Rozmana pa so udeleženci spoznali orodja za obdelavo kamna, si pripravili skice in začeli z oblikovanjem kamna.

28. avgusta se je začela druga kiparska delavnica s 45 udeleženci. Program je bil enak kot v prvi delavnici. 5. septembra se je začela dodatna kiparska delavnica za gimnazijce iz Ivančne Gorice, sodelovalo je 12 dijakov, ki so dejansko nadaljevali delo iz leta 2005.

Ker je bil dogodek objavljen v dnevnikih *Delo* in *Dnevnik* ter na radiu *Zeleni val*, si je razstavo takrat ogledalo tudi precej Grosupeljčanov.

Leta **2007** smo spet organizirali dve enotedenski ustvarjalni delavnici za otroke, ki pa se jih je udeležilo tudi nekaj mamic, babic in dedkov. Delavnice sta vodila Tina Koščak in akademski kipar Drago Rozman skupaj s svojo ekipo. Vsak dan jih je obiskalo 40 do 50 udeležencev.

V letu **2008** je kiparski del delavnic ponovno vodil akademski kipar Drago Vit Rozman. Zanimivo, da z njegovimi delavnicami nekateri otroci rastejo, saj se jih udeležujejo že tretje leto zapored. Ob zaključku na slovesni predaji kipov Grosupljemu je bila občinstvu predstavljena tudi monografija kiparja D. V. Rozmana, ki je izšla septembra 2008 v založništvu Zavoda za kiparstvo.

Leta **2009** so se pod gradom Boštanj začele kiparske ustvarjalne delavnice za otroke in mladino z novim mentorjem akademskim kiparjem Ljubomirjem Zidarjem. V dveh tednih je delavnice obiskovalo skupaj 98 otrok. Izdelki vseh udeležencev so bili ob novem letu razstavljeni v avli Kulturnega doma Grosuplje.

Od 16. do 27. avgusta **2010** sta na Grajskem vrtu Boštanj potekali likovna in plesna delavnica s pravljičnim naslovom *Grosupeljski škrat*. Tokrat se je predstavila nova ekipa, animatorka je bila Eva Mlinar, sodelovali pa so študenti. Prvi teden je na delavnicah vsak dan sodelovalo po 48 udeležencev, drugi teden pa le 34. Osip je bil velik verjetno zato, ker so tako starši kot otroci mislili, da bo osnovna dejavnost delavnic ples. Izkazalo pa se je, da so lahko tudi v plesnih vložkih otroci zelo ustvarjalni.

Leta **2011** sta od 16. do 26. avgusta med 10. in 14. uro vsak delovni dan potekali na Grajskem vrtu Boštanj likovni ustvarjalni delavnici s pravljičnim naslovom *Grosupeljski škrat*.

Prvi teden je delavnice obiskovalo 39 udeležencev, drugi teden pa 34, in sicer otroci v starosti od 7 do 14 let. Pri organizaciji delavnic je bilo upoštevano predvsem svobodno razvijanje fantazije in spodbujanje ustvarjalnosti. Akademski kipar Ljubomir Zidar in Tina Koščak (diplomantka fakultete za družbene vede) znata delati z mladino, pri tem pa nevsiljivo spodbujati kreativnost posameznikov. Sodelovali so še štirje študentje, tako da so bili vsi otroci deležni potrebne pozornosti in skrbi.

Zadnji dan je bil petek in zvečer ob 19. uri so udeleženci delavnic pripravili zaključno razstavo s predstavo o škrtih. Z velikimi risbami (1 meter krat 2 metra) obdan prostor je ustvaril sceno in prostor dogajanja, kjer so otroci pokazali svoje igralske sposobnosti ter razstavo svojih izdelkov. Prisotni starši so bili zelo zadovoljni s prikazanim, povedali so tudi, da so otroci zelo radi prihajali na delavnice, nekateri tudi oba tedna zapored. Škrate, ki smo jih sprva nameravali podariti Županovi jami, pa so otroci odnesli domov za krasitev domačih vrtov in dvorišč.

Vsa leta so projekt *Grosuplje – mesto kipov* in ustvarjalne delavnice podpirali **sponzorji in donatorji**. Nekateri vsa leta, nekateri občasno, vsak po svojih zmožnostih. Zahvaljujemo se jim za dobro voljo in pripravljenost na sodelovanje.

Sponzorji in donatorji:

G-M&M, proizvodnja in marketing, d.o.o.

Pekarna Grosuplje

Javno komunalno podjetje Grosuplje, d.o.o.

Kogast Grosuplje, d.d.

Komunalne gradnje Grosuplje, d.o.o.

Samopomoč Zagradec

Comet Zreče

Dolinšek transporti in gradbena mehanizacija

Avtotransporti Kastelec, s.p.

Latobia, d.o.o.

Motvoz Grosuplje

Partner graf

Kongo hoteli & casino

Avtek

Ministrstvo za kulturo

EPG instalacije

Gramat Gril

Odvetniška družba Čeferin

Pivnica Anton

Mizarstvo Trunkelj, s.p.

MZG, d.o.o.

Teal, d.o.o., Ljubljana

ZAKAJ SE IZOBRAŽUJEMO V TRETJEM ŽIVLJENJSKEM OBDOBJU

*Andreja Smolič**

Posameznik mora zmeraj stremeti k ciljem, tudi ko je starejši. V drugem življenjskem obdobju so mu cilje postavljali drugi ali pa so bili njegovi osebni cilji del splošnih prizadevanj v okolju. Po upokojitvi si mora cilje več ali manj postavljati sam in v soglasju z okoljem in razmerami. Paziti mora, da so ti cilji zanj dovolj velik izziv, da mu nudijo dovolj življenjske napetosti. Zanje se mora truditi. In prav ta trud nudi tisto telesno in duševno napetost. S cilji se življenjski boj nadaljuje in primerno naprežanje ohranja zdravje in duševno ravnotežje. Človek brez ciljev in načrtov za prihodnost je brez življenjske radosti, postaja mlahav in brez-brižen ter se predaja zgolj zunanjim vplivom. Sam pa izginja, po malem usiha in propada. Kratkoročni cilji prinašajo sprotne veselja in samopotrjevanje, z bolj dolgoročnimi cilji pa se človek uveljavi v okolju.

Drugi pogoj za enakovredno in polno življenje po upokojitvi je nova socialna mreža. Temeljne psihosocialne potrebe (potrebe po varnosti, socialni pripadnosti, samopotrjevanju, ljubezni, spoštovanju) pa ostajajo bistveni del človeka vse življenje. Človek potrebuje ljudi tudi zato, ker lahko samo z njimi krepi svoj družbeni jaz, gradi svojo družbeno vrednost. Zdaj si mora najti nove prijatelje, nove stalne človeške vezi, znova mora vzpostaviti stike z vrstniki. Bežni stiki in samo občasna srečanja z ljudmi v trgovini, v zdravniški čakalnici, na avtobusu niso dovolj. Z nekaterimi ljudmi mora skati trajnejše in globlje vezi. Z ljudmi nas povežejo skupne dejavnosti, to, kar počnemo. Na tej poti so se mnogi veliko naučili, zato je pomembno, da svoje znanje, spretnosti in razmišljanja povežejo v popotnico mlajšim.

Poleg tega so starejši nosilci delovne in življenjske zgodovine, pojave lahko razlagajo, zaradi bogatih izkušenj lahko sodelujejo pri odločanju in pomagajo pri izbiri prave poti, kar je pri današnjem divjem tempu – ta ne dovoljuje napačnih odločitev – izrednega pomena.

Mnogih znanj se ne da zapisati, prenašajo se naprej z zgledom, posnemanjem, opazovanjem. Če starejše z upokojitvijo družbeno izločimo, preprečimo, da bi bogastvo znanj in izkušenj prenašali na mlajše, s tem pa se pridobljena izkustva lahko izgubijo.

V tretjem življenjskem obdobju oziroma po upokojitvi se nam spet vrnejo vedoželjnost, učenje zaradi užitka pri odkrivanju neznanega in izobraževanje za osebno rast.

ZAKAJ SMO SE VPISALI NA UNIVERZO ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE GROSUPLJE

Razlogov za vpis je veliko. Morda ste si že od nekdaj želeli poglobiti svoje znanje tujih jezikov, umetnostne zgodovine ali ekologije ali se študijsko lotiti slikarstva. V tretjem življenjskem obdobju smo končno našli čas, da se želje izpolnijo.

Univerzo za tretje življenjsko obdobje Grosuplje (v nadaljevanju Univerza) smo ustanovili septembra 2004. Ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja starejših, deluje neprofitno in prostovoljsko.

Imenovali smo programski svet v sestavi: Dora Adamič, Andreja Smolič, Minka Kovačič, Borut Hrovatin, Zdenka Cerar in Anica Kastelic, ki je pripravil okvirne vsebine izobraževanja.

Pomembno poslanstvo Univerze je v tem, da daje možnost starejšim za osebno rast (več znanja, več spretnosti, samozavesti, pa tudi zmožnost reči »ne«). Tako starejši na Univerzi zadovoljujejo svoje višje psihosocialne potrebe, izobraževanje lahko postane način zadovoljnega in vrednejšega življenja.

* Univerza za tretje življenjsko obdobje Grosuplje, predsednica

Društvo ima tudi svoj logo, ki ga je idejno zasnovala Dora Adamič.

Koncept Univerze je že leta 1986 postal predmet preučevanja v slovenskem prostoru. Danes je ta koncept prepoznan tudi v evropskem prostoru kot poseben, vreden preučevanja in posnemanja.

Izobraževanje v okviru mreže slovenskih univerz je danes najbolj razširjena mreža v izobraževanju odraslih v Sloveniji. Po rezultatih raziskave EUROSTAT je Slovenija po vključenosti starejših v izobraževanje med osemnajstimi evropskimi državami na visokem drugem mestu, takoj za Avstrijo.

KAKO POTEKA ŠTUDIJSKO LETO

Študijsko leto se začne v začetku oktobra in zaključuje konec maja, traja najmanj 8 mesecev. Slušaatelji se izobražujejo v študijskih krožkih, od 2 do 8 pedagoških ur tedensko.

Študijski krožek je sam po sebi metoda, a uporablja se tudi drugje: projektno delo, študijski izleti, kiboljšajo socialne vezi in poglobljajo znanje o vprašanih, ki se dotikajo vseh sodelujočih v projektu. Poleg mentorja so tudi slušaatelji sami s svojimi izkušnjami, odkrivanji, znanji in kulturo vir skupnega učenja.

Univerza razvija izključno izobraževanje, ki ima značilnosti študijskih dejavnosti. Študij je usmerjen k doseganju akcijskih ciljev (razstave, knjige, raziskave, prevodi, svetovanje,boljšanje lokalnega okolja, vzpodbujanje kulturne, ekonomske in socialne dejavnosti v lokalnem okolju). Načeloma študij ni usmerjen le v rast posameznika, temveč v širitev učenja v lokalno okolje. Tako dejavnosti Univerze ne morejo biti alternativne vede in prostočasne dejavnosti (pevski zbori, ročna dela) brez integriranega študijskega programa.

ŠTUDIJSKI PROGRAMI

Temeljna oblika dela na Univerzi je **študijski krožek**. Ta ima od 9 do 12 slušateljev, mentorja in animatorja.

Študijski krožek je oblika izobraževanja iz življenja v skupnosti. V to skupnost odrasli prispevajo svoje znanje in izkušnje. Zložijo jih skupaj, opredelijo temo skupnega učenja, grobo opredelijo cilje, poiščejo vire in se skupaj učijo. Občasno preverijo prehojeno pot in ugotovijo, kaj so dosegli, kaj jih še čaka. Vodi jih **mentor**, ki deluje zlasti kot koordinator njihovega učenja in uglaševalec njihovih medsebojnih odnosov. Mentor tudi pomaga strukturirati cilje, zato mora biti visoko strokovno izobražen. Odgovornost za učenje in skupno bivanje pa je v rokah slušateljev samih. Učenje študijskega krožka naj se spremeni v prizadevanje za izboljšanje življenja v okolju.

Člani študijske skupine na prvem srečanju izberejo svojega predstavnika – **animatorja**, ki povezuje slušatelje z mentorjem in vodstvom Univerze. Animator je prostovoljec.

Študijski krožki so zasnovani tako, da ustrezajo različnim potrebam slušateljev. Največkrat pa slušatelje pri odločitvah za to ali ono študijsko dejavnost vodita preprosto vedoželjnost in želja po ugodju, ki se sproža pri učenju.

ŠTUDIJSKI KROŽKI V ŠTUDIJSKEM LETU 2011–2012

Izobraževalni programi	Število skupin	Število slušateljev	Mentorji
TUJI JEZIKI – VSE STOPNJE			
ANGLEŠKI JEZIK	6	72	Katja Bricelj, Tanja Došlo, Boža Krajcer
NEMŠKI JEZIK	5	62	Igor Rajner, Metka Krejan, Ingvard Rožac
ITALIJANSKI JEZIK	2	18	Lucija Sašek
FRANCOSKI JEZIK	1	9	Barbara Munih
ŠPANSKI JEZIK	1	9	Mariana Slak Trontelj
RAČUNALNIŠKO IZOBRAŽEVANJE	9	111	Marina Novak, Barbara Fliser, Petra Gumzej
SPLOŠNO IZOBRAŽEVANJE			
UMETNOSTNA ZGODOVINA	2	59	Agata Freyer, Boris Prokofijev
ASTRONOMIJA	1	14	Boris Kham
ETNOLOGIJA IN DOMOZNANSTVO	1	14	Boris Kuhar
KNJIŽEVNOST	1	18	Marija Tavčar, Marija Samec
RESTAVRATORSTVO	2	15	Ljubo Zidar
SLIKARSTVO	2	21	Sandi Zalar
DIGITALNA FOTOGRAFIJA	2	23	Marjan Trobec
GLASBA – CITRE	individualno	8	<i>pok. Dušan Mazaj</i> , Marija Vahčič, Tomaž Plahutnik, Tanja Zalokar
UMETNOST PRIPOVEDOVANJA	1	9	Marija Samec
NARAVA – MOJ ZDRAVNIK	1	31	Jože Kukman
ŠPORT IN REKREACIJA			
POHODNIŠTVO IN PLANINARJENJE	1	32	Martin Oblak
NORDIJSKA HOJA	3	36	Zinka Vidmar, Vera Šafarič
LATINSKOAMERIŠKI PLESI	2	34	Aleš Višček
TELOVADBA ZA STAREJŠE	1	35	Zinka Vidmar
KOLESARJENJE	1	10	Franc Žagar
SKUPAJ	45	636	30

Izobraževalni programi potekajo navadno več let, slušatelji pa se ob vpisu zavežejo, da jih bodo obiskovali vsaj eno leto. Programi se lahko od leta do leta tudi spreminjajo glede na izražene potrebe in želje slušateljev ali glede na družbene potrebe.

Nekateri slušatelji obiskujejo več študijskih krožkov, zato je seštevek slušateljev bistveno večji, kot je število vpisanih.

PROJEKTI

Naše kapelice

Kulturna dediščina lokalnih okolij je lahko izziv za oblikovanje študijskih krožkov, projektno delo in vključevanje prostovoljcev. Tako nastajajo nove vsebine, ki vključene udeležence študijskih krožkov ozaveščajo o pomenu in vrednosti kulturne dediščine. Hkrati nastajajo novi turistični in izobraževalni programi.

Slušatelji etnologije in domoznanstva Univerze so pod vodstvom dr. Borisa Kuharja raziskovali lokalno kulturno dediščino – znamenja in kapelice v občini Grosuplje oziroma v njenih sedmih farah: Grosuplje, Kopanj, Polica, Šmarje, Št. Jurij, Škocjan in Žalna. V projektu so sodelovali še slušatelji študijskih krožkov umetnostne zgodovine, restavratorstva in fotografije. Posebno pomemben je bil vzajemni prenos znanja in veščin med sodelujočimi.

Animatorji pred Mestno knjižnico

V letih 2008, 2009 in 2010 so bile pripravljene odmevne razstave o tem projektu v Galeriji Mestne knjižnice Grosuplje, v šmarskem Turenčku, v poliškem gasilskem domu, v prostorih prosvetnega društva v Št. Juriju in v Društvenem domu Škocjan. Z razstavami je bilo raziskovalno delo predstavljeno otrokom iz vrtcev, osnovnih šol in veroučnih skupin, turističnim društvom in krajevnim skupnostim. Ogledalo si jih je preko 850 obiskovalcev. Na vseh otvoritvah razstav je bil s sodelovanjem šol in turističnih društev oblikovan tudi kulturni program.

V knjigi NAŠE KAPELICE so v besedi in sliki predstavljene vse kapelice na območju občine Grosuplje. Nad 100 jih je, vsaka s svojo zgodbo in pričevanji. Ob tem je objavljeno še obsežno besedilo o ostalih znamenjih: križih, pilih in trončkih, seznam objav o znamenjih ter obsežna bibliografija o znamenjih in kapelicah.

Po *Umetnostnozgodovinski topografiji grosupeljske krajine* dr. Staneta Mikuža iz leta 1974 je to druga knjiga, ki opisuje kulturno dediščino na tem področju. Knjiga obsega 300 strani in 200 barvnih fotografij. Izšla je v novembru 2010, javno pa je bila predstavljena 25. novembra 2010 v Mestni knjižnici Grosuplje. Knjiga je bogat vir podatkov za nadgradnjo registra lokalne kulturne dediščine v občini Grosuplje (dopolnitev podatkov in ažuriranje).

Organizacija in izvedba razstav, promocija in medijski dogodki, priprava, oblikovanje in tisk gradiva so prostovoljno delo vseh članov Univerze. Celoten projekt je bil vreden 12.000 EUR. Le majhen delež (400 EUR) je bil pokrit iz proračuna občine Grosuplje, preostalo smo pokrili s sponzorskimi sredstvi.

Ne bodi sam doma – medgeneracijski projekt

V času letnih počitnic smo za osnovnošolske otroke organizirali enotedenski program, ki smo ga poimenovali *Ne bodi sam doma*, izvajali pa smo ga prostovoljci Univerze ter mladi animatorji.

Izvedli smo naslednje delavnice: šola plezanja, lokostrelstvo, košarka, salsa, taborništvo, risanje s kreda, slikanje, ure pravljič, kako napišemo povest (zadnje s pisateljem Goranom Gluvičem). Zadnji dan so mlade likovnice v Osnovni šoli Louisa Adamiča razstavile svoje izdelke, na odru Kulturnega doma pa so mladi igralci prvič v življenju nastopili s svojo improvizirano zgodbo pod odličnim strokovnim vodstvom Simone Zorc Ramovš.

Vse je uspelo, kot smo načrtovali. Bilo je veliko veselja, dobre volje, prijetnih trenutkov. Želeli smo, da bi se tega projekta udeležili zlasti tisti otroci, ki si ne morejo privoščiti počitnic.

Naših brezplačnih delavnic se je med 9. in 15. uro udeležilo vsak dan nad 100 otrok.

Projekt smo izvedli dvakrat: leta 2006 in 2007. Ugotovili smo, da je na Grosupljem v času letnih počitnic brez ustreznega vastva veliko otrok. Prijavili smo se na razpis *Prostočasne dejavnosti mladine*, vendar smo iz občinskega proračuna prejeli prvo leto 150 EUR, drugo pa 190 EUR.

Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij civilnega dialoga za obdobje 2010–2012 – krepitev mreže izobraževanja starejših odraslih

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani se je javila na javni razpis za spodbujanje razvoja nevladnih organizacij in civilnega dialoga za obdobje 2010–2012, ki sta ga razpisala Evropski socialni sklad in Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije.

Namen projekta

Nosilec projekta je kot partnerje v projektu povabil glede na dosedanje delo tudi univerze iz Grosupljega, Žalca, Škofje Loke in Cerknice. Tako smo postali nosilci Mreže za krepitev nevladnih organizacij na področju izobraževanja starejših odraslih. Namen mreže je, da zbere in širi pridobljeno znanje na vse nevladne organizacije, ki si želijo uvesti izobraževanje starejših odraslih. Ni nujno, da so to zgolj izobraževalne organizacije, vsekakor pa morajo imeti povezovalno vlogo v okolju.

Naša naloga je širitev mreže na dolenjsko regijo, ki obsega Velike Lašče, Kočevje, Ivančno Gorico, Trebnje, Novo mesto, Črnomelj, Metliko in Sevnico.

Prešernova pot od Grosupljega do Kopanja – medgeneracijsko sodelovanje

Študijski krožek književnosti in naši pohodniki, ki jih vsa leta vodi prof. geografije in zgodovine Martin Oblak, ter ostali člani Univerze so z navdušenjem sprejeli pobudo, da na slovenski kulturni praznik 8. februarja organiziramo pohod po Prešernovi poti na Kopanj. Leta 2007 smo se na to pot podali prvič. Na cilju na Kopanju so nas učenci Osnovne šole Kopanj prvo leto razveselili s pristrčno igrico o mladem Prešernu. Prof. Jakob Müller, ki raziskuje bivanje Franceta Prešerna in ostalih Prešernov na Kopanju, je povedal sledeče: »Pesnikova sestra Lenka (umrla 1891) je prešernoslovcu Tomu Zupanu nekajkrat zatrdila, da je bil France, ko je odšel od doma, star 7 let. Torej naj bi odšel med 3. decembrom 1807 in 3. decembrom 1808. Potovanje z vprežnim vozom pozimi od Vrbe do Kopanja (80 km) je bolj malo verjetno, zato se o letnici 1808 strinjata tudi France Kidrič in Anton Slodnjak.«

Pohod je postal tradicionalen, organiziramo ga vsako leto, letos je bilo že šestič (8. februar 2012).

V letu 2011 smo na terenu označili pot in jo vnesli tudi v aktualno topografsko karto občine Grosuplje.

Njeno ime je Prešernova pot (PP).

Pot poteka od Kulturnega doma Grosuplje, mimo pokopališča Resje na Spodnjo Slivnico, nato pa po gozdni poti v Predole in se nadaljuje v Veliko Račno in na Kopanj (12 km). Mestoma je označena s Prešernovo podobo, vžgano v hrastov les, ki jo je izdelala likovna skupina Univerze.

Pohod po Prešernovi poti

V tem projektu sodelujejo tudi domačini – učenci Osnovne šole Kopanj, Kulturno društvo France Prešeren in Turistično društvo Račna – ki v cerkvi na Kopanju vsako leto pripravijo bogat kulturni program.

Krožek za književnost, strokovne ekskurzije v slovensko zamejstvo

Od samega začetka Univerze za tretje življenjsko obdobje Grosuplje deluje krožek za književnost. Do leta 2009 ga je vodila upokojena učiteljica Marija Tavčar, nato pa profesorica slovenskega in ruskega jezika Marija Samec, ki je že ves čas sodelovala pri organizaciji ekskurzij. Vsako leto smo organizirali ekskurzijo, ki je bila posvečena pisateljem ter kulturnim in zgodovinskim znamenitostim izbranega predela Slovenije. Tako smo obiskali Kosovelove in Župančičeve kraje, Cankarjevo Vrhniko in okolico, Kosmačevo in Gregorčičevo deželo. Z magistrom farmacije Jožetom Kukmanom smo leta 2005 šli na Čaven, vmes pa smo si ogledali še rimsko utrdbo na Hrušici, Predmejo in Vipavski Križ.

Leta 2006 smo spoznavali domove pisateljev ob gorenjski kulturni poti: v Zabreznici se je rodil Matija Čop, na Rodinah Janez Jalen, v Doslovičah Fran Saleški Finžgar, na Vrbi France Prešeren; v Radovljici pa smo v Čebelarstem muzeju srečali tudi nekdanje dolenske in grosupeljske čebelarje.

Ekskurzija leta 2007 nas je vodila v Novo mesto in Belo krajino: v Krupo, Črnomelj, Krajinski park Lahinja, Veliki Nerajec, Lokve in Rožanec.

Leta 2008 pa smo se odločili, da bomo začeli raziskovati slovensko zamejstvo. Tako malo smo vedeli o pokrajinah, kjer Slovenci zunaj meja Slovenije še govorijo slovensko in se borijo za svoj položaj med večinskim ljudstvom in za svoj jezik. Najprej smo se odpravili – na predlog profesorja Jakoba Müllerja – v zahodno zamejstvo: v Čedad, Špeter Slovenov in Bardo. Počastili smo grob duhovnika Antonia Cuffola, ki je bil pisatelju Bevku zgled za Čedermaca, spoznali slovensko šolo v Špetru, Landarsko jamo in se v Bardu srečali s profesorjem Viljemom Černom in duhovnikom furlanskega rodu Renzom Calligarom, ki se je naučil slovensko in je pomagal pri izdaji nedeljskih mašnih beril v terskem narečju.

Leta 2009 nas je profesor Jakob Müller popeljal v Porabje. Tudi tu smo se srečali z domačini in vzpostavili pristen stik z njimi in njihovo govorico.

Na Koroško, predvsem na področje okoli Celovca smo se odpravili leta 2010. Nepozabno je bilo srečanje na slovenski gimnaziji v Celovcu, kjer smo spoznali domačina iz Šmarja - Sapa dr. Franceta Vrbinca in njegovega sina dr. Miho Vrbinca, ki je ravnatelj gimnazije. Še vedno vzdržujemo stike z njima. Na hodniku gimnazije in na Plešivcu blizu Celovca smo občudovali slikarske umetnine Valentina Omana.

Leta 2011 smo obiskali okolico Trsta. Po mestu nas je popeljal slovenski vodič Carlo Mezgec in na tak način Trsta večina od nas še ni doživela. Nato je vodenje prevzel pesnik, pisatelj, dolgoletni župan Doline pri Trstu in tedaj še predsednik tržaškega Pokrajinskega sveta Boris Pangerc. Doživeli smo predpraznično vzdušje v Dolini, ko se je cela vas pripravljala na majenco, folklorno prireditev, ko na trgu postavijo in okrasijo češnjo in rajajo okoli nje.

Članice literarnega krožka so vsako popotovanje popestrile z odlomki iz literarnih del pisateljev in pesnikov.

Leta 2009 so se članice krožka udeležile proslave v Sevnici ob 100-letnici rojstva Grosupeljčanke Ane Gale, učiteljice, pesnice in pisateljice, ki je nesrečno končala svoje življenje proti koncu druge svetovne vojne, leta 1944. Rojena je bila na Grosupljem, poučevala pa je na šoli za učence s posebnimi potrebami v Sevnici. Tudi v Mestni knjižnici Grosuplje so s sodelovanjem krožka za književnost pripravili proslavo z recitalom njenih pesmi.

Izlet na Koroško, 2010

V svojo sredo vabimo znane literarne ustvarjalce. Leta 2007 nas je navdušila Berta Golob s svojo toplino in notranjim bogastvom, leta 2010 smo povabili dr. Miklavža Komelja, da nam je predaval o partizanski umetnosti, ki nas je zanimala predvsem zato, ker je izpostavil Adolfa Jakhla, ki je padel med vojno v okolici Grosupljega in je kot sekretar Grosupeljske čete z Matejem Borom v partizanskem taboru razmišljal tudi o književnosti.

Člani krožka spremljamo novosti v slovenski in svetovni književnosti, seznanjamo se s prejemniki slovenskih in tujih literarnih nagrad. Obravnavamo vsakoletnega prejemnika Nobelove nagrade za književnost in se seznanjamo z njegovim ustvarjanjem. Sledimo obletnicam znanih literarnih ustvarjalcev in njihovem delu. Dve šolski leti smo poleg književnih tem obravnavali tudi zgodovino pisav in knjige ter knjižnic. V letu 2011/2012 pa spoznavamo književnost po žanrih (zgodovinski, znanstvenofantastični, kriminalni roman).

Beremo ob kmečki peči – bralna značka za odrasle

Vedno več je izobraženih in vitalnih upokojencev, ki želijo v tretjem življenjskem obdobju nadoknaditi tisto, za kar niso našli časa v aktivnem obdobju. Dobri bralci so se želeli o prebrani knjigi pogovoriti, izmenjati mnenja, sodbe, kritike in pohvale. Na njihovo željo smo v letu 2010 začeli v sodelovanju z Mestno knjižnico Grosuplje z bralno značko za odrasle. Poimenovali smo jo *Beremo ob kmečki peči*, saj se srečujemo vsako zadnjo sredo v mesecu ob kmečki peči v Koščakovi sobi.

Na posebno polico v veliki čitalnici knjižnice vsak mesec postavimo knjige, ki jih priporočamo za branje: dela Cirila Kosmača, domoznanske avtorje, pesnike humorističnih pesmi, slovenske novitete – romane, počitniško branje, poezijo v prozi, ženske pisateljice o ženskah.

Na naša srečanja prihajajo redne bralke, prvo leto jih je bilo pet. Njihova razmišljanja o prebranih delih so bila pravi eseji. Ob posamezni temi se je navadno razvila še splošna debata. Vse obiskovalke pa niso brale priporočenih knjig, nekatere so prišle le poslušat in sodelovat pri pogovorih. Nekatere so se za novo sezono že odločile, da bodo aktivneje sodelovale tudi z branjem. Zelo lep večer je bil, ko smo v ruščini, slovenščini in hrvaščini brale pesmi v prozi Ivana S. Turgenjeva in večer popestrile še z rusko glasbo.

V januarju 2012 je prišel med nas za zaključek prvega leta bralne značke pisatelj Tone Frelj. Vsem, ki so prebrale pet knjig, smo podelili priznanje in knjigo v spomin.

Že po prvem letu lahko ugotovimo, da se je bralna značka lepo prijela. Bralke so z izborom knjig zadovoljne, saj jim – kljub določeni temi – daje dovolj svobodne izbire, seveda pa med priporočenimi knjigami najdejo dela, ki jih iz različnih vzrokov ne bi nikoli vzele v roke.

Z bralno značko bomo nadaljevale tudi v novi sezoni. Na policah bodo tako proza kot poezija in dramatika. Upamo, da bo bralna značka vzpodbuda, da bodo bralke (in tudi bralci) posegale po zahtevnejši literaturi.

Učimo se angleško, nemško, italijansko, špansko in francosko

Ni naključje, da se nekdo odloči za učenje tujih jezikov. Učenje jezika ne pomeni le spoznavanja novih besed in slovničnih struktur, je veliko več. Je spoznavanje značaja naroda, katerega jezika se učimo, njegove kulture, geografije, zgodovine, umetnosti, literature. Znanje jezika nas bogati, daje nam samozavest, lahko beremo in potujemo.

Slušatelji italijanskega jezika vsako leto obiščejo Italijanski inštitut za kulturo v Sloveniji, ki domuje v središču Ljubljane. Simpatična direktorica Roberta Ferrazza jih s svojimi sodelavci vedno prijazno sprejme, pogovor pa v celoti poteka v italijanskem jeziku. Imajo sodobno, bogato knjižnico, kjer se lahko tudi izposoja njihova literatura, seveda v italijanskem jeziku. Delovanje inštituta je zelo pestro. Izvajajo tečaje italijanščine za odrasle in otroke. Povezujejo, svetujejo in organizirajo študij v različnih italijanskih mestih. Sofinancirajo prevode iz italijanskega jezika, pripravljajo razna srečanja in prireditve (fotografska razstava – portreti italijanskih piscev).

Študijske skupine tujih jezikov vsako leto organizirajo ekskurzije v tujino. Tako smo obiskali že London, Malto, Kreto, Pariz, Dunaj, Gradec, Salzburg, Trst, Sicilijo ...

Astronomija

Študijski krožek vodi že tretje leto prof. Boris Kham, matematik in fizik. Pripraviti skuša slušatelje, da bi sodelovali pri astronomskih opazovanjih.

Okvirne vsebine izobraževalnega programa: vesolje na hitro, velikost vesolja, svetloba, lunine mene, mrki, prehodi, prekritja, magnitude, koledarji, Merkur, Venera in Mars, Zemlja in Luna, Jupiter in Uran, Saturn

in Neptun, kometi in meteorji, atmosfera Sonca, notranjost Sonca, zvezde (posamezne in dvojnice), smrt zvezd, črne luknje, naša galaksija, galaksije, globoko vesolje, nekoč je počilo, NLP in psevdoznanost.

Slušatelji se udeležujejo tudi poljudnih astronomskih predavanj pod skupnim naslovom *Sprehod skozi vesolje* na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani.

Računalništvo

Program računalniškega opismenjevanja poteka na Osnovni šoli Louisa Adamiča in na Osnovni šoli Brinje. Obe šoli sta nam velikodušno dali v uporabo računalniški učilnici in dovolili profesorica računalništva Marini Novak in Barbari Flisar, da sta naši mentorici v popoldanskem času. Zanimanje med slušatelji je izredno veliko in po sedmih letih ne upada. Letos obiskuje krožek devet skupin oziroma 111 slušateljev.

Okvirna vsebina programa traja 60 šolskih ur, skozi celo leto po dve šolski uri tedensko. Zajema osnove dela z računalnikom, internet z elektronsko pošto in programe za neposredno komunikacijo, pisanje in oblikovanje teksta, zajemanje fotografij iz digitalnih fotoaparatorov in njihovo obdelavo in še marsikaj drugega. Celotni potek in način dela se sproti prilagaja željam, potrebam in napredku slušateljev. Vsak slušatelj prejme gradivo, lastni e-poštni račun in registracijo v storitev MSN Messenger. Slušatelj, ki imajo že nekaj prakse pri delu z računalnikom, in naprednejšim uporabnikom, ki jih zanimajo elektronske preglednice, zahtevnejša obdelava in oblikovanje tekstov ali grafičnih predstavitev, pa so namenjeni tudi programi Excel, Word in Power Point.

Vladimir Grablovic ja zapisal: »Mene je osebno zelo pritegnil internet, posebno t. i. chatroom – spletna klepetalnica. Ker se že nekaj časa učim nemški jezik, sem se preko klepetalnice povezal z Goethe Institutom v Nemčiji, ki preko svoje spletne strani širi znanje nemškega jezika, kulture in zgodovine.«

Ivo Puhar. »Računalnik vsepovsod, poslovanje preko KLIK-a, poslovanje z e-upravo, trgovina preko interneta, cel kup koristnih informacij, Skype in telefoniranje zastoj po vsem svetu. Za moj osebni hobi je nepogrešljivo poznavanje Microsoft Officea, Power Pointa.«

Umetnostna zgodovina

Krožek umetnostne zgodovine že od leta 2005 vodi mentorica akademska slikarka prof. Agata Freyer.

Za ta krožek je med slušatelji izredno zanimanje. Program je pester, ker so poleg predavanj tudi obiski galerij in razstav doma in v tujini. Kot primer podajamo poročilo, ki ga je pripravila mentorica ob sodelovanju animatorja za študijsko leto 2006/2007.

Na začetku leta nam je prof. Freyerjeva predstavila program, ki je vseboval, vsem nam v veliko zadovoljstvo, vabljive vsebine.

Realizirali pa smo sledeče:

- Rembrandt: Govorica svetlobe – predavanje.
- Metka Krašovec: Ogled razstave najnovejših avtoričinih del v galeriji Equrna pod vodstvom avtorice.
- *Obrazi Ljubljane*, ogled nove postavitve v Mestnem muzeju v Ljubljani.
- G. Quaglio: Italijanski barok v Ljubljani – ogled stolnice in Semeniške knjižnice.
- Ogled Restavratorskega centra.
- Caravaggio in Rembrandt: dramatičnost in intima v slikarstvu – predavanje.
- Arhitekt Jože Plečnik – od urbanizma do detajla:
 - * Ogled cerkve sv. Frančiška v Šiški in obisk razstave ob 50-letnici Plečnikove smrti v Narodni galeriji; ogled je vodil avtor razstave dr. Damjan Prelovšek.
 - * Ogled cerkve sv. Mihaela na Barju in Plečnikovega domovanja v Trnovem (s cerkvijo sv.

Janeza Krstnika) ter bregov Gradaščice in Ljubljanice z mostovi.

- * Umetnik Plečnik – predavanje z videom in prikazom mojstrovih drobnih uporabnih predmetov iz zbirke Freyer.

- Motiv krajine od Turnerja do Moneta – predavanje.

- Razstava v Brescii – francoski impresionizem in Anglež Turner z naslovom *Turner in impresionisti – velika zgodovina modernih pejsažev Evrope* v tamkajšnjem Mestnem muzeju.

Motive krajine, marine in mestne vedute smo ogledovali na 370 originalnih delih iz svetovnih zbirk, galerij kot tudi iz osebnih zbirk. Zadnjih ni bilo malo.

Kustos razstave g. Marco Goldin je krajino predstavil kot subjektivno doživljanje umetnika; pokazal je, kako se je človekovo razmerje do narave spreminjalo od romantike do postimpresionizma in se spremenilo v abstrakcijo (Mondrian). Na razstavi so bila dela slikarjev od angleške romantike (Constable, Turner) do barbizonske šole (Corot, Courbet, Millet), dalje impresionisti (zlasti Caillebotte, Manet, Monet, Pissaro, Sisley, Daubigny, Jongkind in številni drugi). Sledili so neoimpresionisti/pointilisti Signac in Seurat, postimpresionisti/ekspresionist Van Gogh, simbolist Gauguin, konstruktivist Cezanne. Razstavo so zaokrožila zadnja Monetova dela – cvetlični motivi vrtnic, dalij, cvetličnih gredic, nadvse izstopali so lokvanji. Monet je živel do leta 1926 in z zadnjimi deli presešel čas impresionizma. Napoln slep je slikal iz notranje stiske v obdobje, ko so že prevladali v evropski likovni umetnosti ekspresionizem, abstraktna umetnost in drugi »izmi«. V spodnjem nadstropju je bila še druga razstava – Mondrian, slikar, ki je razvil abstrakcijo. Prav ta razvoj pa je silno zanimiv in se smiselno navezuje na omenjeno razstavo.

- Umetnostni spomeniki na Vipavskem in na Krasu.

Ekskurzija, ki vključuje poudarke slovenskega baročnega slikarstva. Najprej smo si ogledali cerkev sv. Matije na Slapu pri Vipavi (Lazzarini, Jelovšek, Metzinger, Tone Kralj), nato v Dobravljah pri Ajdovščini cerkev sv. Petra, ki jo je poslikal s freskami in opremil z oltarnimi slikami baročni slikar Anton Cebej, in nazadnje še cerkev Marije Obersljske pri Komnu z iluzionistično poslikavo prezbiterija, delo Giulia Quaglia. Nad vse zanimiv je bil ogled podružnične cerkve sv. Martina na Brju pri Ajdovščini. Na povabilo mentorice je svoja dela predstavil priznani akad. kipar Peter Černe, ki je celotno ladjo opremil s svojimi deli iz gline kot donacijo cerkvi, ki je bila med vojno porušena. Obnovljena ladja je bila čisto prazna, Černe pa je zanj ustvaril umetnine – svetopisemske motive v kiparski govorici, prepoznavni po hudomušnem izrazu. Vidi mo mrtvaški ples, pijanca, privezanega s trto, Križanega / razpelo, Križev pot, Pietà, Devico Marijo s krono iz grozda itd. Cerkev sv. Tilna v Svetem pri Komnu je redka renesančna arhitektura na Slovenskem, slavna po dežnikastem ostrešju, ki ga podpira en sam sredinski steber. Tudi tu je v eni od oltarnih slik pomembno delo goriškega baročnega slikarja Parolija, ki smo ga srečali že pri Sv. Martinu v Brju in Mariji Obersljski. Ogled po Vipavskem smo zaključili v Štanjelu, ko smo se sproščali v Ferrarijevem vrtu, ki ga zasnoval arhitekt Maks Fabiani v dvajsetih in tridesetih letih 20. stoletja.

- Schloss Eggenberg – graška celostna umetnina.

Ekskurzija nas je vodila na ogled gradu Eggenberg v Gradcu in galerije v njem, ki odpira široko panoramo evropske umetnosti od srednjega veka do izzvena baroka, tako skulptur kot slik na lesu in platnu od 13. do 18. stoletja. Grad je mogočen arhitekturni koncept: 365 oken je vsak dan v letu grajskim gospodom nudilo drugačen pogled. Vredni ogleda so dragoceni prostori s 600 stropnimi poslikavami, ročno poslikane tapete, dragoceni dekorativni porcelani in kitajske svilene poslikave. Središčna točka gradu je dragocena planetna dvorana, poslikana s personifikacijami planetov, štirih elementov in z znaki zodiaka. Grad obdaja velik park, ki ga dopolnjuje s floro, simboliko grajske zgradbe. V neposredni bližini pa smo imeli vodeni ogled po zgradbi Pedagoške akademije, zgrajene v stilu »art brut« v šestdesetih letih 20. stoletja. Je tipična umetnina graške arhitekturne šole, ki uporablja tri osnovne materiale – beton, les in steklo – kot izrazna sredstva oblikovanja kubusov zgradbe in njene okolice.

- Sladka gora (celostna baročna umetnina) in Šmarje pri Jelšah (ogled cerkve sv. Roka) – zaokrožili smo barok in rokoko na Slovenskem.

Restavracija

Mentor: Ljubo Zidar, akademski kipar, restavracija, magister umetnosti.

Program za 1. letnik: Teoretični del

Predavanja o obdelavi materialov, vzrokih staranja in propadanja ter osnovnih konservatorsko-restavracijskih posegih, ogledi starih mestnih jeder, konservatorsko-restavracijskih delavnic (Restavracijski center, delavnice Narodnega muzeja v Ljubljani, restavracijska delavnica za tekstil in tapiserijo na Ptuj, restavracijska delavnica za papir in knjigoveštvo v državnem arhivu), ekskurzije: Ptuj, Ptujška Gora, Šmarje pri Jelšah, gradovi v Posavju (Brežice, Brestanica, Sevnica, grad Mirna), obalna mesta.

Program za 2. letnik: Praktično delo

Sodelovanje pri praktičnem spoznavanju konservatorsko-restavracijskih postopkov dela na različnih predmetih premične dediščine.

Namen programa restavracije je tudi v tem, da se preko slušateljev posredno vpliva na pravilen odnos do varovanja kulturne dediščine.

Minka Kovačič, animatorka, je zapisala: »Že leto prej smo se pri teoriji seznanili z izdelavo negativa iz silikonskega kavčuka in odlivanje pozitivov. Letos pri praktičnem delu nam je bilo najbolj zanimivo **odlivanje v kalupe** enega od mož, ki gleda na reko Krko z Robbovega vodnjaka. Mentor ga je izdelal v pomanjšani velikosti takrat, ko je sodeloval pri izdelavi znamenite kopije Robbovega vodnjaka pred Mestno hišo v Ljubljani. Plemkinja iz skupine dornavskih pritlikavcev nam je tudi dala obilo livarskih užitkov. Ta pomanjšava je nastala, ko je mentor restavriral plemkinjo Porzellano Kinkank z vrta Dornavkega parka leta 1990 v Restavracijskem centru.

Ivanka v restavracijski delavnici

Obdelovali smo tudi stare lesene **baročne cerkvene kipe** z oltarja podružnične cerkve Žubina pri Velikem Gabru na Dolenjskem, ki so jih lesni črvi dodobra uničili. Imeli smo priložnost sondiranja in ugotavljanja originala. Majda, Dominika, Rudi, Nadi ... so pridno gladili te stare kipe. Tudi pozlatitev nam je bila na koncu zaupana, za to je poskrbela Majda, ki ima že veliko prakse na tem področju.

Skupina je sodelovala tudi pri restavriranju **opreme poročne sobe v Koščakovi hiši na Grosupljem**, ki jo je

domnevno, glede na slog, projektiral slovenski arhitekt Ivan Vurnik daljnega leta 1924 – letnica, ki jo nosi stropni nosilec. Oprema, odlično mizarskoobrtniško delo, je narejena iz slavonskega hrasta.

Restavriranje je zanimivo. Iščeš način, kako bi s starimi tehnikami in starimi materiali obnovil poškodbo, ki je nastala na ljubih predmetih. Res, izplačalo se je obiskovati restavracijsko, postali smo pravi poznavalci starin.«

Slikarski krožek

Umetnost je zvesta spremljevalka človeka na vseh stopnjah kulturnega razvoja.

Sodi med najelementarnejše pojave v življenju, saj človek nosi v sebi občutek za lepo, skladnost ter izpovedovanje z umetniškimi deli. Beseda umetnost nam predstavlja vse tiste dejavnosti, katerih namen je ustvarjanje del z estetsko vrednostjo. Umetnost nastaja zaradi ljudi: tistih, ki jo ustvarjajo, in tistih, ki jo občudujejo.

Na Univerzi delujeta dve likovni skupini že od leta 2004 pod umetniškim vodstvom Aleksandre Zalar. Izobraževanje poteka na delavnicah, v likovnih kolonijah, udeležujemo se EX TEMPORE in različnih razstav, pomembno pa je tudi redno tedensko izobraževanje na Osnovni šoli Louisa Adamiča.

Slikarska delavnica

Rezultate našega ustvarjanja predstavljamo na skupinskih razstavah na Grosupljem, v Ljubljani, Kubedu, na Muljavi, v Višnji Gori, na Kopanju, v Stični, na Vidmu v Dobropolju, v Dolu pri Ljubljani, v Osnovni šoli Preserje (medgeneracijsko sodelovanje).

Sodelovali smo tudi na mednarodnih extemporih v Hrastovljah, Grožnjanu in v Drežnici.

Ob otvoritvi nove stavbe Upravne enote na Grosupljem smo hodnike popestrili s slikami in fotografijami. Hodniki so tako postali stalna galerija naše Univerze.

Članica univerze Nada Gorišek je napisala: »Postojim na polju, ugledam ivanščico, se ji približam, da jo utrgam. Ivanščica pa zašepeta: Nariši me, ne utrgaj me, ostala bi rada živa na travniku.«

Krožek digitalne fotografije

Mestna knjižnica Grosuplje v računalniški učilnici že šesto leto gosti fotografski skupini, ki ju vodi mentor Marjan Trobec. Fotografija je v zadnjem času zelo priljubljena, kako dolgočasne bi bile knjige ali dnevno časopisje brez fotografij. Člani krožka spoznajo najprej svoj fotoaparatus, potem gredo v naravo iskat motive. Uspele posnetke kasneje v računalniški učilnici pregledajo in uredijo s programom Picasa. Ob koncu študijskega leta obe skupini pripravita skupinsko razstavo v Mestni knjižnici Grosuplje in na Upravni enoti Grosuplje. Posamezni člani krožkov sodelujejo na natečajih, ki jih vsako leto razpiše Javni sklad za kulturne dejavnosti Republike Slovenije. Naš mentor Marjan Trobec je s fotografijo netopirjev podkovnjakov na mednarodnem natečaju jamske fotografije zasedel odlično drugo mesto. Imel pa je tudi samostojno razstavo fotografij v maju 2011 *Skriti svet Županove jame* (12 vrst živalic, ki živijo v Županovi jami).

Sodelovanje z mediji

Članke redno objavljamo v *Grosupeljskih odmevih*, mesečniku občine Grosuplje, v spletnih novicah Slovenske univerze, v revijah *Vzajemnost* in *Naša žena*, sodelovali smo na Omizju RTV Slovenija (6. oktobra 2010) in v javni oddaji na TV3 (40 minut), na lokalni televiziji TV Grosuplje (4 x 15 minut), radiu Zeleni val (večkrat med letom), na domači spletni strani www.kultura.si, na elektronskih in pisnih okrožnicah.

Prostovoljstvo in delovanje slušateljev v javnosti

Država ne zmore in največkrat ne zna zadovoljiti naših potreb in potreb kraja. Potrebe kraja najbolje začutimo sami in tudi rešitve najbolje in najhitreje odkrijemo sami. Potrebujemo pa nekaj vzorov, znanja in volje. Dovolj, da nastanejo neverjetne reči, ki vsem namboljšajo življenje.

Kaj vse lahko starejši storimo v dobrobit kraja, za svoje in druge generacije?

Uresničeni projekti, povezani z lokalno skupnostjo:

- medgeneracijsko sodelovanje *Učenec v vlogi učitelja* na Osnovni šoli Brinje na področju računalništva;
- Adamičevi dnevi, skupni projekt z Osnovno šolo Louisa Adamiča Grosuplje –likovna in literarna skupina;
- vrtec Rožle – dan druženja treh generacij;
- dan zemlje, 22. april – pridružili smo se čiščenju potoka Grosupeljščica in čiščenju gozdne poti;
- člani Univerze so turistični vodniki z licenco lokalnega vodiča, prevajalci, nudijo učno pomoč, ustanavljajo kulturna društva; pomembno je tudi, da imajo mesto med občinskimi svetniki, skratka, z roko v roki z drugimi si prizadevajo za lokalni razvoj.

Člani Univerze so vključeni v različne programe prostovoljnega dela in sodelujejo s kulturnimi, vzgojno-izobraževalnimi in drugimi humanitarnimi ustanovami, kot so knjižnica, šola, vrtec, dom starejših občanov.

- Bili smo pobudniki akcije *Zbiramo tolar za knjižnico*. Z zbranimi sredstvi je knjižnica kupila posnetka literarna dela za osebe s slabšim vidom.
- Likovna skupina je v galeriji Mestne knjižnice Grosuplje razstavljala dela na temo *Tu smo doma* in zbrana sredstva od prodanih slik namenila nadarjenim otrokom Osnovne šole Brinje.
- Zbirali smo sredstva za nakup otroških pravljič v romskem in slovenskem jeziku ter jih podarili romskim otrokom.
- Kulturni mediatorji ob priložnostnih razstavah v galeriji Mestne knjižnice Grosuplje.
- V hiši Palčica Grosuplje (krizni center za otroke) – pomoč otrokom v vlogi babice in dedka.
- Center za socialno delo Grosuplje – skrbniki mladostnikom.
- Vrtec Rožle: Slušateljica literarnega krožka že tretje leto pripoveduje otrokom pravljice.
- Dom starejših občanov Grosuplje: Prostovoljci so družabniki, poslušalci, sogovorniki in spremljevalci.

Upamo, da bodo zapisi o našem delovanju v navdih vsem, ki si želijo bolje razumeti vlogo ljudi v poznejših letih življenja, njihove želje po izobraževanju in kulturi, njihovo vlogo v družini pa tudi v lokalni skupnosti.

MED DANICO IN VEČERNICO: PISATELJ LUDVE POTOKAR

*Jakob Müller**

Ludveta Potokarja, odličnega, vendar dolgo zamolčevanega, še bolj pa nepoznanega pisatelja, sem spoznal šele leta 1995, takrat sem namreč prebral knjigo *Onstran samote*, ki jo je izdal France Pibernik. Knjiga obsega osem Potokarjevih črtic in ohranjeni del romana *Krivi vir*, skupaj 300 strani, poleg tega pa tudi Pibernikovo raziskavo pisateljevega življenja, ki obsega kar 250 strani. Potokarjevo prozo sem prebiral z vse večjim občudovanjem, Pibernikova raziskava pisateljeve življenjske poti s sociogramom in psihogramom Potokarjeve suicidne osebnosti pa me je vodila v vse večjo zaskrbljenost za Ludveta in se iztekla v grenko spoznanje, kako je življenja sila lahko nepravilna.

Ludve Potokar se je rodil 18. decembra leta 1923 v hišici ob železniškem prehodu na Cikavi, kjer je oče spuščal zapornice. Zaradi delovanja proti »političnim odredbam in državni ureditvi« je bil leta 1942 obsojen na leto dni konfinacije v Italiji. Nekaj mesecev po vrnitvi se je – tudi zaradi očetovega konflikta s terenci – junija 1943 pridružil vaškim stražarjem. Ob kapitulaciji Italije tri mesece pozneje je bil na premiku proti Turjaku nevarno ranjen in zajet. O njegovem življenju je odločal partizanski politkomisar in ta je dovolil, da so Ludveta lahko odpeljali do železniške postaje in od tam v bolnico v Ljubljano. V času vojne vendarle ni bilo samo poboja ranjenih stražarjev na Turjaku in drugih konfinov in hudih jam, bil je tudi partizanski partijski voditelj, ki je spoštoval vojno pravo. Sredi leta 1944 je Ludve postal domobranski obveščevalec in vojni dopisnik ter začel objavljati svoje vojne dnevnike, reportaže in črtice. Konec maja 1945 je bil iz Vetrinja vrnjen v Slovenj Gradec. Še isti dan sta s prijateljem ugotovila, da imajo partizani uniforme vseh vrst, nekateri tudi take kot vrnjeni. Zato sta si zjutraj na kapo pripela iz blaga izrezano rdečo peterokrako in mimo vseh straž odkorakala na prostost.

Nato je živel v begunskih taboriščih, študiral na graški univerzi botaniko in pisal. Domala vsa Potokarjeva povojna proza je nastala v letih 1946–1948 v Gradcu. Po izselitvi v Kanado je odslužil enoletno obveznost na farmi, nato si je poiskal delo v tovarni, restavraciji, trgovini, skladišču, potem pa v železarni oz. tovarni svedrov v Clevelandu, ZDA, kjer je ob delu študiral kulturologijo, angleščino, zgodovino, politologijo, filozofijo, literaturo, psihologijo in novinarstvo, leta 1953 diplomiral in leta 1955 naredil magisterij ter se vrnil v Kanado. Odšel je v Vancouver, kjer je kratek čas priseljence učil angleščino, nato pa postal uradnik na samotni železniški postaji Blue River v Skalnem gorovju, 600 km od Vancouvra. Po osmih letih se je, duševno bolan, vrnil v Vancouver in marca 1965 naredil samomor.

Potokarjevo življenje je bistveno zaznamovala vojna, ki po logiki nedoumljive kolektivne prisile lahko sodoča življenjske vloge posameznikov. V Ludvetovih medvojnih leposlovnih objavah je vojna prikazana v razponu od suverene izzivalnosti in premešanja krutosti z bojnim zmagošlavjem do dihotomne svobode in domovine, nasilja in bolečine, vse ob jasni zavesti: kriv je nasprotnik. V črtici *Osute platane*, napisani leta 1947, pa na vprašanje, kdo je kriv za zlo vojne, kdo »nas ni učil ljubiti, ampak sovražiti«, vprašani odgovori: »Sam ne vem, kdo je. Če bi me vprašal leto dni nazaj, bi ti ga pokazal s prstom.« In odgovor zaključí z darovanjskim vsedopuščanjem: »Življenje nam je bilo podarjeno in ljubezen in sovraštvo.« Tipično Potokarjeva drža objektivnosti. Kot pripadnik poražene strani, kot displaced person, kot razseljenec, ki se mu je sesul skupnostni projekt in intimni smisel bivanja, se Potokarjeva misel leta 1948 ob literarnem motivu velikega petka zjedri v samouničujočo obtožbo: »Kamenjajte me, na križ me pribijte, zakaj tudi jaz sem eden od

* Grosuplje, Jakhlova 14A, prof. in znanstveni svetnik

razbojnikov.« Vojno je Potokar sicer še skušal literarno ubesediti, vendar je bila ranjenost njegovega duha prevelika in ni zmožal preseči stopnje zasnutka.

Potokarjeva drobna proza tematizira etično, duhovno in bivanjsko stisko človeka, izločenega, izvrženega iz domačega naravnega in družbenega okolja, Potokarjev roman *Krivi vir* pa je polifonična, realistično kompleksna freska predvojne družbe dolenskega podeželja, sicer torzo, ki pa se lahko meri s takimi umetninama, kot sta zbirka novel *Ljubljanske razglednice* Lojzeta Kovačiča (1954) ali roman *Sveti Pavel* pisatelja Pavleta Zidarja, ki je izšel leta 1965, skoraj 20 let po nastanku *Krivega vira*. V triletnem graškem obdobju, ko ga je vseskozi obsedala samomorilska želja, je Potokarjevo ustvarjalnost netila tema domovine, in sicer v podobah domačih krajev in življenja v predvojnem času. Pravzaprav je tudi vojna tematika Potokarjeve proze le specifičen del domovinske tematike. V študentski baraki na Hochsteingasse v Gradcu je pisal svoj veliki tekst, roman *Krivi vir*, od katerega se je, žal, ohranil samo obsežen začetni del.

Dogajanje v romanu je postavljeno v drugo polovico leta 1938, večina likov se formira ob koncu svetovne vojne, fabulativni trakovi pa segajo do Napoleonovega pohoda v Rusijo in še nazaj do 16. stoletja. Protagonisti pripadajo vsem družbenim plastem in skupinam: starodobni, v zemljo in vero zasidrani kmet, protifarški in nacionalno unitaristični liberelec, čigar moč temelji na trgovini z lesom, lastnini kamnoloma in občinskih koncesijah, vzvišeno preudarni župnik, čuvar moralnih standardov fare, zadržano preračunljivi učitelj s sanjano vizijo pravičnejše družbe, zapiti lumpenproletarec, ki je v Rusiji videl revolucijo na lastne oči ... Predstavljeno je tudi delavstvo, mladina, razni ženski liki, družbeni marginalci. Zajeta je gospodarska, politična, idejna in kulturna problematika dolenskega podeželja: odmiranje patriarhalnega sveta, stopnjevanje dvopolnega političnega rivalstva, formiranje proletarstva in podtalna rast rdeče prihodnosti.

Potokar suvereno obvladuje vse sestavine proze: zgodbo, človeške like, dialoge, opise narave in množičnih dogodkov, psihologijo in sociologijo, jasnost in kompleksnost, družbeno tipskost in individualno diferentnost. V romanu živijo Šmarje, Razdrto, Sv. trije križi, Gajniče, šmarski London, Farovski hrib, Kužnikova, Fortunova in Pirčeva gostilna, Magdalenska gora, okoliške vasi: Lanišče, Podgorica, Paradišče, Repče, Sela, v daljavi grosupeljska tovarna platna in vrvi ter Ljubljana s šolami in jugoslovenstvom, na robovih pa se pripoved dotika bojev za Koroško, primorskih beguncev, Prekmurja, Kajmakčalana in Glavnjače.

V *Krivem viru* so elementi jurčičevske narativne moči, reymontovske individualne panoramskosti, cankarjevskega kantorstva, kranjčevske revolucionarske pravljичnosti, vsi vtanki v suvereni enotnosti pisateljve umetniške moči, posebno pozornost pa vzbujajo elementi bahtinovstva. Mihail Mihailovič Bahtin je bil ruski filozof in literarni teoretik, ki je konec 20. let razvil tri ideje: 1. Človek je nedokončno bitje, zato se lahko vedno spremeni in zato ne more biti nikoli dokončno in popolnoma razumljen in tudi iz samega sebe ne more biti razumljen. 2. Človek ni izoliran, vsak je povezan z drugimi, drugi nanj vplivajo in ga tudi sodoločajo, pa ne samo ljudje, tudi okolje, čas, dogodki. 3. Resnica ni v posamezni trditvi, ampak v množici trditev, ki so medsebojno prepletene, čeprav tudi nasprotujoče si in medsebojno neusklajene. Resnice zato ne morejo izrehati ena sama usta, ampak jo hkrati izreka veliko glasov, veliko ljudi.

Potokarjevi liki v romanu so bahtinovsko nedokončni, njihove trditve, hotenja in življenja so medsebojno prepletena in sodoločujoča, resničnost sveta v romanu je sestavljena iz množice neusklajenih in tudi nasprotnih glasov, izgovarja jo množica ust, pisatelj je do vseh enako blizu in od vseh je enako oddaljen. Potokar Bahtinovihi spisov skoraj gotovo ni poznal, čeprav so izšli 20 let pred *Krivim virom*, a so postali znani šele 20 let po izidu romana. Zato pa lahko njegovo delo toliko bolj občudujemo.

KRONIKA, JUBILEJI, KULTURNI DOGODKI

RAZISKOVALEC IN DUHOVNIK EDO ŠKULJ MED GLASBO IN ŠKOCJANOM – OB 70-LETNICI

*Drago Samec**

Glasba je najpopolnejša, hkrati pa najpreprostejša govorica, ki jo more razumeti vsak, ki premore dobro in plemenito srce. Izrazna moč glasbe je namreč močnejša kot izrazna moč besede.

(Edo Škulj, BV, 1993, 332).

Vrsti znanih duhovnikov škocjanske župnije, med katerimi izstopajo Baltazar Turjaški, Jurij Dalmatin, pa predikant in diakon Andrej Savinec, ki je priredil zadnje Trubarjevo delo *Hišna postila*, iz časa baroka Baltazar Wurzer, pomembni graditelj župnijske cerkve Janez Jereb, se je v zadnjem času pridružil dr. Edo Škulj.

Dr. Edo Škulj, teolog, muzikolog, organolog, pedagog in častni kanonik stolnega kapitlja, se je po upokojitvi preselil v Škocjan pri Turjaku, tu prevzel župnijo ter zaživel polno tako v študiju kot razdajanju.

Rodil se je v Podsmreki pri Velikih Laščah 23. maja 1941, leta 1947 pa se je s starši izselil v Argentino. Živel so v Martinezu, v severnem predmestju Buenos Airesa. Slovenci so ustanovili Rožmanov zavod v Adroguéju, južnem predmestju Buenos Airesa. Tu je končal osnovno šolo in gimnazijo in se v argentinskem malem semenišču dobro naučil latinščine.

Odločitev za duhovniški poklic ni bila nepričakovana, saj ima po mamini strani do petega kolena v rodu duhovnike. Teologijo je študiral na 'Teološki fakulteti v Ljubljani' – vendar v izseljenstvu – saj je v Adroguéju delovala Facultad Theologica Labacensis, in Škulj je zadnji duhovnik, ki je končal študije na tej fakulteti. Posvečen je bil 18. decembra 1965.

Za pol leta je šel k stricema duhovnikoma v Združene države Amerike, kjer se je naučil še angleščine. Študij je nadaljeval v Rimu na Papeškem inštitutu za glasbo (Pontificio Istituto di Musica Sacra) in ga sklenil – summa cum laude – leta 1972 z doktoratom iz cerkvene glasbe. Naslov disertacije je *Stanko Premrl – cerkveni glasbenik*. Hkrati je teološki študij nadgradil na Papeški lateranski univerzi (Pontificia Universitas Lateranensis) z magistrskim delom o krstu.

Po študiju ga je nadškof Jožef Pogačnik poslal v Frankfurt v izseljensko župnijo, kjer se je naučil še nemško.

* Ljubljanska 35, 1290 Grosuplje, prof. in bibliotekar

Po vrnitvi je leta 1975 postal stolni vikar ter organist, zadolžen za ljudsko petje v ljubljanski stolnici. Na Teološki fakulteti v Ljubljani je bil znanstveni svetnik, tajnik in koordinator za znanstvenoraziskovalno dejavnost in urednik fakultetnih izdaj. Leta 1993 se je habilitiral za docenta, leta 1998 pa je postal znanstveni svetnik Univerze v Ljubljani. Od leta 1975 predava zgodovino glasbe in organografijo na Orglarski šoli, od leta 1993 paleografijo in orglarstvo na Akademiji za glasbo, od leta 1997 je predstojnik katedre za zgodovino glasbe na Oddelku za glasbo Pedagoške fakultete v Mariboru, od leta 1998 kot izredni profesor.

Že od nekdaj ga je veselila glasba. Zbiral je glasbene posnetke – takrat so bile vinilne plošče – pel v zborih, igral pri mašah na harmonij, v semenišču vodil zbor, kar ni bilo nič nenavadnega, saj je sorodnik glasbenikov Vilka Ukmarja in Alojza Srebotnjaka.

Med službovanjem v Nemčiji je sestavil Bibliografsko kazalo *Cerkvenega glasbenika*, glasbene revije, ki je izhajala od 1878 do 1945. Že med študijem v Rimu mu je uspelo zbrati vse številke, ki jih je dal vezati po letnikih. Baje je to eden od samo osmih obstoječih kompletov.

Po vrnitvi v Ljubljano je začel revijo leta 1976 znova izdajati ter jo kot mesečnik za cerkveno glasbo urejal celih 26 let. Poiskal je kvalitetne sodelavce, a veliko člankov v reviji je njegovih, pogosto tudi nepodpisanih. Revijo je ponovno oživil in ji utrdil pot naprej.

Njegova glavna strokovna tematika je orglarstvo. S proučevanjem literature o evropskih orglah in z arhivskim in terenskim raziskovanjem nam je odstrl neverjetno bogastvo v naših cerkvah. V soavtorstvu z Milkom Bizjakom je izdal *Orgle na Slovenskem*, ki so izšle še v angleščini in nemščini. Zbral je veliko množino gradiva in na tej osnovi izdal pregledne publikacije *Orgle in organisti v sedanji ljubljanski stolnici*, *Orgle v Ljubljani* in *Orgle v ljubljanski nadškofiji*. Sedaj izdaja knjige, ki obravnavajo orglarske delavnice, katerih orgle najdemo po cerkvah v Evropi. Od 1999 do 2010 je izšlo devet monografij, in to o Goršičevi, Jenkovi, Križmanovi, Mayerjevi, Milavčevi, Naraksovi, Škrablovi, Zupanovi ter o Škofijski orglarski delavnici. Napisal je tudi učbenik *Orglarstvo*. Kot poznavalec pravi, da imamo bogato orgelsko izročilo in da se lahko z orglami merimo s katerim koli narodom v Evropi.

Njegova druga tema je Jakob Gallus, tudi v njegovi delovni sobi je na vidnem mestu njegova podoba. Kot bi ustvarjal v njegovem zavetju.

Za sodobno izdajo našega največjega skladatelja je uredil njegov velikanski opus v celoti.

Akademik Dragotin Cvetko je leta 1983 sklical skupino možnih sodelavcev pri novi zbirki *Monumenta artis musicae Sloveniae*. Iskal je sodelavca, ki bi prevzel transkripcijo Gallusovih skladb, a se ni javil nihče. Po nekaj dneh se je Škulj opogumil in šel sam k njemu. Dogovorila sta se, da bo poskusno pripravil prvi zvezek. Obstajali sta že Mantuanijeva oziroma Bezecnyjeva transkripcija, čeprav v starih ključih in notnih vrednostih, vendar je moral vse preveriti in vzporejati s prvotiski, ki jih hrani Glasbena zbirka NUK. In uspelo mu je, da je izšla celotna zbirka *Opus musicum* ob 400-letnici Gallusove smrti. Sledile so še štiri knjige maš, dve knjigi madrigalov in v letu 1996 kot zadnji zvezek v rokopisu ohranjene skladbe. Tako je celotno Gallusovo delo posodobljeno, zato je lahko izšla t. i. zvezdna izdaja – povsem nova izvedba dveh maš, motetov in madrigalov na dvojnem CD-ju ter Škuljev dvojezični tekst (Iacobus Handl Gallus dictus Carniolus) v spremni knjižici, kar vse podpira Gallusovo umestitev med svetovne avtorje 16. stoletja.

Ob tem je treba omeniti še obsežne publikacije z naslovi *Gallusov zbornik* (s prispevki h Gallusovi biografiji), *Gallusov katalog* (s seznamom Gallusovih skladb) ter zbornik *Clare vir* (izšel ob 450-letnici rojstva Jakoba Gallusa).

Omenjene izdaje Gallusa pomenijo popularizacijo, uveljavitev ter ovrednotenje Gallusovega glasbenega izročila kot nepogrešljivega dela svetovne kulturne dediščine.

Muzikolog Metod Milač z Univerze Syracuse v New Yorku sodi, da je dr. Edo Škulj najboljši Gallusov raziskovalec, ki ima poleg svojih številnih raziskav o Gallusovem delu tudi pregled čez celotni Gallusov opus tako v glasbenem, zgodovinskem, teoretičnem, vsebinskem, besednem, družbenem, verskem kot filozofskem pogledu.

V ospredju je tudi njegovo zanimanje za našo protestantsko pesem, saj v svojih razpravah pogosto obravnava glasbeno delo Trubarja in ostalih protestantov, tako je v soavtorstvu z Ivanom Florjancem pripravil dve različni izdaji publikacije *Slovenski protestantski napevi* (1996, 2008). Tudi to delo je pripekljalo do povsem novega zvočnega zapisa.

Predpogoj za takšna muzikološka dela je temeljita poglobitev v nam oddaljeni čas protestantizma. Je poznavalec naše protestantske glasbe, značilnosti njenih napevov ter njihovih pesmaričnih izdaj, pa tudi poznavalec njihovih virov, ki so v različnih tujih pesmaricah. Sledila je njihova posodobitev, to je transkripcija takratnih notnih zapisov v današnjo pisavo.

V svojih razpravah je predstavil slovenske pesmarice od začetkov do danes.

Uredil je še Sattnerjeve maše in Premrlove skladbe.

Izdal je tudi precej molitvenikov in pesmaric z naslovom *Slavimo Gospoda* v več dopolnjenih izdajah, ob še drugih pesmaricah, ki se držijo ožjih okvirjev: Marijine, evharistične, božične, velikonočne pesmi, cerkveni ljudski napevi, Malijeve skladbe, skladbe slovenskih skladateljev na tujem itd.

Njegovo širino kaže tudi seznam publikacij, v katerih je ostril svoje uredniško pero. V zgodovino se je zapisal že z omenjenim četrtsotletnim uredništvom revije *Cerkveni glasbenik*, opazen pa je tudi kot urednik simpozijev, ki jih organizirata Slovenska teološka akademija v Rimu in Inštitut za zgodovino Cerkve v Ljubljani, izdajajo pa Celjska Mohorjeva družba, Slovenska teološka akademija v Rimu ter Inštitut za zgodovino Cerkve pri Teološki fakulteti v Ljubljani. Doslej je bil Škulj urednik naslednjih zbornikov, posvečenih škofom in teologom, z značilno asketskimi naslovi: Baragov, Ehrlichov, Einspielerjev, Glavarjev, Gnidovčev, Grivčev, Herbersteinov, Hrenov, Jegličev, Karlinov, Kleklov, Krekov, Mahničev, Missiev, Napotnikov, Rožmanov, Sedejev, Tomažičev, Torošev, Trubarjev, Ukmarjev, Vovkov in Wolfvov simpozij v Rimu. Zborniki obravnavajo določeno osebo z različnih vidikov. Dr. Škulj običajno predstavi obravnavanega v odnosu do glasbe.

Pomembno uredniško delo je opravil tudi pri Knjižnici cerkvenega glasbenika, kjer so izšli glasbenikom posvečeni zborniki z naslovi: *Dolarjev, Foersterjev, Gerbičev, Hochreiterjev, Mantuanijev, Maškov, Mirkov, Premrlov, Sattnerjev in Tomčev zbornik*. Pri Akademiji za glasbo sta izšla v njegovem uredništvu še *Adamičev in Pahorjev zbornik*.

Kot sumarna pregleda pa sta izšla v njegovem avtorstvu in uredništvu zajetna zbornika *Ob petdesetletnici Papeškega slovenskega zavoda v Rimu* ter *Letopis slovenskega glasbenega življenja v Argentini*. Sodeloval je tudi pri urejanju *Bogoslovnega vestnika*.

Vzporedno deluje tudi na bibliografskem področju, saj iz lastnih raziskovanj pozna njegovo pomembnost. Sestavil je bibliografska kazala revij *Cerkveni glasbenik*, *Bogoslovni vestnik*, *Cerkev v sedanjem svetu*, *Naši zbori*, *Voditelj v bogoslovnih vedah* in nekaj obsežnih osebnih bibliografij, če izpostavimo samo Gallusa, Premrla in Sattnerja. Zbral je še leksikonsko zastavljeni priročnik *Vodnik po duhovni glasbi*.

Zaradi znanja jezikov je tudi prevajalec, tako da je sodeloval pri dveh zajetnih izdajah: pri Michelsovem *Glasbenem atlasu* in delu papeža Benedikta XVI. z naslovom *Spisi o cerkveni glasbi*.

Na glasbenem področju je obravnaval celotno tematiko: od spraševanja, zakaj pojemo pri bogoslužju, pa preko množice pesmaric v več izdajah z bogatim gradivom za petje, do odgovora, kako peti.

Kot izvrstnega strokovnjaka so ga vabili k sodelovanju v periodičnih publikacijah, leksikonih in zbornikih doma in v tujini. Naštejmo samo naslove periodičnih publikacij: *Acta ecclesiastica Sloveniae*, *Bogoslovni vestnik*, *Cantare et sonare*, *Cerkveni glasbenik*, *Communio* – Kristjanova obzorja, *Delo*, *Dolenjski zbornik*, *Dom in svet*, *Družina*, *Duhovno življenje*, *Enciklopedija Slovenije*, *Glasbeno-pedagoški zbornik Akademije za glasbo v Ljubljani*, *Goriški letnik*, *I.A.H. bulletin*, *Jezuiti na Slovenskem*, *Kranjski zbornik*, *Kronika*, *Loški razgledi*, *Makedonska muzika*, *Meddobje*, *Mohorjev koledar*, *Music in art*, *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, *Muzikološke razprave*, *Muzikološki zbornik*, *Naši zbori*, *Ognjišče*, *Planinski vestnik*, *Primorski dnevnik*, *Primorski slovenski biografski leksikon*, *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, *Singende Kirche*, *Slovene studies*, *Slovenec*, *Slovenská hudba*, *Slovenski biografski leksikon*, *Stati inu obstatu*, *Sveta Cecilija*, *Svobodna Slovenija*, *Traditiones*, *Tretji dan*, *Trobla* in *Zbornik občin Grosuplje*, *Ivančna Gorica*, *Dobrepolje*.

Ti naslovi izhajajo doma in v tujini. Če dodamo samo tuje kraje, kjer te periodične publikacije in zborniki izhajajo: Buenos Aires, Bratislava, Celovec, Dunaj, Freiburg im Breisgau, Gorica, Gradec, Groningen, Innsbruck, Kassel, Köln, München, New York, Skopje, Stuttgart, Trst, Tutzing, Weimar in Zagreb. S plenarnimi predavanji pogosto sodeluje tudi na mednarodnih simpozijih.

Njegove objave so podpisane s polnim imenom ali s kratico še; njegov psevdonim je Marko Dušinc, v tem imenu pa ohranja spomin na brata in mamin domači priimek.

Dr. Edo Škulj v sebi združuje duhovnika, glasbenika in znanstvenika. Po upokojitvi je šel za župnika na podeželje predvsem zato, da bi sam sebi dokazal, da je njegov osnovni poklic biti duhovnik. In tako je v letu 2005 prevzel župnijo Škocjan pri Turjaku. Tu je dosedanjemu plodovitemu delovanju dodal še bogato domoznansko žetev.

Kot naslednik župnika Janeza Jereba je v tem času v celoti izdal njegovo župnijsko kroniko z naslovom *Jerebova kronika župnije Škocijan pri Turjaku* (2007) v zbirki *Acta ecclesiastica Sloveniae*. To je zgledno in zajetno delo s prepisom štirih rokopisnih zvezkov, ki obsegajo 1145 strani, z dodano literaturo ter imenskim in krajevnim kazalom ter s kroniko po oznanilnih knjigah od leta 1955 do sredine 2007, ko je knjiga šla v tisk. Ves tekst je dopolnjen z urednikove opombami, ki jih je na začetnih straneh pogosto celo več kot Jerebovega besedila.

Iz tega bogatega gradiva je v letih 2007–2009 posebej izdal še tri publikacije z naslovi *Odmevi prve svetovne vojne v župniji Škocjan pri Turjaku*, *Kako sem zidal škocjansko cerkev* ter *Kako sem vodil škocjansko godbo*.

Ob 500-letnici Trubarjevega rojstva so se v Škocjanu povezano odzvali na več področjih.

Župnik Škulj je poskrbel, da je bila škocjanska cerkev razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena. Tedaj so obnovili staro desno kapelo, v kateri je bil leta 1508 krščen Primož Trubar. Za kapelo je priskrbel kopijo križa in korpusa s Sv. Ahaca, kjer je izvirnik iz 14. stoletja in v njo postavil enega od svojih dveh lastnih reprintov Dalmatinove *Biblije*. Tudi tu je mogoče zaslediti njegovo pot k ekumenskemu zbliževanju. In Trubar mu pomeni vzpodbudo, saj pravi: »Kakor nas je Trubar ločeval, nas zdaj združuje.« Zato je v letu 2008 poskrbel, da je v izteku Trubarjevih slovesnosti v Škocjanu potekalo ekumensko bogoslužje, ki sta ga darovala ljubljanski nadškof in evangeličanski škof. Tedaj je poskrbel tudi za koncert protestantskih pesmi v Škocjanu, ki je bil posebna poslastica.

Kulturno društvo v Škocjanu je izdalo zbornik *Kraji in ljudje v Trubarjevi fari : zbornik ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja* (2008), v katerem ima župnik Škulj kar 6 prispevkov:

Primož Trubar in cerkvena glasba, Vrsta škocjanskih župnikov, prevod in komentar Valvasorjevega zapisa o škocjanski fari v njegovi Slavi vojvodine Kranjske z naslovom

Valvasor o Škocjanu, Šola in učitelji v Škocjanu, Škocjanska cerkev – kulturni spomenik in Osebnosti, ki so bile doma ali so živele v škocjanski fari, s katerimi je izjemno prispeval k pomembnosti te domoznanske publikacije.

Izpostaviti je treba še, da je več publikacij založila župnija, pravzaprav jih je izdal v samozaložbi, kar Škocjan opazno postavlja na zemljevid založniških krajev. Njegova najnovejša njegova domoznanska publikacija, izdana prav tako v samozaložbi, je *Svetopisemski križev pot na Železnici* (2011), kjer v fotografiji in besedilu pred nami zaživijo podobe iz podružnične cerkve. Po predlogah Andreja Herrleina jih je naslikal Jožef Ehgärtner v letu 1841, sedaj pa so restavrirane. Ob vsaki postaji so objavljene podoba, pesem, premišljevanje in prošnja. V uvodu pa nas seznanja z razvojem križevega pota, od običajnega s 14 postajami do svetopisemskega s 15, kakršen je tukajšnji na Železnici.

Malo župnij pa se lahko pohvali z zbornikom, kakršen je ob visokem jubileju konec lanskega leta izšel pri založbi Družine: *Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku*. Želel je izdati fotomonografijo vseh dvanajstih cerkev, ki so bile nekdanj znotraj njenih meja in v sebi skrivajo veliko umetnostnozgodovinsko bogastvo, zato je soavtor knjige fotograf Marjan Smerke. Njun prikaz vseh cerkev v nekdanji škocjanski pražupniji, ki je danes razdeljena na tri župnije – Škocjan, Turjak in Rob – je izjemen in tudi samo delo je razdeljeno na tri dele po župnijah. Pri vsaki župniji so navedeni biogrami župnikov od delitve škocjanske pražupnije v sklopu jožefinskih reform konec 18. stoletja do danes.

Posebej je dobrodošlo, da so prevedeni latinski napisi na ploščah, ki jih najdemo vzdane v cerkvene zidove, ter nekateri cerkveni dokumenti. Monografiji se pozna, da njen avtor živi in diha s temi kraji, ljudmi in župnijo.

Domoznanske tematske članke objavlja tudi v domači periodiki. Tako je v *Zborniku občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje* objavil že več člankov, predvsem o orglah: Rekonstruirane orgle na Grosupljem, Nove orgle v stiški baziliki, Nove orgle v Ivančni Gorici, Obnovljene orgle v Šentvidu pri Stični ter Obnovljene orgle v Strugah, opisal pa je še Trubarjevo krstno cerkev v Škocjanu pri Turjaku ter predstavil več tem iz Jerebove kronike. V drugih revijah je o tem področju objavil še članke z naslovi Nove orgle v Grosupljem, Orgle na območju občine Dobrepolje ter Župnijska cerkev v Dobrepolju.

Po nastopu župnijske službe v Škocjanu je začel raziskovati dokumente o farnih zavetnikih, vzporedno pa je nastajala njegova študija o patrocinih na Slovenskem. Prebivalci Škocjanov, tudi iz sosednjih držav, se bodo letos (2012) zbrali v Škocjanu pri Turjaku in za to priložnost pripravila publikacijo o zavetnikih sv. Kanciju, Kancijanu in Kancijanili ter o njihovem čaščenju.

Kot župnik na župniji – ob sodelovanju duhovnika, prijatelja ter prelata dr. Franceta Oražma – skrbi za dušno pastirstvo in glasbeno lepoto bogoslužja, saj je tudi sam z veseljem orglal, predvsem pete litanije z odpevi, ki so mu nekaj najbolj slovenskega. Skupaj skrbita tudi za sosednjo župnijo Turjak.

Na spletno stran, ki je odprta že četrto leto, daje vsako soboto ažurna farna oznanila z naslovom Klicar. Med tednom so maše tudi v novi kapeli pastoralnega centra, ki jo zaljšajo Perkova barvna okna ter kopija solčavske Marije (1260).

Zapise o glasbeniku Edu Škulju in njegovem pomenu zasledimo v *Enciklopediji Slovenije*, *Leksikonu jugoslovanske muzike* ter v drugih novejših leksikonih. Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Pevska zveza Slovenije sta mu v letu 1991 podelili Gallusovo plaketo, najvišje priznanje za umetniške dosežke na področju glasbenega udejstvovanja, ki po svoji moči opozarja na epohalno vrednost dosežkov dr. Škulja – kot je bilo zapisano v obrazložitvi. Za redakcijo zbranih del Jakoba Gallusa je prejel Mantuanijevo priznanje.

Ob njegovem jubileju so mu muzikologi pri Mohorjevi družbi izdali biografski zbornik z naslovom *Edo Škulj – 70 let življenja in ustvarjanja*. Šest avtorjev se je odzvalo na njegovo dolgoletno intenzivno znanstveno in raziskovalno delo na področju cerkvene glasbe, najboljše del pa je posvečen Škuljevi bibliografiji, ki zajema skoraj tisoč bibliografskih enot. Takšne množice objav res ni mogoče predstaviti v kratkem zapisu.

Dr. Edo Škulj ima pretanjen občutek za jezik. Že oče je v Argentini zahteval, da govorijo čisto slovenščino, brez germanizmov. Ob znanju tujih jezikov se je občutek za lepoto pisane, govorjene in pete domače besede samo izpilil. Tudi zato je njegova besedila užitek brati.

Dokler je bival v Ljubljani, je imel kar štiri glasbene abonmaje, in to ob obiskovanju še drugih orgelskih in vokalnih koncertov. Ob delu za računalnikom ga vedno spremlja radio Ars. Klasična glasba in lepota jezika sta stalnica njegovega življenja, saj sam pravi, da je »za duhovnika najbolj primerna umetniška panoga glasba, saj je najbolj duhovna od vseh umetnosti, ker je že sama po sebi netvarna«.

Ob življenjskem jubileju je dr. Edo Škulj prejel najvišjo nagrado domače občine: nagrado Občine Grosuplje z zlatim znakom Občine Grosuplje v letu 2011. Predlagatelji so med drugim navedli, da je vedno pripravljen predstaviti kraj, župnijo ter njeno vpetost v tokove širšega sobivanja. Veliko zaslug ima za boljše in širše poznavanje župnijske zgodovine, tako da imajo Škocjanci in okoličani turistom res kaj povedati in pokazati, njegova govorjena beseda pa nareja na obiskovalce izjemen vtis.

Jubilantu dr. Edu Škulju želimo, da bi nam še dolgo lepšal in zapolnjeval trenutke na poti lepega.

SLOVENSTVO, KULTURA IN DOMAČI KRAJ – OB JUBILEJU PROF. JAKOBA MÜLLERJA

Drago Samec

Duhovna os človeka in skupnosti namreč ni niti boj niti gon za dobičkom, temveč potreba, volja in veselje do ustvarjanja, to je uresničevanja vsakovrstnih vrednot: gospodarskih in moralnih, snovnih in duhovnih, vrednot moči in vrednot resnice, oblikovanje okolja in sebe samega.

(Jakob Müller: Ne le umetnost in šola, tudi delo, 1991).

Jezikoslovec Jakob Müller je raziskovalec slovenskega jezika ter domoznanske problematike. 1. marca leta 2011 je praznoval 70 let (1941).

Njegovi rojstni hiši na Grosupljem ob križišču Adamičeve in Ljubljanske ceste domačini še vedno rečemo Müllerjeva hiša, profesor Jakob Müller pa je osebnost na področju kulture, jezikoslovja in domoznanstva, s katero enačimo kvaliteto in temeljito delo, naj gre za pisne objave ali kulturne dogodke.

V domačem okolju ga poznamo kot profesorja, ki je poučeval slovenščino in imel pri ocenjevanju samosvoje demokratične prijeme, ki se jih tedanji učenci še danes spominjajo. Sam je to imenoval ocenjevanje brez 'samovlade'. Bil je profesor, ki je znal v učencih zbuditi ljubezen do slovenskega jezika. Z učenci je našel stik in jih obiskoval tudi zunaj šole. Z Grosupljega se je umaknil v šolo na Primorskem, a že leta 1970 ga je želja po širših razgledih in globljih spoznanjih

pripeljala v Leksikološko sekcijo Inštituta za slovenski jezik (danes Frana Ramovša) na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Pri zadnjih štirih knjigah Slovarja slovenskega knjižnega jezika (1975–1991) je bil urednik, pri zadnjih dveh tudi član glavnega uredniškega odbora. Zaradi njegove natančnosti so se šalili, da iz treh listkov naredi pet pomenov. Na leksikografsko problematiko in kritike tega slovarja se je odzival na simpozijih in z znanstvenimi objavami. Njegova tovrstna bibliografija je obsežna, izpostavil bi le nekaj opaznejših razprav: Slovarsko pomenoslovje (v zborniku *Leksikografija i leksikologija*, Beograd - Novi Sad, 1982), Slovar in kritika (1964–1992) (v *Zborniku Slavističnega društva Slovenije*, 1993), Publicistika in slovar (v *Slavistični reviji*, 1993), Slovar slovenskega knjižnega jezika in kritika z bibliografijo (1960–1992) (v *Razpravah SAZU*, 1996), Leksikografsko razvrščanje samostalnih pomenov (v zagrebškem zborniku *Rječnik i društvo*, 1993). V njegovih objavah se slovaropisno delo odraža v vsej svoji večdimenzionalnosti.

Po končanem delu pri Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSKJ) je v Terminološki sekciji Inštituta za slovenski jezik (Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti) po izvolitvi za samostojnega strokovnega sodelavca specialista v humanistiki prevzel novo zadolžitev pri pravnozgodovinskem terminološkem slovarju. Prvi rezultat tega zahtevnega projekta je članek Slovenski pravnozgodovinski slovar (do 1848) v zborniku *Terminologija in sodobna terminografija* (2009). Pri terminološkem delu sega tudi čez meje pravne zgodovine. Tako je 2002 v soavtorstvu s strokovnjaki (M. Mikoš idr.) izdal obsežni slovar hidrološkega izrazja, objavljen tudi na spletu, konec leta 2011 pa v soavtorstvu z A. Šmalcem terminološki priročnik *Slovensko tehniško izrazje*.

O zgodovini slovenskega jezika je objavil več razprav: Temelji slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja v

Slavistični reviji (2008–2009); Raba imena Slovenci v 16. stoletju (v *Škrabčevem zborniku*, 2003); Slovenska poimenovanja za svetopisemskega tetraha (v *Jezikoslovnih zapiskih*, 2000). Tudi za na videz preprost naslov razprave *Zgodba o ljudstvu* (v *Jezikoslovnih zapiskih*, 1998), kjer obravnava zgodovino sopomenk *folk*, *ljudstvo* in *narod* v starejši knjižni slovenščini, je moral na novo pregledati obsežno literaturo o reformaciji in kasnejših obdobjih do razsvetljenstva, predvsem pa takratna besedila. Na strokovno nedostojne očitke k tezi dr. Jakoba Riglerja, se je odzval z razpravo Riglerjeva teza o začetkih slovenskega knjižnega jezika (v *Jezikoslovnih zapiskih*, 2001), konec lanskega leta pa še z notico Ljubljanska dolensščina: potrditev Riglerjeve teorije (*Jezikoslovni zapiski*, 2011), kjer sta se mu ujeli raziskavi jezika Jurija Japlja in tedanjih oznak govorice v Ljubljani in na Dolenjskem.

V Terminološki sekciji se ukvarja s pripravo pravnozgodovinskega slovarja. Obsegal bo termine vse od 6. stoletja pa do zemljiške odveze leta 1848, ki so se uporabljali na slovenskem ozemlju. Zajeto je besedje iz 450 knjig in člankov, konkordančna zbirka pa obsega 3, 4 milijona besed. Jakob Müller je avtor koncepta in slovaropisni urednik ter soavtor slovarskih člankov. Samo kot primer: pri terminu *župan* je določenih kar sedem pomenov, uresničenih v različnih obdobjih in z različnimi pristojnostmi.

Jakob Müller sodi med izobražence, katerih poslanstvo ni izraženo samo na ozkem znanstvenem področju, pač pa sega tudi na področje slovenske kulture, lokalne zgodovine, etnologije, kulture – a povsod dela s srcem in temeljito. V domačem okolju ga poznamo kot raziskovalca domoznanske problematike, saj se zaveda, da premalo poznamo svoj kraj, ki ga ima sam neizmerno rad. Veliko časa in truda posveča prav neraziskanim domoznanskim temam.

V njegovi rojstni hiši je bila nekaj časa šola, vrsto let pa knjižnica. Nasproti hiše sta stala vodnjak in korito za napajanje živine, zraven pa kovačnica, kjer je do leta 1970 še koval kovač. Tudi iz te sosesčine je izšlo raziskovanje kovaštva v naših treh občinah (Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje), ki se mu je posvečal kar četrto stoletja in izsledke objavljaval v našem zborniku.

Z domoznanskimi objavami je začel prečesavati domači teren in raziskovalne teme so se razširile v pestro tematsko pahljačo. Objavljal je zlasti v *Grosupeljskih odmevih* in *Zborniku občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* pa tudi v zbornikih: *Lepote in zanimivosti Grosupljega in okolice*; *Župnija Grosuplje: ob srebrnem prazniku nove cerkve*; *Šmarska knjiga*; *Naj med* (publikacija Čebelarskega društva Grosuplje).

Sodeloval je pri leksikonu *Slovenska krajevna imena* in prispeval k ozaveščanju stare, domače rodilniške oblike krajevnega imena Grosuplje (z *Grosupljega*), saj sicer krajani uporabljajo tudi druge oblike. Kot dopustno in vse bolj prevladujočo navaja rodilniško obliko iz *Grosuplja*, kot nedopustno pa iz *Grosupelj*, saj ime Grosuplje ni množinsko, ampak edninsko. Z zgodovinskega, etimološkega in sodobnega stališča obravnava krajevna imena stare župnije Šmarje, ki se je v veliki meri geografsko pokrivala s sedanjo občino Grosuplje, ter krajevna imena stare župnije Škocjan pri Turjaku in sedanje župnije Dobrepolje. Razprave so pomemben imenoslovni prispevek in so izšle v treh domoznansko pomembnih zbornikih: *Šmarska knjiga*; *Kraji in ljudje v Trubarjevi fari: zbornik ob 500-letnici rojstva Primoža Trubarja*; *Naši kraji in ljudje: dobrepoljsko-struški zbornik*.

Veliko časa in prizadevanj je vložil v idejno zasnovo in organizacijo simpozija ob 500-letnici šolstva v Šmarju (2003) in v uredništvo zbornika z naslovom *Šmarska knjiga: jubilejna monografija ob 500-letnici šolstva v Šmarju* (2007). Uspelo mu je pridobiti 36 avtorjev, ki so se lotili tem, povezanih s Šmarjem in okolico. Sam je predstavil krajevna imena naše občine skozi čas, in to z etimološkimi razlagami ter zgodovinskimi zapisi, odkril pa je tudi, da se je Šmarje pred poimenovanjem po farni zavetnici imenovalo Grm. Zbornik je zgledno urejen in ima sezname vseh omenjenih osebnih in zemljepisnih imen.

S sodelavko na Inštitutu Marijo Janežič, ki je bila s Police, sta se lotila preglednih prispevkov z naslovom *Naši kraji in ljudje v Novicah (1843–1902) oziroma Naši ljudje in kraji v Slovincu (1873–1918) in jih objavila v Zborniku*. Koliko dela in časa je potrebnega za takšen pregled, se zaveda vsak, ki je pregledal vsaj letnik

starega dnevnega časopisa in pridobljene podatke kritično ovrednotil. Jakob Müller se zanima tudi za kulturne ustvarjalce v naših krajih. Posebej se je lotil reprezentiranja likovne ustvarjalnosti Toneta Pahuljeta, župnika na Polici, ter skupaj s spremnimi besedili pripravil več razstav njegovih kipov oz. slik.

Raziskal je življenje Prešernov na Kopanju – odkril jih je kar 12 – in se ukvarjal s kulturniki, povezanimi z našimi kraji: Louis Adamič, Vid Ambrožič, Cvetko Budkovič, Ana Gale, Goran Gluvič, Ančka Lazar, France Lokar, Janez Perovšek-Pelko, Ludve Potokar, Janez Šeme, Alojzij Štrubelj, Vinko Žitnik. Pred leti je pripravil literarna večera o Francetu Lokarju oz. Vinku Žitniku. Tudi sicer se rad odziva na kulturno dogajanje v okolju. Zanj sta značilni kritičnost in polemičnost, če ga kdo prepriča o nasprotnem, pa zna hitro popustiti. Tudi na lastno delo je sposoben pogledati z distanco in kritičnostjo, za svoje napake pa je pripravljen sprejeti polno odgovornost.

V novoustanovljenem Kulturnem društvu sv. Mihaela je prevzel literarno sekcijo, v okviru katere se predstavljajo tudi manj znani ali celo zamolčani domači avtorji. Tako so npr. o Ludvetu Potokarju s Cikave izvedli tri odmevne kulturne večere. Na predstavitvi knjige Mihaele Jarc Zajc je sodeloval z interpretacijo narečnih besedil. Z ustanovitvijo Narkluba je želel obuditi narečno govorico, ne samo dolensko, pritegniti je skušal tudi predstavnike drugih narečij, ki živijo na Grosupljem. Sicer lepa ideja žal ni zaživela, saj narečna govorica ljudem ni stekla. Naša osrednja domoznanska periodična publikacija *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje* prav tako odraža njegov delež, saj je dolgoletni član uredniškega odbora, opazen pa je tudi kot avtor in lektor.

Posebno občutljivost kaže, ko gre za probleme slovenskega zamejstva. Spletel je prijateljske vezi z vidnimi manjšinskimi predstavniki v Porabju, v Beneški Sloveniji, Reziji, na Tržaškem in v Gorskem kotarju. Pod njegovim vodstvom je najprej grosupeljska Univerza za tretje življenjsko obdobje, nato pa še literarna sekcija, ki jo vodi, zapovrstjo obiskala Beneško Slovenijo, Porabje in Gorski kotar, pri čemer so tudi člani stkali znanstva in pridobili vedenja o ljudeh, področjih in problemih, ki so bili prej širše manj znani. V grosupeljski knjižnici je organiziral odmevni večer s prof. Viljemom Černom iz Beneške Slovenije, na katerem je bila gostja tudi Luigia Negro iz Rezije. Poseben večer je nosil ime *Čabransko v besedi, pesmi in sliki*, v katerem nam je približal del hrvaškega Gorskega kotarja, kjer se govorica domačinov v veliki meri prekriva z dolensko govorico.

Angažiral se je pri popravah krivic ob nacionalizaciji in se trudil za celovito rešitev denacionalizacije. Znan je tudi njegov boj za ohranitev avtentične sosednje kovačije, a novi časi z novimi zakonitostmi so nam odnesli tudi to starozitnost. Pomagati skuša sokrajanom, ki so pomoči potrebni, tudi Romom. Kadar potrebujejo govornika na kulturnih prireditvah, se loti tematike temeljito in vsebinsko poglobljeno ter predstavi vedno lastna izhodišča, ki so rezultat novih raziskav in premislekov. Njegovo delo in vpetost v življenje na Grosupljem sta raznovrstna in ju v celoti ni mogoče na kratko zajeti.

V zadnjem letniku *Jezikoslovnih zapiskov*, glasilu Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, so mu sodelavci sestavili osebno, a le slovenistično bibliografijo, kjer so zajete enote od leta 1964 dalje. Samo teh enot je 135, vendar brez domoznanskega bogastva. Celotna bibliografija s sumarnim zajemom še čaka na sestavljalca.

Samo spomnimo se, koliko gradiva je raztresenega po *Naši skupnosti* in nato v Grosupeljskih odmevih. Naj samo naštejemo naslove domačih in tujih periodičnih glasil, v katerih je objavljal: *Acta hydrotechnica*, *Borec*, *Delo*, *Dnevnik*, *Dom in svet*, 2000 [Dva tisoč], *Enciklopedija Slovenije*, *Filologija*, *Glasnik Slovenske matic*, *Grosupeljski odmevi*, *Jezik in slovstvo*, *Jezikoslovni zapiski*, *Loški razgledi*, *Medicinski razgledi*, *Naša skupnost*, *Naši razgledi*, *Novi glas*, *Obala*, *Primorska srečanja*, *Prostor in čas*, *Razprave II. razreda SAZU*, *Sava*, *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, *Slavistična revija*, *Sodobnost*, *Traditiones*, *Zadarska revija*, *Zbornik občine Grosuplje* (z razširitvijo: *Zbornik občin Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje*), pa intervjuji in govorne oddaje na radiu in televiziji, predvsem o Louisu Adamiču in Francetu Prešernu, od razstav pa omenimo posvečeno Stanetu Suhadolniku iz leta 1995 in postavitev stalne razstave o Maksu

Pleteršniku v Pišecah leta 1994.

Nezajeto pa ostaja njegovo lektorsko delo. Koliko del je prebral pred izidom, da jih je pravopisno uredil ter jim opilil slog, velikokrat pa tudi vsebinsko popravil.

Sodelavci poudarjajo, da so njegove pomenske analize predstavljale vrhunec inštitutskega leksikografskega dela, saj je pri tem delu izhajal tako iz skladijskih odnosov med besedami kot iz duhovnega ozadja leksikalnih pomenov, torej iz polnega pomena besed in sintagem. Poleg življenja besed ga zanimajo namreč tudi filozofija, zgodovina, pravo, celo hazard, obenem se trudi aktualizirati posamezne drobce Svetega pisma ... Je večni iskalec, ki se ne zadovolji s preprostimi odgovori. V besedah vidi zgodovino in prihodnost naroda in jezika. Zanima ga logika jezika.

Tudi za družbena dogajanja ima natančno tehtnico in dosledno naravnan etični kompas, zato se odziva na nepravilnosti, ki jih tankočutno zaznava. Ob zaključku izhajanja Slovarja slovenskega knjižnega jezika mu naj bi bil podeljen častni znak svobode Republike Slovenije, a ga iz moralnih razlogov ni želel sprejeti. V domači občini je leta 1998 prejel nagrado Občine Grosuplje z zlatim znakom Občine Grosuplje. Vendar kot sam pravi, prav je: »... da slavimo ustvarjalce duhovnih, umetnostnih in strokovnih del, častimo pa kulturo Malega princa, kulturo srca.«

Ad multos annos, gospod profesor.

REKA, KI ME VRAČA V OTROŠTVO – DVE DOMOVINI LOJZKE AVAJANOS

Jožica Narat*

Lojzko Avajanos sem prvič srečala na predstavitvi knjige *Gospa Mihaela iz Višnje Gore*, ki je bila novembra 2011 v Višnji Gori. Prebrala je Mihaelino pesem *Ko odhajaš* in njen prevod v grščino. Kratka pesem, a močna, interpretacija pa hkrati osebna in profesionalna. Ko sem kasneje listala po novi Mihaelini knjigi, te pesmi žal nisem našla. Našla pa sem jo v zbirki *Vrba nad tolmunom*, ki jo je uredila Ivanka Černelič in je izšla leta 1996 ob avtoričini 80-letnici.

Drugo srečanje z Lojzko me je nekoliko prehitelo, zato sem bila glede nje le malo manj nevedna kot prvič. Vedela sem, da je po materi Višnjanka, po očetu Grkinja, da je poklicna igralka in prevajalka, da več mesecev letno preživi v rojstni hiši v Višnji Gori in da so jo s pokojno Mihaelo družile prijateljske vezi. Ko je ob odlični grški kavi, kozarcu uza in steklenici piva prva zadrega minila in je pogovor stekel, je njena življenjska zgodba dobila polno vsebino.

Sama pravi, da je otrok druge vojne, saj sta se oče in mama spoznala v taborišču v Avstriji. Njen rojstni kraj so čisto slučajno Radeče pri Zidanem Mostu, saj je bila mama februarja 1945 ob predčasnem vračanju iz taborišča visoko noseča in jo je porod prehitel pred vrnitvijo v domači kraj. Osem let je družina – čez štiri leta se je rodila še sestra – živela v Sloveniji. Oče je bil mizar in je delal v Begunjah in Stični, nekaj časa tudi v Splitu. Lojzka je bila v teh letih veliko pri stari mami v Višnji Gori in takrat so se spletle globinske vezi z mestecem na hribu in njegovimi prebivalci, ki so jo trajno zaznamovale.

Selitev v Grčijo pri osmih letih je pomenila zanjo življenjsko prelomnico ne le zaradi spremembe okolja, ampak tudi zaradi radikalnega jezikovnega reza: obiskovala je francosko katoliško šolo, ki so jo vodile nune – zjutraj je bil pouk v grščini, popoldne pa v francoščini – in tudi doma so govorili grško. Slovenščino je v tistih letih ohranjala izključno z mamino pomočjo. Izbrala si je igralski poklic in se zanj pripravljala na višji dramski šoli narodnega gledališča v Atenah. Okrog 15 let je v narodnem gledališču tudi igrala, kasneje v svobodnem gledališču in varietetu, se ukvarjala s petjem in sinhronizacijami filmov, delala tudi v založbi. V drugem letniku igralskega šolanja se je z ravnateljevim posredovanjem srečala z Marijanom Tavčarjem, našim prevajalcem iz stare in nove grščine, da bi mu pomagala pri prevajanju iz slovenščine v grščino. Njun sodelovanje pomeni začetek njene slovensko-grške prevajalske poti. Sodelovala je pri njegovih prevodih pesmi slovenskih pesnikov, ki so izšle v knjižni obliki v grščini leta 1978 (*I piites tis Slovenias*, tj. *Slovenski pesniki*), že osem let prej (1970) pa je izšel njen prevod Kovičevega romana *Ne bog ne žival* v grščino (*Kapote sti Liubliana*). Kasneje je prevedla in objavila še tri Kovičeva mladinska dela: *Zmaj Direndaj* (*O pehniidiaris drakulis*, izšlo 1986), *Maček Muri* (*O gatos Yuri*, izšlo 1987) in *Moj prijatelj Piki Jakob* (*I megali ton arkudon sholi*, izšlo 1995) ter njegove izbrane pesmi, ki so bile objavljene v revijalnem tisku. Ob Koviču največ prevajala dela svojega prijatelja Zarka Petana: *Kako je svet postal pisan* (*Pos o kozmos eGINE hromatistos*, izšlo 1986), *Pravljice za očeta* (*Paramithia ja ton baba*, izšlo 1995), *Veseli diktator* (*O efthimos diktatoras*, izšlo 1998), dve knjigi aforizmov (izšli 1998 in 2008), nekaj njegovih pesmi (izšle 1999), v grščini pa imajo po njeni zaslugi še Jančarjevo novelo *Incident na livadi* (*Episodio sto Livadi*, izšla 1995) in njegovo dramsko delo *Zalezujoč Godota* (še neizvedeno), Cankarjeve črtice (še neobjavljene), roman *Con Brio Brine Svit* (izšel 2001), roman *Grški feniks* Tite Kovač - Artemis (*O Elinas Finikas*, izšel 2008), Jurčičevo *Kozlovsko sodbo v Višnji Gori* (za Sklad v Ivančni Gorici, čaka na objavo) in Prešernovo *Zdravljico*, prevedla jo je z rimo, javno pa predstavila za slovenski kulturni praznik letos v Kranju. Pred leti je sodelovala z Venom Tauferjem, ko je v slovenščino

* Grosuplje, Jakhlova 14A, dr. znanosti

prevajal pesmi Konstantina Kavafisa, Grka iz Aleksandrije, in Anastassisa Vistonitisa. Njen celotni prevajalski opus obsega okoli sto enot, od tega je največ prevodov iz francoščine v grščino.

V Slovenijo je prišla dvakrat z mamo, prvič, ko je bila stara 17 let, in to samo za šest dni. Od leta 1976 so se začeli obiski zgoščevati, od 2000 pa prihaja redno in ostaja več mesecev, saj je Višnja Gora njen dom. Obnovila je domačo hišo in jo opremila v samosvojem grško-slovenskem slogu. Taka je po njenih besedah tudi njena kuhinja. Na policah sta dva kipca: prvi je Shakespeare, drugi pa Dionysios Solomos, imenuje ga grški Prešeren, ki je podobno kot naš pesnik avtor *Pesmi za svobodo*, katere odlomek je od leta 1865 grška državna himna. Ko se je po prostoru razlil še glas legendarne grške pevke Viki Mosholju ob spremljavi buzukija, je bil vtis multikulturalnosti popoln. Na vprašanje, kako zveni ime Lojzka v grščini, smeje odgovarja, da precej eksotično.

Čeprav sanja in šteje v svojem drugem jeziku, v grščini, preseneča z odločno in premišljeno izjavo: »Sem cela Grkinja in cela Slovenka.« Primerja se z Istrijani, ki imajo v sebi – podobno kot ona – več narodnosti. Svoj odnos do Slovenije pa prepozna v besedilu kantavtorja Aleksandra Mežka: »Slovenija, ti si reka, ki me vračaš v moje otroštvo.«

In za konec: napisane pripovedi njenega prapradedca Andreja Pajka, doma s Hudega in udeleženca v Napoleonovih vojnah, je Jurčič priredil in jih leta 1865 objavil pod naslovom *Spomini starega Slovenca*. Andrejev sin Jožef je kupil hišo na sedanji Sokolski 24 v Višnji Gori in iz te hiše je bila njena mama Milka Pajk. Srečanje z Lojzko Avajanos me je spodbudilo, da sem prebrala prapradedove spomine, in njegove smelost, izzivalnost in vsestranska odprtost še kako spominjajo na njegovo slovensko-grško prapravnukinjo, ki ob zvokih buzukija varuje domače ognjišče na Sokolski 24.

Ko odhajaš

Ko odhajaš,
se usmili praga,
ki te čaka;
ko odhajaš,
se usmili kruha,
ki je zate tukaj;
ko odhajaš,
se usmili naju,
nosi nas pri srcu,
ko odhajaš.

Σαν θα φεύγεις

Σαν θα φεύγεις,
λυπήσου το κατώφλι,
που σε προσμένει·
σαν θα φεύγεις,
λυπήσου το ψωμί
που για σένα ειν' εδώ·
σαν θα φεύγεις,
λυπήσου τις δύο μας,
κράτα μας μες στην καρδιά σου,
σαν θα φεύγεις.

Grški črkovni prepis

San tha févgis

San tha févgis,
lipisu to katófli
pu se prozméni;
san tha févgis,
lipisu to psomí
pu ja séna in' edó;
san tha févgis,
lipisu tis dió mas,
kráta mas mes stin kardiá su
san tha févgis.

Slovenska literatura o prevajalki Lojzki Avajanos:

Milena Domjan - Cerar: Lojzka Avayanos. *Kultura*, 1, *Revija o kulturi*, 1997, št. 1, str. 58.

Tea Černe: Duhovitost – v Grčiji cenjena začimba življenja. *Slovenija svet* II, *Revija za Slovence po svetu*, december 2005, št. 12, str. 14–15.

Pavel Groznik: Kdo ste, Lojzka Avajanos? Pogovor z višnjansko Grkinjo. *Višnjan*, julij 2006, str. 4–5.

Lojzka Avajanos: Prevodi slovenske književnosti v novo grščino. Zapis prevajalke. *Keria*, 10, št. 2, 2008, str. 199–201.

V. V. in J. K.: Prevodi slovenske književnosti v novo grščino. Seznam prevodov slovenskih avtorjev v novogrški jezik. *Keria*, 10, št. 2, 2008, str. 201–204.

KRONIKA KULTURNEGA DRUŠTVA SV. MIHAELA 2010–2012*Jakob Müller*

Kulturno društvo sv. Mihaela Grosuplje je bilo ustanovljeno februarja 2010. Izšlo je iz gledališke skupine, imenovane Gledališče sv. Mihaela Grosuplje. Predsednik društva je Marjan Adamič. Temeljna načela delovanja društva so: kultura, krščanstvo, slovenstvo. Društvo ima pet sekcij oziroma skupin: gledališko, literarno, folklorno, zborovsko in instrumentalno.

Gledališka sekcija je uprizorila dve predstavi.

22. februar 2009: F. S. Finžgarja ljudska igra **Veriga**. Igro je režirala Petra Bregar Mohar, v glavnih vlogah so nastopali: Martin Oblak (ded Primož), Benjamin Kirm (Marko), Štefka Zaviršek (Mina), Katja Potokar (Micka), Metod Hribar (Mejač), Mojca Malovrh (Liza), Matija Bregar (Janez), igralo pa je še 18 igralcev in igralk. Kot gledališka sekcija KD sv. Mihaela so leta 2010 predstavo ponovili na Grosupljem, v Št. Juriju, Šmarju - Sapu, Ljubljani - Polju, Dolu pri Ljubljani, Smledniku, Veliki Loki, Višnji Gori, Veliki Račni, Vidmu - Dobrepolju, Zagradcu pri Grosupljem, na Krki, v Zagradcu, Stični, Šentvidu pri Stični in na Malem Lipoglavu.

18. februar 2011: Jakob Sket - Fran Žižek, zgodovinska ljudska igra **Miklova Zala**. Režija: Marjan Adamič in Štefka Zaviršek, scena: Vili Mokorel in Petra Krejan. V glavnih vlogah so nastopili: Petra Zaviršek (Zala), Jaka Curk (Mirko), Mirko Anželj (Serajnik), Štefka Zaviršek (Miklovka), Nevenka Marolt (Almira), Miha Štebej (Tresoglav), Mikel (Martin Oblak), Iskender (Marjan Adamič), poleg njih pa še 26 drugih igralcev in igralk. Predstavo so leta 2010 igrali na Grosupljem, v Žužemberku, Višnji Gori, na Peči, v Ambrusu, Podljubelju, na Krki, v Veržetu, Beltincih, Žalni, Ljubljani Črnučah, Ljubljani Podutiku, na Grosupljem (Dom starejših), v Velikih Laščah in še na Grosupljem.

Literarna skupina pripravlja recitale slovenskih in drugih leposlovnih del, ki sestavljajo tri kroge: domačjskega, marginalnega (zamejsko in notranje manjšinsko) in velikega. Literarne predstave, sestavljene iz literarnega recitala, zgodovinsko-geografskega komentarja ali literarnega eseja, glasbenih vložkov in slikovne dokumentacije in ilustracij, uprizarjajo v Mestni knjižnici Grosuplje.

20. maj 2010: **Oj božime, oj božime : Beneška Slovenija in pesnik Viljem Čрно** (pripravil Jakob Müller). Sodeloval je mešani zbor sv. Mihaela pod vodstvom Srečka Gruma in instrumentalisti. Častna gosta: beneški pesnik Viljem Čрно in Luigia Negro iz Režije, predsednica SKGZ za Videmsko pokrajino. Društvo sv. Mihaela je 19. septembra 2010 obiskalo Benečijo in se srečalo z Viljemom Črnim in zavarškim župnikom Renzem Calligarom, velikim prijateljem Slovencev.

16. december 2010: **Med danico in večernico : pisatelj Ludve Potokar** (pripravil Jakob Müller). Literarna predstava o slovenskem pisatelju Ludvetu Potokarju (1923–1965), doma s Cikave. Tri slovenske narodne je ob kitari zapel Janez Šket, nastopila pa sta tudi dva instrumentalista. Predstavo je posnela TV Grosuplje, ponovljena pa je bila v Šmarju - Sapu (11. februar 2011) in na Škofljici (9. marec 2011). Častni gostje: nečaka Jure in Matjaž Potokar, nečakinji Breda in Branka, roj. Potokar, France Vrbinc, Ludvetov mladostni prijatelj, in Miha Vrbinc, ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu.

24. februar 2011: **Dobrepolje stoji na jezeru : večer z ljudsko pripovedovalko Ančko Lazar iz Zagorice, Dobrepolje** (pripravila Jožica Narat). Častna gostja: Branka Lazar, avtorica naslovne knjige.

4. maj 2011: **Nekdo se je pravkar rodil : recital ob svetovnem dnevu babic** (pripravila Marjana Adamič). Pri predstavi je sodeloval mešani pevski zbor KD sv. Mihaela pod vodstvom Srečka Gruma. Častna gostja: Anita Prelec, predsednica medicinskih sester in babic.

2. junij 2011: **Damača rejč : Čabransko v besedi, pesmi in sliki** (pripravil Jakob Müller). Dve čabranski je ob kitari zapel Janez Šket. Častni gostje s Čabranskega: publicist, jezikoslovec in pisatelj Slavko Malnar, pesnik in pisatelj Zlatko Pochobradsky, izdajatelj Ivan Janeš in kantavtor Matija Turk. Člani KD sv. Mihaela so 20. avgusta 2011 obiskali Gorski kotar: Čabar, Plešče, Tršče in Sveto goro nad Gerovim ter se z gosti še enkrat srečali.

23. november 2011: **Gospa iz Višnje Gore : pesnica in pisateljica Mihaela Zajc** (pripravila Metka Krejan). Prireditev ob izidu izbranega leposlovnega in etnografskega dela Mihaele Zajc (1916–2010), ki je živela v Višnji Gori, umrla pa na Grosupljem. Ljudske in umetne pesmi je ob kitari pel Janez Šket, na citre je igrala Monika Zaviršek. Prva predstava je bila v OŠ Višnja Gora, ponovitev 29. novembra 2011 v Mestni knjižnici Grosuplje in 31. marca 2012 v Domu starejših občanov na Grosupljem.

10. marec 2012: **Krū domanje rejči/Kruh domače besede : slovensko Porabje v besedi, pesmi in podobi** (pripravil Jakob Müller). Porabske narodne je ob kitari pel Janez Šket. Častni gostje: publicistka Marijana Sukič, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök in pisatelj Karči Holec. 27. aprila je društvo organiziralo obisk Porabja.

Folklorna skupina, ki ima 37 odraslih plesalk in plesalcev, goji slovensko narodno plesno izročilo. Sodelovala je pri uprizoritvah Miklove Zale, ob proslavi dneva državnosti 24. junija 2011 in ob občinskem prazniku 26. junija 2011, v cerkvi sv. Mihaela na Grosupljem pa je ob božiču 2011 prikazala ljudske običaje od tepežkanja do svetih treh kraljev.

Zborovska sekcija. Mešani pevski zbor KD sv. Mihaela, ki ga vodi Srečko Grum, je sodeloval pri literarnih predstavah društva in na proslavi občinskega praznika in dneva državnosti junija 2011.

Instrumentalna sekcija. 28. februarja 2010: Monika Zaviršek (citre) na občnem zboru.

20. maja 2010: Petra Skubic (violina), Špela Ivan (violina), Jaka Ivan (violončelo in diatonična harmonika) na literarni predstavi.

4. julija 2010: koncert klasične glasbe gostujočega kvarteta flaut »Traverso«.

16. decembra 2010: Monika Zaviršek (citre), Filip Suhadolc (klavir) na literarni predstavi.

Septembra 2011: Maja Drčar (violina), Špela Ivan (violina), Jošt Lampret (kontrabas) na prireditvi Grosuplje v jeseni.

25. decembra 2011: Špela Lampret (flavta), Jošt Lampret (kitara) na božičnem koncertu.

KD sv. Mihaela je ob proslavi dneva državnosti 24. junija in ob občinskem prazniku 26. junija 2011 organiziralo kulturno prireditev s koncertom pevskega zborov občine Grosuplje in petjem ter narodnimi plesi ob kresu na Koščakovem hribu.

MLADOST S KRALJICO ŠPORTOV: ATLETINJA MILENA DREMELJ – MUŠIČ*Jakob Müller*

Lahka atletika, kraljica športov, ima v Višnji Gori in okolici dolgoletno tradicijo. Med obema svetovnima vojnama je ne samo na slovenskih, ampak tudi na jugoslovanskih in balkanskih tekaških tekmovanjih nastopala in zmagovala cela četica Višnjancov: Jože Slapničar, Srečko Perko, Stane in Janez Škrabar, Bogo Prašnikar, Ive Krevs. V predvojni val atletskih navdušencev je spadal tudi Milenin stric Gustelj Dremelj iz Zgornje Drage, ki je leta 1923 s fanti stavil, da bo razdaljo od doma do Ljubljane pretekel po cesti prej kot v dveh urah in pol. Fantovska komisija ga je spremljala na vozu. In Gustelj je stavo dobil.

V drugem, povojnem valu višnjanskih atletov so tekmovali Pavel Groznik, Janez Ambrožič, Jože Dremelj, Tone Aubrecht pa Janez Kvaternik iz Radohove vasi, trije bratje Lavrih iz Žubine, Janez Zrnc z Grosupljega – in Milena Dremelj iz Zgornje Drage. V ljubljanski AK Olimpija jo je leta

1960, tedaj še osnovnošolko, pripeljal Pavel Groznik, višnjanska atletska lokomotiva. Milena je še istega leta v Podpeči na krosu Dela v kategoriji mladink osvojila prvo mesto, za nagrado pa prejela – lesen obešalnik za obleko!

V naslednjih petih letih se je Milena specializirala za tek na 400 in 800 metrov, skakala pa je tudi v daljino in višino ter doma z bratom vadila skok s palico. Polna energije si je želela, da bi tekmovala v mnogoboju in da bi se vpisala na srednjo fizikurno šolo v Celje, vendar se ji ne eno ne drugo ni izpolnilo.

Tek na kratke in srednje proge je pod vodstvom trenerja prof. Hitija trenirala štiri- do petkrat tedensko. Dostikrat tako, da je tekla iz Zgornje Drage do gimnazije v Stični, po šoli pa iz Stične na železniško postajo Ivančna Gorica, nato se je peljala z vlakom v Ljubljano in tekla do stadiona za Bežigradom, po dveurnem »uradnem« treningu pa se je z vlakom odpeljala nazaj do Spodnje Drage in nato tekla do doma v Zgornji Dragi. Pogosto je skupaj s Pavlom trenirala ob železniški progi od Višnje Gore do Radohove vasi ali do Žalne in drugod 10 do 15 kilometrov »za obrok«, rada pa je tudi plavala, smučala, igrala nogomet in roket.

Tekmovala je na 400 in 800 metrov in tekla na krosih, dolgih nekaj kilometrov. Kot mladinka je štiri leta tekmovala na republiških, državnih in meddržavnih tekmovanjih v Ljubljani, Celju, Beogradu, Osijeku, Novem Sadu, Sarajevu, Zagrebu, Celovcu in drugod. Na 400 metrov je bila dvakrat slovenska mladinska prvakinja, na državnih prvenstvih se je uvrščala na 5. do 10. mesto, tekla v državni mladinski štafeti 4 krat 400 m, v krosih pa je pobrala tri zmage.

Ko je bilo meddržavno atletsko tekmovanje v Celju, so imeli mnogobojci v skoku s palico začetno višino 2 metra. Majcen in še en tekmovalac je nikakor nista mogla preskočiti. Milena ju je veselo zbodla, češ, revi, pa sta se fanta ujezila in ji ponudila palico, češ, pa poskusi ti, jezikalo. Milena je izziv sprejela in višino gladko preskočila. Trener Hiti pa se je razburil, ali bi si rada zlomila nogo.

V tretjem razredu stiške gimnazije jo je mladi profesor matematike poklical: »Zvezda!«, kakšen dan poprej je namreč na nekem tekmovanju spet zmagala, pa se ni hotela oglasiti, ker se v matematiki ni imela za zvezdo, profesor pa je bil užaljen, jo vprašal in dobila je nezadostno, na koncu leta pa je imela zaradi »zvezde« poprava iz matematike.

Atletika je bila v letih Milenine kariere amatersko čista, veselje in užitek, brez drog in brez denarja. Odnosi med tekmovalci in tekmovalkami so bili prijateljski, rivalstva ali nevoščljivosti niso poznali. Od kluba so dobili šprintarice, drese samo za tekmovanje, ko pa so dobili copate, potovalko ali celo trenirko, je bilo na-

ravnost čudovito. Športnih štipendij ali denarnih nagrad ni bilo, videli pa so veliko sveta, čeprav dostikrat samo od postaje oziroma bivališča do stadiona. Zelo pa je bila Milena vesela, ko jim je klub omogočil, da so cel teden presedeli na stadionu Partizana v Beogradu in spremljali evropsko prvenstvo v atletiki.

Kadar boste na poti proti Spodnji Slivnici ali »na rundi« okoli Grosupljega videli hiteti belolaso gospo prožnega, lahkotnega atletskega koraka, vedite, to je Milena.

GRADIVO

BIBLIOGRAFIJA DOMOZNANSKIH PUBLIKACIJ OBČIN GROSUPLJE, IVANČNA GORICA IN DOBREPOLJE ZA LETI 2010 IN 2011

Drago Samec

Kriteriji za sestavljanje domoznanske bibliografije naših treh občin se zaradi čedalje večjega števila založb in izdajateljev, povezanih z nami samo s svojim sedežem, nujno čedalje bolj ožijo.

Tako bibliografija zajema samo publikacije:

katerih avtor (ali prevajalec ali urednik) živi na našem območju,

katerih tematika je vezana na ozemlje naših občin (oz. obravnava naše občane).

Zajete so tudi manjše izdaje, zloženke in razglednice, kolikor mi jih je uspelo zaslediti. Od periodičnih publikacij so zajeti samo zborniki, ki izhajajo letno, in dvoletni zbornik.

Za zbiranje enot je potrebno iskati informacije v dnevnem in lokalnem časopisu, v drugih medijih ter po terenu samem, osnova pa je vzajemni katalog slovenskih knjižnic Cobiss. Poti iskanja bi se zgladile, če bi izdajatelji spoznali, da publikacija zaživi šele, ko pride v knjižnico.

Bibliografija je sestavljena samo kot abecedno-imenski katalog za obe leti skupaj. Poskušal sem skržiti zapise, zato so pri posameznih sklopih ponatisi navedeni samo sumarno oz. so sploh izpuščeni. Seznamu je dodano neknjižno gradivo in izbor za naše območje zanimivejših diplomskih nalog.

Ko se ozremo na publikacije, izdane v teh dveh letih, se nam pogled ustavi na nekaterih naslovih, posebej na krajevnih zbornikih, kot so *V svetišču spomina : zbornik župnije Dobrepolje ob 750-letnici župnije*, Škuljevo delo *Tri četrt tisočletja prazupnije Škocjan pri Turjaku* in *Župnija Ambrus pod varstvom sv. Jerneja* ter zbornik *Naše kapelice v župnijah grosupeljske občine*. Na osebnosti naših krajev so npr. vezani zbrano delo *Gospa Mihaela iz Višnje Gore*, *Simpozij Čebelarji družine Rothschild iz Podsmreke* ter zbornik *Stična 2/2 : Gomile starejše železne dobe*, posvečen v Stični delujočemu arheologu Stanetu Gabrovcu. Opazne so številne publikacije Mihaela Glavana in Eda Škulja. Domoznansko pomembni so zborniki šol in društev, predvsem kulturnih in gasilskih društev, kjer najdemo obilico zanimivih podatkov o življenju kraja.

V sedANJI računalniški eri so na voljo tudi elektronske knjige, saj lahko listamo že npr. e-Desetega brata, zato so v bibliografiji tudi te publikacije.

Omeniti velja elektronski vir Grosuplje.info (<http://www.grosuplje.info>), spletno mesto, ki ga od leta 2009 vzdržuje Rado Lavrih. Vir se dnevno spreminja in dopolnjuje. Na spletu imajo dostopne domače strani tudi različne institucije: občine, župnije, šole in podjetja, ki jih je za iskanje informacij potrebno pogledati.

Na območjih naših občin je čedalje več tiskarn, ki vedno pogosteje postajajo tudi založnice.

Bolj aktivne tiskarne so na Grosupljem: Amset, Grafis trade, Kocman, Partner graf, Repovž, Silveco, Tipografija; v Ivančni Gorici Impress; v Ponovi vasi Grafika; v Šmarju - Sapu pa Center grafike, Mišmaš ter Mardarina kot založba zvočnih posnetkov.

Od založb so v zajetih dveh letih delovale na Grosupljem: Čakš (tudi Spodnje Blato), Ekslibris, Eseni, Grafis trade, Kocman grafika, Mestna knjižnica Grosuplje, z eno knjigo oživiljena Mondena, Padre, Partner graf, Zavod Faktor studio in Žarek; v Selih pri Šmarju Saji; v Ivančni Gorici Impress, Muzej krščanstva na Slovenskem in Potovanje duše, v Stični Cistercijska opatija; v Škocjanu Župnija, v Šmarju - Sapu Buča in Razvedrilo; v Šentvidu pri Stični Ednas print in Markgrafika, v Zgornji Dragi Korekt plus, in to ob občasni samozaložnikih posameznih publikacij (npr. J. J. K.).

Periodika:

EPP magazin : enotna propaganda podeželja skupnega območja petih občin. Ljubljana :

CIZA, Zavod za razvoj podeželja : LEADER LAS sožitje med mestom in podeželjem, 2010-. 30 cm. (COBISS.SI-ID 234656).

Občasno. Naslov v kolofonu: Revija EPP magazin. (Tudi občina Grosuplje). 2010, št. 1.

FARNO pismo : Žalna. Žalna : Župnija. 21 cm.

2010, št. 1-25,
2011, št. 1-25.

GROSUPELJSKI odmevi : glasilo prebivalcev občine Grosuplje. Grosuplje : Občinski svet občine Grosuplje, 1995-. 34 cm.

Mesečnik. (COBISS.SI-ID 61148160).

36, 2010, št. 1-12,
37, 2011, št. 1-12.

KLASJE : časopis občanov Ivančne Gorice. Ivančna Gorica : Občinski svet občine, 1995-. 42 cm. (COBISS.SI-ID 65068544).

16, 2010, št. 1-10,
17, 2011, št. 1-10.

KRŠKI zvon : glasilo župnije Krka. Krka : Župnija. 21 cm.

2010, št. 1-12,
2011, št. 1-12.

MIHAELOVO pismo : oznanila župnije Grosuplje. Grosuplje : Župnija. 21 cm.

26, 2010, št. 1-18,
27, 2011, št. 1-17.

NAŠ kraj : informativno glasilo občine Dobrepolje. [Dobrepolje : Občina Dobrepolje], 1995-. 30 cm. (COBISS.SI-ID 61404416).

16, 2010, št. 1-12,
17, 2011, št. 1-12.

NOVICE Malega Pariza : neodvisno glasilo stranke. [Ponikve, Dobrepolje : Odsek fantov].

30 cm. 200 izvodov.
2010, št. [1],
2011, št. [1].

Vsako leto za pusta odsek fantov PGD Ponikve izda pustno in humorno obarvano glasilo.

OZNANILA župnije Ivančna Gorica. Ivančna Gorica : Župnija. 21 cm.

22, 2010, št. 1-20 + 2 št.: Od svet'ga Jožefa,
23, 2011, št. 1-21 + 2 št.: Od svet'ga Jožefa.

OZNANILA župnije Stična. Stična : Župnija. 21 cm.

15, 2010, št. 1–9,

16, 2011, št. 1–8.

OZNANILA župnije Šmarje - Sap. Šmarje - Sap : Župnija. 21 cm.

5, 2009/2010, št. 9–18;

6, 2010/2011, št. 1–18;

7, 2011/2012, št. 1–8.

Pri teh Oznaniilih tečejo letniki po šolskih letih.

OZNANILA župnije Videm-Dobrepolje. Videm-Dobrepolje : Župnija. 21 cm.

38, 2010, št. 1–25,

39, 2011, št. 1–23.

ŠMARC : glasilo krajevne skupnosti Šmarje - Sap. Šmarje - Sap : Krajevna skupnost, 1996–.

30 cm. (COBISS.SI-ID 145824).

2010, št. 10–13,

2011, št. 14–16.

TABOR slovenskih pevskih zborov : pojo naj ljudje. Šentvid pri Stični : Tabor slovenskih pevskih zborov.

23 cm.

41, 2010, 50 str.,

42, 2011, 42 str.

V materini šoli : glasilo Bernardove družine. Stična : Cistercijska opatija, 1985–. 30 cm.

Urednik p. dr. Anton Nadrah, fotografije p. Branko Petauer.

Mesečnik. (COBISS.SI-ID 34724608).

25, 2010, št. 1–12,

26, 2011, št. 1–12.

VIŠNJAN : glasilo krajevne skupnosti Višnja Gora. Višnja Gora (Mestni trg 21) : Krajevna skupnost, 1994–. 30 cm.

2010, št. 1–4,

2011, št. 1–4.

ZBORNIK občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje : gospodarska, kulturna in

zgodovinska kronika / [glavni urednik Mihael Glavan]. Grosuplje : [izdaja skupina občanov], 1969–.

26, 2010, 224 str. : ilustr. ; 23 cm.

Zbornik je v nakladi 700 izvodov izšel v juniju 2010.

ZRNO : časopis za podjetje. Grosuplje : Območna obrtno-podjetniška zbornica, [1995]–. 30

cm. Mesečnik. (COBISS.SI-ID 27552).

12, 2010, št. 154–164,

13, 2011, št. 165–175.

Publikacije:

Ambrus – glej: Kulturno društvo Ambrus

Župnija Ambrus

ANTON Dremelj - Resnik / [pripovedi zapisal in posnel ter zbirko zasnoval] Milko Matičetov in [knjigo zasnovala in pripravila, besedila transkribirala in spremno študijo napisala] Anja Štefan ; [prevod povzetka Nives Sulič Dular ; ilustracije Zvonko Čoh]. Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2010. 323 str. : ilustr. ; 24 cm + 1 CD-ROM. (Zbirka Slovenski pravljicarji ; 1). (COBISS.SI-ID 250315008). O avtorjih na zadnji strani ovitka. Beseda ob splovitvi nove knjižne zbirke / Milko Matičetov: str. 11–29. Opombe / Anja Štefan, Monika Kroepej: str. 291–307.

Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU je v zbirki Slovenski pravljicarji izdal knjigo Anton Dremelj - Resnik, ki sta jo pripravila akad. Milko Matičetov in Anja Štefan. Etnolog Milko Matičetov je Resnika (1910–1961) iz Petrušnje vasi pri Stični odkril leta 1950. Po zvočnih posnetkih iz leta 1959 prihaja na dan vse njegovo bogato ohranjeno gradivo, ki ga je Matičetov posnel s terenskimi ekipami Etnografskega muzeja. Resnikove pripovedi sestavljajo pravljice, povedke, pripovedi, pregovori, reki, skupno je povedal 81 enot. Fonetičnega transkribiranja pripovedi v dolenskem narečju se je lotila mag. Anja Štefan, pomagala sta ji akad. Milko Matičetov in dialektologinja dr. Vera Smole. Pripovedi so zapisane v poenostavljenem dolenskem narečju. Objavo spremljajo predstavitev pripovedovalca, predstavitev pripovednega konteksta in terenskega načina dela, komentarji še živečih poslušalcev, fonološki opis govora. Besedilo bogatijo slikovne priloge, ki kažejo Resnika in življenje v Petrušnji vasi v letu 1950. Dodana je zgoščenka s posnetki Resnikovega pripovedovanja v domačem narečju. Predstavitev publikacije je bila 16. februarja 2012 v Knjižnici Ivančna Gorica.

AŠIČ, Simon

Domača lekarna patra Simona Ašiča. Priročnik za nabiranje zdravilnih zelišč / [prenovil Jože Kukman ; fotografije arhiv Opatije Stična]. Prenovljena izdaja, 2. ponatis. Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2011. 222 str. : ilustr. ; 17 cm. 2.000 izvodov. Knjigi na pot / Janez Novak: str. 7–8. Vsebuje tudi: Življenje patra Simona Ašiča / Vojan Tihomir Arhar. (COBISS.SI-ID 257462784).

Pater Simon Ašič (1906–1992), cistercijan, je živel predvsem v stiškem samostanu kot prior. Od vojne naprej je deloval kot zeliščar, najprej za samostanske potrebe, nato pa tudi za zunanje. Njegove zeliščarske knjige so uspešnice.

AŠIČ, Simon

Domača lekarna patra Simona Ašiča. Recepti / [prenovil Jože Kukman]. Prenovljena izdaja, 4. ponatis. Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2011. 518 str. : ilustr. ; 17 cm. 2.000 izvodov. Knjigi na pot / Anton Nadrah: str. 7. (COBISS.SI-ID 257049856).

BARBO, Matjaž

František Josef Benedikt Dusík : the biography of an eighteenth-century composer / Matjaž Barbo ; [translation Neville Hall]. Wien : Hollitzer Wissenschaftsverlag, 2011. VIII, 151 str. : ilustr., note ; 24 cm. (Specula spectacula / Don Juan Archiv Wien ; 2). Seznam skladateljevih kompozicij: str. 121–130. (COBISS.SI-ID 45442146).

Muzikolog dr. Matjaž Barbo živi v Šmarju - Sapi. Knjiga predstavlja življenje in delo pozabljenega avtorja prve slovenske simfonije, sicer po rodu Čeha. Delo je leta 2009 najprej izdala Filozofska fakulteta, sedaj pa je izšlo še v angleškem prevodu na Dunaju. Izdaji sta dve: broširano vezana in elektronsko dostopna.

BARLIČ, Viktor

Moja krajina : razstava slik Viktorja Barliča : [Galerija Mestne knjižnice Grosuplje, 30. 3. 2010 do 30. 4. 2010] / Viktor Barlič ; [besedilo Darija Kovačič]. Grosuplje : Viktor Barlič [samozaložba], 2010. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 21 x 10 cm. (COBISS.SI-ID 248480).

Slikar Viktor Barlič, oblikovalec, živi na Perovem pri Grosupljem. Sodeluje v likovnem društvu Paleta na Grosupljem. Razstavljena so bila olja na platnu, upodobljene pa predvsem pokrajine.

BRICELJ, Suzana

Janez in Suzi Bricelj : razstava slik in ilustracij : Galerija Mestne knjižnice Grosuplje, [Grosuplje, 5. 2. do 28. 2. 2010] / Janez [Bricelj] in Suzi Bricelj ; [besedilo Darija Kovačič]. Grosuplje : Galerija Mestne knjižnice Grosuplje, 2010. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 21 x 15 cm. (COBISS.SI-ID 248224).

Slikarja, oče Janez in hči Suzana, sta iz Šmarja - Sapa. Janez Bricelj je slikarski samorastnik, ilustratorica Suzana Bricelj (1971) je študirala likovno umetnost v Ljubljani, Bratislavi ter Parizu. Prejela je več nagrad in je priznanailustratorica učbenikov in poezije.

BURROWS, Jonathan

Koreografov priročnik / Jonathan Burrows ; prevedla Polona Glavan ; [prevod pesmi Douglasa Dunna Marjan Strojani]. Ljubljana : Maska : Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, 2011. 175 str. ; 24 cm. (Zbirka Transformacije ; knj. št. 31).

Prevod dela: A choreographer's handbook. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 259237632).

Prevajalka Polona Glavan je v teh dveh letih prevedla še leposlovni deli: Franzen, Jonathan: Območje nelagodja in Latour, Bruno: Pandorino upanje. V letu 2011 je prevedla tudi samospeve, ki so jih uglasbili naslednji skladatelji: Emil Adamič, Franc Gerbič, Josip Ipavec, Davorin Jenko, Anton Lajovic, Kamilo Mašek, Josip Pavčič, Zorko Prelovec in Lucijan Marija Škerjanc.

Prevajalka Polona Glavan je po rodu iz Stične.

Cerar, Miro – glej: Miroslav Cerar and his time

ČEBELARSKO društvo (Dobrepolje)

[Devetdeset]

90 let Čebelarskega društva Dobrepolje / [gradivo zbral, uredil in oblikoval Miro Leskovec ; fotografije Miro Leskovec in arhiv ČD]. [Videm] Dobrepolje : Čebelarsko društvo, 2011 (Grosuplje : Partner graf). 36 str. : ilustr. ; 11 x 20 cm.

500 izvodov.

Društvo je bilo ustanovljeno v letu 1921. Urednik Miro Leskovec je gradivo predstavil kronološko v desetletnih sklopih. Dodal je slikovno gradivo iz arhivskih zapisov in fotografije pripomočkov, prapora, sej in žigov društva, predavanj, članstva ter čebelnjakov po dobrepolskih in struških vaseh.

ČRNI muc / učenci 1. razredov Pravljničnega krožka OŠ Louisa Adamiča Grosuplje, dislocirana enota Adamičeva [Anja Novak ... et al.] ; ilustrirala Désirée Kolarec ; [mentorica Tanja Galli]. Bevke : Smarteam, 2010. [17] str. : ilustr. ; 25 cm. (Z domišljijo na potep. 2009/2010).

Ilustracije na notranji strani ovitka. 150 izvodov. (COBISS.SI-ID 25141606).

20 učencev prvih razredov Pravljničnega krožka Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje je sodelovalo pri sestavljanju pravljice. Publikacija je izšla v juniju 2010.

Dob – glej: Prostovoljno gasilsko društvo (Dob pri Šentvidu)

Dobrepolje – glej: Čebelarsko društvo Dobrepolje

Dobrepoljska dolina stoji na jezeru

Globalizacija in utrjevanje domačih korenin

V svetišču spomina : zbornik župnije Dobrepolje

DOBREPOLJSKA dolina stoji na jezeru : dobrepolske ljudske pripovedi / [knjigo zasnovala, spremno

študijo, opombe in komentarje napisala, slovarček sestavila] Branka Lazar ; [pripovedi zapisala in posnela Branka Lazar, Ludvik Lazar ; ilustracije Jakob Klemenčič]. Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU,

2010. 451 str. : ilustr. ; 24 cm + 1 CD-ROM.

Knjigi na pot / Marko Tersegla: str. 5–6. (COBISS.SI-ID 252688640).

Pobuda za zapisovanje zgodb sega v leto 1992, ko je dr. Marija Stanonik predlagala njihovo objavo v etnološki zbirki Glasovi. Pripovedi dobrepoljske domačinke Ančke Lazar (roj. Ančke Kralj, p. d. Vintarjeve Ančke, 1927) iz Zagorice sta zapisala sin Ludvik in snaha Branka Lazar v letih 1992 do 2004. Gradivo je Branka Lazar uporabila za magistrsko nalogo z naslovom Ljudsko pripovedno izročilo Dobrepolja leta 2005 pod mentorstvom dr. Marka Tersegla. V prvem delu so podani dosedanje raziskovanje dobrepoljskega ljudskega izročila, teorija raziskovanja ter pripovedovalkina družina.

Zapis ohranja besedne in skladenjske narečne značilnosti, glasovno pa je prilagojen knjižnemu govoru. Nekatere zgodbe so posnete na zgoščenko, ki je dodana knjigi. Razdeljene so na pravljice, pripovedi in povedke po različnih tematskih skupinah ter na uganke, pregovore in verze. Zgodbe vsebujejo obilo humorja in življenjskega optimizma. Na koncu so dodani obsežne opombe in komentarji k posameznim zgodbam ter slovarček narečnih besed.

Predstavitev publikacije je bila 29. novembra 2010 v Jakličevem domu na Vidmu.

DOBRODOŠLI v Ivančni Gorici : Turistično društvo Ivančna Gorica predstavlja zanimivosti svojih krajev / [Foto Travnik, Matej Šteh]. Ivančna Gorica : Turistično društvo, 2011. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 21 x 10 cm.

Zloženka je izšla v maju 2011 in predstavlja milnik, vodnjak na trgu, cerkev, krožišče ter rojstno hišo Mihe Kastelica v Gorenji vasi in bližnjo kmetijo Erjavce.

Dremelj, Anton – glej: Anton Dremelj - Resnik

EDO Škulj : 70 let življenja in ustvarjanja / [uredila Tomaž Faganel in Primož Kuret ; fotografije arhiv Družine in Marijan Smerke]. Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2011. 189 str. : ilustr. ; 20 cm.

500 izvodov. Bibliografija Eda Škulja / Zoran Krstulović: str. 89–189. (COBISS.SI-ID 256070400).

Ob 70-letnici dr. Eda Škulja, duhovnika in strokovnjaka za cerkveno glasbo, roj. 23. maja 1941, je Celjska Mohorjeva družba izdala knjigo o njem. Šest avtorjev je napisalo šest poglavij, ki pričajo o Škuljevem dolgoletnem intenzivnem znanstvenem in raziskovalnem delu na področju cerkvene glasbe. Podano je njegovo življenje in vsa njegova delovna področja, posebej je predstavljeno eno njegovih najpomembnejših del – transkripcija opusa Jacobusa Handla Gallusa v zbirki Monumenta artis musicae Sloveniae, nato opis njegovega pedagoškega dela in organografija, najobsežnejši del pa je posvečen Škuljevi bibliografiji, ki zajema skoraj tisoč bibliografskih enot.

FRBEŽAR, Ivo

Anti/soneti / Ivo Frbežar. Murska Sobota : Franc-Franc, 2011. 84 str. ; 18 cm. (Knjižna zbirka Križpotja. Poezija).

Črke v naslovu obrnjene navzdol. Spremna beseda / Jurij Hudolin: str. [86–87]. 300 izvodov. (COBISS.SI-ID 67541761).

Pesnik, ilustrator, urednik in založnik Ivo Frbežar (30. 9. 1949) iz Šmarja - Sapa živi na Mali Ilovi Gori. V zbirki je osemdeset anti/sonetov, ki jim pesnik primeša ščepec humorja.

Predstavitev publikacije je bila 8. novembra 2011 v Mestni knjižnici Grosuplje ter 18. novembra 2011 v Kamniku.

GABROVEC, Stane

Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit. Razprave = Studien / Stane Gabrovec, Biba Teržan ; s sodelavci, unter Mitwirkung von Hermann Born [et al.] ; [prevodi

Wilhelma Henningsen [et al.] ; fotografije Tomaž Lauko [et al.] ; risbe Ida Murgelj in A. Hellmuth, D. Greinert ; karte Roman Hribar]. Ljubljana : Narodni muzej Slovenije, 2008 [i. e.] 2010. 344 str. : ilustr. ; 34 cm. (Katalogi in monografije = Catalogi et monographiae / Narodni muzej Slovenije ; 38). Besedilo v slovenščini in vzporedni prevod v nemščini. (COBISS.SI-ID 249719296).

Publikacija je z izidom zamujala, izšla je šele v aprilu 2010, zato dvojna letnica izida.

V publikaciji obravnava zgodovino izkopavanja do leta 1967, predstavljena je Mecklenburška zbirka ter zbirki domačinov Albina Hrašta in Ludviga Fedrana. Sodelavci pa so se posebej posvetili tako gradivu iz posameznih gomil: razkošnemu oblačilu, skledasti čeladi, stiškem oklepju iz gomile 52, apulskim kraterjem iz Stične, zlatemu diademu, kot tudi kulturnim povezavam stiške kulture; na koncu so spregovorili o mestu Stične v dolnjski halštatski kulturni skupini. Številne ponazoritvene risbe gomil, pokopov in izkopanin bogatijo sporočilnost publikacije, ki tudi s svojo dvojezičnostjo prenaša védenje o stiških zakladih v svet.

GALE, Ana

Skozi našo vas / Ana Galetova ; [spremna beseda Milan Dolgan]. Grosuplje : Mestna knjižnica, 2010 (Grosuplje : Partner). 55 str. : ilustr. ; 34 cm. (Knjižna zbirka Domoznanska zbirka občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje).

1.000 izvodov. Vsi smo ljudje : Anino malo kraljestvo / Milan Dolgan: str. 52–53. Domoznanska zbirka treh občin / Mihael Glavan: str. 54–55. (COBISS.SI-ID 253458432).

Učiteljica in pesnica Ana Gale (1909–1944), rojena na Grosupljem, je predstavljena z doslej neobjavljeno otroško zbirko. 11 pesmi je prikazanih v tipkopisu, celostranski njeni ilustraciji in v reprintu rokopisa. Dodani so še pismo njene sestre Minke, dva Anina portreta ter njeni pesmi Pesem učiteljice in Nežica modruje, ki ju sicer ni vključila v zbirko.

"Morda je slikanica Skozi našo vas, ki je bila popolnoma pripravljena za tisk in je edina Anina popolnoma urejena pesniška zbirka, nastala ali nastajala že pred vojno." Galetova se nam tu predstavi tudi z ilustracijami pesmi, ki jih lahko le občudujemo. Splošni vaški tipi so prodajalka češenj, Ribničan, Cigani, krošnjar, brusač, sladoledar, s krajem je povezan berač Brnadúć. S to publikacijo je začela svojo pot skupna domoznanska zbirka treh občin. Predstavitve je bila 17. decembra 2010.

GALERIJA Božidar Jakac (Kostanjevica na Krki). Stalna zbirka Toneta Kralja

Umetnost Toneta Kralja : med univerzalnostjo življenja in kmečkim izrazom slovenske identitete : [razstavni katalog = exhibition catalog] / [Galerija Božidar Jakac, Stalna zbirka Toneta Kralja ; uvodno besedilo Milček Komelj ; dokumentacija Goran Milovanović ; prevod Amidas ; fotografije Boris Gaberščik, Marijan Smerke, Marjan Pfeifer]. Kostanjevica na Krki : Galerija Božidar Jakac, 2010. 139 str. : ilustr. ; 28 cm.

Drugi dodatek k naslovu naveden v kolofonu. Korporativni avtor naveden v kolofonu. Besedilo je v slovenščini in prevod v angleščini. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 253214208).

Umetnik Tone Kralj (1900–1975), slikar in kipar, se je rodil v Zagorici v Dobrepolju. Uvodni tekst je napisal odlični poznavalec njegovega dela dr. Milček Komelj, v kataloškem delu pa so navedene reprodukcije ter seznam vseh 348 Kraljevih del, ki jih hrani Galerija Božidar Jakac. Na koncu je še izbrana literatura o umetniku od leta 1997. Katalog je izšel v decembru 2010.

GLAVAN, Mihael

Popotovanje z Gregorčičem : med nebom in zemljo / [avtor besedila, izbora poezije in urednik knjige] Mihael Glavan ; [fotografije Aljoša Križaj, Milan Štupar, arhiv Goriške knjižnice]. Nova Gorica : Goriška knjižnica Franceta Bevka, 2010. 80 str. : ilustr. ; 24 cm. (Zbirka Publikacije Goriške knjižnice Franceta Bevka ; 20). 2.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 253471744).

Popotovanje z Gregorčičem je publikacija, ki jedrnatno povzema življenjsko pot pesnika Simona Gregorčiča, njegovo ustvarjanje in vpetost v čas. Avtorjev uvodni del ter izbor poezije predstavljata vstop v razumevanje

Gregorčičeve poezije, celotno delo pa je praktični vodnik, tudi za mladino in turiste, saj nas vodi po krajih Gregorčičevega bivanja, kar bogato ponazarja slikovno gradivo. Predstavitev publikacije je bila 13. oktobra 2011 na Vrsnem, v Gregorčičevi rojstni vasi. Avtor dr. Mihael Glavan (1945) živi v Stični. Bil je vodja Rokopisnega oddelka v NUK-u.

Glavan, Mihael – glej še: Kocbek, Edvard: Mesec s kolobarjem
Menart, Janez: Dnevnik

Glavan, Polona – glej še: Burrows, Jonathan
Glavan, Polona: Noč v Evropi v razdelku: Elektronske knjige

GLOBALIZACIJA in utrjevanje domačih korenin : naj ohrani naša dolina svoj podedovani obraz! / [avtorji besedil Silvester Gaberšček ... [et al.] ; pisec spremne besede Anka Novak]. Dobrepolje : Občina, 2010. 69 str. : ilustr. ; 17 cm. (COBISS.SI-ID 251858944).

Občina Dobrepolje je 12. marca 2009 organizirala posvet z naslovom Naj ohrani naša dolina svoj podedovani obraz! : globalizacija in utrjevanje domačih korenin, katerega pobudnica je bila etnologinja Anka Novak. Udeležili so se ga znani arhitekti in etnologi. Podali so pogled na kulturno dediščino občine Dobrepolje in poskušali odgovoriti, kako nasploh varovati kulturno dediščino in živeti z njo v sodobnem svetu.

GLUVIĆ, Goran

Celovečerni film : mladinski roman / Goran Gluvić. Murska Sobota : Franc-Franc, 2011. 76 str. ; 21 cm. (Knjižna zbirka Mega).
500 izvodov. O avtorju na zadnjem zavihku ovitka. (COBISS.SI-ID 68056065).

Urednik Goran Gluvić (1957), pisatelj, pesnik in dramatik, živi na Grosupljem.

GLUVIĆ, Goran

Pri mojstru na čaju / Goran Gluvić. Ljubljana : Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, 2011. 93 str. : ilustr. ; 22 cm. (Mentorjevi priročniki).
400 izvodov. (COBISS.SI-ID 255125248).

Goran Gluvić (1957), pesnik, pisatelj, avtor radijskih iger in odrskih del, nas v tem delu s šaljivo zaresnostjo poučuje o večini pisanja.

GLUVIĆ, Goran

Kočevje ekspres / Goran Gluvić. Ljubljana : Genija, 2010. 149 str. ; 22 cm. (COBISS.SI-ID 251013888).

GRANDOVEC, Olivier

My cats [Slikovno gradivo] = Mes chats = Moje mačke : [calendar : calendrier : koledar] 2011 : with links to associations for animal protection : avec des liens vers des associations de protection animale : z internetnimi naslovi društev za zaščito živali / photos and drawings : photos et dessins : fotografije in risbe [in besedilo] Olivier Grandovec. [Dobrepolje : samozaložba], november 2010. Koledar, [28] str. : barve ; 24 x 24 cm. (COBISS.SI-ID 294304).

Fotograf in slikar Olivier Grandovec iz Dobrepolja je v koledarju objavil 8 fotografij in 4 risbe mačk. V uvodni besedi izpostavlja posebno naklonjenost do njih, saj je na vsakem listu navedena po ena internetna povezava z društvom za zaščito živali.

GROSUPLJE – načrt naselja Grosuplje, Šmarje - Sap : turistična karta občine [Kartografsko gradivo] / [kartografija Krešimir Keresteš ; besedilo Saša Galonja ; prevod v angleški jezik Špela Gruden ; fotografije Franc Ahlin, Saša Galonja, Miran Kambič, Primož Lajevce in arhiv Občine Grosuplje]. Grosuplje : Občina, 2010. (Grosuplje : Partner graf). Zemljevid : barve ; 70 x 66 cm, zložen na 22 x 11 cm. 3.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 253293568).

Posneto po izdaji iz leta 2006. Merilo karte občine 1:25.000, merilo naselij Grosuplje in Šmarje - Sap 1:8000, ob naseljih naveden seznam ulic. Ob robu so navedena imena naselij v občini, krajevne skupnosti in pomembne ustanove, opisane so turistično zanimive lokacije v občini ter večjih naselij.

Grosuplje – glej še: Naše kapelice

Občina Grosuplje : 2012 [Slikovno gradivo – koledar]
Osnovna šola Louisa Adamiča (Grosuplje)
Pekarna (Grosuplje)
Prostovoljno gasilsko društvo (Grosuplje)
Rad imam Grosuplje
Rokometni klub Grosuplje
Rotary Club Grosuplje
Zveza kulturnih društev Grosuplje

Hrastov Dol – glej: Prostovoljno gasilsko društvo (Hrastov Dol)

HRČEK Puhek / 1. a Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje ; ilustracije Beti Lonček ; [mentorica Mateja Sečko]. Bevke : Smar-team, 2011. [16 str.] : ilustr. ; 25 cm. (Z domišljijo na potep. 2010/2011). (COBISS.SI-ID 255827456).

18 učencev 1. a razreda Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje je sestavilo pravljično zgodbo pod vodstvom mentorice Mateje Sečko. Publikacija je izšla v aprilu 2011.

HRIBAR, Spomenka

Svet kot zarota : [analiza političnega sloga Janeza Janše] / Spomenka Hribar. 2., dopolnjena izd. Mengeš : Ciceron, 2011. 330 str. ; 20 cm.
Dodatek k naslovu na ovoju. Podatek o izdaji v CIP-u. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 256445440).

Ivančna Gorica – glej: Dobrodošli v Ivančni Gorici

Mestna knjižnica Grosuplje, enota Ivančna Gorica
Rokometni klub SVIŠ Pekarna Grosuplje: Naša zgodba
Srednja šola Josipa Jurčiča (Ivančna Gorica)
Združenje šoferjev in avtomehanikov (Ivančna Gorica)

JANČAR, Irma

Čebela Sivka v deželi Medelandiji / Irma Jančar ; ilustriral Jure Kralj. Domžale : Studio Hieroglif, 2011. [24] str. : ilustr. ; 24 cm. (COBISS.SI-ID 256904448).

Avtorica Irma Jančar je živela v Višnji Gori, poučevala v Šentvidu pri Stični in v Stični, sedaj živi v Pirničah pri Medvodah. V svojih knjigah obuja spomine na Višnjo Goro in okolico. V tej zbirki o onesnaževanju okolja, ki so pred tem izhajale v otroški reviji Zmajček. Pobudnik izdaje je Čebelarski zavod Slovenije. Predstavitve je bila konec novembra v Knjižnici v Ivančni Gorici.

Janša, Janez – glej: Hribar, Spomenka

JARC - Zajc, Mihaela

Gospa Mihaela iz Višnje Gore / [spremnimi besedi Mihael Glavan, Marjan Potokar ; urednik knjige Marjan Potokar]. Grosuplje : Mestna knjižnica, 2011 (Grosuplje : Partner). 287 str. : ilustr. ; 24 cm. (Domoznanska zbirka občin Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje ; 2).
Le ovojni naslov, brez naslovnice. Zgodbe je napisala Mihaela Jarc - Zajc. Izrazito in ustvarjalno življenje

/ Marjan Potokar: str. 5–14. Mihaela Zajc : soseda, sodelavka / Pavel Groznik: str. 15–18. Bibliografija Mihaele Jarc - Zajc / Drago Samec: str. 267–285. (COBISS.SI-ID 258248704).

Pesnica, pripovednica, publicistka in zapisovalka narodnega spomina Mihaela Jarc - Zajc (1916–2010) je v tej knjigi predstavljena z izborom svojih del ter s prikazom svojega življenja in dela v spominih sodobnikov in sodelavcev. Njeno življenje predstavljajo urednik publikacije Marjan Potokar, someščan Pavel Groznik in urednica njene pesniške zbirke Vrba nad tolmunom Ivanka Kozlevčar Černelič, tudi urednik zbirke Mihael Glavan. Na koncu je navedena še njena bibliografija, urejena tematsko in kronološko. Urednik Marjan Potokar je predstavilvi njenega življenja dodal precej slikovnega gradiva. Pri izboru iz njenega Duhana iz Višnje Gore so objavljene izvirne ilustracije, ki jih je prispeval domači slikar Janez Kastelic. Knjiga je izšla 16. novembra 2011, predstavitev je bila 23. novembra 2011 v Višnji Gori, 1. decembra pa v Mestni knjižnici Grosuplje. Na obeh predstavitvah so odlomke iz njenih del brali člani Društva sv. Mihaela z Grosupljega.

JURČIČ, Josip

Das Weichselburger Gericht über einen Bock / Josip Jurčič ; aus dem Slowenischen übersetzt von Erwin Köstler ; Illustration Gabrijel Vrhovec. Ivančna Gorica : JSKD OI, 2010 ([Šmarje - Sap] : Mišmaš). [28] str. : ilustr. ; 27 cm.

Prevod dela: Kozlovska sodba v Višnji Gori. Ilustracije na spojnih listih. 200 izvodov. O avtorju: str. 28. (COBISS.SI-ID 251021056).

Predstavitev je bila 29. maja 2010 v Ivančni Gorici ob 10. obletnici pobratenja občin Ivančna Gorica in Hirschaid v Nemčiji.

JURČIČ, Josip

Deseti brat / Josip Jurčič ; [spremno besedo napisal Zlatko Režonja]. V Ljubljani : Karantanija, 2010. 233 str. ; 21 cm. (Zbirka Klasiki / Karantanija).

1.000 izvodov. Deseti brat, prvi slovenski roman / Zlatko Režonja: str. 5–14. (COBISS.SI-ID 252690176).

Pisatelj in časnikar Josip Jurčič (1844–1881) se je rodil na Muljavi pri Ivančni Gorici.

JURČIČ, Josip

Jareče suđenje u Višnjoj Gori / Josip Jurčič ; ilustrirala Darja Lobnikar Lovak ; [prijevod Đurđa Strsoglavca]. Ljubljana : JSKD OI ; Ivančna Gorica : JSKD OI, 2010 (Šmarje - Sap : Mišmaš). [28] str. : ilustr. ; 27 cm.

Prevod dela: Kozlovska sodba v Višnji Gori. Ilustracije na spojnih listih. 200 izvodov. O avtorju: str. [28]. (COBISS.SI-ID 253492992).

Vodja Javnega sklada za kulturne dejavnosti v Ivančni Gorici mag. Barbara Rigler uresničuje svojo idejo, da bi ilustrirano Jurčičevo humoresko, literarno uspešnico za otroke in odrasle, spoznalo čim več narodov. Sama poišče prevajalce in ilustratorje. Peti prevod dela Kozlovska sodba v Višnji Gori so predstavili 13. decembra 2010 v Mostah v Ljubljani, 23. februarja 2011 v Slovenskem domu v Zagrebu, 16. septembra 2011 pa v Šibeniku.

JURČIČ, Josip

Proces kozła w Wiśniowej Górze / Josip Jurčič ; [tłumaczenie Agnieszka Będkowska-Kopczyk, Michał Kopczyk] ; ilustracje Joanna Zajac-Słapnić. Ivančna Gorica : JSKD OI, 2011 (Šmarje - Sap : Mišmaš). [28] str. : ilustr. ; 27 cm.

Prevod dela: Kozlovska sodba v Višnji Gori. Ilustracije na spojnih listih. 400 izvodov. O avtorju: str. [29]. (COBISS.SI-ID 256019968).

Predstavitev poljskega prevoda je bila 7. junija 2011 na Vrhniki.

JURČIČEVA pot : iz Višnje Gore do Muljave : z Muljave do Krke / [fotografije Joanna Zajac, PD Polž].
Ivančna Gorica : Občina, 2010 (Ivančna Gorica : Imprimes). Zloženka, [6] str. ; ilustr. ; 21 x 10 cm.

Zloženka je izšla pred Jurčičevim pohodom v februarju 2010. Vsebuje traso poti, opise krajev, kratko predstavitev občine in Planinskega društva Polž, ki traso vzdržuje.

KASTELIC, Lara

Dvoživke Radenskega polja / [besedilo Lara Kastelic ; fotografije arhiv CGVB]. Grosuplje : Center Grajski vrt Boštanj : Občina Grosuplje ; Ljubljana : Ministrstvo za okolje in prostor, 2010 (Grosuplje : Partner graf). Zloženka, [6] str. : barvne ilustr. ; 21 x 10 cm.
Naklada 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 285088).

Avtorica je spregovorila o dvoživkah, o brezrepih in repatih dvoživkah, o njihovi ogroženosti ter o projektu 'Pomagajmo žabicam čez ceste', ki na cesti Mlačevo–Račna poteka že od pomladi leta 2008; ob selitvi žab postavijo zaščitno ograjo in jih nato prenašajo na drugo stran ceste.

KASTELIC, Maja

Biotka pestrost v dolini Malenski / [besedilo] Maja Kastelic, Iztok Sinjur. [Grosuplje : Polharsko društvo, 2010]. Zloženka, [6] str. : barvne ilustr. ; 21 x 10 cm.

Avtorica je podala opis rastlin, tudi ambrozije, in živali, soavtor Iztok Sinjur je dodal drevesne in grmovne vrste. Malenska dolina je na desni strani stare ceste od Spodnjega Blata proti Stehanu. Člani Polharskega društva so nekdanji mlin preuredili v kočjo za druženje in ob 15-letnici (11. septembra 2010) pripravili slovesnost s spoznavanjem polharskega lova. Študentka biologije Maja Kastelic živi na Grosupljem.

KMETIJSKA zadruga Stična (Ivančna Gorica)

Zbornik ob petdeseti obletnici Kmetijske zadruge Stična / [urednica Milena Vrhovec ; fotografije Arhiv KZ Stična in zasebni arhivi]. Šentvid pri Stični : Kmetijska zadruga Stična, 2010 (Ivančna Gorica : Impress). 120 str. : ilustr. ; 23 cm. (COBISS.SI-ID 283552). 700 izvodov.

V zborniku spoznamo zgodovino zadrugištva na področju stiške zadruge, predstavila so se posamezna društva: govedorejsko iz Stične, prijatelj konj iz Višnje Gore in Radohove vasi, podeželske mladine Kalček in gojitelj malih živali iz Ivančne Gorice, podeželskih žena Ivanjščice, čebelarstvo Krke in Zagradca, strojni krožek Kmetovalec, etnološka zbirka Nose ter Sirarstvo in kozjereja Čepon. Predstavljena je še občinska razstava živine v letu 2010 in avtohtone pasme konj, tudi drobnica. Publikacija je izšla 12. septembra 2010 ob razstavi.

KOCBEK, Edvard

Mesec s kolobarjem : partizanska lirika / Edvard Kocbek ; izbor pesmi in spremna beseda Boris Paternu ; dokumentarna biografija Mihael Glavan ; [slikovno gradivo Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani ... et al.]. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2011. 198 str. : ilustr. ; 29 cm. (Album / Mladinska knjiga). Na ovoj tudi: Pesmi, dokumenti, fotografije, biografija. 2.000 izvodov. Kocbek med Pentagramom in Grozo / Boris Paternu: str. 57–74. Zaledje pesniške resničnosti / Mihael Glavan: str. 77–197. (COBISS.SI-ID 257686016).

Dve tretjini publikacije sta delo dr. Mihaela Glavana, ki v dokumentarni biografiji z izbranimi odlomki iz Kocbekovih dnevnikov razgrinja ozadja pesnikovega delovanja vse od študija in profesure v Ljubljani, nadaljuje s časom v partizanih, z ustvarjanjem v roških in dolomitskih gozdovih, poda pogled na njegovo 'tovarišijo' in sega v čas po vojni. V tem bogato ilustriranem delu zaznamo Kocbekovo drugačno razmišljanje, ki ga pripelje do odrinjenosti iz družbe po težkih izkušnjah s političnim vodstvom. Mihael Glavan je slikovno gradivo iz Rokopisne zbirke v NUK-u dopolnjeval tudi iz drugih arhivov. Tako nam je Kocbekovo življenje v veliki meri na novo predočeno. Predstavitev publikacije je bila 29. oktobra 2011 na SAZU, v začetku januarja 2012 pa v Tinjah na Koroškem.

KOŠČAK, Lučka

Lučka Koščak : utelešenje duhovnega : plastike Lučke Koščak v Mestni knjižnici Grosuplje : angeli v Knjižnici / [besedilo Breda Škrjanec ; fotografije Tone Stojko]. Grosuplje : Mestna knjižnica Grosuplje, 2011 (Grosuplje : Partnergraf[!]). Zloženska, [6] str. : ilustr. ; 20 x 21 cm. 300 izvodov. Izšlo ob razstavi 30. avgusta 2011.

Umetnica Lučka Koščak s Plešivice pri Žalni je kiparka, ki sicer živi v Ženevi. Razstavljala je male plastike, doprsne figure, žgane iz gline ali izklesane iz kamna, večina njenih figur spominja na angele; tudi sama jim tako pravi.

KOŠČAK, Tina

Glinčki / Tina Koščak ; ilustrirala Irena Režek. Šmarje - Sap : Buča ; Grosuplje : Kulturno-umetniško društvo za razvijanje kreativnosti, 2011 ([Grosuplje] : Grafis Trade). [24] str. : ilustr. ; 29 cm. (COBISS.SI-ID 258049024).

Avtorica Tina Koščak (1987) je sociologinja in je napisala pravljiico o glinčkih. Živi v občini Grosuplje.

KOZLOVSKA sodba v Višnji Gori : je to Evropa? = The famous goat trial : is this Europe?/ Nataša Goršek

Mencin [et al.; risbe Marjan Manček]. [Ljubljana : Evropski parlament ; Ivančna Gorica : Javni sklad za kulturne dejavnosti, 2010]. Zloženska, [10] str. : ilustr. ; 15 x 15 cm.

Zloženska je izšla ob razstavi v juniju 2010 v Hiši Evropske unije v Ljubljani, kjer je bila Kozlovska sodba predstavljena v petih jezikih, ilustratorji so bili Marjan Manček, Gabrijel Vrhovec, Judita Rajnar in Santiago Martin.

KOŽELJ Horvat, Sabina

Priročnik za sporazumevanje = Priročnik za komunikacijo : SLO - HR / [avtor Sabina Koželj Horvat]. Zagradec : samozal. S. Horvat-Koželj, 2010. 159 str. ; 15 cm. Dodatek k naslovu na ovitku: Slovenski - hrvatski. Avtorica navedena v kolofonu. (COBISS.SI-ID 252920832).

V letih 2010 in 2011 je Priročnik za sporazumevanje izšel dvojezično še v albanščini, angleščini, češčini, finščini, francoščini, hrvaščini, italijanščini, madžarščini, makedonščini, nemščini, ruščini, srbsčini, španščini in ukrajinščini. Avtorica in prevajalka Sabina Koželj Horvat je rojena v Zagradcu ob Krki.

KRAJINSKI park Radensko polje [Slikovno gradivo] : [koledar] 2011 : oaza sožitja človeka in narave v osrčju Slovenije / [fotografije Peter Skoberne, Lara Kastelic, Špela Zetiček, arhiv Centra Grajski vrt Boštanj ; besedilo pod fotografijami Tina Mikuš ; spremno besedilo Peter Skoberne]. Grosuplje : Občina Grosuplje ; Ljubljana : Ministrstvo za okolje in prostor, december 2010 (Grosuplje : Partner Graf). 1 koledar (14 f.) : barve ; 47 x 21 cm na podlagi 53 x 21 cm. (COBISS.SI-ID 293792).

Fotografije predstavljajo rastlinski in živalski svet ter okolje v spreminjanju. Kraško polje ob vsakem obisku nudi novo doživetje. Koledar je izšel v decembru 2010.

Kralj, Tone – glej: Galerija Božidar Jakac. Stalna zbirka : Umetnost Toneta Kralja
Levstik, Fran

Krka – glej: Lovska družina (Krka)

Osnovna šola Stična, Podružnična šola Krka

KULTURNO društvo (Ambrus)

Stoji mala vas, ki ni samo za okras : Kulturno društvo Ambrus 1991–2011 : rabimo zalet še za nadaljnjih 20 let / [uredili Martina Hrovat in Barbara Perko ; zbrale: Karmen Hrovat, Martina Hrovat in Barbara Perko]. Ambrus : Kulturno društvo, januar 2011. 34 str. : ilustr. ; 21 cm. (COBISS.SI-ID 312480).

Ob 20-letnici delovanja društva so predstavili njegove začetke z ustanovitvijo moškega pevskega zbora, nato z gledališko skupino, s plesno šolo. Z ustvarjalnimi delavnicami so prešli še na druge dejavnosti. Uspelo jim je pridobiti dom in dvorano, kar jim omogoča delovanje. Knjižico zaključujeta intervju s predsednico društva Martino Hrovat in program prireditev v letu 2011.

KULTURNO društvo likovnikov Ferda Vesela (Šentvid pri Stični)

Pajčevina potez Ferda Vesela – 'Nobena svila ni tako fina' : tematska razstava ob 150-letnici rojstva Ferda Vesela : Dom kulture Šentvid pri Stični, 14. septembra 2011/ [Maruška Markovčič]. Šentvid pri Stični : Kulturno društvo likovnikov Ferda Vesela, 2011. Zloženka, [4] str. : ilustr. ; 20 x 20 cm. Pajčevina potez Ferda Vesela / Maruška Markovčič, str. [3].

Razstavljali so likovniki iz občin Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica, vsi so navedeni s svojimi likovnimi deli.

KULTURNO društvo (Stična)

Kulturno društvo Stična od 1994 / [uredili Maja Lampret, Irena Zadel, Tanja Jurečič, Janja Omejec, Miha Genorio, Marko Grabljevec in Milan Lampret ; fotografije Tina Rus, Rok Zrnc, Nejc Puš, Damjan Kovač, Aljaž Celarc, Vasja Ambrožič in arhiv društva]. Stična : Kulturno društvo, 2010. 28 str. : ilustr. ; 21 cm. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 250323712).

Kulturno delovanje v Stični ima korenine v letu 1920. V tej publikaciji je zajeto zadnje aktivno obdobje od leta 1994 dalje. Po uvodnikih so predstavljene dejavnosti v Kulturnem društvu Stična: mešani pevski zbor AVIS, Oktet fantov in zbora Zborallica, gledališka skupina Drzne in lepi, folklorna skupina ter Festival Stična. Vse dejavnosti se odvijajo v Kulturnem domu Stična in z njihovo pomočjo so se med člani spletle prijateljske vezi.

LAMPRET, Marjan

Lahko bi bile šmarnice / Marjan Lampret ; [avtorica ilustracij Neža Dacar]. Šmartno pri Litiji : Župnija, 2010. 107 str. : ilustr. ; 21 cm. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 250731264).

Duhovnik Marjan Lampret (1964) je doma iz Šentvida pri Stični. V šmarnicah opisuje zgodbe preizkušanih duhovnikov, ki so lahko spodbuda za vztrajanje v Dobrem.

LESJAK, Janez

Na robu : Ljubljanska pokrajina med osamosvajanjem / Janez Lesjak ; [slikovno gradivo avtorjev foto arhiv in skicirka]. Ljubljana : Modrijan, 2011. 151 str. : ilustr. ; 24 cm. 1.200 izvodov. (COBISS.SI-ID 255845120).

Avtor Janez Lesjak (1950) z Grosupljega je konec junija 1991, v najburnejšem času našega državnega osamosvajanja, prevzel poveljevanje v pokrajinskem štabu teritorialne obrambe ljubljanske pokrajine. Takratno dogajanje dokumentira z dnevniškimi zapisi, govori pa tudi o skrbi za moštvo in improviziranih akcijah. Navaja seznam poveljstev in kronologijo dogodkov ter nam iz prve roke ponuja jedrat vpogled v osamosvojitveno vojno. Dodal je še svoje prostoročne skice. Predstavitvi sta bili 16. junija 2011 v knjigarni Modrijan v Ljubljani ter 23. junija 2011 v Mestni knjižnici Grosuplje.

LEVSTIK, Fran

Martin Krpan : slovenskaja narodnaja povest' / Fran Levstik ; hudožnik Tone Kral' ; [perevod Aleksandr Romanenko]. Ljubljana : UMco, 2011. (Moskva : Novosti). 87 str. : ilustr. ; 16 cm. (Slovenskaja klassika). V cirilici. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 255821312).

Tudi pri prevodu v ruščino vsebino dopolnjujejo ilustracije slikarja in kiparja Toneta Kralja (1900–1975) iz Zagorice v Dobropolju.

LEVSTIK, Fran

Martin Krpan / napisal Fran Levstik ; naslikal Tone Kralj. Posebna miniaturna izdaja. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2010. 60 str. : ilustr. ; 17 cm. Ilustr. na spojnih listih. 3.500 izv. (COBISS.SI-ID 247647232).

Oznaka 'posebna miniaturna izdaja', ki jo zasledimo v kolofonu, ne drži, gre samo za posebno pomanjšano izdajo. Knjiga je izšla v januarju 2010.

LOVSKA družina (Krka)

Petinšestdeset let Lovske družine Krka : [1946–2011] / [pripravil] Jože Rus ; fotografije Marjan Artnak ... [et al.] ; grafi Dejan Podržaj. Krka : Lovska družina, 2011 (Grosuplje : Partner graf). 156 str. : ilustr. ; 24 cm.

Dodatek k naslovu naveden v kolofonu. 350 izvodov. (COBISS.SI-ID 257427712).

Lovišče se razprostira v dolini reke Krke ob njenem izviru in pritoku Višnjice. Na jugu obsega pobočje doline in hribovje nad Krko, proti severu večji del Muljavskega polja.

Lovski dom je LD začela graditi leta 1980, s prostovoljnim delom in prispevki takratnih članov je bil dograjen v letu 1985. Dolgoletni predsednik Jože Rus je bil zaslužen za gradnjo doma ter za pripravo tega zbornika, ki pregledno predstavlja dejavnost društva ter precej slikovnega gradiva.

MEDNARODNI grafični likovni center (Ljubljana)

Tinca Stegovec : grafike in risbe iz zbirke MGLC = prints and drawings from collection of The International Centre of Graphic Arts / [besedila Irene Mislej, Breda Škrjanec, Karla Železnik ; prevodi Rawley Grau ; fotografija Sašo Kovačič, arhiv Tinca Stegovec]. Ljubljana : Mednarodni grafični likovni center, 2011. 310 str. : ilustr. ; 20 cm.

Slovensko besedilo in vzporedni prevod v angleščino. 400 izvodov. (COBISS.SI-ID 259013888).

Urednica in soavtorica Breda Škrjanec, umetnostna zgodovinarica in kustodinja, je doma na Grosupljem. V teh dveh letih je sodelovala še pri drugih izdajah MGLC: 9 + 9; Pariška šola / École de Paris : grafike iz zbirke MGLC.

MENART, Janez

Dnevnik : 1953–2000 / Janez Menart ; [spremno besedo in opombe napisal Mihael Glavan ; uvodna beseda Tone Pavček]. Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2010. 568 str., [18] str. pril. ; 22 cm.

500 izvodov. Moj Menart / Tone Pavček: str. 7–11. Poetov dnevnik / Mihael Glavan: str. 563–568. (COBISS.SI-ID 253364224).

Tiskovna konferenca je bila napovedana za 20. december 2010, nato pa so avtorjevi dediči pokupili celotno naklado. Knjigo je uredil dr. Mihael Glavan in napisal spremno besedo, v kateri je podal vidik, pod katerim je izbiral in urejal rokopisno gradivo in ki je bil usklajen tako s pesnikovimi najbližjimi, predvsem s soprogo, kot z založnico knjige. Na koncu so dodane slikovne priloge. Po petih prodanih izvodih je bila vsa naklada umaknjena iz knjigarn. Izbor iz dnevnika je bil deloma objavljen v periodiki.

MESTNA knjižnica Grosuplje, enota Ivančna Gorica

Moja knjižnica – okno v svet : Mestna knjižnica Grosuplje, Enota Ivančna Gorica / [uredniški odbor: Ksenija Medved, Petra Volkar, Roman Rozina ; fotografije: Matej Macedoni, Jernej Jager, Tina Rus]. Grosuplje : Mestna knjižnica Grosuplje, 2010 (Grosuplje : AMSET). 11 str. : ilustr. ; 21 cm. (COBISS.SI-ID 311968).

Lepo urejen priročnik bralcem prinaša vse napotke, ki jih uporabnik potrebuje v knjižnici: od lokacij, preko hišnega reda, koristnih nasvetov, in to s pomočjo stripa in preglednic ter podatkov o izposojevališčih. Kratek povzetek je tudi v angleščini. Besedilo dopolnjuje več fotografij. Knjižico prejme vsak uporabnik.

MIROSLAV Cerar and his time / Sebastijan Piletič ... [et al.] ; [translated by Klemen Bedenik]. Ljubljana :

Gimnastična zveza Slovenije, 2010. 191 str. : ilustr. ; 25 x 27 cm

Prevod dela: Miroslav Cerar in njegov čas. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 247752192).

Telovadec, olimpijec in svetovni prvak Miroslav Cerar (1939) živi na Grosupljem. Ob 70-letnici so v knjigi zbrali njegovo uspešno življenjsko zgodbo z veliko množino slikovnega gradiva, s spomini in anekdotami ter jo priredili za tujo publiko.

Muljava – glej: Osnovna šola Stična, Podružnična šola Muljava

MÜLLER, Jakob

Slovensko tehniško izrazje : jezikovni priročnik / Andrej Šmalc in Jakob Müller. Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011. 320 str. : ilustr. ; 25 cm
500 izvodov. (COBISS.SI-ID 260151552).

Jezikoslovec Jakob Müller, Grosupeljčan, je v soavtorstvu pripravil jezikovni priročnik o tehniškem izrazju. Prikazani so modeli in morfemi slovenskega tehniškega izrazotvorja, domače in prevzete pripone, predpone ter modeli skrajšanih besed. Obdelane so fizikalne veličine, kemijski elementi in spojine, imena industrijskih izdelkov: strojev, kemikalij, zdravil in polimerov. Predstavitev knjige je organiziral izdajatelj Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, v Prešernovi dvorani SAZU 19. aprila 2012.

NADRAH, Anton

Z Marijo na križevem potu : na čast Jezusovemu srcu in za duhovne poklice / Anton Nadrah ; [podobe Fortunat Bergant ; fotografije Branko Petauer]. Stična : Cistercijska opatija, 2011. 68 str. : ilustr. ; 16 cm. (COBISS.SI-ID 254766592).

Pater dr. Anton Nadrah je cistercijan v Cistercijski opatiji v Stični, po rodu pa je iz bližine Ivančne Gorice. Je avtor številnih publikacij z versko vsebino (v letu 2010 knjižice Živimo iz Evharistije). V tej knjižici je ob stiškem slikanem križevem potu Fortunata Berganta objavil dva sklopa molitev ob križevem potu.

NADRAH, Ignacij

Spomini in semeniška kronika 1941–1944 Ignacija Nadraha : [objava arhivskih virov] / [spremna študija, kazala in opombe] Matjaž Ambrožič. Ljubljana : Arhivsko društvo Slovenije, 2010. 219 str. : ilustr. ; 30 cm. (Viri / Arhivsko društvo Slovenije ; št. 30).
Dodatek k naslovu naveden na ovoj. 400 izvodov. (COBISS.SI-ID 251122432).

Duhovnik ljubljanske škofije Ignacij Nadrah (24. 12. 1868 – 1951) se je rodil na Mrzlem Polju pri Ivančni Gorici. Kaplan je bil v Metliki, Tržiču, pri Šentjakobu v Ljubljani, nato kanonik, stolni dekan in stolni prošt ter predsednik cerkvenega sodišča. Med prvo svetovno vojno je postal škofijski cenzor za knjige z versko vsebino, po vojni pa je postal ravnatelj škofijskega semenišča. Deloval je tudi politično. Odlikovan je bil z redom sv. Save II. stopnje, papež pa ga je imenoval za apostolskega protonotarja. Leta 1930 je postal generalni vikar in s tem škofova desna roka – vse do aretacije 14. junija 1945. Bogoslovcem je zabičeval, da se ne smejo vmešavati v politiko. Želel je narediti vse, kar zahteva bonum Ecclesiae. Njegova nepolitična

drža in slabo zdravje sta novi oblasti onemogočala, da bi ga obtožila in obsodila, je pa bil kljub temu eden prvih duhovnikov, ki so okusili zapore, ter tako postal vzornik tistim, ki so mu na tej poti sledili. Postal je tihi svetovalec škofa Vovka. Med drugim je bil navdušen fotograf, botanik, astronom, zbiral je zemljevide specialke. Sodobniki so se ga spominjali kot lepopisca in človeka, ki ni poznal kompromisa, ko je šlo za dobro. Škof Vovk se je od njega poslovil z besedami: 'Bil je mož! Mož po srcu božjem!'

V spominih sorodnike in rojstni kraj komaj omeni, omenja pa Stično, Muljavo, Višnjo Goro. Ob temeljitem prikazu cerkvenih krogov se dotika tudi političnega življenja na svojih življenjskih postajah. Zanimiv je njegov zaplet o kanonikatu s pisateljem Finžgarjem. Za tekoče berljivimi spomini je stvarno kazalo, dodanega je nekaj slikovnega gradiva. Knjiga je izšla v septembru 2010.

ROKOMETNI klub SVIŠ Pekarna Grosuplje

Naša zgodba : 50 let rokometu v občini Ivančna Gorica / [uredil] Marjan Potokar ; [intervjuji Alojz Grčman, Marjan Potokar ; fotografije iz arhiva Marjana Potokarja ... et al.]. Ivančna Gorica : Rokometni klub SVIŠ Pekarna Grosuplje, 2010. 267 str. : ilustr. ; 30 cm.
1.000 izvodov.

Klubi so začeli igrati v Dolenjski rokometni ligi leta 1960. Sedanji RK SVIŠ se je oblikoval leta 1990 in nadaljuje rokometno tradicijo klubov iz Stične, Višnje Gore in Šentvida s sedežem v šolskem centru v Ivančni Gorici.

V zborniku je po uvodnikih prikazana zgradovina na osnovi desetletnih sklopov in s preglednicami obdobj. S številnimi intervjuji sta zapisovalca ustvarila humorno vzdušje tudi v besedilu in nazorno predstavila klimo v ekipah, ki jih družijo šport, zaupanje in kolektivni duh. Vsebinsko dopolnjuje obilica slikovnega gradiva in dokumentarni zapisi iz časopisja.

Zbornik je zanimiv tudi za nepoznavalca, saj mu nudi zanimivosti, anekdote, življenjske izkušnje in odgovarja na vprašanje, zakaj se sploh odločati za šport. Knjiga je izšla v vezani in broširani vezavi v juniju 2010.

NAŠE kapelice : v župnijah občine Grosuplje / [uredil Boris Kuhar]. Grosuplje : Univerza za tretje življenjsko obdobje, 2010 (Grosuplje : Partner graf). 276 str. : fotogr., zvd. ; 25 cm.
1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 253290752).

Etnološka sekcija Univerze za tretje življenjsko obdobje se je pod mentorstvom dr. Borisa Kuharja lotila zbiranja podatkov o kapelicah. Delo je potekalo skupinsko. Na terenu so obdelali posamezne župnije in poiskali informatorje, pomembno delo so opravili fotografi, pomagali so tudi župniki. V uvodu je urednik Boris Kuhar predstavil tipe kapelic in izpostavil delo skupin ter posameznikov. Tako so odkrili trenutno stanje kapelic, ki so večinoma obnovljene, našli pa so tudi objekte, ki po obnovi še kličejo. Izpostavljen je bil odnos do teh znamenj v različnih obdobjih ter vzroki za nastanek posameznih kapelic. Dodana je še bibliografija o znamenjih. V projektu in nato v knjigi so obdelali le kapelice, ostala znamenja in križi tu niso zajeta. Predstavitve knjige je bila 25. novembra 2010.

NOSE, Anica

Etnološka zbirka Nose, Bojanji Vrh, Ivančna Gorica / [Anica Nose ; Štefan Nose ; fotografije Travnik]. [Bojanji Vrh : Štefan Nose], [2011]. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 20 x 10 cm.

Etnološka zbirka Nose je začela nastajati po letu 2000. Leta 2002 sta postavila kozolec topolar, kjer so predmeti razstavljeni, leta 2008 sta dodala kaščo. Gradivo s kmetij zbirata, restavrirata in razstavljata ter ga poskušata rešiti pred propadom. Med predmeti so kmetijsko, obrtniško in rododelsko orodje ter gospodinjiski predmeti. Zloženska je izšla pred septembrom 2011.

NOVAK, Franci

Otroštvo neba / Franci Novak. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2011. 99 str. ; 21 cm. (Zbirka Prvenci / Mladinska knjiga).

500 izvodov. Pokrajine z negibnim začetkom / Jure Jakob: str. 99–[100]. O avtorju na zadnjem zavihku ovitka. (COBISS.SI-ID 253333504).

*Avtor pesnik Franci Novak (1969) živi in dela na Vidmu v Dobrepolju. V letu 2010 je dobil naslov vitez poezije. Gre za pesniški prvenec avtorja, ki pesmi objavlja tudi v periodiki, sicer pa piše tudi kratke zgodbe in deluje kot član umetniške skupine St*art v Dobrepolju.*

OBCINA Grosuplje : 2012 [Slikovno gradivo – koledar] / foto Primož Lajevce, Miran Kambič, Franc Ahlin, Peter Zakrajšek, Uroš Perme. [Grosuplje] : Partner graf, 2011. 1 koledar [25] str. : barvne fotografije ; 21 x 30 cm.

Stenski koledar prikazuje 8 višinskih panoramskih posnetkov (mesto Grosuplje, tabor Cerovo, Radensko polje, Šmarje - Sap, Velika Loka – viadukt, Sončni dvori, poplava na Radenskem polju, Kopanj) ter 5 nivojskih (knjižnica, Županova jama, lokomotiva na postaji, Magdalenska gora in skulptura v krožišču pri Hoferju). Izšlo v novembru 2011.

OSNOVNA šola Louisa Adamiča (Grosuplje)

Osnovna šola Louisa Adamiča Grosuplje : 40 : zbornik / [uredniški odbor Majda Glazerin, Verena Krivec, Antonija Raičević ; fotografije iz šolskega arhiva in zasebnih zbirk]. Grosuplje : OŠ LA, 2011 (Grosuplje : Partner graf). 96 str. : ilustr. ; 30 cm.

Naslov v kolofonu: 40 let OŠ LA Grosuplje. Hrbtni naslov: Zbornik Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 258040576).

Ob obletnici zgradbe nove šole na Tovarniški cesti na Grosupljem so izdali zbornik, ki govori o začetkih šolstva na Grosupljem in gradnji nove šole, sledi kronika vseh 40 šolskih let, dodani so vloga in spomini vseh petih ravnateljev. Vključeni so projekti šole: hranilnica, računalništvo od vstopa v šolo, mednarodni projekti, ekošola, dosežki, šport ter spomini učiteljev in učencev. Zbornik je izšel ob slavnostnem dogajanju 14. oktobra 2011, osrednja slovesnost je bila 22. oktobra 2011.

OSNOVNA šola Stična (Ivančna Gorica)

Predstavljamo se : Osnovna šola Stična in podružnične šole : projekti in aktivnosti v šolskem letu 2010/2011 / [spremnica beseda Marjan Potokar ; urednica Branka Lah]. Ivančna Gorica : Osnovna šola Stična, 2011. 115 str. : fotogr. ; 21 cm.

Ovojni naslov, tudi dodatek k naslovu na hrbtu: Osnovna šola Stična in podružnične šole : projekti in aktivnosti v šolskem letu 2010/2011. 300 izvodov. (COBISS.SI-ID 259283200).

V uvodu ravnatelj Marjan Potokar izpostavlja, da skušajo s številnimi dejavnostmi prikazati mladini, kako se je živelo včasih in kakšen naj bo njihov odnos do hrane, do starejših, staršev, okolja. Predstaviti skušajo vrednote, po katerih smo se ravnavali še pred kratkim, in vso pestrost šolskih in obšolskih dejavnosti, njihove mentorje in akterje, vse podprto s slikovnim gradivom. Izšlo v decembru 2011.

OSNOVNA šola Stična, Podružnična šola Krka : ob odprtju nove šole / [uredila Zlata Kastelic ; fotografije iz šolskega arhiva OŠ Stična ... et al.]. Ivančna Gorica : Osnovna šola Stična, 2011. 111 str. : ilustr. ; 21 cm. Ovojni naslov. 800 izvodov. (COBISS.SI-ID 256065536).

Po uvodnikih je predstavljena šola danes, opisana so naselja v šolskem okolišu, precej je arhivskega gradiva, dodanih je nekaj spominov na tovarno Modna oblačila na Krki, na koncu pa so spomini učencev in učiteljev. Očitno je veselje ob selitvi v novo, svetlo šolo. V aprilu 2009, ob 200-letnici šolske zgradbe na Krki, so pripravili razstavo nekdanjih učil, ki so v publikaciji na fotografijah. Zbornik je izšel v maju 2011.

OSNOVNA šola Stična, Podružnična šola Muljava : ob 100-letnici šolstva na Muljavi : 1910–2010 / [uredili Zlata Kastelic, Gregor Arko, Marjeta Logar ; fotografije iz šolskega arhiva OŠ Stična ... et al.]. Ivančna Gorica : Osnovna šola Stična, 2011. 127 str. : ilustr. ; 21 cm. Ovojni naslov. 700 izvodov. (COBISS.SI-ID 254938112).

Zbornik nas seznaja s sedanjim življenjem manjše podružnične šole, z zgodovinskim pregledom njenega razvoja, geografskimi značilnostmi muljavske pokrajine z vasi, z Jurčičevo Muljavo, z odlomki iz starih zapisov in kronik, podobami preteklosti, spomini nekdanjih učencev, z zapisi o povezanosti Muljavcev z Jurčičem. Dodani so sezname zaposlenih. Številne fotografije prikazujejo utrinke iz domačega šolskega muzejčka. Publikacija je izšla v začetku marca 2011.

PEKARNA (Grosuplje)

Šest desetletij Pekarne Grosuplje / [vire in pričevanja zbrala Mojca Mlakar ; fotografije arhiv Poslovnega sistema Mercator, arhiv Mestne knjižnice Grosuplje in arhiv družine Potočnik]. Ljubljana : Poslovni sistem Mercator, 2011. 66 str. : ilustr. ; 30 cm. 500 izvodov. Naslovna stran na str. [7]. (COBISS.SI-ID 256895488).

Urednica je sledila zgodbi od Krajevne pekarije Grosuplje v letu 1951, Potočnikove pekarnice, in Pekarije Grosuplje v Pekarno Grosuplje vse do združitve z Mercatorjem in razvoju novih pekovskih izdelkov. Predstavljeni so informatorji, nekaj arhivskega gradiva ter bogato slikovno gradivo. Ob obletnici so 24. septembra 2011 imeli dan odprtih vrat, malo pred tem je izšel zbornik.

PEROVŠEK, France

Za Slovenijo / France Perovšek. Zagorje ob Savi : Poslovno svetovanje RA, 2010. 224 str. : ilustr. ; 22 cm. (COBISS.SI-ID 252339968).

Perovšek France (2. december 1922 v Šmarju - Sapu – 2011) je bil med vojno najprej borec v Grosupeljski četi, napredoval v političnega komisarja brigade, sekretarja Okrožnega komiteja KPS, po vojni je bil ob različnih političnih funkcijah tudi generalni direktor RTV Slovenija.

Knjiga je razdeljena v tri sklope. V prvem obravnava razmere v rojstnem Šmarju. Posebej zanimiv je opis dogajanja v predvojnem Šmarju ter pogled na tedanje krajevne politične razmere. Slikovito opiše npr. tedanje županske volitve v Šmarju. Sledijo spomini na otroška leta, šolanje, odhod v partizane ter delovanje na Primorskem tudi po vojni.

V drugem sklopu sledijo pogledi na pomembne osebnosti medvojnega in povojnega obdobja (Boris Kidrič, Edvard Kocbek, družina Šuligoj na Grosupljem ter njihova tragična zgodba), v tretjem pa dodaja osebne dnevniške zapise iz sodobnosti. Na koncu je njegov življenjepis. Predstavitev knjige je bila v oktobru 2010 na Fužinskem festivalu v Ljubljani.

PES v vaši družini : veliko koristnih nasvetov, nega psov, dresiranje, prehrana, bolezni, lastnosti 36 različnih pasem / priredil Svetozar Pance. Grosuplje : Grafis Trade, 2010. 80 str. : ilustr. ; 21 cm. (Zbirka Priročniki / Grafis Trade ; št. 1). 4.500 izvodov. (COBISS.SI-ID 251123968)

Tiskar in založnik Svetozar Pance, doma na Spodnjem Blatu pri Grosupljem, se ukvarja z različnimi dejavnostmi. Znan je tudi kot urednik kulinaričnih priročnikov, ki so izšli v njegovi založbi v zbirki Kuhinja moje babice: Jedi na žlico, Krompir na naši mizi, Okusi jeseni, Perutnina na naši mizi, Sladke mojstrovine ter Testenine in riž po italijansko.

Tanja Pance zbira in ureja kulinarične priročnike, ki izhajajo v njegovi založbi v zbirki Mala kuhinja: najboljši weekend recepti z naslovi Dalmatinska kuhinja, Domače, slovenske jedi, Od predjedi do sladice; Okusne vegetarijanske jedi ter Ozimnica iz sadja in zelenjave.

PETAUER, Branko

Radovedna Eva : [šmarnice za otroke za leto 2010] / Branko Petauer ; [ilustracije Erna Pucihar]. Ljubljana : Salve, 2010. 67 str. : ilustr. ; 21 cm.

Dodatek k naslovu naveden v CIP-u. (COBISS.SI-ID 250334976).

Avtor Branko Petauer je pater cistercijan v Cistercijanski opatiji Stična. Posebej opazen je kot mojster fotografije ter tehnični urednik glasila V Materini šoli.

PLANINSKO društvo Polž (Višnja Gora)

Planinsko društvo : Polž 2011 / [besedilo: Aleš Erjavec]. Višnja Gora : Planinsko društvo Polž, 2010. Zloženka [6] str. : ilustr. ; 21 cm.

V decembru 2010 je izšlo 1.000 izvodov zloženke. Predstavljeno je društvo, opis planinskega tabora v Bavšici v letu 2010 ter program predvidenih izletov za leto 2011.

Podsmreka pri Višnji Gori – glej: Simpozij Čebelarji družine Rothschild iz Podsmreke**PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Dob pri Šentvidu)**

[Osemdeset]

80-letni jubilej Prostovoljnega gasilskega društva Dob pri Šentvidu : 1930–2010. Dob pri Šentvidu : PGD, 2010 / [avtorji: Jernej Lampret, Lojze Ljubič, Robert Berginc, Igor Zajc, Marko Kastelic, Silvo Škrabec, Lojzka Trnovšek]. ([Grosuplje] : Partner graf). 72 str. : ilustr. ; 23 cm.
V nakladi 300 izvodov izšlo v juniju 2010. (COBISS.SI-ID 251581696).

Uvodnikom in obletnici društva posvečeni pesmi poveljnika društva Igorja Zajca sledijo besedila z zanimivimi podatki iz zgladno ohranjenih arhivov. Sledimo lahko zgodbi Florijanove freske na pročelju doma, ki so jo morali umakniti v letu 1958, v letu 1992 pa se je ponovno bleščala na prvotnem mestu. Bogato je tudi slikovno gradivo iz življenja društva.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Grosuplje)

Poročilo o delu Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje v letu 100-letnice 2009 / [zbral in uredil Iztok Vrhovec]. Grosuplje : PGD, 2010 (Grosuplje : Partner graf). 43 str. : ilustr. ; 23 cm.
Ovojni naslov.

Izšlo 27. februarja 2010. Urednik zbornika in predsednik društva Iztok Vrhovec je avtor uvoda in poročil o delu odborov ter o dejavnostih, predvsem pa nagovora na slavnostnem občnem zboru ob praznovanju 100-letnice društva. Urednik jubilejnega zbornika Jože Miklič – zbornik je izšel leta 2009 – je dodal pogled na njegovo nastajanje.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Grosuplje)

Poročilo o delu Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje v letu 2010 : 30 let od preselitve / [zbral in uredil Iztok Vrhovec]. Grosuplje : PGD, 2011 (Grosuplje : Partner graf). 44 str. : ilustr. ; 23 cm.
Ovojni naslov.

Izšlo 26. februarja 2011. Urednik zbornika in predsednik društva Iztok Vrhovec je napisal uvod in poročila o delu odborov ter o dejavnostih; v publikaciji je tudi njegov nagovor na slavnostnem občnem zboru ob praznovanju 30-letnice preselitve društva v novi gasilski dom.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Hrastov Dol)

[Šestdeset]

60 let Prostovoljnega gasilskega društva Hrastov Dol : [1951–2011] / [napisal in uredil Dušan Štepec]. Hrastov Dol : PGD, 2011 (Grosuplje : Partnergraf[!]). 128 str. : ilustr. ; 23 cm.
Dodatek k naslovu naveden na ovoju in v kolofonu. 250 izvodov. (COBISS.SI-ID 257237248).

Po uvodnikih sledijo naslednje teme: zgodovinski oris vasi z okolico, ustanovitev društva, delovanje društva v času Jugoslavije in nato v samostojni državi, gradnja doma, gibanje članstva, družabno življenje društva, pregled tekmovanj, priznanj, kronologija pomembnih mejnikov in članstvo.

Avtor je dodal precej opomb, ki kažejo, da se je obravnave lotil študiozno z obsežno literaturo ter z iskanjem podatkov po arhivih. Publikacija je zgleden primerek tovrstnih kronik. Izšla je ob prazniku in veselici 13. avgusta 2011.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo Račna

PGD Račna 1911–2011 [Slikovno gradivo] : [koledar] 2011. Račna : PGD [Prostovoljno gasilsko društvo], november 2010. 1 koledar (13 f.) : barve ; 32 x 40 cm. (COBISS.SI-ID 294560).

Fotografije Račne, gasilcev, gasilskega doma in Kopanja.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Stična)

Pregled motorizirane tehnike prostovoljnega gasilskega društva Stična od ustanovitve do danes : 1926–2011 : ob slovesnem prevzemu novega gasilskega vozila Iveco GVC 16/25 4x4 / [zbral in uredil Gregor Arko]. Stična : PGD, 2011 (Grosuplje : Partnergraf). 79 str. : ilustr. ; 21 cm. Ovojni naslov.

Besedilo ni lektorirano. Publikacija prinaša slikovni sprehod skozi razvoj motorizirane gasilske tehnike v društvu. Fotografijam so dodali ohranjene dokumente, tehnične in zgodovinske podatke, sledi še seznam botrov pri nakupu novega vozila.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Šmarje - Sap)

[Sto trideset]

130 let Prostovoljnega gasilskega društva Šmarje - Sap / [uredniški odbor Anton Kastelic ... et al.]. Šmarje - Sap : Prostovoljno gasilsko društvo, 2011 (Grosuplje : Partner graf). 144 str. : ilustr. ; 25 cm. Naslov na ovojju: 130 let PGD Šmarje - Sap. 800 izvodov. (COBISS.SI-ID 256376576).

Društvo je pregled svojega delovanja izdalo ob 120-letnici, zato tu predstavlja samo zadnjih deset let. Povzeli so zgodovino društva, gradnjo doma, pregled vozil, opreme ter predvsem članstvo in druženja. Posebno pomembna je bila njihova vloga pri reševanju na avtocesti ob verižnem trčenju 27. novembra 2010. Na straneh 114–144 so oglasi.

Račna – glej: Prostovoljno gasilsko društvo Račna

RAD imam Grosuplje

Program neodvisne liste Rad imam Grosuplje : "Od politike k ljudem" / [neodvisni kandidat Iztok Vrhovec ...]. [Grosuplje : Rad imam Grosuplje, 2010]. 30 str. : ilustr. ; 21 cm.

Program stranke za občinske volitve 10. oktobra 2010, izšlo 1. oktobra 2010. Predstavljajo program v 13 sklopih, tudi po posameznih krajevnih skupnostih.

Radensko polje – Kastelic, Lara

Krajinski park Radensko polje

RAFAEL Samec : Galerija Beogradske tvrđave / [umetnički svet: Olivera Vukotić, Olivera Parlić

Karajanković, Risto Mihić] : [razstava v] Gornji grad – Stambol kapija, 12. april – 20. april 2011. Beograd : Beogradska tvrđava, 2011. Zloženka, [4] str. + [6] listov : ilustr. ; 20 x 15 cm.

Zloženka je izšla v aprilu 2011. Tekst z umetnikovim biogramom je objavljen v cirilici in angleščini. Likovni ustvarjalec Rafael Samec (1943), po rodu iz Dobrepolja, likovno ustvarja z voskom in parafinom. Imel je več razstav, tudi v tujini. Ob razstavah običajno poskrbi še za zloženke.

RAFAEL Samec : Občina Dobrepolje : Jakličev dom / [tekst Anamarija Stibilj Šajn]. [Videm] Dobrepolje, Jakličev dom, [2011]. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 21 x 15 cm.

Zloženka je izšla ob otvoritvi njegove stalne razstave 22. oktobra 2011 v Jakličevem domu na Vidmu, saj je Občina poskrbela, da ima umetnik, ki je po rodu iz tega kraja, tu stalno razstavo.

ROKOMETNI klub Grosuplje

[Petdeset]

50 let rokometu v Grosupljem : 1960–2010 / [urednik Andrej Ambrožič; avtorji Andrej Ambrožič, Brigita Repar in člani]. – Grosuplje : Rokometni klub Grosuplje, 2010. – 63 str. : fotogr. ; 24 cm.

500 izvodov. *Zvrstijo se spomini na začetke delovanja s fotografijami ter z rezultati tekem, dokumentirani tudi iz časopisov; objavljena je skupna fotografija članov, pionirjev in vodstva kluba v novembru 2010.*

ROTARY Club Grosuplje : district 1910/1912 / [uredniški odbor: Stanislav Vehovec, Marjan Kastelic,

Marko Lavrih; besedila: Boris Kuhar, Stanislav Vehovec, Zdenka Cerar, Marjan Kastelic, Marko Lavrih, Boris Šujko ; fotografije Foto Travnik, Boris Kuhar, Boris Peterka, Marko Lavrih, arhivi ; prevod Agencija Alkemist]. Grosuplje : Rotary Club, 2010. [30] str. : ilustr. ; 30 cm.

Ovojni naslov.

Uvodom in predstavitvi članov sledijo opisi krajev in njihovih znamenitosti, pokrajine, zgodovine in podjetij. Predstavljena sta namembnost kluba in njegov socialni program. Zvezek zaključujejo člani Rotaracta. Vsi članki so vzporedno prevedeni v angleščino. Izšlo v novembru 2010.

RUDOLF, Renata

Med modno skico in ilustracijo : razstava modnih slik in ilustracij : [Galerija Mestne knjižnice Grosuplje, 13. 5. 2010 do 11. 6. 2010] / Renata Rudolf ; [besedilo Darija Kovačič]. Grosuplje : Mestna knjižnica Grosuplje, maj 2010. Zloženska : ilustr. ; 21 x 20 cm zložena na 21 x 10 cm. (COBISS.SI-ID 250016).

Renata Rudolf, magistrica umetnosti s področja moške mode in medijev, deluje kot osebna svetovalka za estetiko oblačenja. Živi v Šmarju - Sapu.

SADAR, Ivan

Človek kakor drugi / Ivan Sadar ; [pesnikov življenjepis napisala Marjeta Žebovec ; spremna beseda Marjan Lampret]. Smlednik : Lepa beseda, 2010. 203 str. : ilustr. ; 22 cm.

Javorski župnik o javorskem župljanu / Marjan Lampret: str. 179–181. Življenje in delo Ivana Sadarja / Marjeta Žebovec: str. 182–203. (COBISS.SI-ID 251121408).

Pesnik in duhovnik Ivan Sadar (4. 6. 1890 – 3. 6. 1926) je bil rojen na Cerovcu, zaselku vasi Bukovica v Krajevni skupnosti Temenica, torej v občini Ivančna Gorica, spada pa v sosednjo župnijo Javorje. Pesmi so sedaj prvič objavljene. Predstavitev knjige je bila 15. oktobra 2010 v Kulturnem domu Temenica.

SAMEC, Rafael

Razodevanja : Ljubljanski grad, Kazemate, 10. 3.–16. 5. 2010 / Rafael Samec ; [besedilo Bojana Čampa]. Ljubljana : Festival Ljubljana, 2010. Zloženska, [4] str. : ilustr. ; 21 cm.

Besedilo je prevedeno v angleščino. (COBISS.SI-ID 248736).

Likovni ustvarjalec Rafael Samec (1943), po rodu iz Dobrepolja, likovno ustvarja z voskom in parafinom. Imel je več razstav, tudi v tujini. Ob razstavah običajno poskrbi še za zloženske. Tu je razstavljal zlate vrtnice iz voska.

Samec, Rafael – glej še: Rafael Samec : Galerija Beogradske tvrđave

Rafael Samec : Občina Dobrepolje

SEVER, Franc

Past na Menini planini : kako smo preliščili XIV. SS-divizijo Galizien na Menini planini / Franc Sever Franta ; [fotografije osebni arhivi]. Ljubljana : Forma 7, 2010. 102 str. : ilustr. ; 22 cm.

V vojnah se lahko zмага tudi z umikom / Ljubica Jelušič: str. 6–7. (COBISS.SI-ID 252768768).

Publikacija je drugi natis druge izdaje besedila o preboju treh partizanskih brigad z obkoljene Menine planine tik pred koncem vojne v letu 1945, tokrat ob 65. obletnici preboja. Avtor je od svojega osemnajstega leta v partizanih opravljal odgovorne vojaške in politične naloge. Kot 22-letni komandant operativnega štaba obkoljenih enot je organiziral reševanje ranjenecv in preboj iz obroča SS. Avtor Franc Sever (roj. 21. 3. 1923) s partizanskim imenom Franta se je rodil v vasi Št. Jurij pri Grosupljem.

SEVER, Leopold

Vedre dogodivščine na kakó ...: 88 zgodb z bolj vesele plati / spisal Leopold Sever ; narisal Tone Drab. Ivančna Gorica : Turistično društvo, 2011 (Šmarje - Sap : Mišmaš). 184 str. : ilustr. ; 20 x 21 cm. 200 izvodov. (COBISS.SI-ID 255675904).

Zgodbe so izhajale v lokalnih časnikih Klasje in Grosupeljski odmevi. Vsaka zgodba se začne s Kako je (so...), nato sledi (večinoma) humorna zgodba. Največ sta mu jih povedala pokojni oče in France Ceglar z Muljave. Avtor zgodb je učitelj in biolog Leopold Sever, po rodu iz Malih Lipljen, ki je desetletja učil v Ivančni Gorici. Predstavitelj knjige je bila 25. maja 2011 v Ivančni Gorici.

SIMPOZIJ Čebelarji družine Rothschild iz Podsmreke pri Višnji Gori (2011 ; Brdo pri Lukovici)

Obstoja pa ena pridna in utrjena čebela, taka je kranjska : prispevki s Simpozija Čebelarji družine Rothschild iz Podsmreke pri Višnji Gori, Brdo pri Lukovici, 17. maj 2011 / [avtorji Andrej Šalehar ... [et al.] ; urednik Janez Gregori ; fotografije Janez Gregori ... [et al.] ; prevodi Agencija Alkemist]. Ivančna Gorica : Regijska zveza Petra Pavla Glavarja ; Brdo pri Lukovici : Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, 2011. 103 str. : ilustr. ; 24 cm.

Dostopno tudi na: <http://www.dlib.si/v2/Details.aspx?URN=URN:NBN:SI:doc-WVXAIVHP>. 8.600 izvodov. Povzetek v slovenščini, angleščini in nemščini pri vseh prispevkih. (COBISS.SI-ID 255761408).

V Posmreki pri Višnji Gori je od 1866 do smrti leta 1909 deloval s svojim podjetjem Emil Rothschild (Ravenegg, tudi Rožič), čebelar in trgovec s čebelami, pisec strokovnih člankov in priročnikov. Bil je pobudnik in urednik čebelarskega glasila Die Krainer Biene. V zborniku je predstavljeno njegovo delo in današnja ostalina. Na koncu je dodana njegova bibliografija. Za ohranjanje njegovega spomina se trudi čebelar iz Šmarja - Sapa Anton Koželj. Ob simpoziju so mu na Mestni hiši v Višnji Gori odkrili tudi spomenik.

SREDNJA šola Josipa Jurčiča (Ivančna Gorica)

Gimnazija Stična – Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica : 60 : zbornik / [glavna urednica Breda Kramar ; fotografije iz šolskega arhiva in zasebnih zbirk]. Ivančna Gorica : Srednja šola Josipa Jurčiča, 2010 (Grosuplje : Partner). 153 str. : fotogr. ; 30 cm. 1.500 izvodov. (COBISS.SI-ID 251026688).

Po uvodnikih je pregledno podan razvoj šole od začetkov v letu 1950, predstavljenih je vseh deset ravnateljev. Iz generacij od 1955 dalje so se s spominskim zapisom predstavili dijaki posameznih letnikov, med njimi dr. Anton Nadrah, Pavel Groznik, župnik Jože Kastelic, zdravnik Janez Zupančič, dr. Rado Genorio, škof dr. Anton Jamnik itd., spomine so dodali tudi profesorji. Sledi še seznam šolskih dosežkov, naveden je celoten kolektiv. Osrednja slovesnost ob 60-letnici šole je bila 15. maja 2010, zbornik pa je izšel 12. maja 2010.

Stična – glej: Gabrovec, Stane: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe

Kmetijska zadruga Stična (Ivančna Gorica)

Kulturno društvo (Stična)

Osnovna šola Stična

Prostovoljno gasilsko društvo (Stična)

Zadnikar, Marijan

Šentvid pri Stični – glej: Kulturno društvo likovnikov Ferda Vesela
Tabor slovenskih pevskih zborov

Škocjan pri Turjaku – glej: Škulj, Edo: Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku

Škrjanec, Breda – glej: Mednarodni grafični likovni center: Tinca Stegovec

ŠKULJ, Edo

Patrociniji na Slovenskem / Edo Škulj. Škocjan pri Turjaku : [Župnija], 2011. 150 str. ; 30 cm. 50 izvodov. Izšlo v oktobru 2011. (COBISS.SI-ID 257716992).

Po nastopu župnijske službe v Škocjanu je avtor dr. Edo Škulj začel raziskovati dokumente o farnih zavetnikih, vzporedno pa mu je nastajala študija o patrocinih na Slovenskem, ki jo sestavlja pet seznamov: seznam po škofijah in župnijah, po patrocinih, po kronologiji ter na koncu še seznam po številu cerkva in seznam po sorodnosti patrocinih s toponimi, ki ju dopolnjujejo obsežne opombe.

Avtor dr. Edo Škulj (1941) je v dveh letih kot muzikolog izdal več knjig: Križmanova orglarska delavnica, Škrablova orglarska delavnica in zajetni Vodnik po duhovni glasbi. Kot urednik nosi levji delež pri izdaji publikacije Ob petdesetletnici Papeškega slovenskega zavoda v Rimu.

ŠKULJ, Edo

Svetopisemski križev pot na Železnici / Edo Škulj ; [pesem Roža Gantar]. Škocjan pri Turjaku : Župnija, 2011. [38] str. : fotogr. ; 21 cm. (COBISS.SI-ID 255058944).

Avtor dr. Edo Škulj predstavlja zgodovino križevega pota ter razliko med običajnim in svetopisemskim križevim potom, kot ga imamo na Železnici. Pri vsaki postaji si sledijo fotografija postaje, predloga slikarja Andreja Harrleina, pesem, poimenovanje postaje ter premišljevanje ob njenem sporočilu. Vse postaje so restavrirane, navedeni so donatorji. Publikacija je izšla v januarju 2011.

ŠKULJ, Edo

Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku / Edo Škulj ; fotografije Marjan Smerke. Ljubljana : Družina, 2010. 216 str. : ilustr. ; 30 cm.

500 izvodov. Povzetek v nemščini in angleščini. (COBISS.SI-ID 251222016).

Pražupnija Škocjan je bila ustanovljena leta 1260 in ob 750-letnem jubileju je domači župnik dr. Edo Škulj izdal fotomonografijo vseh cerkva, ki so oz. so bile v njenih mejah. Z besedami in mojstrskimi fotografijami predstavlja vseh 12 cerkva, torej tudi župniji Turjak in Rob. Najprej so predstavljene župnije z biogrami duhovnikov, nato so podani opisi cerkva, njihove gradnje, orgle, posamezni dokumenti, zemljevidi. Prevedeni so latinski napisi na ploščah, vzdanih v cerkvene zidove. Dodano je še imensko kazalo. Obletnico so slovesno praznovali v nedeljo, 5. septembra 2010, publikacijo pa so predstavili 1. septembra. V zadnjih letih je o zgodovini te pražupnije izšlo več publikacij istega avtorja.

Škulj, Edo – glej še: Edo Škulj

Šmarje - Sap – glej: Prostovoljno gasilsko društvo (Šmarje - Sap)

ŠTEH, Dragica

Če Gospod ne zida hiše, --- / [Dragica Šteh ; slike arhiv Župnije Šentvid pri Stični]. Ljubljana : Salve, 2011. 39 str. : ilustr. ; 21 cm. (COBISS.SI-ID 259132928).

Avtorica navedena na ovoj in v kolofonu. 500 izvodov. Župnikova beseda / Jože Grebenc: str. 31–32.

Avtorica Dragica Šteh (1974) živi v Velikih Pecah v občini Ivančna Gorica in je kot profesorica matematike zaposlena na Srednji šoli Josipa Jurčiča.

ŠTEH, Dragica

To delajte v moj spomin! : [šmarnice za otroke] / Dragica Šteh ; [izdal] SŠK-SKU. Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2010. 95 str. : note ; 21 cm.

Dodatek k naslovu na strani 1 in v kolofonu. 1.500 izvodov. (COBISS.SI-ID 250384128).

Avtorica Dragica Šteh (1974) živi v Velikih Pecah v občini Ivančna Gorica in je na Srednji šoli Josipa Jurčiča zaposlena kot profesorica matematike. To delo je njen prvenec in Slovenski katehetski urad pri Slovenski škofovski konferenci ga je izbral za priporočeno šmarnično branje za otroke v letu 2010.

ŠTEH, Dragica

Zala, mala zelena gosjenica / Dragica Šteh ; ilustracije otroci Vrtca Ivančna Gorica. Ivančna Gorica : Srednja šola Josipa Jurčiča : Vrtec Marjetica : Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava, 2011 (Grosuplje : Partner graf). [48] str. : ilustr. ; 31 cm.

Na naslovni strani tudi: Ta preprosta pravljica se dogaja v gozdu in govori o tem, kaj je v življenju najpomembnejše. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 259250688).

Predstavitve publikacije je bila 26. 1. 2012 v Knjižnici v Ivančni Gorici.

ŠTEPIC, Lilijana

Angleščina po slovensko : priročnik za osnovnošolce v 4., 5. in 6. razredu : razlaga slovničnih pravil v slovenskem jeziku, vaje z rešitvami za boljše razumevanje slovnice in besedišča / Lilijana Štepic ; [ilustracije Marcel-Talt Lah]. 12. natis. Zgornja Draga : Korekt plus, 2011. 492 str. : ilustr. ; 30 cm. 1.000 izvodov. Bibliografija avtorice: str. 490. (COBISS.SI-ID 256821248).

Avtorica in založnica Lilijana Štepic živi v Zgornji Dragi pri Ivančni Gorici. V letih 2010 in 2011 je izdala še ponatis svojih knjig: Ali je angleščina v 2. letniku srednje šole res tako težka?; Ali je angleščina v 3. letniku srednje šole res tako težka?; Ali je angleščina v 4. letniku srednje šole res tako težka?; Angleški časi za osnovno šolo; Make your English perfect 1; Naučimo se angleških časov in Vaje iz angleških časov za osnovno šolo.

ŠTEPIC, Lilijana

Hamburger Toni in njegovo kraljestvo : pravljica za otroke, stare od 6 do 10 let / Lilijana Štepic ; [ilustracije Jessica Warrick]. Višnja Gora : Korekt plus, 2010. 24 str. : ilustr. ; 22 cm. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 253071104).

ŠTEPIC, Lilijana

Vampirček Rudi : pravljica za otroke, stare od 6 do 10 let / Lilijana Štepic ; [ilustracije Jessica Warrick]. Višnja Gora : Korekt plus, 2010. 28 str. : ilustr. ; 21 cm. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 252505088).

TRNOVŠEK, Tadej

Zaklad pisarja Bernarda / Tadej Trnovšek ; ilustriral Damijan Stepančič. Stična : Muzej krščanstva na Slovenskem, 2011 ([Grosuplje] : Partner graf). 36 str. : ilustr. ; 28 cm. 500 izvodov. (COBISS.SI-ID 259190784).

Konec leta 2011 je izšla knjiga Zaklad pisarja Bernarda, ki jo je napisal Tadej Trnovšek, sodelavec Muzeja krščanstva v Stični. Poučna otroška zgodba s pastirčkom Petrom in menihom Robertom nas seznani z nastajanjem in dejavnostjo skriptorija v stiškem samostanu v času opata Folklanda okoli leta 1180. V zgodbi nastopajo resnične osebe, pripoveduje pa o mojstrih, ki so pred več kot osemsto leti ustvarjali še danes občudovane najlepše knjige. Vzporedno nam razloži tudi pomene izrazov, vezanih na skriptorij in rokopise.

TURNŠEK, Metod

In hrumela je Drava : roman / Metod Turnšek. Ljubljana : Družina, 2011. 264 str. : ilustr. ; 21 cm. (Epika, povesti in romani / Metod Turnšek ; knj. 2).

Ta zemlja je slovenska / M. D., str. 229–262. Izvirna izdaja: In hrumela je Drava, V Trstu: 1955. (COBISS.SI-ID 251579136).

Avtor dr. Metod Turnšek (1909–1976) je bil stiški cistercijski duhovnik, narodopisec, pisatelj ter publicist, ki je po vojni živel v Trstu in na Rebrci pri Železni Kapli.

Urednik dr. Milan Dolgan je pobudnik zbirke Turnškovih pripovednih del. Tej drugi knjigi je napisal uvod na zavihkih platnic in dodal opombe, tekoče pod tekstom, Slovarček narečnih besed ter obsežno spremno besedo z naslovom Ta zemlja je slovenska, kjer podaja nastanek romana in pot do njegove prve objave. Zbral je tudi mnogo slikovnega gradiva. Knjiga je izšla 11. 2. 2011.

UČNA pot po sledih višnjanskega polža : po Jurčičevi poti od Višnje Gore do Polževega / [besedilo

Marijana Tavčar ; oblikovalec podobe in elementov učne poti, fotografija naslovnice Robert Kuhar, fotografije tudi Marijana Tavčar ; pri zasnovi in uresnitvi poti so sodelovali Franc Kogovšek ... et al.]. Višnja Gora : Planinsko društvo ... [et al.], 2010. Zloženka [6] str. : ilustr. ; 10 x 59 zloženo na 10 x 20 cm.

Ob svetovnem dnevu Zemlje 22. 4. 2010 so odprli gozdno učno pot. Opisu 6 km dolge poti so dodali zemljevid ter opis 26 drevesnih vrst. Pri zasnovi in uresnitvi poti so sodelovali Franc Kogovšek in Roman Črnič z Zavoda za gozdove z enote na Grosupljem, predsednik TD Polževo Miloš Šušteršič, predsednik Turistične občinske zveze Ivančna Gorica Pavel Groznik ter podružnična OŠ Višnja Gora.

V svetišču spomina : zbornik župnije Dobrepolje ob 750-letnici župnije / [avtorji prispevkov Ivan

Grandovec ... [et al.] ; gradivo zbrali in uredili Franc Škulj, Ivan Grandovec, Romana Drobnič, Tamino Petelinšek ; fotografije Tamino Petelinšek in arhiv župnije, ostali viri navedeni ob fotografijah]. Videm, Dobrepolje : Župnija, 2010. 349 str. : ilustr. ; 31 cm. (COBISS.SI-ID 253494272). 1.000 izvodov.

Zbornik je izšel ob 750. obletnici župnije Dobrepolje. O publikaciji sta pisala urednika Romana Drobnič in Ivan Grandovec v občinskem glasilu Naš kraj v januarški številki 2011 in dopolnila podatke o izidu. Seznam 19 avtorjev je naveden v kolo fonu. Uvodnika sta napisala domači župnik Franc Škulj in škof dr. Anton Jamnik, župnijo z običaji v cerkvenem letu je celovito predstavil župnik Franc Škulj, zgodovino pod geslom V tem znamenju boš zmagal prof. Ivan Grandovec, ravnatelj osnovne šole (s številnimi opombami), domačin dr. Zvone Štrubelj pa pomembnejše župnike: Ramovša, Mrkuna, Fabianija in sedanjega Škulja. Sledijo še predstavitve ostalih duhovnikov in sester. Domačin dr. Janez Vodičar je objavil zapis o dobrepoljski župniji v pesniški obliki. Cerkve in kapele je opisala Romana Drobnič, znamenja pa etnologinja Polona Rigler Grm. Anka Novak se je ukvarjala z izseljencem Francetom Bambičem in njegovimi verzifikacijami. Dodani so še pogledi nekaterih bolj znanih vernikov. Pričujejoča knjiga je izraz ljubezni avtorjev do domačega kraja. Obletnico župnije so proslavili 3. oktobra 2010, zbornik pa je izšel 6. januarja 2011.

VIŠNJA GORA : slovenska pravljica / [besedilo Pavel Groznik ; oblikovanje Robert Kuhar; fotografije

Robert Kuhar, Miloš Šušteršič, Marjan Travnik]. Ivančna Gorica : Občinska turistična zveza; Polževo : Turistično društvo; Višnja Gora : Turistično društvo, 2011. Zgibanka, [8] str. : ilustr. ; 21 x 15 cm.

Besedilo na kratko podaja opis kraja z zgodovino in s simbolom – polžem – na podloženem ortofoto zemljevidu Krajevne skupnosti Višnja Gora so označeni kraji, tudi s fotografijami, ceste, ustanove ter športne točke, med njimi najbolj znana Jurčičeva pot in trasa Krevsovega teka. Posebej lep je panoramski višinski posnetek trga. Izšlo 5.000 izvodov v decembru 2011.

Višnja gora – glej: Planinsko društvo Polž (Višnja Gora)

Učna pot po sledih višnjanskega polža

VRHOVEC, Gabrijel

Priden : [Mestna knjižnica Grosuplje], 30. september do 30. oktober 2010 / Gabrijel Vrhovec ; [avtorica besedila Mojca Puncer ; foto Uroš Mihelčič]. Grosuplje : Mestna knjižnica Grosuplje ; Ivančna Gorica : Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Območna izpostava, september 2010 (Šmarje - Sap : Mišmaš). Zloženka, [8] str. : ilustr. ; 20 x 80 cm. zloženo na 20 x 20 cm. (COBISS.SI-ID 283296).

Višnjegorski slikar Gabrijel Vrhovec (1973) je ilustrator publikacij in učbenikov, karikaturist, riše stripe, delal je tudi v Lutkovnem gledališču v Ljubljani. Razstavljal je asemblaže na kuhinjskih deskah.

ZADNIKAR, Marijan

Opatija Stična : vodič po stičkom samostanu / Marijan Zadnikar ; [prijevod sa slovenskog Goran Vujasinović i Claudio Graciani ; fotografije Branko Petauer]. Drugo prošireno izdanje. Stična : Cistercijanska opatija, 2011. 40 str. : ilustr. ; 16 cm. (COBISS.SI-ID 255438080).

Izšli tudi drugi izdaji v italijanščini in nemščini, prva izdaja je izšla v letu 2001. Vse izdaje imajo novo likovno opremo.

ZDRUŽENJE šoferjev in avtomehanikov (Ivančna Gorica)

Zlati jubilej Združenja šoferjev in avtomehanikov Ivančna Gorica / [glavni urednik Stane Inkret ; fotografije Matjaž Dremelj ... et al.]. Ivančna Gorica : Združenje šoferjev in avtomehanikov, 2010 ([Grosuplje] : Grafis trade). 96 str. : fotogr. ; 24 cm. 1.000 izvodov. (COBISS.SI-ID 252168448).

Poleg bogatega besedilnega in slikovnega pregleda dogodkov v petdesetletnem življenju društva najdemo v publikaciji še opise razvoja mehanične in šoferske dejavnosti v kraju od začetkov, predstavljen je šofer Jože Dremelj, ki je izpit opravil v letu 1928, opisani so še domača občina, podjetje Peskopop Podsmreka ter pomembna člana Franc Kalar in Franc Bivic. V naslednjem letu (2011) je izšla druga, dopolnjena izdaja z obsegom 116 strani, tudi ta v nakladi 1.000 izvodov.

ZOREC, Darja

Preproste lutke / Darja Zorec ; [fotografije Miha Zorec]. Grosuplje : Knjigca, 2010. 48 str. : ilustr. ; 31 cm. 1.200 izvodov. (COBISS.SI-ID 251571200).

V privatni založbi grosupeljske vzgojiteljice je izšlo 1.200 izvodov publikacije, v kateri so zbrani predlogi za preproste lutke. Avtorica Darja Zorec ter fotograf Miha Zorec živita na Grosupljem.

ZVEZA kulturnih društev Grosuplje

ZKD Grosuplje : sezona 2010/2011 / uredila Simona Zorc Ramovš. Grosuplje : Zveza kulturnih društev Grosuplje, 2010 (Grosuplje : Partnet Graf). 31 str. : ilustr. ; 15 cm. 1.500 izvodov. (COBISS.SI-ID 285344).

Oblikovalka programa in vodja strokovne službe ZKD je v knjižici podala program prireditev v Kulturnem domu Grosuplje v sezoni 2010/2011.

Železnica – glej: Škulj, Edo: Svetopisemski križev pot na Železnici

ŽMAHAR, Cristy

Nebesa odgovarjajo / Cristy Žmahar. Ivančna Gorica : Potovanje duše, 2011. 304 str. ; 20 cm. (COBISS.SI-ID 258818560).

Avtorica in založnica Christy Žmahar živi v Ivančni Gorici. V obeh izdanih publikacijah odstira svoj pogled na duhovni svet, intuicijo, angele, samorože ter duhovne medije.

ŽMAHAR, Cristy

Nebesa sporočajo [Garnitura] : vodstvo angelov, Stvarnika, mojstrov, vil in samorogov za življenje : 50 kart + obsežna nebeška knjižica / Cristy Žmahar ; [fotografije Dreamstime]. Ivančna Gorica : Potovanje duše, 2011. 60 str. : ilustr. ; 13 cm + 50 kart. (V škatli). (COBISS.SI-ID 258042624).

ŽUPANOVA jama pri Grosuplju [!] = Županova jama Mayor's cave near Grosuplje, Slovenia / [besedilo Bor Brezec, Klementina Dimič, Eva Lipnik, David Krevs, Ela Mišigoj, Lana Sluga ; prevod Boža Krajcer ; fotografije Marjan Trobec]. Grosuplje : Županova jama – turistično in okoljsko društvo, 2011 (Grosuplje : Kenig). Zloženka, [10] str. : ilustr. ; 21 x 9 cm.

Zloženko so izdelali učenci Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje v okviru bilateralnega projekta Postavi se v mojo kožo / Try walking in my shoes 2007/08. Izšlo v aprilu 2008, ponatis 2011. Zajeti so osnovni podatki o jami v slovenščini in angleščini.

ŽUPNIJA Ambrus pod varstvom sv. Jerneja : vikariat 240 let, cerkev 200 let, župnija 150 let, orgle 100 let / [uvodna beseda Uroš Švarc; besedilo zbral Andraž Čebular ; fotografije Davorin Perko in župnijski arhiv ; ilustracije Anica Škoda]. Ambrus : Župnijski urad, 2011. 72 str. : ilustr. ; 24 cm. (COBISS.SI-ID 258785536).

Samo ovojni naslov, brez naslovnice. Dodatek k naslovu na str. [1]: 200 let. 500 izvodov.

V publikaciji so predstavili etimološko razlago krajevnega imena, župnijsko cerkev, župnišče, podružnične cerkve, pokopališča ter duhovnike, ki so izšli iz župnije oz. so v njej delovali. Veliko je slikovnega gradiva, tudi iz rokopisnih kronik ter risb.

ŽUPNIJA Ivančna Gorica : ob 20-letnici župnije / [uredil Jurij Zadnik]. Ivančna Gorica : Župnija, [2011]. Zloženka, [6] str. : ilustr. ; 21 cm.

Župnik Jurij Zadnik je predstavil župnijo, notranjost cerkve, kapele in obe podružnici.

Elektronske knjige:

štirih izdajateljev (Bird Publisher iz Mengša, Obzorja ter Ruslica iz Maribora in Študentska založba iz Ljubljane) ter elektronsko dostopni avdiovizualni prikazi:

GLAVAN, Polona

Noč v Evropi [Elektronski vir] / Polona Glavan. El. knjiga. Ljubljana : Študentska založba, 2011. (Knjižna zbirka Beletrina). Način dostopa (URL): www.amazon.com (URL): www.itunes.com. (COBISS.SI-ID 258911744).

JURČIČ, Josip

Deseti brat [Elektronski vir] / Josip Jurčič. 1. izdava. El. knjiga. Maribor : Obzorja, 2011. (Iz slovenske kulturne zakladnice). Način dostopa (URL): <http://itunes.apple.com/us/book/isbn9789612303808> (COBISS.SI-ID 66704129).

JURČIČ, Josip

Deseti brat [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011. Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257117696).

JURČIČ, Josip

Doktor Zober [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011. Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257118208).

JURČIČ, Josip

Grad Rojinje [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011. Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257118464).

JURČIČ, Josip

Jurij Kozjak, slovenski janičar [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Maribor : Ruslica, 2011. Način dostopa (URL): <http://www.vecer.com/ruslica/> (COBISS.SI-ID 67536641).

JURČIČ, Josip

Jurij Kozjak [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011.
Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257118720).

JURČIČ, Josip

Kozlovska sodba v Višnji Gori [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Maribor : Ruslica, 2011. Način dostopa (URL): <http://www.vecer.com/ruslica/> (COBISS.SI-ID 67513089).

JURČIČ, Josip

Lepa Vida [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011.
Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257118976).

JURČIČ, Josip

Nemški valpet [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011.
Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257119232).

JURČIČ, Josip

Sosedov sin [Elektronski vir] / Josip Jurčič. El. knjiga. Mengeš : Bird Publisher, 2011.
Način dostopa (URL): <http://www.bird-publisher.com/> (COBISS.SI-ID 257119488).

ŠTEPIC, Lilijana

Little vampire Felix [Elektronski vir] : a fairy tale for children aged 6 to 10 / Lily Woodlock ; illustrated by Jessica Warrick. Višnja Gora : Korekt-plus, 2010.
Način dostopa (URL): <http://www.korekt-plus.si/>. (COBISS.SI-ID 252475904).

ŠTEPIC, Lilijana

Vampirchen Felix [Elektronski vir] : ein Märchen für Kinder von 6 bis 10 Jahren / Lily Woodlock ; illustriert von Jessica Warrick. Višnja Gora : Korekt-plus, 2010.
Način dostopa (URL): <http://www.korekt-plus.si/>. (COBISS.SI-ID 252505600).

ZOREC, Darja

Lutke iz domače delavnice [Elektronski vir] / Darja Zorec ; [fotografije Miha Zorec]. 1. elektronska izdaja; Elektronska knjiga. Grosuplje : Knjigca, 2011.
Način dostopa (URL): <http://www.knjigca.si/>. (COBISS.SI-ID 257886976).

ŽITNIK Serafin, Janja

Borec s peresom [Videoposnetek] : Louis Adamič – življenjska zgodba : avdiovizualni prikaz / avtorica besedila Janja Žitnik ; zamisel Larisa Daugul. Ljubljana : Inštitut za slovensko izseljenstvo in migracije, 2010. 56 min, 10 sek : barve, zvok.
Način dostopa (URL): <http://zgodbje.zrc-sazu.si/louis-adamic.html> (COBISS.SI-ID 31932205).

Zvočni posnetki:**ASTRID Lindgren**

Teste me / foto Aljaž Celarc ; design Dejan Cirkvenčič Kralj. [Ivančna Gorica] : Marjan Records, 2011.

Glasbeniki rock skupine Astrid Lindgren z imeni Koza, Hanibal in Pavel Uršič so domačini iz Ivančne Gorice. Predstavitve albuma je bila 25. 12. 2011 v Kulturnem domu v Ivančni Gorici.

FINK, Marcos

Songs and duets from Slovenia! [Zvočni posnetek] = Slowenische Lieder & Duette / Bernarda Fink, Marcos Fink ; piano Anthony Spiri. Arles : Harmonia Mundi, p, cop. 2011. 1 CD (69 min, 18 sek) : stereo ; 12 cm + 2 knjižici (35 str. ; 19 str.).

Ovojni naslov: Slovenija! CD in priložena knjižica sta v skupnem ovoju. V ovoju CD-ja je spremno besedilo Tomaža Faganela o skladateljih in njihovih delih ter biografije izvajalcev v angleščini, nemščini in francoščini. (COBISS.SI-ID 1097630558).

Basbaritonist Marko Fink (1950) živi v Dolenji vasi pri Polici.

JOVANOVIĆ-Vunjak, Branko

[Ukraden trenutek] [Zvočni posnetek] / Brendi & Natalija Kolšek ; [glasba in besedila B. J. Vunjak ; aranžma T. Valenko, Stefano]. [Šmarje - Sap] : Mandarina, p 2010. 1 CD (37 min) : stereo, DDD ; 12 cm + 1 zgibanka ([4] str.).

Naslov na ovoju. Vsebina: Mene greješ; Sreča; Čriček poje; Ne meči mi peska v oči; Ukraden trenutek, Reka, Zate je nekdo, ki vse ima. (COBISS.SI-ID 250422528).

Avtor, pevec in založnik Branko Jovanović-Vunjak – Brendi (1962–2011) je živel v Šmarju - Sapi in tu imel založbo Mandarina.

PUŠLAR, Nina

Med vrticami [Zvočni posnetek] / Nina Pušlar ; [[glasba, besedila, aranžmani] Štibernik ... [et al.] ; producent Martin Štibernik]. [Ljubljana] : Sedvex, 2011. 1 CD (48 min, 16 sek) : [stereo] ; 12 cm. Ovitke z besedili pesmi. »Posneto v Kulturnem domu Big banda Grosuplje v Spodnji Slivnici, Studiu Freiton in Studiu Parametrik med aprilom in oktobrom 2011.« Izvajalci: Nina Pušlar, vokal, spremljevalni vokali, Martin Štibernik, klaviature, električne in akustične kitare ...[et al.]. (COBISS.SI-ID 15396658).

Pevka Nina Pušlar je doma iz Ivančne Gorice.

PUŠLAR, Nina

Slečeno srce [Zvočni posnetek] / Nina Pušlar ; [[glasba in aranžma] Martin Štibernik ... [et al.] ; [besedila] Rok Terkaj ... et al.]. Ljubljana : Sedvex, p, cop. 2010. 1 CD (36 min, 11 sek) : stereo ; 12 cm + 1 knjižica ([12] str.).

Vsebina: Slečeno srce, Dež, Matematika, Moj svet, Tvoja kri, Odhajam z vetrom, Zemljevid sveta, Tatoo, Minuta do polnoči, Tvoj telefon. (COBISS.SI-ID 2837139).

Izbor diplomskih in seminarskih nalog, ki so domoznansko opredeljene:

ANTONUTTI, Laura

Strange, surprising, eruptive America --- : appartenenza e alterità in Grandsons di Louis Adamic : tesi di laurea in letteratura angloamericana / Laura Antonutti. [Trst : L. Antonutti, 2011]. 124 f., [1] f. pril. ; 30 cm. Mentor Leonardo Buonomo. Università degli studi di Trieste, Facoltà di lettere e filosofia, Corso di laurea in lingue e letterature straniere. (Leto zagovora ugotovljeno pri avtorici.) (COBISS.SI-ID 4379628).

BENČINA, Mojca

Tone Kralj in poslikave cerkva na slovenskem Primorskem : diplomsko delo / Mojca Benčina. Maribor : [M. Benčina], 2010. 130 f. : ilustr. ; 30 cm.

Dostopno tudi na: <http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=19641>. Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Oddelek za likovno umetnost. (COBISS.SI-ID 18096648).

BILIĆ, Elvis

Idejna študija trase daljinske ceste Velike Lašče–Grosuplje : diplomska naloga = Preliminary study for main road Velike Lašče - Grosuplje : graduation thesis / Elvis Bilić. Ljubljana : [E. Bilić], 2010. 43 f., pril. : ilustr. ; 30 cm (+ Optični disk (CD-ROM)).

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo (prometna smer). (COBISS.SI-ID 5127521).

BOZJA, Klemen

Vizualna interpretacija letalskih posnetkov v GE Grosuplje : diplomsko delo – visokošolski strokovni študij / Klemen Bozja. Ljubljana : [K. Bozja], 2010. 68 f. : ilustr. ; 30 cm.

Dostopno tudi na: http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si/vs_bozja_klemen.pdf. Mentor: D.

Hladnik. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. (COBISS.SI-ID 2984358).

ČEBULAR, Tanja

Samostojnost in zasebnost starih ljudi v Domu starejših občanov Grosuplje [Elektronski vir] : diplomska naloga / Tanja Čebular. Jesenice : [T. Čebular], 2010. 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm.

Dostopno tudi na: <http://www.nbn.si/URN:NBN:SI:FSD:DOC-N5253>. El. publikacija v pdf formatu obsega 99 str. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. (COBISS.SI-ID 3482469).

ČERNIČ, Dejan

Vzdrževanje lokalnih cest v občini Grosuplje : [diplomsko delo] / Dejan Černič. Ljubljana : [D. Černič], 2011. IV, 63 f. : ilustr. ; 30 cm.

Mentorica Ladislava Halas. Zaris, Višja strokovna šola, Izobraževalni program gradbeništvo. (COBISS.SI-ID 1024022744).

ČERNIVEC, Mirjam

Predlog prostorske ureditve naselja Predstruge v občini Videm-Dobrepolje : diplomska naloga = Proposal for the settlement arrangements Predstruge in the municipality Videm Dobrepolje / Mirjam Černivec. Ljubljana : [M. Černivec], 2011. IX, 101 str., [9] zganj. pril. : ilustr. ; 30 cm + 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm.

Mentorica Alma Zavodnik Lamovšek. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (COBISS.SI-ID 5427809).

ERJAVEC, Gašper

Sorte jablan v visokodebelnih sadovnjakih na območju občine Ivančna Gorica : diplomsko delo / Gašper Erjavec. Ljubljana : [G. Erjavec], 2010. X, 39 f., [7] f. pril. : ilustr. ; 30 cm.

Dostopno tudi na: http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si/vs_erjavec_gasper.pdf.

Mentor Robert Veberič. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo. (COBISS.SI-ID 6337657).

HRIBAR, Sandi

Študija odvoda in čiščenja vode v občini Grosuplje z zaščito potoka Grosupeljščica [Elektronski vir] : diplomska naloga / Sandi Hribar. Ljubljana : [S. Hribar], 2011. XIV, 75 str., [95] f. pril. : ilustr. ; 30 cm.

Mentor Jože Panjan. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (COBISS.SI-ID 5543521).

JOVANDARIČ, Vesna

Kakovostno bivanje stanovalcev Doma starejših občanov Grosuplje [Elektronski vir] : diplomska naloga / Vesna Jovandarič. Ljubljana : [V. Jovandarič], 2010. 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm.

Način dostopa (URL): <http://www.nbn.si/URN:NBN:SI:FSD:DOC-N5223>. El. publikacija v pdf formatu obsega 91 str. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. (COBISS.SI-ID 343203).

KRESE, Natalija

Mladinska športna avanturistična proza Gorana Gluviča : diplomsko delo / Natalija Krese. Ljubljana : [N. Krese], 2010. 63 f. ; 30 cm + [1] el. optični disk (CD-ROM).

Mentor Igor Saksida. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko. (COBISS.SI-ID 43698530).

KUREŽ, Tomaž

Kratka proza Polone Glavan in Andreja Blatnika : diplomsko delo / Tomaž Kurež. Maribor : [T. Kurež], 2010. 179 f. ; 30 cm.

Dostopno tudi na: <http://dkum.uni-mb.si/Dokument.php?id=18970>. Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti. (COBISS.SI-ID 18061576).

MARČIČ, Sonja

Organizacija prenosa pošiljk na pošti 1290 Grosuplje : diplomska naloga v višješolskem strokovnem izobraževalnem programu / Sonja Marčič. Ljubljana : [S. Marčič], 2011. 46 f. : ilustr. ; 30 cm.

Šolski center PET, Višja strokovna šola. (COBISS.SI-ID 512473197).

MEHLE, Alma

Makrofiti in bakterijske združbe sedimentov v potokih Grosupeljščica in Podlomščica : diplomsko delo : univerzitetni študij / Alma Mehle. Ljubljana : [A. Mehle], 2010. XII, 89 f., pril. : graf. prikazi ; 30 cm. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo. (COBISS.SI-ID 2241103).

MESOJEDEC, Nina

Razvojne možnosti Krajinskega parka Radensko polje : diplomsko delo / Nina Mesojedec. Ljubljana : [N. Mesojedec], 2011. 78 f. : ilustr. ; 30 cm.

Dostopno tudi na: http://geo.ff.uni-lj.si/pisnadela/pdfs/dipl_201103_nina_mesojedec.pdf. Mentorica Metka Špes. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo. (COBISS.SI-ID 45099362).

MODIC, Ana

Stiški opat Jakob Reinprecht (1603–1626) kot naročnik : diplomsko delo / Ana Modic. Ljubljana : [A. Modic], 2011. 84 f. : ilustr. ; 30 cm.

Mentor Matej Klemenčič. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za umetnostno zgodovino. (COBISS.SI-ID 44998498).

OBLAK, Katarina

Ljubiteljska gledališka dejavnost v Grosupljem od leta 1985 do leta 2010 : seminar I / Katarina Oblak. Ljubljana : [K. Oblak], 2010. 44 f. ; 30 cm : ilustr.

Mentor Vito Hazler. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo. (COBISS.SI-ID 45696098).

PADAR, Anja

Kulturni arhetipi Dolenjske : diplomsko delo / Anja Padar. Ljubljana : [A. Padar], 2010. 61 f. : ilustr. ; 30 cm.

Mentor Igor Škamperle. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za sociologijo. (COBISS.SI-ID 44333154). (*Arhetip – Dobropole*).

PEKOLJ, Tanja

Razpolaganje s premoženjem občin – primer občine Grosuplje : diplomsko delo visokošolskega program / Tanja Pekolj. Ljubljana : [T. Pekolj], 2010. IV, 48 str. : graf. prikazi, tabele ; 30 cm.

Mentor Miloš Senčur. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za upravo. (COBISS.SI-ID 3371694).

ŠKAMPERLE, Alenka

Ljudsko zbirateljstvo : seminarska naloga 2 / Alenka Škamperle. Šmarje - Sap : [A. Škamperle], 2010. 27 f. ; 30 cm : ilustr.

Mentor Vito Hazler. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo. (COBISS.SI-ID 43341922).

Prikaz ljubiteljskega zbirateljstva v Turenčku v Šmarju - Sapu.

VERBIČ, Tomaž

Ureditev centra Ivančna Gorica : diplomska naloga višjega strokovnega izobraževanja / Tomaž Verbič. Novo mesto : [T. Verbič], 2010. V, 36 f., [7] zganj. pril. : ilustr. ; 30 cm.
Mentor v šoli Dušan Blatnik, mentor v podjetju Rajko Peterlin. Šolski center Novo mesto, Višja strokovna šola. (COBISS.SI-ID 113654).

VIDIC, Janja

Organizacija rekreativne kolesarske prireditve v Grosupljem : diplomska naloga / Janja Vidic. Portorož : [J. Vidic], 2010. VIII, 65 f. : ilustr. ; 30 cm.
Univerza na Primorskem, Fakulteta za turistične študije, Turistica. (COBISS.SI-ID 126998).

ZAJC, Mojca

Oblačilna kultura v Ivančni Gorici in okolici : seminarska naloga 1 / Mojca Zajc. Ivančna Gorica : [M. Zajc], 2010. 51 f. ; 30 cm : ilustr.
Mentor Vito Hazler. Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo. (COBISS.SI-ID 43363938).

ZAJC, Tanja

Predlog ureditve naselja Muljava v občini Ivančna Gorica : diplomska naloga / Tanja Zajc. Ljubljana : [T. Zajc], 2010. XII, 97 str., pril. : barvne ilustr. ; 30 cm + optični disk (CD ROM).
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (COBISS.SI-ID 4991841).

ZALETIJ, Marija

Zadrževalniki na povodju Grosupeljščice : diplomska naloga / Marija Zaletelj. Ljubljana : [M. Zaletelj], 2010. X f., 54 str., pril. : ilustr. ; 30 cm + optični disk (CD-ROM).
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo. (COBISS.SI-ID 518128).

ZUPANČIČ, Lili

Evalvacija integracijskega projekta »Korak k soncu« za romske otroke iz Grosuplja [Elektronski vir] : diplomska naloga / Lili Zupančič. Ljubljana : [L. Zupančič], 2011. 1 optični disk (CD-ROM) ; 12 cm.
Dostopno tudi na: <http://www.nbn.si/URN:NBN:SI:FSD:DOC-N5453>. Naslov zaslona. El. publikacija v pdf formatu obsega 248 str. Mentorica Liljana Rihter. Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo. (COBISS.SI-ID 3620709).

Razglednice:

Etnološka zbirka Nose : obrtniško in rokodelsko orodje [Slikovno gradivo] / [foto Uroš Vozel]. Bojanji Vrh, Ivančna Gorica : Nose, [2011]. Razglednica : barve ; 15 x 11 cm.
Fotografija je razdeljena na pet kaset z osrednjo podobo kozolca.

Etnološka zbirka Nose [Slikovno gradivo] / [foto Uroš Vozel]. Bojanji Vrh, Ivančna Gorica : Nose, [2011]. Razglednica : barve ; 15 x 11 cm.
Fotografija prikazuje kozolec toplar in manjši sliki kuhinjskega in obrtniškega orodja.

Grosuplje : Mestna knjižnica Grosuplje [Slikovno gradivo] / [foto Aleksander Lilik ; oblikovanje AB design]. Grosuplje : Občina, [15. junij 2010]. Razglednica : barve ; 11 x 18 cm.

Grosuplje : mesto kipov, Cerkev Sv.[!] Mihaela, Mestna knjižnica Grosuplje [Slikovno gradivo] / [foto Zoran Kovačević ; oblikovanj AB design]. Grosuplje : Občina, [15. junij 2010]. Razglednica : barve ; 11 x 18 cm.

Grosuplje : mozaik Grosuplja[!] z okolico [Slikovno gradivo] / [foto Aleksander Lilik, Zoran Kovačević ; oblikovanje AB design]. Grosuplje : Občina, [15. junij 2010]. Razglednica : barve ; 11 x 18 cm.
Mozaik s 15 podobami.

Grosuplje : stara lokomotiva, Knjižnica, Louis Adamič, Sončni dvor[!] [Slikovno gradivo] / [foto Franci Horvat]. Ljubljana : Sidarta, [2010]. Razglednica : barve ; 11 x 16 cm.

Ivančna Gorica [Slikovno gradivo] / [foto in design Travnik]. [Ivančna Gorica : Občina, 2011] (Spodnje Blato : Čakš). Razglednica : barve ; 11 x 16 cm.

V petih krogih so naselje ter posamezni objekti.

Ivančna Gorica [Slikovno gradivo] / [foto in design Travnik]. [Ivančna Gorica : Občina, 2011] (Spodnje Blato : Čakš). Razglednica : barve ; 11 x 16 cm.

V sedmih pravokotnikih so naselje ter posamezni motivi.

Mala Ilova gora[!] : cerkev Povišanja Svetega[!] Križa [Slikovno gradivo] / [foto Tamino Petelinšek]. Mala Ilova Gora : Vaščani, 2010. Razglednica : barve ; 16 x 12 cm.

Arhitekt Peter Kregar ; avtor oltarja Tomaž Perko.

Mala Ilova gora[!] : kapelica Vstalega Jezusa [Slikovno gradivo] / [foto Tamino Petelinšek]. Mala Ilova Gora : Vaščani, 2010. Razglednica : barve ; 16 x 12 cm.

Arhitekt Gašper Demšar ; avtor mozaika p. Ivan Marko Rupnik.

Občina Ivančna Gorica : Ivančna Gorica, Šentvid, Muljava, Stična, Krka, Višnja Gora [Slikovno gradivo]. Ivančna Gorica : Občinska turistična zveza, [2011]. Razglednica : barve ; 12 x 18 cm.

Polževo : Kriško-Polževska planota [Slikovno gradivo] / [foto Šušteršič, Travnik]. Polževo : Turistično društvo, [2010]. Razglednica : barve ; 11 x 15 cm.

V petih pravokotnikih so naselje ter posamezni motivi.

Tabor nad Cerovim s cerkvijo Sv.[!] Nikolaja [Slikovno gradivo] / [foto Tone Podržaj]. Št. Jurij : Turistično društvo Županova jama, [2010]. Razglednica : barve ; 11 x 15 cm.

Fotografija Tabora s poti proti njemu.

Tabor nad Cerovim s cerkvijo Sv.[!] Nikolaja ; Votlina Sv.[!] Antona Puščavnika : 200 m od Tabora nad Cerovim ; Notranjost cerkve Sv.[!] Nikolaja : na Taboru nad Cerovim [Slikovno gradivo] / [foto Tone Podržaj]. Št. Jurij : Turistično društvo Županova jama, [2010]. Razglednica : barve ; 15 x 11 cm.

Razglednica je razdeljena na tri dele.

Notranjost cerkve Sv.[!] Nikolaja : na Taboru nad Cerovim [Slikovno gradivo] / [foto Tone Podržaj]. Št. Jurij : Turistično društvo Županova jama, [2010]. Razglednica : barve ; 15 x 11 cm.

Votlina Sv.[!] Antona Puščavnika : 200 m od Tabora nad Cerovim [Slikovno gradivo] / [foto Tone Podržaj]. Št. Jurij : Turistično društvo Županova jama, [2010]. Razglednica : barve ; 15 x 11 cm.

BIBLIOGRAFIJA ČLANKOV OBČIN DOBREPOLJE, GROSUPLJE IN IVANČNA GORICA ZA LETI 2010 in 2011

*Marija Samec**

Bibliografija prinaša izbor člankov iz večine slovenskih časopisov in revij za leti 2010 in 2011. Urejena je po obsežnejših tematskih sklopih, ki se pokrivajo s številčnimi vrstilci po UDK. Izbrani članki se nanašajo na dogajanja v občinah Dobrepolje, Grosuplje in Ivančna Gorica. Znotraj leta in tematske skupine so članki urejeni kronološko in periodika abecedno. Ob vsebinskih sklopih pa je izpostavljen ključni (povednejši) naslov. Pogosto citirani časopisi in časniki so navajani s kraticami, ostali pa s polnim imenom.

Občinska glasila: Naš kraj (Dobrepolje), Grosupeljski odmevi (Grosuplje) in Klasje (Ivančna Gorica) ter druga glasila, ki izhajajo na področju naštetih treh občin: Šmarc, V Materini šoli, Višnjan, Zrno, šolska glasila ..., so v celoti domoznansko gradivo, zato posameznih člankov iz njih ne navajam.

Nekateri časopisi, članki, obvestila, »domače strani« ... se pojavljajo tudi na medmrežju – internetu. Teh nisem zajela v bibliografiji, ker se prehitro spreminjajo.

Avtorji so navedeni za poševnico. Novinarica Dolenjskega lista Janja Ambrožič se pogosto podpisuje za J. A. ali J. Ambrožič, novinar Dela Bojan Rajšek pa za B. R. ali B. Rajšek.

Seznam pregledanega časopisa in uporabljenih kratic:

Acta carsologica, Acta neophilologica, Antena, Argo, Arheološki vestnik, Arhivi, Bilten - Poštne znamke, Bukla, Cerkveni glasbenik (Cg), City magazin, Časomer (Mercator), Delavec, Delo in dom (priloga Dela), Demokracija, Denar in, Denar in svet nepremičnin (priloga Dnevnika), Dnevnik (Dn), Dobro jutro, Dolce vita, Dolenjski list (DL), Dom (Čedad, Videm), Društvene novice (glasilo Društva prijateljev mineralov in fosilov Slovenije), Družina (D), Družinski kažipot (priloga Družine), Dve domovini, Etnolog, Finance (F), FT (Gospodarsko-finančni tednik, priloga Dela), Gasilec, Gea, Geografski vestnik, Geografija Slovenije, Glasnik (Škofljica), Glasnik SED (Slovenskega etnološkega društva), Gospodarski vestnik (Gv), Hacquetia, Hieronymus, Horizont, Jana, Jazz, Kmečki glas (Kg), Koledar GMD (Goriške Mohorjeve družbe), Kras, Kronika, Lepa in zdrava, Lipov list, Lisa, Čarovnija okusa, Livarski vestnik, Ljubljana, Ljubljanski žurnal, Mag, Mali pivovarji (priloga Dnevnika), Mama, Materiali in tehnologija, Mercator, Misijonarska obzorja, Mladika (Trst), Mladina, Moj dom (priloga Dnevnika), Moj malček, Moja Slovenija, Motorevija, Museums journal, Naš kraj, Naša družina (priloga Družine), Naša luč, Naša žena, Naše jame, Nedeljski dnevnik (NDn), Nedelja (cerkveni list krške škofije, Celovec), Nedelo, Nika (priloga Dnevnika), Novi glas (Trst, Gorica), Novi Matajur (Čedad), Novi list (Reka), Novi tednik (Nt), Novice (Celovec), Obrtnik, Odprta kuhinja (priloga Nedela), Ognjišče, Ona (priloga Dela), Pavlihova pratika, Pet zvezdic, Pilot (priloga Dnevnika), Planinski vestnik (Pv), Podjetnik, Poetikon, Polet (priloga Dela), Porabje (Monošter), Potepanja, Pravna praksa, Primorski dnevnik (Pd), Primorska srečanja (Ps), Prometni vestnik, Profit, Proteus, Rast, Reporter, Revija obramba, Revija o konjih, Rodna gruda, Salomonov ugankar, Slavistična revija, Slovenija, Slovenija.svet, Slovenske novice (Sn), Slovenski čebelar (SČ), Slovenski tednik, Slovenski vodar, SLS.Odmev, Sodobno kmetijstvo, Spika, Spomeniškovarstveni razgledi, Srečno, sosod (Društvo slovensko-avstrijskega prijateljstva), Stati inu obstatu, Story, Studia Historica Slovenica, Svet in ljudje, Svet nepremičnin, Svobodna misel, Šolska kronika (Šk), Šolski razgledi (Šr), Šport, Šport mladih, Študent, Študentski status, Tedenska tribuna (priloga Slovenskih novic), TV okno (priloga Novega tednika), Umetnostna kronika, Vakuumist, Varstvo spomenikov, Večer, Vikend (priloga Dela), Vodnik BTC City, Vojaškošolski zbornik, Vojnogodovinski zbornik, Vzajemnost, Za prebrat za oglasi, Zaveza, Zrno, Živa (priloga Dolenjskega lista), Žurnal.

* Grosuplje, Ljubljanska 35, bibliotekarka.

Kaj vse so pisali v letih 2010 in 2011 o naših krajih in ljudeh

Časopisov in revij izhaja vedno več, vsebine so pestre. Vseh ni mogoče pregledati, komaj desetina člankov je zapisana v Cobissu, druge je treba poiskati z listanjem po časopisju. Večina časopisov je dostopna v splošnih knjižnicah, medtem ko so strokovne revije težje dostopne, vendar že izbrani članki pokažejo, katere teme so v letih 2010 in 2011 prevladovale.

V letnem gledališču na Muljavi so leta 2010 že tridesetič in leta 2011 enaintridesetič zaigrali Jurčičevo delo. V Mestni knjižnici Grosuplje se je poleg rednih razstav in vsakomesečnih literarnih večerov zgodilo tudi nekaj izjemnih dogodkov. Profesor Jakob Müller je z literarno sekcijo Kulturnega društva sv. Mihaela pripravil dva večera: predstavitev narečne poezije beneškega pesnika Viljema Černa in predstavitev čabranske narečne literarne ustvarjalnosti.

Močno je v časopisju odmevalo verižno trčenje na avtocesti pri Grosupljem in njegove posledice (trije mrtvi in veliko razbitih avtomobilov). Velika nesreča so bile poplave v dobrepoljski dolini s hudimi posledicami.

Muzej krščanstva v Stični je pripravil nekaj lepih razstav: o patru Tomažu Kurentu, evharističnih čudežih in Baragovih svetinjah; razstavo slik in opreme evangeličanskih koledarjev Nikolaja Beera je obiskal celo evangeličanski škof Geza Erniša, zadnja razstava v letu 2011 pa je bila posvečena Groharjevemu sakralnemu slikarstvu.

Visoke jubileje so slavile kar tri župnije: Škocjan pri Turjaku in Videm - Dobropolje 750-letnico, Ambrus pa 150-letnico samostojnosti.

Občine obnavljajo šole (na Kopanju), gradijo novo na Krki, dajejo koncesije za privatne vrtce, ker je v javnih vrtcih premalo mest za vse otroke. Gimnazija Stična (danes Srednja šola Josip Jurčič) je praznovala 60-letnico obstoja.

Regijski deponiji Špaja dolina grozi zaprtje, ker nima čistilne naprave in vseh dovoljenj. Čeprav se je občinski svet v Grosupljem upiral, so izvolili romskega svetnika Elka Hudorovca. Kmetijska zadruga Stična je praznovala 50 let, Pekarna Grosuplje 60 let, Akrapovič pa se uspešno širi.

Znane osebe, ki so zaznamovale leti 2010 in 2011, so: dr. Edo Škulj, škocjanski župnik, je praznoval 70. življenjski jubilej, etnolog dr. Boris Kuhar je dobil Kuretovo plaketo kot začetnik slovenskega etnološkega filma, slovenski čebelarji pa so raziskali zapuščino čebelarjev družine Rothschild z gradu Podsmreka pri Višnji Gori.

Mezzosopranistki Mirjam Kalin je Slovensko komorno glasbeno gledališče podelilo priznanje za umetniške dosežke na področju operne in komorne umetnosti, uspehe je žela tudi pevka zabavne glasbe Nina Pušlar.

Od športnikov se največkrat pojavljata v člankih telovadec Miro Cerar in uspešna ritmična gimnastičarka Tjaša Šeme.

Posebni znaki:

// - Začetek novega članka

0 SPLOŠNO. KULTURA

2010

*Šentvid pri Stični / Tatjana Škrabec. - D, št. 9 (28. 2.), str. 22, foto. (Župnija je pripravila prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku).

*V Grosupljem literarni večer o Beneški Sloveniji / L[ugia] N[egro]. - Novi Matajur (Čedad), št. 21 (27. 5.), str. 8, foto. // Večer o Beneški Sloveniji in poeziji Viljema Črna / [Jakob Müller]. - Novi glas (Trst, Gorica), št. 22 (17. 6.), str. 9. (Kulturno društvo sv. Mihaela Grosuplje in profesor Jakob Müller sta pripravila recital pesmi profesorja Viljema Črna in pogovor z njim).

*Jurčič na Muljavi že 30-tič zapored / val. - Dn, št. 144 (24. 6.), str. 8. // Jurčičevci v vlogi tihotapcev / Bojan Rajšek. - Nedelo, št. 25 (20. 6.), str. 8, foto. // Tudi Tihotapec je navdušil obiskovalce Muljave / mz. - Dn, št. 147 (29. 6.), str. 9, foto. // S Tihotapcem vabijo na Muljavo / Janja Ambrožič. - DL, št. 26 (1. 7.), str. 15, foto. (V letnem gledališču na Muljavi igrajo Jurčičevega Tihotapca; že 30 let predstav na prostem).

*Začenja se festival Mesto na ulici / val. - Dn, št. 137 (16. 6.), str. 10. (Na Kolodvorski ulici na Grosupljem potekajo glasbene, likovne, plesne in gledališke predstave).

*Deseti brat premierno premagal vreme / Pavel Perc. - DL, št. 25 (24. 6.), str. 24, foto. (Predstava Jurčičevega Desetega brata na sevniškem gradu).

*Knjižnice v koraku s časom. Mestna knjižnica Grosuplje. - Mladina (priloga Bivanje), št. 18 (7. 5.), str. 58, foto. // Dan odprtih vrat slovenske arhitekture / Saša Bojc. - Delo (priloga Kult), št. 263 (12. 11.), str. 20, foto. (Predstavljena je lokacija, arhitektura in notranja oprema).

*Festival Krka – dogodki za vse okuse / Janja Ambrožič. - DL, št. 34 (26. 8.), str. 18, foto. (Sedmi festival Krka).

*Bardo ima nove znance, skupina iz Grosupljega na obisku / Igor Černo. - Novi Matajur (Čedad), št. 36 (23. 9.), str. 8, foto. (Kulturno društvo sv. Mihaela Grosuplje, župnik Janez Šket in pevski zbor sv. Mihaela z dirigentom Srečkom Grumom so obiskali Bardo).

*Vsak tretji občan je član knjižnice / Janja Ambrožič. - DL, št. 38 (23. 9.), str. 5, foto. (Knjižnica v Ivančni Gorici je pridobila 120 m² prostora).

2011

*Dvajset let organizirane kulture / J. A. - DL, št. 4 (27. 1.), str. 5, foto. (Kulturno društvo Ambrus praznuje 20-letnico delovanja).

*Premiera uspela / J. A. - DL, št. 7 (17. 2.), str. 5, foto. (Gledališka skupina KUD Janez Cigler iz Višnje Gore je odigrala komedijo Ephraima Kishona Poročni list).

***Deseti brat na Muljavi.** - DL, št. 25 (23. 6.), str. 39. // Na Jurčičevini bodo uprizorili Desetega brata / Bojan Rajšek. - Delo, št. 144 (23. 6.), str. 14, foto. // Jurčičevim delom dajejo življenje: petdeset Muljavcev sodeluje v letošnji predstavi Deseti brat : igrata tudi nekdanji župan in novomeški zdravnik : bogatijo slovensko kulturo / J. A. - DL, št. 26. (30. 6.), str. 15, foto. (Kulturno društvo Josipa Jurčiča z Muljave bo že 31. uprizorilo Jurčičevo delo v letnem gledališču).

*Stati inu obstati v Škocjanu / Franc Lozar. - Delo, št. 125 (1. 6.), str. 22, foto. (Tradicionalna prireditev ob obletnici Trubarjevega rojstva).

*Promidžba čabranskog izričaja u Sloveniji : »Domača reč - čabranski kraj u riječi i slici« u slovenskom Grosuplju / Ž. Malnar. - Novi list (Rijeka), (2. 6.). (Literarna sekcija KD sv. Mihaela je pod vodstvom prof. Jakoba Müllerja nastopila v Mestni knjižnici Grosuplje z narečno čabransko literaturo).

*Mladi na gledališki tabor v Belgijo / Vanja Alič. - Dn, št. 157 (9. 7.), str. 10, foto. (Grosupeljsko gledališče Hiška bo sodelovalo na 14. Mednarodnem gledališkem taboru EDERED 2011 v belgijskem Kasterleeju).

*Filmska vzgoja je zapostavljena: 1. festival otroškega filma : na festivalu najbolj odmevna mladinska komedija Gremo mi po svoje : Matjaž Javšnik opozarja, da pri nas ni otroške filmske produkcije / J. Ambrožič. - Dl, št. 36 (8. 9.), str. 15, foto. (V Ivančni Gorici so organizirali prvi festival otroškega filma).

*Obrazi starosvetne igre / Jože Zdravec. - D, št. 38 (18. 9.), str. 19, foto. (Kulturno društvo sv. Mihaela je uprizorilo Miklovo Zalo).

2 VERSTVO

2010

*Arhivi cistercijanskih samostanov in njihova usoda s poudarkom na stiškem in kostanjeviškem samostanu / Jože Mlinarič. - V: Arhivi, št. 2, str. 275–294.

*Pesem Salve Regina v Stiškem rokopisu in pozneje / Milan Dolgan. - Hieronymus, 2009 (izšlo 2010), št. 1–2, str. 113–131, foto. (Marijina pesem v novi in stari slovenščini).

*Cistercijani iz stiške opatije / Alja Napotnik. - Ognjišče, št. 1 (jan.), str. 130–131, foto. (Janez Novak, stiški opat, predstavlja življenje cistercijanov).

*Jože Adamič: tu sem z veseljem in povratka ni! - Misijonska obzorja, št. 2 (feb.), str. 9–13, foto. (Misijonar Jože Adamič s Spodnjega Blata pri Grosupljem deluje na Madagaskarju).

*Pater Tomaž Kurent / L. K. - Demokracija, št. 8 (25. 2.), str. 55, foto. // Zaradi revolucije moral služiti tujini / Ivo Žajdela. - D, št. 9 (28. 2.), str. 20, foto. // Tomaž Kurent / Silvester Čuk. - Ognjišče, št. 4 (apr.), str. 14–15, foto. (V Muzeju krščanstva v Stični so odprli razstavo ob 100. obletnici Kurentovega rojstva).

*Hujšajte s čudeži narave! / Renata Učman. - Jana, št. 16 (20. 4.), str. 42, foto. (Mag. Jože Kukman nadaljuje delo patra Ašiča).

*Ivančna Gorica / Ljudmila Kek. - D, št. 18 (2. 5.), str. 22, foto. (Škof Anton Jamnik je blagoslovil mrliško vežico).

*Človeško meso v hostijah / Janja Ambrožič. - Dl, št. 18 (6. 5.), str. 40, foto. // Hostije krvavijo, vino se spreminja v kri / Monika Kubej. - Reporter, št. 19 (10. 5.), str. 1, 68–71, foto. // Čudeži morajo služiti veri / Ksenija Hočevnar. - D, št. 23 (6. 6.), str. 36–37, foto. (Muzej krščanstva v Stični je odprl razstavo o evharističnih čudežih).

*Videm - Dobrepolje / S.J. - D, št. 22 (30. 5.), str. 21, foto. (V Mali Ilovi Gori so postavili novo kapelico arhitekta Gašperja Demšarja z mozaikom vstalega Kristusa patra Marka Rupnika).

*Slovenski cerkveni glasbenik danes / Milan Jevnikar. - Cerkevni glasbenik, št. 6 (jun.), str. 11–13. (Avtor, višnjijski organist, raziskuje odnos med duhovnikom in organistom).

*Tako smo živeli – drzno in predano. Menih je skromen, ponižen in svet / Jože Zdravec. - D, št. 26 (27. 6.), str. 21, foto. (Opat Rafael Ašič, 1909–1980).

*Moj stric je duhovnik / Andreja Šuštar. - D, št. 28 (11. 7.), str. 32, foto. (Nekdanji grosupeljski župnik Franci Šuštar).

*Tretji dnevi gregorijanskega koralna v Stični : odmevi / Katarina Šter. - Cerkveni glasbenik, [št.] 5, str. 24, foto. // Šola koralnega petja / Cecilija Emeršič. - D, št. 31 (1. 8.), str. 16, foto. (Dneve gregorijanskega koralna je vodil brat Gaudencij – prof. Tone Potočnik).

*Škocjan pri Turjaku / Tomaž Franko. - D, št. 33 (15. 8.), str. 17, foto. (80-letnica duhovnega pomočnika prof. dr. Franceta Oražma).

*Mag. Jože Prijatelj, duhovnik / M. Pa. - D, št. 34 (22. 8.), str. 21. (Nekrolog ob smrti župnika, rojenega v Šentpavlu, župnija Šentvid pri Stični).

*Tako smo živeli – drzno in predano. Menih, ki je zdravil ljudi na duši in telesu / Jože Zadavec. - D, št. 34 in 35 (22. 8. in 28. 8.), str. 11, foto. (Pater Simon Ašič).

*Slovesne zaobljube br. Nikolaja / C. E. - D, št. 36 (5. 9.), str. 22, foto. (Cistercijan Nikolaj Aracki).

*Škocjan pri Turjaku. - D, št. 36 (5. 9.), str. 13, foto. // Bogu hvala za vse : 750 let pražupnije Škocjan pri Turjaku / Jože Potrpin. - D, št. 37 (12. 9.), str. 19, foto. // Tri četr tisočletja župnije Škocjan pri Turjaku : stoletni zaklad s težo / Jože Potrpin. - D, št. 49 (5. 12.), str. 16–17, foto. (Založba Družina je izdala fotomonografijo župnika dr. Eda Škulja **Tri četr tisočletja pražupnije Škocjan pri Turjaku**).

*Bil je drugi človek v škofiji / Ivo Zajdela. - D, št. 42 (17. 10.), str. 8, foto. (Arhivsko društvo Slovenije je v zbirki Viri izdalo delo dr. Matjaža Ambrožiča Spomini in semeniška kronika 1941–1944 Ignacija Nadraha (21. 7. 1896 – 9. 1. 1947) iz Mrzlega Polja pri Stični).

*Popotna srečanja : pater Alojzij Ilc – stiški menih cistercijan : srečni zmagovalci nevarnih poti / Ladislav Lesar. - NDN, št. 38 (19. 9.), str. 14, foto. (Življenje semeniščnika med vojno, po vojni odhod v Južno Ameriko).

***Stična mladih 2010** / Miha Turk. - Ognjišče, št. 10 (okt.), str. 100–101, foto. // Stična 2010 : ljubeči pogled skozi dež / Lucija Hrastar. - D, št. 39 (26. 9.), str. 16–17, foto. // Stična mladih 2010 / J. Ambrožič. - DL, št. 38, (23. 9.), str. 44, foto. // V Stični poplesaval cvet katoliške mladine / B. R. - Nedelo, št. 38 (19. 9.), str. 8, foto. // Srečanje mladih katoličanov v Stični / B. R. - Delo, št. 218 (20. 9.), str. 4, foto. (29. Stična mladih uspeša kljub dežju).

*Šentviški pevci v Rimu / A. I. - D, št. 40 (3. 10.), str. 22, foto. (Moški pevski zbor Prijatelj in pevci cerkvenih pevskih zborov iz Šentvida pri Stični so peli v Rimu).

*Andrej Šink, župnik v Žalni. - D, št. 42 (17. 10.), str. 32, foto. (Žalski farani pišejo o svojem župniku).

***750 let župnije Dobrepolje - Videm** : blagoslovljena in rodovitna zemlja / Jože Potrpin. - D, št. 45 (7. 11.), str. 16–17, foto. // Obnovili vero in zvestobo / Jože Potrpin. - D, št. 42 (17. 10.), str. 18, foto. (Na Vidmu so proslavili 750 let župnije).

*Diakonsko posvečenje v Stični / J. Po. - D, št. 44 (31. 10.), str. 18, foto. (Nadškof dr. Anton Stres je posvetil sedem diakonov).

*Vse grosupeljske kapelice / Primož Hieng. - Sn, št. 294 (18. 12.), str. 13+18, foto. (Slušatelji domoznanskega krožka Univerze za tretje življenjsko obdobje Grosuplje so pod mentorstvom dr. Borisa Kuharja izdali knjigo o vseh grosupeljskih kapelic).

*Baragove svetinje čudodelne moči / Vladimir Jerman. - Sn, št. 303 (30. 12.), str. 10–11, foto. (Razstava predmetov Friderika Barage v Muzeju krščanstva v Stični).

2011

*Tri četrto tisočletja župnije Škocjan pri Turjaku / Miha Preinfalk. - Kronika, št. 1, str. 163–164, foto. (O škocjanskem župniku dr. Edu Škulju in njegovi knjigi).

*Slovenska božja pot v Veliki Britaniji / Keith Miles. - D, št. 2 (9. 1.), str. 18, foto. (Mladinski pevski zbor iz Stične v Great Missendenu).

*Stična mladih letos vse leto / Barbara Okorn. - D, št. 12 (20. 3.), str. 12, foto. (Ob 30. Stični mladih dogodki skozi vse leto).

*Obilna žetev / Ivo Žajdela. - D, št. 14 (3. 4.), str. 19, foto. (Dvajset let cerkve sv. Jožefa v Ivančni Gorici).

*»Prepoznajte ga po ranah« / F. P. - D, št. 16–17 (24. 4.), str. 1+10, foto. (Nova kapelica na Mali Ilovi Gori z mozaikom vstalega Kristusa patra Marka Rupnika).

*Astronomske knjige stiških cistercijanov / Stanislav Južnič. - Spika, št. 5 (maj), str. 209–211, foto. // Študij in znanost Ivana Dizma Florjančiča / Stanislav Južnič. - Bogoslovni vestnik, št. 3, str. 379–389. (Ob 225-letnici ukinitve samostana in 250-letnici Florjančičeve smrti so popisali knjige z astronomsko vsebino, ki so bile verjetno last Ivana Dizme Florjančiča, ki je končal filozofsko-fizikalne in bogoslovne študije, nekaj časa župnikoval v Šentvidu pri Stični, umrl pa v stiškem samostanu).

*Tudi župnike ubijajo / Vojko Zakrajšek. - Sn, št. 102 (5. 5.), str. 17, foto. (Med drugimi tudi župnika Viktor Pristov s Kopenja in Marko Levstek iz Šmarja - Sapa).

*Kristusov pasijon v Višnji Gori / M. S. - Sn, št. 112 (17. 5.), str. 19, foto. //Višnja Gora / Miha Slapničar. - D, št. 21 (22. 5.), str. 12, foto. (Člani KUD Janez Cigler so v župnijski dvorani uprizorili pasijon).

*O reformaciji v Prekmurju. - D, št. 21 (22. 5.), str. 12, foto. (Razstava ob muzejskem dnevu v Muzeju krščanstva v Stični).

*Stiški samostan, najstarejši samostan na Slovenskem / Marjan Žiberna, Boštjan Pucelj. - Svet & ljudje, št. 6 (jun.), str. 16–25, foto. (Predstavitev samostana in življenja v njem).

*Draga Stična »Vse najboljše za 30. rojstni dan« / Simon Peter Lebar. - Mladika (Trst) (pril. Rast), št. 7 (jun.), str. 2–3, foto. // Zadnje priprave na Stično mladih / Maja Dobrajc. - D, št. 38 (18. 9.), str. 11, foto. // Poplesavali pod samostanskimi zidovi / Bojan Rajšek. - Nedelo, št. 38 (18. 9.), str. 8, foto. // Mladi lahko spreminjajo družbo / J. Ambrožič. - Dl, št. 38 (22. 9.), str. 44, foto. // Privlačen zgled mladih / Lucija Čakš. - D, št. 39 (25. 9.), str. 1+3+10–11+16–17, foto. (**30. Stična mladih**).

*Edo Škulj. - D, št. 29 (17. 7.), str. 13, foto. (Ob 70. življenjski obletnici škocjanskega župnika je izšla knjiga, prejel pa je tudi nagrado Občine Grosuplje z zlatim znakom).

*Lepa kot nevesta / Ivo Žajdela. - D, št. 34 (21. 8.), str. 9, foto. (Obnovljena cerkev v Podgorici pri Vidmu).

*Da Resia a Stična. Una gita molto istrutiva / Sandro Quaglia. - Dom (Čedad), št. 15 (31. 8.), str. 11, foto. (Romarji iz Režije so obiskali Stično).

*Pogled na grešnost in videnje Kristusa / K. H. - D, št. 38 (18. 9.), str. 12, foto. (Slike in opreme evangeličanskih koledarjev Nikolaja Beera v Muzeju krščanstva v Stični).

*Zvon in štirje jubileji / K. H. - D, št. 47 (20. 11.), str. 18, foto. (240. obletnica ustanovitve lastnega vikariata, 200-letnica župnijske cerkve sv. Jerneja, 100-letnica orgel in v 2012. letu **150-letnica samostojne župnije Ambrus**).

*Ignacij Nadrah / Silvester Čuk. - Ognjišče, št. 11 (nov.), str. 44–45, foto. (Arhivsko društvo Slovenije je izdalo njegove spomine in semeniško kroniko).

*Kapela v domu starejših občanov / M. Š. - D, št. 50 (11. 12.), str. 22, foto. (Kapelو Kristusa Odrešenika je poslikal grosupeljski slikar Klemen Benedik).

*Groharjevo sakralno slikarstvo v Stični / K. H. - D, št. 51–52 (18. 12.), str. 1+20, foto. (V Muzeju krščanstva v Stični).

34 PRAVO. KRIMINAL

2010

*Kdaj bodo sodili Vozličevi? / (V. Z.). - Sn, št. 41 (20. 2.), str. 2, foto. (Proces proti Vozličevi, obtoženi umora na Ilovi Gori, traja od leta 2008).

*Avto naredil luknjo v hiši / K. D. - Delo, št. 126 (3. 6.), str. 8, foto. (Prometna nesreča na Muljavi).

*Župnikov morilec se je obesil za rešetkami / Vojko Zakrajšek. - Sn, št. 137 (16. 6.), str. 5, foto. (Morilec šmarskega župnika Marka Levstka).

*Kajdiž policijo ali policija njega? / Boštjan Celec. - Sn, št. 150 (2. 6.), str. 1+3, foto. // O policijski sili v Ambrusu bo pričal nekdanji notranji minister Mate / Jure Predanič. - Delo, št. 271 (22. 11.), str. 7, foto. // Štirje protestniki iz Ambrusa na sodišču / Sven Berdon. - Dn, št. 271 (22. 11.), str. 11, foto. **(Sojenje zaradi popada v protestih proti Romom v Ambrusu leta 2006).**

*Dve mrtvi in 21 poškodovanih v verižnem trčenju / ju. p. - Nedelo, št. 48 (28. 11.), str. 1, foto. // V 38 vozilih trije mrtvi in več hudo ranjenih / Mitja Felc. - Delo, št. 277 (29. 11.), str. 1+7, foto. // Kri, solze in obup na dolenski avtocesti / Blaž Laternar. - Dn, št. 277 (29. 11.), str. 1+12, foto. // Tragedija na dolenjki / Damijana Žišt. - Večer, št. 277 (29. 11.), str. 1+11, foto. // Trije mrtvi v trku 38 vozil / Boštjan Celec. - Sn, št. 277 (29. 11.), str. 1+4–5, foto. // Masaker v megli / Uroš Šošarič. - Delo, št. 278 (30. 11.), str. 5. // Ni ga rešilo niti dvanajst litrov krvi / Boštjan Celec. - Sn, št. 279 (1. 12.), str. 5, foto. // Bi varnostna razdalja rešila življenja? / T. Jakše Gazvoda. - Dl, št. 48 (2. 12.), str. 12, foto. // Meglena past na dolenjki / Tomaž Bukovec. - NDn, št. 49 (5. 12.), str. 4, foto. // Vloga URSZR v intervenciji ob hudi prometni nesreči na avtocesti pri Grosupljem = ACPDR in the intervention at a severe car accident on a highway near Grosuplje / Bojan Kuntarič. - Ujma, št. 25, str. 74–80, foto. **(Megla in neprilagojena hitrost botrovali verižnemu trčenju na avtocesti pri Grosupljem).**

*»Joj, pa šele enkrat sem žel ...« / Ksaver Dolenc. - Delo, št. 288 (11. 12.), str. 8. // Skoraj 900 sadik marihuane v domačih »katakombah« / Peter Lovšin. - Dn, št. 288 (11. 12.), str. 14, foto. (V okolici Ivančne Gorice so odkrili laboratorije za pridelavo indijske konoplje).

2011

* Zaradi upora pri Ambrusu štirje obtoženi / Mojca Furlan - Rus. - Dn, št. 14 (18. 1.), str. 27, foto. // Nove priče o nemirih v Dečji vasi / Mojca Furlan - Rus. - Dn, št. 20 (25. 1.), str. 12, foto. // Dragutin Mate : uporaba sile ni bila potrebna / Mitja Felc. - Delo, št. 70 (25. 3.), str. 7, foto. // Minister se je protestnikoma opravičil / Mojca Furlan - Rus. - Dn, št. 70 (25. 3.), str. 12, foto. // Nekdanja vodilna policista pogrevala stare zamere / Mitja Felc. - Delo, št. 108 (12. 5.), str. 8, foto. // Obsodbe zaradi protesta v Ambrusu / Sven Berdon. - Dn, št. 157 (9. 7.), str. 13, foto. // Odškodnina za udarce pri Ambrusu / Sven Berdon. - Dn, št. 276 (29. 11.), str. 13, foto. **(Sojenje zaradi dogodkov v Ambrusu ob preselitvi romske družine Strojani leta 2006).**

*Po pravico v tujino / Saša Banjanac. - Žurnal, št. 35 (21. 2.), str. 4, foto. (Lado Jeršin zahteva odškodnino za poškodbo med služenjem vojaškega roka v JLA).

*Vandali spet razdejali nedokončano grosupeljsko fontano / val. - Dn, št. 75 (31. 3.), str. 10, foto. (Ukradli so črpalko in polomili bakrene palice z bronastimi odtisi rok Grosupeljčanov).

*Zaradi brc v glavo Srečko le vegetira / Boštjan Celec. - Sn, št. 163 (16. 7.), str. 3, foto. (Srečka Fajdigo so v Velikem Globokem pri Zagradcu pretepli).

35 JAVNA UPRAVA

2010

*Grosupeljske smeti na Barje / Bojan Rajšek. - Delo, št. 39 (18. 2.), str. 13, foto. // Z odlaganjem odpadkov še precej nejasnosti / Vanja Alič. - Dn, št. 62 (17. 3.), str. 10, foto. // Manj smradu iz Špaje doline / Bojan Rajšek. - Delo, št. 86 (15. 4.), str. 12, foto. // V Špaji dolini zgradili zbirni center za odpadke / B. R. - Delo, št. 245 (21. 10.), str. 14, foto. // V načrtu čistilna naprava in obrat za obdelavo odpadkov / Bojan Rajšek. - Delo, št. 251 (22. 10.), str. 14, foto. // Špaja dolina pred zaprtjem / Bojan Rajšek. - Delo, št. 279 (1. 12.), str. 13. // V Grosupljem smetarski punt / Bojan Rajšek. - Delo, št. 284 (7. 12.), str. 13, foto. // Deponij inšpekcija menda ne bo zaprla / Bojan Rajšek. - Delo, št. 286 (9. 12.), str. 14, foto. (**Regijska deponija Špaja dolina**).

*»Blizu Ljubljane, v smeri Zagreba« / Dejan Vodovnik. - Delo, št. 40 (19. 2.), str. 12, foto. (Župan Janez Lesjak o občini Grosuplje).

*V občini Dobrepolje ne vedo, kaj storiti / Bojan Rajšek. - Delo, št. 63 (18. 3.), str. 14. // Svetnik prekladal nepreklicni odstop / Delo, št. 85 (14. 4.), str. 14. (Iz občinskega sveta je želel izstopiti svetnik SD Matej Šuštar).

*Imeli bi začasna krožišča / Bojan Rajšek. - Delo, št. 67 (23. 3.), str. 14, foto. (Montažne elemente so postavili na tri krožišča).

*V Grosuplju kocka še ni padla / Vanja Alič. - Dn, št. 118 (25. 5.), str. 9. // Po Lesjakovem umiku pestro predvolilno dogajanje v Grosupljem / Vanja Alič. - Dn, št. 185 (12. 8.), str. 8. // V pričakovanju novega župana / Vanja Alič. - Dn, št. 225 (28. 9.), str. 9, foto. // V Grosupljem boj med izkušnostjo in mladostjo / val. - Dn, št. 240 (15. 10.), str. 11. // »Volitve je treba razveljaviti« / Bojan Rajšek. - Delo, št. 250 (27. 10.), str. 13, foto. // V Grosupljem še enkrat šteli glasovnice / Vanja Alič. - Dn, št. 250 (27. 10.), str. 11, foto. (**Volitve 2010 v Grosupljem**).

*Dobrepoljci imajo precej pomislekov / Bojan Rajšek. - Delo, št. 76 (2. 4.), str. 14. (Skupna občinska uprava bi pokrivala pet občin).

*Subvencije za otroke, ki jih niso sprejeli v vrtec / Bojan Rajšek. - Delo, št. 76 (2. 4.), str. 14, foto. (Civilna iniciativa predlaga subvencije za varstvo zavrženih otrok).

*Za obnovo državnih cest ni dovolj denarja / Bojan Rajšek. - Delo, št. 125 (2. 6.), str. 12, foto. (Prometni minister Patrik Vlačič je obiskal Grosuplje).

*Vodni zadrževalnik Bičje ščiti le naselja / Vanja Alič. - Dn, št. 151 (3. 7.), str. 8, foto. (Polja pred poplavami niso zavarovana).

*Na Velikem Vrhu proti avtocestnemu priključku / Jan Konečnik. - Dn, št. 191 (19. 8.), str. 9, foto. (Priključek na avtocesto bi teklen pod okni domačinov).

*SDS bi rada še naprej vladala v Ivančni Gorici / Vanja Alič. - Dn, št. 212 (13. 9.), str. 10. // Glavni tajnik SDS za župana : lokalne volitve 2010 : želi nadaljevati delo Jerneja Lampreta : njegov cilj je delati kot profesionalni župan / J. A. - Dl, št. 37 (16. 9.), str. 5. // Glavni tajnik SDS Dušan Strnad bi rad postal župan / B. R. - Delo, št. 76 (2. 4.), str. 14, foto. // V drugi krog Strnad in Javornik / J. A. - Dl, št. 41 (14. 10.), str. 5. (**Volitve 2010 v Ivančni Gorici**).

*Dušan Strnad / J. Ambrožič. - Dl, št. 44 (4. 11.), str. 19, foto. (Predstavitev župana Občine Ivančna Gorica).

*Zgradili bodo oporni zid in uredili odvodnjavanje / B. R. - Delo, št. 260 (9. 11.), foto. (Na prometni regionalni cesti Višnja Gora–Grosuplje).

Janez Pavlin / M. Leskovšek-Svete. - Dl, št. 45 (11. 11.), str. 20, foto. (Predstavitev župana Občine Dobrepolje).

*Zadrževalnik Bičje je odlično prenesel poplavni krst / Bojan Rajšek. - Delo, št. 265 (15. 11.), str. 34, foto. (400 m dolg napis je zadržal stoletne vode).

*»Ukinil« poslansko pisarno / Bojan Rajšek. - Delo, št. 280 (2. 12.), foto. (Dobrepoljski župan nezadovoljen z odzivom države po poplavih, zato je snel tablo poslanske pisarne državnega zbora).

*Novi nasprotniki trase Lisičje / Bojan Rajšek. - Delo, št. 298 (23. 12.), str. 13. (V Grosupljem za škofljiško obvoznico po Barju).

2011

*Odišaja pravne države / Blaž Kovač. - Pravna praksa, št. 1 (13. 1.), str. 14–15. // Sodišče o tožbi Hudorovca v prihodnjih dneh / B. R. - Delo, št. 9 (12. 1.), str. 12. // Hudorovac uradno grosupeljski svetnik / Bojan Rajšek. - Delo, št. 15 (19. 1.), str. 13, foto. (Izvolitev in nepotrditve romskega svetnika).

*Možno traso obvoznice mimo Škofljice so zaščitili / Bojan Rajšek. - Delo, št. 29 (4. 2.), str. 11. // Začasno zavarovanje Tlak in Gajnič v grosupeljski občini : odlok ni skladen z zakonodajo / Bojan Rajšek. - Delo, št. 40 (18. 2.), str. 12, foto. (Obvoznica sprejemljiva samo po Barju).

*V Grosuplju za kulturo desetkrat manj kot lani / Bojan Rajšek. - Delo, št. 38 (16. 2.), str. 13.

*Občinske ceste obnavljajo, za krajevne ni denarja / Vanja Valič. - Dn, št. 40 (18. 2.), str. 10, foto. (V Ponovi vasi pri Grosupljem se krajani razburjajo zaradi slabih cest).

*Naše občine : Grosuplje / Vida Kocjan. - Demokracija, št. 10 (10. 3.), str. 30–33, foto. (Predstavljeni so lega in posamezni kraji, gospodarstvo ter možnosti za bivanje).

*Od države so za zdaj dobili le povratnico. - Dl, št. 14 (7. 4.), str. 21, foto. (Predstavitev občine Dobrepolje, društvo).

*Sortirnice ne bodo zgradili / Bojan Rajšek. - Delo, št. 127 (3. 6.), str. 11, foto. // Reševanje deponije Špaja dolina kot misija nemogoče / Vanja Valič. - Dn, št. 214 (15. 9.), str. 10, foto. // Deponiji Špaja dolina grozi zaprtje / Bojan Rajšek. - Delo, št. 209 (9. 11.), str. 9. (**Komunalna deponija v Špaji dolini** še vedno obratuje brez dovoljenja).

*Z mestnim avtobusom do Grosupljega in Iga / Vanja Valič. - Dn, št. 188 (16. 8.), str. 11. // Nova proga do Grosupljega. - F, št. 167 (30. 8.), str. 27, foto. // Mestni avtobus povezal Grosuplje in Ig / Bojan Rajšek. - Delo, št. 200 (30. 8.), str. 4, foto. // V mestu 200 avtomobilov iz Grosuplja na dan manj? / Samo Petančič. - Delo, št. 203 (2. 9.), str. 4. (**Krožna linija po Grosupljem z G 3**).

*Priključek jim bodo zgradili pod okni / Mihael Korsika. - Sn, št. 191 (19. 8.), str. 2, foto. (Prebivalci Šmarja - Sapa protestirajo).

*»Gre za čisto krajno zemljišč« / Bojan Rajšek. - Delo, št. 225 (28. 9.), str. 12. (Razlaščenci s Cikave ob Dolenjki prepričani, da jim je DARS plačal premalo).

*Tajvanski denar v Grosuplje / Bojan Rajšek. - Delo, št. 226 (29. 9.), str. 13. (Tajvanski veleposlanik z Dunaja je zdravstvenemu domu in Občini Grosuplje podaril 3500 evrov).

*Poglobili bodo Grosupeljščico / Bojan Rajšek. - Delo, št. 231 (5. 10.), str. 12, foto. (Vodni sklad okoljskega ministrstva in podjetje Hidrotehnik bosta očistila brežine in poglobila strugo).

*Subvencije za čistilne naprave / Janja Ambrožič. - DL, št. 40 (6. 10.), str. 5, foto. (V Ivančni Gorici bodo zgradili dva kanalizacijska voda).

*Razglasili tri ambasadorje občine / J. Ambrožič. - DL, št. 46 (17. 11.), str. 5, foto. (Trije ambasadorji občine Ivančna Gorica so Igor Akrapovič, Jernej Lampret in Pavel Groznik).

*Po štiridesetih letih spet potniški vlak / Simona Fajfar. - Delo, št. 277 (30. 11.), str. 13, foto. (Obnovljena proga Grosuplje-Kočevje).

36 SOCIALNA VPRAŠANJA

2010

*Otrokom vrnili nasmeh. - Sn, št. 69 (24. 3.), str. 19, foto. (V sodelovanju z Zvezo športnih organizacij so izpeljali dobrodelno prireditev za letovanje revnih otrok na morju).

*Da bi v postopkih slišali tudi otroke / Janja Ambrožič. - DL, št. 32 (12. 8.), str. 12, foto. (Direktorica Centra za zdravljenje otrok v Šentvidu pri Stični je spregovorila o projektu Zagovornik, ki pomaga otrokom, da izrazijo svoje interese, zlasti v ločitvenih postopkih).

*Le z znanjem nad revščino / J. A. - DL, št. 51 (23. 12.), str. 5, foto. (Revščina ni le problem tretjega sveta, so ugotovili na okrogli mizi o revščini na Srednji šoli Josipa Jurčiča Ivančna Gorica).

2011

*Prizidek za 22 dvoposteljnih sob / Bojan Rajšek. - Delo, št. 260 (10. 11.), str. 13. (Dom starejših občanov v Grosupljem).

*Dom za starostnike v Višnji Gori : Ivančna Gorica vstopila v mrežo starosti prijaznih občin in mest : mladi bodo starostnike učili uporabe interneta in mobilnih telefonov / Janja Ambrožič. - DL, št. 45 (10. 11.), str. 5, foto.

*Urbanu pri petih odrezali obe nogi / Lovro Kastelic. - Sn, št. 262 (12. 11.), str. 5, foto. (Trinajstletni Dobrepoljec se je rodil brez kolen in gležnjev).

*Jože, sam svoj invalid / Grega Kališnik. - Nedelo, št. 48 (28. 11.), str. 19, foto. (Jože Zajc iz Velikih Češnjic pri Šentvidu je po prometni nesreči ostal hrom).

*Vaščani podarili obubožani družini hišo / Lovro Kastelic. - Sn, št. 286 (10. 12.), str. 7, foto. (V Veliki Loki pri Grosupljem so podarili hišo družini Razinger, ki je s štirimi otroki prišla iz Argentine).

36 ROMI

2010

*Projektno delo z Romi v Grosupljem : predstavitev projektne dela v okviru romskega društva Romi gredo naprej/Roma džan angle / Jasmina Zaman, Mojca Hribar, Mojca Kosmina. - V: Od revščine in socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti, str. 63.

*Grosuplje je dolžno imeti romskega svetnika / Urška Mlinarič. - Večer, št. 43 (23. 2.), str. 4, foto. // Tudi ustavno sodišče za romskega svetnika v Grosuplju / Mojca Zorko. - Dn, št. 43 (20. 2.), str. 3. // O »kandidatu« jutri / Marjeta Bogataj. - Žurnal, št. 36 (23. 2.), str. 4, foto. // Grosuplje še vedno krši zakon / Mojca Zorko. - Dn, št. 45 (25. 2.), str. 9. // Romski svetnik ubral sodno pot za potrditev mandata / Bojan Rajšek. - Delo, št. 49 (2. 3.), str. 2, foto. // Elko Hudorovac je občinski svetnik / Bojan Rajšek. - Delo, št. 76 (2. 4.), str. 4, foto. // Med bojem za pravice in življenjem v baraki / Mojca Zorko. - Dn (pril. Objektiv), št. 82 (10. 4.), str. 10, foto. (**Izvoljen prvi romski svetnik Elko Hudorovac**).

*Romskega svetnika spet ne bodo volili / Bojan Rajšek. - Delo, št. 173 (29. 7.), str. 2, foto. // Boj za edinega kandidata / Bojan Rajšek. - Delo, št. 49 (5. 12.), str. 2, foto. // Romski svetnik Elko Hudorovac ponovno izvoljen za svetnika / Mojca Zorko. - Dn, št. 283 (6. 12.), str. 13, foto. // Elku Hudorovcu mandata niso potrdili / Bojan Rajšek. - Delo, št. 292 (16. 12.), str. 13. // Romski svetnik bo tožil občino / Bojan Rajšek. - Nedelo, št. 51 (19. 12.), str. 2. (**Elko Hudorovac ponovno izvoljen za svetnika**).

2011

*Grosuplje vendarle z romsko komisijo / Bojan Rajšek. - Delo, št. 196 (25. 8.), str. 11, foto. // Z Romi se je treba pogovarjati / Bojan Rajšek. - Delo, št. 218 (20. 9.), str. 14. // Zdenka Cerar bo bdela nad romsko skupnostjo v Grosupljem / Vanja Valič. - Dn, št. 219 (21. 9.), str. 8. (Občinski svet je imenoval 11-člansko romsko komisijo).

*Veleposlanik ZDA med Romi v Grosupljem/ Bojan Rajšek. - Nedelo, št. 50 (11. 12.) str. 12, foto. (V počastitev dneva človekovih pravic).

*»Poskrbite za dostojno življenje vaših Romov« / Bojan Rajšek. - Delo, št. 288 (13. 12.), str. 14, foto. (Opozorilo Amnesty international grosupeljski občini).

37 ŠOLSTVO

2010

*Program izbirnih športov na Srednji šoli Josipa Jurčiča Ivančna Gorica / Petra Marcina. - V: Posodobitve pouka v gimnazijski praksi. Športna vzgoja, str. 150–163.

*»Ko se dela, se pa dela!« / M. Leskovšek-Svete. - Dl, št. 1 (7. 1.), str. 9, foto. (Ravnatelj Ivan Grandovec o OŠ Dobrepolje).

*Dva oddelka vrtca še na Krki / Janja Ambrožič. - Dl, št. 26 (1. 7.), str. 2, foto. // Na Krki gradijo šolo in vrtec / Janja Ambrožič. - Dl, št. 22 (3. 6.), str. 5, foto. // Brez vrtca bo v jeseni več kot 200 otrok / Bojan Rajšek. - Delo, št. 133 (11. 6.), str. 14, foto. // Marca zaključek gradbenih del / Janja Ambrožič. - Dl, št. 51 (23. 12.), str. 2, foto. (To je ena največjih naložb v Ivančni Gorici).

***Jubilejnih 60 let stiške gimnazije** : začeli v samostanskih prostorih : do leta 2003 so si šolsko zgradbo delili z osnovno šolo : imajo lastno kuhinjo : osrednji dogodek bo 15. maja / Janja Ambrožič. - Dl, št. 18 (6. 5.), str. 5, foto. // Šest desetletij ivanške gimnazije / B.R. - Delo, št. 108 (13. 5.), str. 14. (Začetek v samostanskih prostorih, od 1981 v šolskem centru).

*Jeseni brez varstva 341 otrok / Bojan Rajšek. - Delo, št. 118 (25. 5.), str. 13, foto. // Najdražji vrtec Vrtec Grosuplje / Nataša Medvešček. - Žurnal, št. 136 (16. 7.), str. 1+2–3, foto. // V Grosupljem stara zgodba z zavrnjenimi otroki / Vanja Alič. - Dn, št. 293 (17. 12.), str. 9. (V Grosupljem je v vrtcih premalo prostora).

*Predstavitev tehničnega izobraževanja mladine na Osnovni šoli Brinje v Grosupljem . - Tim, 3 (nov.), str. 4–5, foto. (Intervjuvanec je učitelj OŠ Brinje Ivo Dovič).

*Muljavška šola, Tilčkova gostilna / Boris Dolničar. - Sn, št. 151 (3. 7.), str. 18, foto. (Na starih razglednicah Muljave je zaselek Polje, kjer je bila okoli leta 1910 šola).

2011

*Sončna elektrarna na telovadnici / J. A. - Dl, št. 1 (6. 1.), str. 12, foto. // Že druga sončna elektrarna na šoli / M. Žnidaršič. - Dl, št. 29 (21. 7.), str. 5, foto. // Sončna elektrarna je prekrila šolo / J. A. - Dl, št. 50 (15. 12.), str. 14, foto. (Trimo je na strehi telovadnice in OŠ Stična postavil sončno elektrarno).

***Vrtec ne more do koncesije** / Bojan Rajšek. - Delo, št. 4 (6. 1.), str. 12, foto. // Prostora v javnih vrtcih ni, zasebnim ne dajo koncesije // Vanja Alič. - Dn, št. 9 (12. 1.), str. 11. // Nerazumljivo obotavljanje grosupelske občine z izdajo koncesij vrtcem / Vanja Alič. - Dn, št. 26 (1. 2.), str. 10. // S koncesijami nad kronično pomanjkanje prostora v vrtcih / Vanja Alič. - Dn, št. 62 (16. 3.), str. 12. // Polni vrtci – tržna priložnost / Bojan Rajšek. - Delo, št. 93 (21. 4.), str. 14, foto. // V Grosuplju jeseni brez vrtca 378 otrok / Bojan Rajšek. - Delo, št. 107 (11. 5.), str. 13, foto. // Za odprtje zasebnega vrtca so potrebovali le štiri mesece. - F, št. 96 (20. 5.), str. 28, foto. // Kmalu še trije vrtci s koncesijo / Vanja Valič. - Dn, št. 134 (11. 6.), str. 10, foto. // Koncesija le za dva oddelka / Bojan Rajšek. - Delo, št. 221 (23. 9.), str. 11. (Težave pri podelitvi koncesije za vrtec).

*Šmarčani bi spet imeli samostojno šolo / Bojan Rajšek. - Delo, št. 51 (3. 3.), str. 12. (Iniciativni odbor šmarskih občanov zahteva odcepitev podružnične šole od OŠ Louisa Adamiča Grosuplje).

*Naloge pišejo kar na kolenih / Bojan Rajšek. - Delo, št. 93 (21. 4.), str. 14, foto. (Prostorska stiska šole in vrtca v Dobropolju).

*Obnovili bodo PŠ Kopanj / Marjeta Bogataj. - Žurnal, št. 19 (14. 5.), str. 13, foto. // Šola na Kopanju bo končno potresno varna / Bojan Rajšek. - Delo, št. 196 (25. 8.), str. 11, foto. // Končno začeli obnavljati skoraj 150 let staro šolo / val. - Dn, št. 206 (6. 9.), str. 10, foto. (**Obnovili bodo Podružnično OŠ Kopanj**).

*Dotrajani Jurčičevi šoli na Krki škodi dnevi / Bojan Rajšek. - Delo, št. 120 (26. 5.), str. 13, foto. // Na Krki so odprli novo šolo in vrtec / J. Ambrožič. - Dl, št. 22 (2. 6.), str. 5, foto. (**Nova šola in vrtec na Krki**).

*Zaradi povešenega stropa odpadel pouk / Bojan Rajšek. - Delo, št. 225 (28. 9.), str. 12, foto. // Zamenjati je treba celoten strop / Bojan Rajšek. - Delo, št. 230 (4. 10.), str. 14, foto. (V OŠ Louisa Adamiča v Grosupljem se je povесil strop).

39 ETNOLOGIJA

2010

*V pustno rajanje vpeta vsa vas / M. Leskovšek-Svete. - Dl, št. 7 (18. 2.), str. 9. (Na pustni torek živahno v Ponikvah).

*Oživiljene zagoriške mačkare / Primož Hieng. - Sn, št. 35 (13. 2.), str. 15, foto. (Pust v Zagorici).

*V tolarju hranita lesene eksponate / Janja Ambrožič. - Dl, št. 40 (7. 10.), str. 25, foto. (Anica in Štefan Nose z Bojanjega Vrha pri Muljavi zbirata staro kmečko orodje).

2011

*Etnolog Boris Kuhar in filmski dokumenti časa / Nadja Valentinčič Furlan. - Glasnik SED, št. 1–2, str. 126–127, foto. (10 filmov dr. Kuharja, posnetih na filmski trak, so presneli z digitalno tehniko, med drugim tudi kolone v Škocjanu).

*Pust v Ponikvah / Primož Hieng. - V: Ta norčavi pustni čas, str. 124–129, foto.

*Zagoriške mačkare / Primož Hieng. - V: Ta norčavi pustni čas, str. 130–139, foto.

*Podelitev plakete Nika Kureta / Nadja Valentinčič Furlan. - V: Dnevi etnografskega filma, str. 60–63. // Dnevi etnografskega filma. Poudarek na vizualni etnografiji / Milan Vogel. - Delo, št. 54 (7. 3.), str. 8. // O filmu etnografsko in o etnografiji filmsko / Milan Vogel. - Delo, št. 58 (11. 3.), str. 14, foto. // Želel biti vedno prvi, a snemal vse zadnji / Milan Vogel. - Delo, št. 211 (12. 9.), str. 8, foto. (**Etnolog dr. Boris Kuhar je dobil Kuretovo plaketo** kot začetnik slovenskega etnološkega filma).

*Ivančna Gorica / E. G. - D, št. 46 (13. 11.), str. 27, foto. (Prof. Dušica Kunaver je predavala o slovenskem narodnem izročilu).

379 DRUŠTVA

2010

*ČD Grosuplje : 4. ocenjevanje medu v Grosupljem / Boštjan Maver. - Slovenski čebelar, št. 1, str. 24, foto.

*Avgust Gril – čebelarski svetovljan / MB. - Sč, št. 2, str. 61, portret.

*Čebelarji družine Rothschild / Janez Gregori. - Sč, št. 2, str. 56–57, foto.

*ČD Grosuplje praznovalo 100-letnico delovanja / Franc Javornik. - Sč, št. 3 (mar.), str. 90, foto. (Čebelarsko društvo Grosuplje).

*Jubilejni 50. občni zbor ZŠAM Ivančna Gorica / Matej Šteh. - Prometni vestnik, št. 2 (mar.), str. 14–15, foto. (Podelili so jubilejne značke).

*Velikonočni sejem / D. H. - Kg, št. 13 (31. 3.), str. 20, foto. (Društvo podeželskih žena Dobrepolje - Struge).

*Vse, kar spada k veliki noči / Barbara Remec. - Kg, št. 14 (1. 4.), str. 20, foto. (Društvo podeželskih žena Sončnica iz Grosuplje je v Mestni knjižnici Grosuplje pripravilo razstavo velikonočnih jedi).

*Pohod k Županovi jami. - Delo, št. 86 (13. 4.), str. 20. (Županova jama – turistično in okoljsko društvo Grosuplje prireja pohod od Grosuplje do Županove jame).

*Grosupeljski šoferji aktivni v prvi polovici leta / Miro Škrjanec. - Prometni vestnik, št. 3 (maj–jun.), str. 24–25, foto. (Občni zbor ZŠAM Grosuplje).

*Srečanje mladih v PGD Višnja Gora / Miha Slapničar. - Gasilec, št. 4, str. 35, foto.

*Panje s kranjsko čebelo so pošiljali po vsej Evropi / Valentin Skubic. - Delo, št. 144 (24. 6.), str. 15, foto. (Grad Podsmreka, baron Emil Ravenegg Rothschild in slovensko čebelarstvo).

*Zlati jubilej šoferjev in avtomehanikov Ivančna Gorica / Matej Šteh. - Prometni vestnik, št. 5 (sep.–okt.), str. 12–14, foto. (ZŠAM Ivančna Gorica deluje že 50 let).

*3. občinski orientacijski tek mladih gasilcev / Miha Slapničar. - Gasilec, št. 7–8, str. 52, foto. (V Stični).

*4. gasilski vikend v Stični. - Gasilec, št. 9, str. 38, foto.

*Polni veselja in optimizma / Marinka Marinčič Jevnikar. - Kg, št. 40 (6. 10.), str. 21, foto. (Društvo podeželske mladine Kalček Ivančna Gorica).

*Vesele veteranske igre v deželi Desetega brata : 3. družinski piknik v Šentvidu pri Stični / OZVVS Grosuplje. - Veteran, št. 43–44, str. 40, foto. (Veterani območnih združenj Ljubljana okolica prirejajo športne igre v Šentvidu pri Stični).

*Huda prometna nesreča pri Grosupljem / Žagar Boštjan. - Gasilec, št. 11–12, str. 12, foto.

*»Aus Unterkrain« (Iz Dolenjske) – Bienen Zeitung (1857) / Andrej Šalehar. - Sč, št. 12, str. 396–398, foto. (Philipp Rothschütz je napisal prvi članek o kranjski čebeli pod tem naslovom. Prevod in komentar).

*Kruh naš vsakdanji in praznični / Dragica Heric. - Kg, št. 51 (11. 12.), str. 20, foto. (Društvo podeželskih žena Dobropolje - Struge in ocenjevanje poprtnikov).

2011

*Novoletno srečanje ZŠAM Ivančna Gorica. - Prometni vestnik, št. 1 (jan.–feb.), str. 23, foto. (Tradicionalno družabno srečanje).

*80-letnica PGD Dob pri Šentvidu. - Gasilec, št. 1, str. 27, foto. (Izdali so jubilejni zbornik).

*In memoriam : Mariji Marinčič, dobitnici priznanja Matevža Haceta, v slovo! / Ivica Potisek. - Gasilec, št. 1, str. 327, portret.

*Čebelarji praznik / J. A. - DL, št. 5 (3. 2.), str. 32, foto. (9. slovenski čebelarji praznik bo gostila Višnja Gora).

*Čebelar, ki mu po žilah teče med / Mojca Kučič. - Sn, št. 28 (3. 2.), str. 13, foto. (Čebelar Anton Koželj iz Šmarja - Sapa).

*Gregorjev sejem domače obrti / Janja Ambrožič. - DL, št. 11 (17. 3.), str. 5, foto. (Turistično društvo Zagradec je pripravilo prvi Gregorjev sejem).

***Po sledih zapuščine čebelarjev družine Rothschütz** / Anton Koželj in Andrej Šalehar. - Sč, št. 4 (apr.), str. 135, foto. // Publicistična dejavnost čebelarjev družine Rothschütz / Andrej Šalehar. - Sč, št. 5 (maj), str. 174, foto. // Oče kranjske sivke dobil spomenik / J. A. - DL, št. 21 (26. 5.), str. 44, foto. // Simpozij: čebelarji družine Rothschütz iz Podsmreke pri Višnji Gori / Andrej Šalehar. - Sč, št. 7–8 (jul.–avg.), str. 250–251, foto. // Odkritje doprsnega kipa čebelarkega strokovnjaka Emila Rothschütza / Vida Koželj. - Sč, št. 7–8 (jul.–avg.), str. 251–252, foto. (Na gradu Podsmreka je bila bogata knjižnica, tudi s knjigami in tiski, ki so jih napisali člani družine).

*Srečanje mladih v PGD Višnja Gora / Miha Slapničar. - Gasilec, št. 5, str. 55.

*ZŠAM Grosuplje – aktivno v prvi polovici leta / Mirko Škrjanec. - Prometni vestnik, št. 3 (maj–jun.), str. 21, foto. (Delovno in zabavno življenje v društvu).

*Poročilo o delu ZŠAM Ivančna Gorica / Alojz Markovič. - Prometni vestnik, št. 3 (maj–jun.), str. 21. (Udeležili so se vseslovenske akcije Hitrost – počasneje je varneje).

*Prvi gobarski dom v državi / M. Leskovšek-Svete. - DL, št. 19 (12. 5.), str. 44, foto. (Društvo gobarjev Štorovke iz Dobropolja je odprlo Gobarski dom na Šentrumarju).

***Slovenski čebelarji praznik** / J. A. - DL, št. 20 (19. 5.), str. 17. // Čebelarji za zdravo prehrano in zdrav način življenja / Franc Fortuna. - Kg, št. 21 (25. 5.), str. 12, foto. // Čebelarji ne obsojajo kmetovalcev : v Ivančni Gorici 9. slovenski čebelarji praznik : domačini pripravili prijazen sprejem : Noč in Toman opozorila na odnos do okolja / Janja Ambrožič. - DL, št. 21 (26. 5.), str. 17, foto. (9. slovenski čebelarji

praznik gosti občina Ivančna Gorica).

*Plodno sodelovanje / Nejka Miklič in Lija Šušteršič. - Lipov list, št. 3 (jun.), str. 14–15, foto. (Turistično društvo Polževo).

*Podgorsko rajanje in golažijada / Teja Lapanja. - Dn, št. 137 (15. 6.), str. 40, foto. (Projekt Turističnega društva Podgora).

*Muljavski gasilci z novim moštvenim vozilom / Tomažin Aleš. - Gasilec, št. 9, str. 29, foto.

*Jubilejni 5. gasilski vikend v PGD Stična / Gnidovec Urška. - Gasilec, št. 9, str. 44, foto.

*Po 20 letih zakikirikal petelin / Barbara Pance. - Sn, št. 207 (7. 9.), str. 10+19, foto. (V PGD Veliko Mlačevo so obudili tradicionalno prireditev z napadom na rdečega petelina).

*V ZŠAM Ivančna Gorica zabavno in delovno / Stane Inkret. - Prometni vestnik, št. 6 (nov.–dec), str. 20, foto. (Piknik za vse člane).

*Slavnostni prevzem GVC 16/25 v PGD Stična / Matej Šteh. - Gasilec, št. 11–12, str. 42–43, foto.

*Muljavski gasilci z novim moštvenim vozilom / Aleš Tomažin. - Gasilec, št. 11–12, str. 68, foto.

*Uspešno delo mladih gasilcev PGD Ambrus / Karmen Hrovat. - Gasilec, št. 11–12, str. 73, foto.

5 EKOLOGIJA. NARAVA

2010

*Zemeljski plaz je skalil pitno vodo / Bojan Rajšek. - Delo, št. 52 (5. 3.), str. 14, foto. (V Šmarju - Sapu morajo prekuhavati vodo).

*Med odpadki prevladovala pločevina in gume / B. R. - Delo, št. 89 (19. 4.), str. 4, foto. (Komunalno podjetje Grosuplje je očistilo odlagališča po gozdovih in grapah v občinah Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobrepolje).

*Negotova pot dvoživk na mrestišča Radenskega polja / Jana Kus Veenvliet in Paul Veenvliet. - Proteus, št. 5 (jan.), str. 218–224, foto.

*Skladišče preblizu potoka / Bojan Rajšek. - Delo, št. 114 (20. 5.), str. 14, foto. (Skladišče plastike Omaplasta je preblizu potoka Bičje).

*Neurje se je razbesnelo na Igu in v Grosupljem / C. R., Š. Ž. - Delo, št. 139 (18. 6.), str. 28, foto. // Največ škode na hišah in vozilih / Bojan Rajšek, Simona Fajfar. - Delo, št. 140 (19. 6.), str. 4, foto. (Neurje s točo je pustošilo po Grosupljem).

***Poplave v dobrepoljski občini** / Bojan Rajšek. - Delo, št. 221 (23. 9.), str. 1+4, foto. // V Struški dolini celo možnost evakuacije / Polona Malovrh. - Delo, št. 223 (25. 9.), str. 4, foto. // Voda je v kuhinjo drla skozi okno / Sebastjan Ozmec. - Sn, št. 222 (24. 9.), str. 5, foto. // Naredili splav, da so se rešili / Sebastjan Ozmec. - Sn, št. 223 (25. 9.), str. 1+3, foto. // Brez pomoči ne bodo splavali / Sebastjan Ozmec. - Sn, št. 225 (28. 9.), str. 3, foto. // Po vodi spuščali papirnate ladjice / Mojca Leskovšek-Svete. - Dl, št. 39 (30. 9.), str. 26, foto. // Pomoč potrebujemo zdaj, ne čez dve leti / P. Š. - Delo, št. 242 (18. 10.), str. 1, foto. // Podatke o škodi marsikod še zbirajo / P. M. - Delo, št. 242 (18. 10.), str. 1, foto.

2011

*Zahvala : vaščani Strug hvaležni za pomoč v poplavih / Stružanci. - D, št. 1 (2. 1.), str. 25, foto. (Vsaka pomoč med poplavo in po njej je bila dobrodošla).

*Poplave v Dobropoljski in Struški dolini / Sonja Šiško Novak. - V: Slovenski vodar, št. 23/24 (feb.), str. 67–73.

*Pred vsako hiši trije zabojniki za smeti / Bojan Rajšek. - Delo, št. 14 (18. 1.), str. 13. //

*Vsak mesec izgine 13 ton papirja / Bojan Rajšek. - Delo, št. 39 (17. 2.), str. 14, foto. // Tatov papirja ne morejo najti / Bojan Rajšek. - Delo, št. 43 (22. 2.), str. 14. (**Ločeno zbiranje odpadkov** in težave z njimi).

*Reševanje so prevzeli najmlajši / B. R. - Nedelo, št. 12 (20. 3.), str. 8, foto. (Reševali so žabe na Radenskem polju).

*Radensko polje v znamenju sibirske perunike / Andrej Praznik. - Naša družina (pril. Družine), št. 60 (1. 5.), str. 16–17, foto. (Pohod po Radenskem polju).

*Na hlevu imajo sončno elektrarno / Janja Ambrožič. - Dl, št. 18 (5. 5.), str. 5, foto. (Na hlevu Marjana Grosa na Vrhu nad Višnjo Goro so namestili 108 modulov).

*O povodnji skoraj ne govorijo več / Jan Konečnik. - Dn, št. 204 (3. 9.), str. 10, foto. (Eno leto po katastrofalnih poplavih v Dobropolju).

61 ZDRAVSTVO

2010

*Nujno potrebujemo prizidek / Bojan Rajšek. - Delo, št. 56 (10. 3.), str. 14, foto. (Prostorska stiska zdravstvenega doma v Grosupljem).

*Novi prostori za fizioterapijo / B. R. - Delo, št. 85 (14. 4.), str. 13, foto. (V Domu starejših občanov v Grosupljem).

*Redijo nas sladke pijače in prigrizki / Janja Ambrožič. - Živa (pril. Dl), št. 39 (30. 9.), str. 10–11, foto. (Magdalena Urbančič, direktorica Centra za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični).

*Norveška pomagala slovenskim otrokom / Janja Ambrožič. - Dl, št. 49 (9. 12.), str. 3, foto. (Obnova Centra za zdravljenje bolezni otrok v Šentvidu pri Stični).

*Lekarna Ljubljana tudi v Grosupljem / B. R. - Delo, št. 286 (9. 12.), str. 13, foto. (V Sončnih dvorih).

2011

*Do konca leta pet novih ambulant / Janja Ambrožič. - Dl, št. 34 (25. 8.), str. 5, foto. (V prenovljenem zdravstvenem domu v Ivančni Gorici).

*Upravo bodo preselili / Bojan Rajšek. - Delo, št. 212 (13. 9.), str. 13, foto. (Na Kolodvorsko cesto v Grosupljem).

*Zgradili so ga 1954., nima dovoljenja in je premajhen / Tomica Šuljič. - Sn, št. 231 (5. 10.), str. 5, foto. (Zdravstveni dom v Grosupljem).

63 KMETIJSTVO

2010

*Govedoreja v občini Ivančna Gorica / Tomaž Perpar. - V: Zbornik ob petdeseti obletnici Kmetijske zadruge Stična (Šentvid pri Stični), str. 49–95.

*Skrben gospodar je vsak dan v gozdu / Janja Ambrožič. - DL, št. 6 (11. 2.), str. 16, foto. (Franc Muhič iz Višenj pri Ambrusu).

*Korletova kmetija domačih dobrot / Janja Ambrožič. - Živa (pril. DL), št. 21 (27. 5.), str. 8, foto. (Jernej Skubic iz Gabrja pri Stični izdeluje suhe mesnine po starih receptih).

*V košnji so se pomerile tudi ženske / Janja Ambrožič. - DL, št. 24 (27. 6.), str. 17, foto. // TD Grča ohranja tradicijo ročne košnje / Slavko Mirtič. - Kg, št. 26 (30. 6.), str. 19, foto. (Tekmovanje koscev v Lučarjevem Kalu).

*Prireditve združi vso vas / Boris Dolničar. - Kg, št. 30 (28. 7.), str. 16, foto. (Deseto tekmovanje v žetvi na Kitnem Vrhju).

***50 let KZ Stična** / Anita Jakoš. - Kg, št. 31 (4. 8.), str. 2, foto. // Med petimi največjimi v občini / Janja Ambrožič. - DL, št. 37 (16. 9.), str. 16, foto. // Poklon uspešnemu delu / Marinka Marinčič Jevnikar. - Kg, št. 38 (22. 9.), str. 16, foto. (Ob praznovanju je zadruga prejela priznanje Zadrugne zveze Slovenije).

*Strokovni program končali z zabavnim / Mojca Pugelj in Ana Pavčič. - Kg, št. 36 (8. 9.), str. 12, foto. (Strojni krožek Kmetovalec in Kmetijska svetovalna služba Grosuplje sta v Dobrepolju pripravila izobraževanje).

*Druge kmečke igre / Marinka Marinčič Jevnikar. - Kg, št. 37 (15. 9.), str. 18, foto. (V Višnji Gori).

*Zgledni rejci, vzorno društvo / Marinka Marinčič Jevnikar. - Kg, št. 37 (25. 9.), str. 16, foto. (Deset let Konjerejskega društva Radohova vas).

*Sušenje bora ob dolenski avtocesti / Marija Kolšek. - Kg, št. 39 (29. 9.), str. 11. (Posledica neurja s točo).

*Navedbe Ivana Bučarja držijo / Mojca Brišič. - F, št. 203 (19. 10.), str. 11, foto. (Klinični center je za kg krompirja Mercatorju plačal sedemkrat več kot bi slovenskemu kmetu, izjavlja pridelovalec zelenjave z Mlačevega pri Grosupljem in direktor Veletržnice v Ljubljani).

*Izgubili se bomo na razpotju / Urška Krišelj Grubar. - Jana, št. 42 (19. 10.), str. 20–21, foto. (Anton Fabjan, dobrepoljski čebelar, izumitelj).

2011

*Od fazana do mini živalskega vrta / Janja Ambrožič. - Živa (pril. DL), št. 1 (27. 1.), str. 35, foto. (Lojze Pajk, rejec malih živali z Vira pri Stični).

*Strok česna za zdravje / Dragica Heric. - Kg, št. 6 (9. 2.), str. 5, foto. // Zelenjavo naberejo pred očmi kupcev / Janja Ambrožič. - DL, št. 38 (22. 9.), str. 17, foto. (Na kmetiji Ostanek iz Velikih Pec pri Šentvidu pridelujejo česen in vrtnine).

*Reja konj za klavna žrebeta / Dragica Heric. - Kg, št. 23 (8. 6.), str. 5, foto. (Peter Zajc z Gorenjega Brezovega pri Višnji Gori ima več kot 80 konj).

*Lučarjev Kal: v znamenju košnje / Slavko Mirtič. - Kg, št. 25 (22. 6.), str. 17, foto. // Lučarjev Kal v

znamenju košnje / Slavko Mirtič. - DL, št. 28 (14. 7.), str. 31, foto. (Turistično društvo Grča prireja vsakoletno tekmovanje koscev).

*Ni ustrezne poslovne povezanosti / Franc Fortuna. - Kg, št. 25 (22. 6.), str. 6, foto. (Pogovor z Ivanom Bučarjem z Mlačevega, direktorjem Veletržnice).

*Ohranjanje tradicije nekdanjih kmečkih del / Boris Dolničar. - Kg, št. 30 (27. 7.), str. 16, foto. (Enajsto občinsko tekmovanje v žetvi pšenice s srpom na Kitnem Vrhju).

*Renata Čebular: na kmetiji je potrebna složnost / B. R. - Kg, št. 31 (3. 8.), str. 21, foto. (Na kmetiji v Dobu pri Šentvidu pri Stični se ukvarjajo z živinorejo in poljedelstvom).

*Tekmovanje oračev ljubljanske regije / Jože Benec. - Kg, št. 34 (24. 8.), str. 30, foto. (Društvo podeželske mladine Kalček iz Ivančne Gorice je organiziralo tekmovanje oračev).

*Na tržnici kmalu tudi delavnice / Janja Ambrožič. - DL, št. 36 (8. 9.), str. 17, foto. (Sobotne dopoldneve v Ivančni Gorici bodo popestrili s tematskimi dogodki).

*Polžereja se razvija tudi pri nas / Jan Konečnik. - Dn, št. 213 (14. 9.), str. 11, foto. (Polžja farma na Hudi Polici pri Šmarju - Sapu).

*Jedci smo dobri, nabiralci pa slabi / M. Leskovšek-Svete. - DL, št. 38 (22. 9), str. 20, foto. (Društvo gobarjev Šentrumar – Hočevje je pripravilo 6. razstavo gob v Dobropolju).

64 GOSPODINJSTVO

2010

*Dobropoljske kulinarične posebnosti = Dobropolje culinary specialites / Marjeta Cevc. - V: Trendi in izzivi v živilstvu, prehrani, gostinstvu in turizmu, str. 307–313, foto.

*Slovenija je, kar se hrane tiče, Evropa v malem. - F, št. 39 (26. 2.), str. 28, foto. (Dr. Boris Kuhar o dobri domači hrani).

*Izletniški turizem Okorn / Marjan Udovč. - D, št. 28 (11. 7.), str. 26, foto. (Na Pristavi nad Stično).

*Piščanec v sirovi skorjici / Janja Ambrožič. - Živa (pril. DL), št. 36, (9. 9.), str. 36, foto. (Kuhamo z višnjansko pesnico Marijo Pilko).

*S štedilnika naravnost na mizo / Danica Velkavrh. - Delo, št. 273 (24. 11.), str. 20. (Turistična kmetija Meglič v Metnaju).

2011

*Nekdanje živahno mesto se je prelevilo v spalno naselje / Boris Dolničar. - Vzajemnost, št. 3 (mar.), str. 70–71, foto. (Višnja Gora na starih razglednicah).

*Ajzdovi želodčki / Dragica Heric. - Kg, št. 16 (20. 4.), str. 14, foto. (Dobropoljske velikonočne jedi).

*Domača hrana odslej na tržnici / Janja Ambrožič. - DL, št. 22 (2. 6.), str. 16, foto. (Sobotna tržnica v Ivančni Gorici).

*Pristne slovenske sladice na praznični mizi / Renata Ucman. - Jana, št. 50 (13. 12.), str. 62–63, foto. (Urška Pugelj iz Strug v občini Dobropolje peče pecivo po starih receptih).

66/69 INDUSTRIJA IN OBRT

2010

*V Ivančno Gorico prihaja Hofer : ob avtocesti bosta v prihodnje dva trgovska centra : rušijo objekt nekdanjega podjetja Severplast : Hofer še pridobiva potrebna dovoljenja / Janja Ambrožič. - DL, št. 11 (18. 3.), str. 3, foto.

*V Bruslju sedeli na Hojinih stolih / Janja Ambrožič. - DL, št. 13 (1. 4.), str. 14, foto. (Hoja oblaženo pohištvo je pred štirimi leti preselilo proizvodnjo v Zagradec v Suhi krajini).

*Strah pred hrupom in smradom / Bojan Rajšek. - Delo, št. 90 (20. 4.), str. 14, foto. // Grosupeljski Omaplast v Račjem selu ni zaželen / Bojan Rajšek. - Delo, št. 96 (28. 4.), str. 4, foto. (**Omaplast** iz Grosupljega se namerava širiti v Rače selo).

*Akrapovičevi dnevi grmenja / Peter Pirkovič. - Reporter (pril. Avto), št. 22 (31. 5.), str. 62–63, foto. // Akrapoviču gre letos bolje / Mateja Bertonec. - F, št. 164 (28. 8.), str. 6, foto. (Znani so izpušni sistemi za motorje, sedaj pa so presedlali še na avtomobile).

*Lani je Livar posloval z izgubo / Janja Ambrožič. - DL, št. 28 (15. 7.), str. 14. // Livar lani še poglobil izgubo, za preživetje potrebuje sveža sredstva / Tomaž Medic. - Dn, št. 140 (19. 6.), str. 22, foto. (Skupina Livar ne obstaja več, število zaposlenih je manjše, kljub temu 3,6 milijona evrov izgube).

*Hiša kruha in razstava / [BDG]. - DL, št. 29 (22. 7.), str. 14. (Pekarna Grosuplje je odprla Hišo kruha in razstavo slovenske krušne tradicije).

*Z znamko Happypek Pekarna Blatnik uspešno odpira vrata trgovcev / Sabina Petrov. - F, št. 189 (29. 9.), str. 16, foto. (Vizija blagovne znamke je postati pomembna v svoji panogi).

*Razgradnja izrabljenega motornega vozila. - F, št. 231 (29. 9.), str. 31, foto. (AvtoTransporti Kastelec razgrajujejo stare avtomobile v delavnicah pod Boštanjem).

*Boštjan Pajk evropski mizarški podprvak / S. Mirtič. - DL, št. 50 (16. 12.), str. 37, foto. (V Lizboni na Portugalskem je potekalo tridnevno tekmovanje v poklicnih spretnostih. Boštjan Pajk iz vasi Malo Globoko pri Zagradcu).

2011

*Zlato za vrhunske lastnosti izdelkov Pekarne Grosuplje / Marjanca Planinšek. - Časomer (Mercator), št. 1 (jan.), str. 8, foto. (Na 11. ocenjevanju kruha in pekarskega peciva je kar devet priljubljenih krušnih izdelkov Pekarne Grosuplje prejelo zlata odličja).

*Nenaden dvig cen ne pomeni, da je krize konec / Maja Cerar. - F, št. 7 (10. 1.), str. 33, foto. (Zaradi nizkih cen nafte je padla cena odpadnim materialom iz plastike, izjavlja Marko Omahen iz Omaplasta).

*Šopek deklet s škarjami / Roman Turnšek. - NDn, št. 50 (16. 1.), str. 3, foto. (Mama in štiri hčerke družine Kos so frizerke v Grosupljem in Ljubljani).

*Se **Akrapovič** seli v tujino? / Špela Špiler. - F, št. 32 (16. 2.), str. 9. // Akrapovič odprl šolo dirkanja / Grega Prebil. - Žurnal, št. 21 (28. 5.), str. 38, foto. // Podjetje Akrapovič praznuje 20-letnico: v Bistri gostujejo jekleni konjički / Rok Kovač. - F, št. 172 (6. 9.), str. 1, foto. // Recesija včasih tudi izgovor / Matej Štakul. - F, št. 206 (6. 9.), str. 36, foto. // Akrapovič proizvodnje ne bo selil / J. Ambrožič. - DL, št. 48 (1. 12.), str. 14, foto. (Igor Akrapovič meni, da Slovenija ni dobro okolje za podjetnike, vendar bo ostal v Ivančni Gorici).

*Transakcijski računi **GPG** so poročali / Novica Mihajlovič. - F, št. 32 (16. 2.), str. 6, foto. // Dolamič bo stečaj GPG predlagal prihodnji teden / Erika Repovž, Nejc Gole. - Delo, št. 58 (11. 3.), str. 10, foto. // Uradno: GPG v stečaj, z njim pa bo milijone izgubil tudi državni Puh / Primož Cirman. - Dn, št. 63 (17. 3.), str. 18, foto. // Dolamičevo pogorišče / Andrej Černic. - Reporter, št. 12 (21. 3.), str. 40–41, foto. (Vsi računi Gradbenega podjetja Grosuplje so blokirani, stečaj je neizogiben).

*Belokranjci potrebujejo „močnejšo“ elektriko / Dragana Stanković. - Dn, št. 48 (28. 2.), str. 7, foto. (Podjetje Motvoz iz Grosupljega ne bo gradilo v Beli krajini).

*Veselite se praznično vzdušje v Mercatorjevi Pekarni Grosuplje / Nuša Kerč. - Časomer (Mercator), št. 3 (mar.), str. 21, foto. // Kar tisoč obiskovalcev Dneva odprtih vrat Pekarne Grosuplje / Jasmina Šimunac. - Časomer (Mercator), št. 4 (apr.), str. 23, foto. // Dober kruh se dela z ljubeznijo / Bojan Rajšek. - Nedelo, št. 39 (25. 9.), str. 9, foto. // Desetina proizvodnje gre na Hrvaško / Janja Ambrožič. - Dl, št. 40 (6. 10.), str. 14, foto. // Urša Cvilak. - Pet zvezdic, št. 10 (okt.), str. 58–59, foto. (**60 let Pekarne Grosuplje**).

*Križa je podaljšala dobavne roke in »predpisala« avans / Andrej Polutnik. - F, št. 54 (7. 3.), str. 34, foto. (O prodaji gastronomske opreme govori solastnik podjetja Go-st Sebastjan Križman).

*Od barbike do Akrapoviča / Gregor Šket. - Polet, št. 24 (16. 6.), str. 6–9, foto. (Anglež Neil Morley, direktor za prodajo in marketing pri podjetju Akrapovič).

*S stojali za »dilce« krepijo biznis / Mateja Bertoncelj. - F, št. 140 (21. 7.), str. 7, foto. (Podjetje Kops iz Grosupljega).

*Tomaž Blatnik / Brane Šalomon. - Denar in, št. 40 (11. 8.), str. 4–5, foto. (Podjetnik iz Dobropolja, lastnik Pekarne Blatnik).

*Belimed gradi tovarno in išče odlične varilce / Novica Mihajlovič. - F, št. 180 (16. 9.), str. 8, foto. // Belimed bo potrožil proizvodno površino / Bojan Rajšek. - Delo, št. 254 (3. 11.), str. 13, foto. (Proizvajalec pomivalno-dezinfekcijskih sistemov bo v Grosupljem postavil tovarno).

*Livar naj bi odpuščal pogodbenike : po treh letih izgube dobiček : italijanski kupci za več kot desetino zmanjšali naročila : v Črnomlju težave z deponijo in upadom naročil / Janja Ambrožič. - Dl, št. 44 (3. 11.), str. 2, foto.

*Robert Ferko prevzema vodenje finančno okrepljene Pekarne Blatnik / Tomaž Modic. - Dn, št. 252 (19. 10.), str. 19, foto. (Po odhodu iz Elana je Ferko prevzel vodenje Pekarne Blatnik).

*Menedžer ne more biti uspešen brez uspešnega tima / Maruša Bertoncelj. - Dn, št. 257 (7. 11.), str. 22, foto. (Pogovor s Simono Petrič, direktorico podjetja Elvez iz Višnje Gore, prejemnika gazele osrednje Slovenije in srebrne gazele 2006).

*Igor Akrapovič / Andrej Krbavčič. - Delo, št. 301 (28. 12.), str. 3, foto. (Delova osebnost leta 2005, podjetnik in inovator).

*Boštjan Pakj med najboljšimi mizarji v Evropi / Slavko Mirtič. - Kg, št. 52 (19. 12.), str. 17, foto. // Evropski podprvak se je uril na trideset let starih strojih / Dragana Stanković. - Dn, št. 6 (9. 1.), str. 12, foto. // Za dobre mizarje je zmeraj posel / Janja Ambrožič. - Živa (pril. Dl), št. 17 (28. 4.), str. 15, foto. (Boštjan Pakj, lesar in harmonikar, Malo Globoko pri Zagradcu).

7 UMETNOST

2010

*Študija učinkov kiparskega simpozija v Grosupljem / Andrej Srakar. - V: Ekonomsko vrednotenje umetniških dogodkov, str. 141–219, tabele. (Kiparski projekt Grosuplje – mesto kipov).

*Cerkev Blažene Device Marije, križni hodnik, vhodna kapela in lapidarij cistercijanskega samostana / Mija Oter Gorenčič. - V: Mija Oter Gorenčič: *Deformis formositas ac formosa deformitas*, str. 207–246, foto. (Samostanska stavbna plastika 12. in 13. stoletja v samostanu v Stični).

*Motel Grosuplje / Maja Zalar. - V: *Arhitektov bilten*, št. 185–187, str. 143, foto.

*France in Tone Kralj / Darinka Kladnik. - V: *Darinka Kladnik: Sto likovnikov na Slovenskem*, str. 94–95, foto.

*Katalog razstavljenih rokopisov, Cistercijanski samostan Stična. - V: Nataša Golob: *Manuscripta* : knjižno slikarstvo v srednjeveških rokopisih iz Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, str. 47–79, foto.

*Ferdo Vesel / Darinka Kladnik. - V: *Darinka Kladnik: Sto likovnikov na Slovenskem*, str. 202–203, foto.

*Enodružinska hiša Novak. - V: Manja Kitek Kuzman: *Les v sodobni slovenski arhitekturi 2000–2010*, str. 40–41, foto. (Hiša stoji v Višnji Gori).

*Lebdeča škatla. - V: Manja Kitek Kuzman: *Les v sodobni slovenski arhitekturi 2000–2010*, str. 70–71, foto. (Hiša z lesenim prizidkom v prvem nadstropju stoji v Grosupljem).

*Svežina Kraljevih del : poslikave Toneta Kralja v cerkvi sv. Helene na Premu v rokah restavratorjev / Tina M. Valenčič. - *Primorske novice* (Koper), št. 52 (5. 3.), str. 18, foto. (Fundacija Toneta Kralja si je zadala restavrirati umetnikove poškodovane freske po številnih primorskih cerkvah.)

*Razodevanje / E[lvira] M[iše]. - *Reporter*, št. 9 (1. 3.), str. 83, foto. (Razstava skulptur iz voska na Ljubljanskem gradu umetnika Rafaela Samca, po rodu iz Dobrepolja).

*Razstavljal je v domačem mestu / J. A. - *DL*, št. 31 (5. 8.), str. 18, foto. // *Pregledna razstava Štefana Horvata / Marinka Marinčič Jevnikar*. - *Kg*, št. 32 (11. 8.), str. 15, foto. (Štefan Horvat, likovnik in inovator, je ob 56-letnici svojega likovnega ustvarjanja razstavljal v Višnji Gori).

*Predstavljamo umetnike : France Kralj / Asta Vrečko. - *Vzajemna*, št. 9 (sep.), str. 31, foto.

*Tone Drab. Slika, pesni pa tudi srfa po spletu / Janja Ambrožič. - *DL*, št. 40 (7. 10.), str. 20, foto. (Slikar in ustanovitelj Likovnega društva Ferdo Vesel iz Šentvida pri Stični je praznoval 80-letnico).

2011

*Franc Anton Nirenberger / Ferdinand Šerbelj. - V: *Ferdo Šerbelj: Izzvenevanje nekega obdobja* : oris poznobaročnega slikarstva na Kranjskem, str. 126–130, foto. (Slikar Nirenberger se je rodil 1712. leta v Višnji Gori).

*Arhitekturne rešitve na Dolenjskem v sodelovanju s krajani / Saša Bojc. - *Delo*, št. 79 (5. 4.), str. 19, foto. (Pokopališče Šmarje - Sap).

*Skromno o velikih bratih / Jožica Grgič. - *Delo*, št. 10 (13. 1.), str. 16, foto. (TV Slovenija mačehovska do dokumentarcev o bratih Kralj).

*Mussolini in Hitler – tudi na podobah v Slivju / Staš Ivanc. - *Delo* (pril. Panorama), št. 34 (11. 2.), str. 27, foto. (V cerkvi sv. Martina so freske Toneta Kralja).

*Grosupeljsko krožišče krasi fontana / B. R. - *Delo*, št. 103 (6. 5.), str. 12, foto. // *Grosupeljčani vtisnili tristo rok v svoj spomenik* / Vanja Alič. - *Dn*, št. 112 (17. 5.), str. 11, foto. (Zavod za kiparstvo in Občina Grosuplje sta v krožišče postavila fontano Jiřija Kočice z odtisi rok številnih Grosupeljčanov).

*Iz voska solza ali smeh / Mojca Kaučič. - Sn, št. 154 (6. 7.), str. 10+15, foto. (Umetnik Rafael Samec, po rodu iz Dobrepolja, kipari v vosku).

78 GLASBA

2010

*Srebrni Brendi praznuje dvakrat / (I. S.). - Sn, št. 43 (23. 2.), str. 19, foto. // Brendi ustvarja že četrto stoletja / Mo. M. - Kg, št. 11 (17. 3.), str. 22, foto. (Branko J. Vunjak iz Šmarja-Sapa je že 25 let na glasbeni sceni).

***Nina Pušlar**. Po značaju rdečelaska / Robert Rebolj. - Vikend (pril. Dela in Sn), št. 59 (13. 3.), str. 1+3-5, foto. // Solze pustim doma / Marija Šalek. - Jana, št. 11 (16. 3.), str. 1+20-21, foto. // Vsi si želimo, da bi Emi vrnili nekdanji čar / Monika Kubelj. - Reporter, št. 15 (12. 4.), str. 72-75, foto. (Pevko zabavne glasbe iz Ivančne Gorice srečujemo na pevski sceni že pet let).

*Nočem biti ujet v času / Simona Furlan. - Jana, št. 15 (13. 4.), str. 29-31, foto. (Pevac Marko Vozelj iz Višnje Gore).

*V Šentvidu vse pripravljeno : 41. tabor slovenskih pevskih zborov / J. A. - Dl, št. 24 (17. 6.), str. 31, foto. // Kljub dežju dobre volje / val. - Dn, št. 141 (21. 6.), str. 8, foto. // Taborska pesem je spet združila Slovence / Bojan Rajšek. - Delo, št. 141 (21. 6.), str. 4, foto. // Pevci se ne dajo / J. A. - Dl, št. 25 (24. 6.), str. 1+3, foto. // 41. tabor slovenskih pevskih zborov / Vera Gašpar. - Porabje (Monošter), št. 27 (8. 7.), str. 6, foto. // Ženska vokalna skupina Danica na Taboru pevskih zborov. - Pd, št. 186 (8. 8.), str. 16, foto. (**41. tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični**).

*Tiana bo počakala na preporod / R. Vlašič. - Dl, št. 28 (15. 7.), str. 29, foto. (Pevka iz Dobrepolja pripravlja skladbe za novo ploščo).

*Jezni na pohlep, ki uničuje domačo glasbo / Dušan Argon. - NDn, št. 37 (9. 9.) (pril. Pilot 9.-17. 9.), str. 16-17, foto. (Punk, n' roll skupina Zgrešeni primeri iz Ivančne Gorice pripravlja drugo zgoščenko).

*Bogato kulturno življenje v kraju / Slavko Mirtič. - Kg, št. 51 (22. 12.), str. 17, foto. (Mešani pevski zbor iz Zagradca deluje že od leta 1998).

2011

*Krvavelj že žanje uspehe / Rudi Vlašič. - Dl, št. 3 (20. 1.), str. 29, foto. // Ansambel Krvavelj z novima članoma / Mo. M. - Kg, št. 12 (23. 3.), str. 22, foto. // Krvavelj praznuje / D. V. - Sn, št. 133 (10. 6.), str. 28. (Prenovljeni ansambel narodno-zabavne glasbe iz Stične deluje že deset let).

*Gostovanje MePZ Bloke v Dobropolju / Milanka Slavec. - Bloški korak, št. 1 (jan.), str. 25, foto.

*Ko se oglasi glas, se oglasi tudi srce / Ksenija Hočevár. - D, št. 5 (30. 1.), str. 4-5, foto. (Pogovor z basbaritonistom Markom Finkom iz Dolenje vasi pri Polici).

*Veronika igra na violinske citre / (D. V.). - Sn, št. 37 (15. 2.), str. 20, foto. // Kot bi igrala dva instrumenta / M. Leskovšek-Svete. - Dl, št. 17 (28. 4.), str. 13, foto. (Veronika Zajec iz Dobrepolja je vnukinja ljudskega godca Jožeta Zajca).

*Slovenija! Ali 32 slovenskih pesmi pri založbi Harmonia Mundi / Marijan Zlobec. - Delo, št. 46 (25. 2.), str. 14, foto. // Podvig, vreden državnega odlikovanja / Gregor Pompe. - Dn, št. 80 (6. 4.), str. 18, foto. (Basbaritonist Marko Fink in njegova sestra Bernarda Fink sta posnela ploščo slovenskih samospevov Pesmi in dueti iz Slovenije).

***Nina Pušlar** / Katarina Štular. - Lepa in zdrava, št. 8 (avg.), str. 10–13, foto. // Rdečelasa Nina spet črnolaska? / Maja Kepic. - Sn, št. 186 (12. 8.), str. 20, foto. // Nina Pušlar / Jernej Hrovatin. – Ognjišče, št. 10 (okt.), str. 90–91, foto. // Povežite študij s svojimi interesi / Blaž Božnar. - Študent, št. 4 (dec.), str. 12–13, foto. (Pevka Nina Pušlar je posnela nov videospot).

*Stiške pojoče fante imajo v rokah ženske / Drago Vovk. - Sn, št. 127 (3. 6.), str. 28, foto. (Stiški kvartet je v dvajsetih letih osvojil Slovenijo in tujino).

*V Šentvidu pri Stični v nedeljo spet več tisoč pevk in pevcev / Bojan Rajšek. - Delo, št. 137 (15. 6.), str. 12. // Spet so zadonele pesmi 2000 pevk in pevcev / Bojan Rajšek. - Delo, št. 141 (20. 6.), str. 4. // Sodobnih domovinskih pesmi nimamo: 42. tabor slovenskih pevskih zborov : ubrana pesem zadonela iz 2000 grl : program posvečen 20. obletnici samostojne domovine : oktobra se začno priprave na naslednji tabor / J. Ambrožič. - Dl, št. 25 (23. 6.), str. 15, foto. (**42. tabor pevskih zborov v Šentvidu pri Stični**).

*Brendija je izdalo srce. - Žurnal, št. 117 (20. 6.), str. 24, foto. // Brendi je vedno govoril, da je Dolenjec / Janez Kavšek in Katja Grabnar. - Dl, št. 25 (23. 6.), str. 26, foto. (Po koncertu v Lipici je umrl Branko Jovanović Vunjak).

***Mirjam Kalin** – Smerkoljeva nagrajenka / (mh). - Večer, št. 295 (21. 12.), str. 14, foto. // Smerkoljeva nagrada Mirjam Kalin / K. R. - Delo, št. 296 (22. 12.), str. 18. (Slovensko komorno glasbeno gledališče je pevk, živeči na Perovem pri Grosupljem, podelilo priznanje za umetniške dosežke na področju operne in komorne operne umetnosti).

796 ŠPORT

2010

*Nekoč je imel poklic prednost / Mojca Finc. - Delo, št. 37 (16. 2.), str. 24, foto. // Miro Cerar. - Vodnik BTC City, št. 2 (19. 3.), str. 1+14, foto. // Za Japonce je bil bog konja / Saša Verčič. - Delo, št. 242 (18. 10.), str. 21, foto. (**Telovadec Miroslav Cerar živi v Grosupljem**).

*Jutri pohod po Jurčičevi poti / Bojan Rajšek. - Delo, št. 52 (5. 3.), str. 14. // Za pohod po Jurčičevi poti prvič tudi prijavnina / val. - Dn, št. 52 (5. 3.), str. 8. // A štiri ure bomo hodili? / Domen Mal. - Delo, št. 54 (8. 3.), str. 10, foto. // Jurčičev pohod kot zimska pravljica / Vanja Alič. - Dn, št. 54 (8. 3.), str. 8, foto. // Sončni Jurčičev pohod / (M. D.). - Sn, št. 54 (8. 3.), str. 17, foto. // V deželi desetega brata domač sprejem / Janja Ambrožič. - Dl, št. 10 (11. 3.), str. 24, foto. (**17. pohod po Jurčičevi poti**).

*V Šentvidu hrvaško zmagoslavje. - Motorevija, št. 7/8 (jul.–avg.), str. 48, foto. (Na dirki evropskega prvenstva v motokrosu).

*Čeferin prevzema vodenje NZS / Damjan Nerad. - Demokracija, št. 5 (3. 2.), str. 62, foto. (Odvetnik Aleksander Čeferin iz Grosupljega je prevzel funkcijo predsednika Nogometne zveze Slovenije).

2011

*Sobotni pohod od Višnje Gore do Muljave / Bojan Rajšek. - Delo, št. 52 (4. 3.), str. 12. // V soboto po Jurčičevi poti / J. Ambrožič. - Dl, št. 9 (3. 3.), str. 44, foto. (**18. pohod po Jurčičevi poti**).

*Pripravljen – na pesek, vročino in krvave žulje / Simona Bandur. - Delo, št. 76 (1. 4.), str. 28, foto. (Toni Vencelj, ultramaratonec iz Šentvida pri Stični, se tretjič odpravlja na Marathon des Sables v Maroko).

*Tekoč čez drn in strn, ki teče z nasmehom / Marko Kastelic. - City magazin, št. 125 (18. 4.), str. 10, foto. (David Kadunc se bo udeležil teka Western States Endurance Run).

*Velika množica plovil na tradicionalnem spustu po Krki / B. R. - Delo, št. 123 (31. 5.), str. 4, foto. // Z reko se je borilo 347 veslačev / J. A. - DL, št. 22 (2. 6.), str. 44, foto. (S kajaki in kanuji ter drugimi plovili so se spustili po Krki).

*Odrpli skate park v Grosupljem / B. R. - Delo, št. 143 (22. 6.), str. 13, foto. (Pri športni dvorani Brinje so odrpli prvi skate park v občini).

*S kolesi po rimski poti / S. Mirtič. - DL, št. 26 (30. 6.), str. 36, foto. (Od Ivančne Gorice do Dvora).

***Tjaša Šeme** prebila led / sta. - Dn, št. 218 (20. 9.), str. 24. // Tjaša Šeme z odliko na SP / sta. - Dn, št. 219 (21. 9.), str. 13, foto. // Tjaša Šeme na SP najboljši doslej / (sta). - Večer, št. 221 (23. 9.), str. 14. (Ritmična gimnastičarka iz Grosupljega si želi na olimpijado).

*Slovenci smo športni narod / Vito Divac. - Delo, št. 238 (13. 10.), str. 12, foto. (Miro Cerar o slovenskem športu).

* Vrhunec crosscountrya v rožnatem / (šr). - Večer, št. 242 (18. 10.), str. 30, foto. (Prireditev je organiziralo Društvo AMD iz Šentvida pri Stični).

81/82 JEZIKOSLOVJE IN KNJIŽEVNOST

2010

*(Ne)sodobnost monografije / Aljoša Harlamov. - Delo, št. 148 (30. 6.), str. 19, foto. (Dr. Matjaž Kmecl je izdal knjigo Josip Jurčič: pripovednik in dramatik).

*Je to Evropa? - Delo, št. 222 (24. 9.), str. 22, foto. (Na Gimnaziji Josipa Jurčiča v Ivančni Gorici so odprli razstavo različnih ilustracij Jurčičeve zgodbe Kozlovska sodba v Višnji Gori z naslovom Kozlovska sodba v Višnji Gori – je to Evropa?).

2011

*Jakob Müller, jezikoslovec in slovarnik – sedemdesetletnik / Marjeta Humar. - Jezikoslovni zapiski, 17, 2011, št. 1, str. 177–181 : portret.

*Jakob Müller: slovenistična bibliografija 1964–2011/ Weiss, Peter & Alenka Porenta. -V: Jezikoslovni zapiski, 17, 2011, št. 1, str. 183–191. (V bibliografiji je zajeto samo slovenistično delo Grosupeljčana Jakoba Müllerja, ne pa njegov celotni ustvarjalni opus).

*Odličnost Kmečlovega »Jurčiča« / Gregor Kocijan. - Slavistična revija, št. 2, str. 233–237. (Ocena knjige Matjaža Kmecla Josip Jurčič: pripovednik in dramatik).

Milko Matičetov, Anja Štefan: Anton Dremelj - Resnik / Miha Špiček. - Etnolog, št. 28, str. 409–411. (Ocena knjige o pripovedovalcu zgodb iz Petrušnje vasi pri Šentvidu pri Stični).

*Kozlovska sodba na Hrvaškem / B. R. - Delo, št. 43 (22. 2.), str. 14. (Jurčičevo zgodbo so prevedli v hrvaščino).

*Franci Novak. Na nebu skrbno obešene ptice / Mojca Pišek. - Dn, št. 73 (29. 3.), str. 17, foto. // Spregovoriti iz nedolžnosti / Igor Dekleva. - Delo, št. 184 (10. 8.), str. 13, foto. (Dobrepoljski pesnik je izdal svoj pesniški prvenec Otroštvo neba).

*Višnjanski kozel Lisec meketa v desetih jezikih / Barbara Pance. - Sn, št. 120 (20. 5.), str. 6, foto. (Kozlovsko sodbo berejo v šestih evropskih jezikih, na vrsti so še štirje prevodi).

*Dobrepoljske ljudske pripovedi / V. M. - Demokracija, št. 22 (2. 6.), str. 49, foto. (Branka Lazar je v knjigi Dobrepoljska dolina stoji na jezeru zbrala pripovedi Ančke Lazar, p. d. Vintarjeve Ančke iz Zagorice v Dobrepolju).

*Drznost besednega vrhovodca / Milan Vincetič. - Večer, št. 235 (10. 10.), str. 13, foto. (Pesnik Ivo Frbežar je izdal novo pesniško zbirko Anti/soneti).

*Učiteljjevanje v podaljšanem bivanju / Andrej Lutman. - Delo, št. 270 (22. 11.), str. 16, foto. (Goran Gluvić je izdal knjigo Pri mojstru na čaju – priročnik za ustvarjalno komuniciranje).

902 + 94 ARHEOLOGIJA + ZGODOVINA

2010

*Ponovno o zlatem diademu iz Stične = Noch einmal zum golden Diadem aus Stična / Biba Teržan, Anja Hellmuth. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 173–188, foto.

*Ponovno najdeni apulski kraterji iz Stične = Die wiederaufgefunden apulischen Kratere aus Stična / Peter Turk, Ida Murgelj. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 159–172, foto.

*Cesarjeva nova oblačila : restavriranje in tehnika izdelave stiškega oklepa iz gomile 52 = Des Kaisers neue Kleider : Restaurierung und Herstellungstechnik des Stična Brustpanzers aus Grabhügel 52 / Hermann Born. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 137–158, foto.

*Skledasta čelada iz Japove gomile – področje gomil 6–15 = Schüsselhelm aus dem Jap-Hügel - Hügelgruppe 6-15. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 133–135, foto.

*Gomila 5 ali Tratarjeva gomila = Grabhügel 5 oder Tratar-Grabhügel / Ana Kruh. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 69–131, foto.

*K rekonstrukciji razkošnega oblačila iz stiškega groba 27 v gomili 48 = Zur Rekonstruktion des Prunkgewandes aus Stična Grab 27, Hügel 48 / Anja Hellmuth. - V: Stična. 2/2, Gomile starejše železne dobe = Grabhügel aus der älteren Eisenzeit, str. 61–68, foto.

*Zum Panzergrab von Stična und der Verlässlichkeit der Grabzusammenhänge in der Sammlung Mecklenburg / Dragan Božič. - V: Acta praehistorica et archaeologica (Berlin), str. 155–172, foto.

*Dobrepolje med italijanskimi represalijami in komunističnim terorjem / Janko Maček. - Zaveza, št. 76 (1) (mar.), str. 13–22, foto. (Med drugo svetovno vojno padli mnogi Dobrepoljci. V isti številki (76) sta še fotografiji: na str. 69 Na birmi v Dobrepolju 6. junija 1943 in na str. 71 Med duhovniki begunci v Stični 20. septembra 1942).

*A Hallstatt grave containing a cuirass excavated near Stična by the Duchess of Mecklenburg in 1913. The reliability of grave groups from the Mecklenburg Collection / Dragan Božič. - Arheološki vestnik, št. 60, str. 63 // Halštatski bronasti oklep iz Stične / Boštjan Odar. - Delo, št. 75 (1. 4.), str. 25, foto. // Stična kot največje halštatsko središče / Milan Vogel. - Pogledi, št. 8/9 (14. 8.), str. 24, foto. // Gomile starejše železne dobe / V. M. - Demokracija, št. 36 (9. 9.), str. 46–47, foto. (Ocena knjige Stane Gabrovec, Biba Teržan: Stična II/2. Gomile starejše železne dobe. Razprave, Narodni muzej Slovenije. Katalogi in monografije 38).

*Trga Višnja Gora in Žužemberk sta potrjeno zgodnejšega nastanka / Boris Golec. - Rast, št. 3, str. 89–92. (Dopolnitev k razpravi Dolenjska mesta in trgi v srednjem veku).

*Ambrus v vrtincu druge svetovne vojne / Marta Rendla. - Svobodna misel, št. 9 (14. 5.), str. 19, foto. (Iz raziskave Inštituta za novejšo zgodovino).

*Časa za proslavljanje ni bilo / France Sever - Franta. - Nedelo, št. 19 (9. 5.), str. 18, foto. // Junak, ki ni smel biti narodni heroj / Ciril Brajer. - NDn, št. 24 (13. 6.), str. 5, foto. (France Sever - Franta, partizanski komandant in polkovnik letalstva, rojen v Št. Juriju pri Grosupljem).

*Dobrepoljski kmečki upor / Janko Maček. - Zaveza, št. 77 (2) (jun.), str. 22–29, foto. (Med drugo svetovno vojno in po njej so umrli mnogi Dobrepoljci).

*Analiza razlogov za oblikovanje in delovanje vaških straž : primer Ambrus 2006 / Robert Kordiš, Peter Papler. - V: Vojaškošolski zbornik, št. 6 (nov.), str. 51–62.

*Obletnica ustanovitve Stiške čete / Jaka Rozman Čiko. - Svobodna misel, št. 17 (10. 9.), str. 24, foto. (69. obletnico so proslavili s kulturnim programom).

*Počastili spomin na žrtve bitke / Franc Štibernik. - Svobodna misel, št. 21 (12. 11.), str. 25, foto. (V spomin na bitko na Ilovi Gori).

2011

*Arheološka in paleontološka jamska najdišča s širšega območja Ribniške in Struške doline ter Kočevske = Archaeological and paleontological cave sites in the wider area of Ribniška and Struška dolina and Kočevska / Pavel Jamnik in Anton Velušček. - Spaha, str. 33–64, foto.

*Prazgodovinsko višinsko naselje Gradec pri Blečjem Vrh na Dolenjskem = The prehistoric hilltop settlement of Gradec near Blečji Vrh in Dolenjska / Primož Pavlin. - Arheološki vestnik, št. 62, str. 131–163, ilustr. (Sondažna izkopavanja so pokazala, da je bila vzpetina poseljena v več prazgodovinskih obdobjih).

*Sledi grosupeljskih prednikov / Bojan Rajšek. - Delo, št. 15 (19. 1.), str. 12, foto. (Arheologi so ob Adamičevi cesti odkrili številne keramične predmete).

*Če nas boste napadli, se bomo branili / Janko Maček. - Zaveza, št. 80 (1) (mar.), str. 31–41, foto. (Začetki upora v Grosupljem v knjigi Radka Poliča Čudežna pomlad).

*Med vojno med partizani na Primorskem / France Perovšek. - Svobodna misel, št. 7 (8. 4.), str. 22–23, foto. (Življenje in delo Franceta Perovška, rojenega v Šmarju).

*»Ljubili smo domovino in se zato z orožjem uprli« / France Sever - Franta. - Svobodna misel, št. 7 (8. 4.), str. 11–13, foto. // Izbojeval je veličastno zmago na Menini planini : Franc Sever - Franta / Tone Štefanec. - TV-15, št. 7 (8. 4.), str. 12–13, foto. (France Sever - Franta je bil rojen v Št. Juriju pri Grosupljem).

*Moje sodelovanje v Demosovi vladi / Franc Godeša. - Svobodna misel, št. 17 (9. 9.), str. 12–13, foto. // Moje sodelovanje v Demosovi vladi / Franc Godeša. - Svobodna misel, št. 18 (28. 9.), str. 18–19, foto. (Franc Godeša, nekdanji minister za borbe in vojaške invalide).

*Nemško bombardiranje 21. septembra 1943 / Franc Godeša. - Svobodna misel, št. 22 (25. 11.), str. 18, foto. (Višnja Gora med 2. svetovno vojno).

*Da bi na dan prišlo še več resnice / Vanja Kržan, Marija Mandelj. - Zaveza, št. 83 (4) (dec.), str. 40–50, foto. (Usoda Megličeve družine iz Marinče vasi med drugo svetovno vojno).

908 DOMOZNANSTVO

2010

*Dedni Dol. Žalostna Mati božja / Vinčec Milan. - V: Vinčec, Milan: Marijine božje poti na Slovenskem, str. 57, foto.

*Kopanj. Marijino vnebovzetje / Vinčec Milan. - V: Vinčec, Milan: Marijine božje poti na Slovenskem, str. 56, foto.

*Stična. Žalostna Mati božja / Vinčec Milan. - V: Vinčec, Milan: Marijine božje poti na Slovenskem, str. 58–59, foto.

*Rečni meandri na kraških poljih / Luka Černuta. - V: Dela (FF, Geografija), str. 115–141, foto. (Dostopno tudi na: http://www.ff.uni-lj.si/oddelki/geo/publikacije/dela/files/dela_34/06_Cernuta.pdf.) (Šolski primer meandrov, nastalih zaradi delovanja in součinkovanja preučevanih meandrotvornih procesov, predstavljajo meandri Dobravke na Radenskem polju).

*Geografija poplav v Sloveniji septembra 2010 / Blaž Komac, Matija Zorn. - V: Neodgovorna odgovornost, str. 59–80, foto, zvd., graf. prikazi. (Tudi Dobrepolje).

*Celodnevna ekskurzija po Dolenjski: kulturna dediščina ob dolenjski avtocesti / Jožica Narat. - V: Slovanstvo v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi / 46. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, str. 195–202, foto. (Tudi o Stični in Muljavi).

*Na Pristavo nad Stično / Janja Ambrožič. - DL, št. 10 (11. 3.), str. 44, foto. (Namig za izlet).

*Po sledih višnjanskega polža / Janja Ambrožič. - DL, št. 17 (29. 4.), str. 44, foto. (Namig za izlet).

*Obudili staro višnjegorsko jedro / Janja Ambrožič. - DL, št. 31 (5. 8.), str. 5, foto. (Prireditve ob Aninem sejmu so se vrstile tri dni).

*Gradova v Prapročah in Boštanju / Nenad Pataky. - Dn, št. 196 (25. 8.), str. 33, foto. (Enodnevni izleti z železnico in nekaj hoje).

*Za rudo s Kitnega Vrha / Boris Dolničar. - Sn, št. 199 (28. 8.), str. 18, foto. (Zagradec in Fužina na starih razglednicah iz leta 1918).

*Krška jama velik potencial / J. A. - DL, št. 37 (16. 9.), str. 14. (Darinka Podržaj vodi turistično kmetijo Hočevr v Gradičku pri Krki).

*Radensko polje in jama Viršnica / Miha Staut. - Pv, št. 10 (okt.), str. 17, foto. (Vabilo na ogled dolenjskega kraškega sveta).

*»Nočemo postati rezervat za turiste« / Bojan Rajšek. - Delo, št. 295 (21. 12.), str. 13, foto. (Radensko polje je krajinski park).

2011

*Ledeno presenečenje / D[amjan]. Vi[ršek]. - Nedelo, št. 2 (9. 1.), str. 32, foto. (Ledeni kapniki v Županovi jami).

*Na Debeli hrib med vinograde / J. A. - DL, št. 3 (20. 1.), str. 40, foto. (Namig za izlet).

*Nekdanje živahno mesto se je prelevilo v spalno naselje / Boris Dolničar. - Vzajemnost, št. 3 (mar.), str. 70–71, foto. (Višnja Gora na starih razglednicah).

*Jurčičev Obrhek / Boris Dolničar. - Sn, št. 97 (28. 4.), str. 18, foto. (Muljava na starih razglednicah).

*S planine v dolino – z rauba v sredino / dm. - Porabje (Monošter), št. 28 (14. 7.), str. 4–5, foto. (Porabci so obiskali Dobrepolje).

*Tokrat v ospredju dediščina : tradicionalne družinske delavnice na Muljavi : stare predmete so očistili in zaščitili / J. A. - DL, št. 33 (18. 8.), str. 5.

*Zgodbe šmarskih podstrešij / Saša Pivk Avsec. - Sn, št. 226 (29. 9.), str. 13, foto. // Podstrešja skrivajo zgodbe / Barbara Pance. - Sn, št. 231 (5. 10.), str. 10+19, foto. (Turistično društvo Šmarje - Sap je za letošnjo prireditev izbralo zgodbe s šmarskih podstrešij).

*Na vandranje po Dobrepolju / M. Leskovšek-Svete. - DL, št. 40 (6. 10.), str. 44, foto. (Namig za izlet).

929 BIOGRAFIJE

2010

*Pisatelj med dvema domovinama: Louis Adamič in vprašanja nacionalne, etnične in kulturne identitete / Janja Žitnik Serafin. - Dve domovini, št. 30, str. 115–132. (Življenje in delo pisatelja od leta 1943 do smrti).

*Nove potrditve starih pogledov: Louis Adamič / Janja Žitnik Serafin. - V: Historični seminar 8, str. 63–80. (Avtorica je preverila pisateljeve trditve o priseljencih v Ameriki na primeru slovenskih priseljencev). (Dostopno tudi na: <http://hs.zrc-sazu.si/LinkClick.aspx?fileticket=uDUShwmwFZQ%3d&tabid=58&language=sl-SI>.)

*Pomen Louisa Adamiča v 21. stoletju / Janja Žitnik Serafin. - V: Pomembne slovenske osebnosti 20. stoletja, str. 46–47.

*Permanent relevance of Louis Adamič's social criticism / Janja Žitnik Serafin. - Studia Historica Slovenica, št. 1, str. 231–246, foto.

*Jože Jančar / zapisala John Corsellis in Monika Kokalj Kočever. - V: Slovenija – duhovna zgodovina : zgodbe političnih emigrantov , str. 101–120, foto. (Psihiater Jože Jančar (1920–2000), rojen v Žalni, je po vojni živel v Londonu in tam tudi umrl).

*Pavel Groznik : portret tedna / Janja Ambrožič. - DL, št. 4 (28.1.), str. [40], portret. (Malo je ljudi, ki bi tako dobro poznali domači kraj in znali toliko zanimivega povedati o njem, kot to zna o Višnji Gori in okolici Pavel Groznik.)

*»Zelo dobro nam gre, in to na vseh področjih« / Jasna Kontler - Salamon. - Delo, št. 63 (18. 3.), str. 24, foto. (Pogovor z dr. Jankom Jamnikom, direktorjem Kemijskega inštituta).

*Škof, ki si vzame čas za kavo / L. D. - Žurnal, št. 11 (20. 3.), str. 8, foto. (Ljubljanski škof Anton Jamnik).

*Gotovo je le to, da je do konca vse negotovo / Petra Grujičič. - Delo, št. 77 (3. 4.), str. 28, foto. (Manica Janežič o vodenju televizijskega dnevnika).

*Janez Miklič / Henrik Neubauer. - Delo, št. 77 (3. 4.), str. 18, foto. (Baletni plesalec, doma iz Dobrepolja, je umrl na Dunaju).

*Jože Kastelic je dobil kip / Janja Ambrožič. - DL, št. 22 (3. 6.), str. 36, foto. (Doprsni kip arheologa dr. Jožeta Kastelica, ki stoji pred šolo v Šentvidu pri Stični, je izdelal kipar Stojan Batič).

*Štefan Horvat – starosta slovenskega slikarstva in inovatorstva / Šime Sučić. - Za prebrat z oglasi (poletje), str. 12–13, foto. (Predstavitev Štefana Hrovata iz Višnje Gore).

*»Mislil sem, da bom do konca življenja ostal na Pop TV« / Katja Petrovec. - NDn, št. 35 (29. 3.), str. 5, foto. (Uroš Slak – televizijski voditelj).

*Jurij Gorišek je na pol upokojenec, na pol pa uslužbenec AZN / Tanja Smrekar. - F, št. 171 (3. 11.), str. 6, foto. (Nekdanji šef agencije za zavarovalni nadzor še vedno pokriva mednarodne zadeve).

*Peter Groznik odstopil kot predsednik uprave KD Skladov / mp. - Dn, št. 205 (4. 9.), str. 19, foto. (Ekonomist iz Višnje Gore).

*»Za vsako vlogo stojim in ji verjamem / Gregor Butala. - Dn, št. 220 (22. 9.), str. 1+18, foto. (Dnevnikova nagrada Jani Zupančič, igralki Mestnega gledališča ljubljanskega iz Ivančne Gorice).

*Jernej Lampret : portret tedna / Janja Ambrožič. - DL, št. 41 (14. 10.), str. [44], foto. (Po 16 letih se Jernej Lampret poslavlja od županskega mesta v občini Ivančna Gorica.)

*Boštjan Genorio / Tomaž Švigelj. - Delo, št. 265 (15. 11.), str. 42, foto. (Dr. Boštjan Genorio, asistent na ljubljanski kemijski fakulteti, je doma iz Ivančne Gorice).

*Založništvo in knjigotrstvo sta povsem različna posla / Marjana Virant. - F, št. 231 (29. 11.), str. 12, foto. (Direktor Samo Vadnov, direktor podjetja Buča z Zgornje Slivnice nad Šmarjem).

2011

*Avtobiografske značilnosti in kulturna identiteta v zgodnjih delih Louisa Adamiča / Janja Žitnik Serafin. - V: Avtobiografski diskurz : teorija in praksa avtobiografije v literarni vedi, humanistiki in družboslovju, str. 175–188.

*Pomen Louisa Adamiča v 21. stoletju / Janja Žitnik Serafin. - V: Studia Historica Slovenica, št. 2/3, str. 763–781, foto.

***Edo Škulj** / Primož Kuret. - V: Mohorjev koledar 2011, str. 184–185. // Pedagoško delo Eda Škulja / Peter Grum. - V: Edo Škulj / [uredila Tomaž Faganel in Primož Kuret], str. 35–72. (Ob sedemdesetletnici življenja in dela).

*Boštjan Romih / Miha Turk. - Ognjišče, št. 1 (jan.), str. 54–55, foto. (Priljubljeni televizijski voditelj živi na Polici).

*Dedki in babice tudi na posodo / Alenka Steindl. - Naša žena, št. 1 (jan.), str. 20–21, foto. (Andreja Smolič je gibalna sila Univerze za tretje življenjsko obdobje Grosuplje).

*Časnikar mora imeti odprte oči / Štefan Kocijančič. - NDn, št. 13 (27. 3.), str. 34, foto. (Anton Tomšič, prvi slovenski časnikar).

*Od zdravniške do slikarske halje / J. A. - DL, št. 14 (7. 4.), str. 24, foto. (Janez Zupančič, direktor zdravstvenega doma v Ivančni Gorici in umetnik).

*Urška in Janša bosta poleti prvič zibala / Ksenija Koren. - Sn, št. 89 (16. 4.), str. 3, foto. // Večje stanovanje za dojenčka / Igor Mali. - Sn, št. 92 (20. 4.), str. 24, foto. // Janez Janša se seli v Šaleško dolino / Jaka Elikan. - F, št. 135 (14. 7.), str. 7, foto. (Večje stanovanje v novih blokkih na Mesarski ulici v Ljubljani sta zamenjala za hišo v Šaleški dolini).

*Zmagovalna formula: javni zavod po načelu ameriških univerz / Jasna Kontler Salamon. - Delo, št. 93 (21. 4.), str. 24, foto. (Dr. Janko Jamnik, direktor Kemijskega inštituta, je bil rojen v Grosupljem).

*Cerarjevi – šport, pravo in ljubezen / Lidija Jež. - Vzajemnost, št. 5 (maj), str. 58–59, foto. (Miro in Zdenka Cerar živita v Grosupljem).

*Gozdni mož Avguštin ne more brez telefona / Damir Gorjanc. - Sn, št. 146 (27. 6.), str. 17, foto. (Puščavnik Avguštin Knafelj živi sredi gozda pri Polici).

Pojoči heroj za sponzorje / Biserka Karneža Cerjak. - Reporter, št. 26 (27. 6.), str. 42–46, foto. (Sašo Hribar in njegovo podjetje Hribar in Ga-Ga).

*Lepa in pametna / U. S. - Sn, št. 167 (21. 7.), str. 10, foto. (Miss Slovenije je postala Lana Mahnič Jekoš, svetovljanka, ki živi v Ponovi vasi).

*Spomini babice Karoline / Milena Zaletelj. - Vzajemnost, št. 9 (sep.), str. 51, foto. (Karolina Štrubelj z Malega Hudega pri Ivančni Gorici je 36 let delala kot babica).

*Vzpon in padec družine Jamnik / Jaka Elikan, Uroš Urbas. - F, št. 175 (9. 9.), str. 16–17, foto. (Trije bratje: Anton – ljubljanski pomožni škof, Janez – solastnik SCT in Alojz Slavko – odstopljeni član uprave NLB, so bili rojeni na Mali Ilovi Gori).

*V Sloveniji so potrebne strukturne reforme / Janja Ambrožič. - DL, št. 38 (22. 9.), str. 21, foto. (Rado Genorio, diplomat v Bruslju, je doma iz Stične).

*Pogovor reši tudi največje težave / Janja Ambrožič. - Živa (pril. DL), št. 39 (29. 9.), str. 15, foto. (Družina Jevnikar iz Višnje Gore).

*Mariji se je bogato oddolžila / Marjanca Scheicher. - Story, št. 43 (20. 10), str. 24–25, foto. (Kapelica Angelce in Andreja Likovič na Blečjem Vrhu v zahvalo za moževo ozdravitev).

*Basbaritonist Marko Fink / Ksenija Hočevnar. - D, št. 50 (12. 12.), str. 3, foto. (Marko Fink živi v Dolenji vasi pri Polici).

Ste zadovoljni s svojim pomivalnim strojem?

Še vedno uporabljate več let star pomivalni stroj za kozarce ali belo posodo?

V času do 31. 5. 2010
lahko prihranite do 440,00 EUR
"EKO PREMIJA"
pri opciji opremljenosti novega
stroja Winterhalter!

Vse na enem naslovu

Pomivalni stroji

Pomivalna sredstva

Winterhalter Servis

Redne meritve rezultatov

Winterhalter Gastronom d.o.o. · Adamičeva 40 · 1290 Grosuplje
Telefon +386 (0)1 7863 445 · Telefax +386 (0)1 7863 444
www.winterhalter.si · informacije@winterhalter.si

winterhalter

Odličja iz najčistejšega zlata

Mojstrom pekom iz Mercatorjeve Pekarne Grosuplje čestitamo za vrhunske dosežke.

Čestitke za **Krjavlja, Malnarja, Sosedu, Polnozrnatu kruh, Dolenca, Domači kruh, Ajdov domači, Koruzni domači** in za **Korošca**.

Pripravljajo jih iz prvovrstnih sestavin po starem dolgotrajnem postopku, brez dodanih aditivov in obogateno z naravnim kislim testom.

Na 12. ocenjevanju kruha, pekovskega peciva, finega pekovskega peciva in testenin v organizaciji Gospodarske zbornice Slovenije so zanje prejeli same najvišje možne ocene.

Mercator

*Pekarna
Grosuplje*

Rešitve so malokdaj na dlani - treba jih je razviti

Visoka učinkovitost čiščenja z novo generacijo večetažnih vstavkov ECO s celo vrsto izjemnih inovacij, zaradi česar je WD290 najučinkovitejši pomivalno-dezinfekcijski stroj v svojem razredu.

Prednosti:

- odlični rezultati pomivanja
- večja kapaciteta pomivanja
- manjša poraba vode in energije
- krajši cikli reprocesiranja
- prijaznost do uporabnika

Rešitev predstavlja svetovno novost in je kot taka tudi zaščitena s patentom.

Kakovost pomivanja občutno presega vrednosti, predpisane s strani nemškega inštituta za bolnišnično higieno DGKH.

Belimed

Infection Control

Sistemske rešitve za čiščenje, dezinfekcijo in sterilizacijo na področju medicine, farmacije in laboratorijev

Belimed d.o.o. Slovenija, +386 (0)1 7866 010, info@belimed.si, www.belimed.com, www.belimed.si

TRAIG

TRANSPORTNO PODJETJE d.d.
CESTA 2. GRUPE ODREDOV 15
1295 IVANČNA GORICA

UPRAVA:

centrala: ++386 (0) 1 788 78 70

direktor: ++386 (0) 1 788 78 65

GSM: ++386 (0)41 703 281

fax: ++386 (0) 1 788 78 64

E-mail: traigdd.ivg@siol.net

http://www.traig.si

***Podjetje opravlja javni prevoz stvari v
notranjem in mednarodnem tovornem prometu.***

**KONKURENČNOST
in ZANESLJIVOST
GOVORITA ZASE!**

IMOS s. r. l. - PAVANA VAS 33, 1000 LJUBLJANA

IMOS DANES

Osnovna dejavnost podjetja je kompleksni inženiring pri vodenju investicij, ki zajema izvajanje del in nalog v vseh fazah investicijskega procesa. Pri tem lahko inženiring izvajamo za naročnika, lahko pa izvajamo

gradnjo za trg - naložbeni projekt, med uresničevanjem katerega izvedemo vsa potrebna dela, od pridobitve dovoljenj in same gradnje ter končne predaje kupcem po končani gradnji.

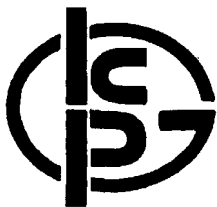
OBMOČNA OBRITNO – PODJETNIŠKA ZBORNICA GROSUPLJE

Skupaj krepimo pozitivno podobo obrti in podjetništva ...

... že od leta 1974!

Vabimo Vas, da nas obiščete v
Domu obrtnikov v Grosupljem, Ob Grosupeljski 1B,
 ali nas pokličete na +386 1 786 51 30 oz. +386 31 32 62 64
 ali nam pišete na ooz.grosuplje@oos.si
 ter obiščete našo spletno stran www.ooz-grosuplje.si

Tukaj smo zato, da Vam stojimo ob strani na poti poslovnega uspeha.

**JAVNO KOMUNALNO PODJETJE
GROSUPLJE d.o.o.**

Cesta na Krko 7
1290 GROSUPLJE
telefon h.c.: 01/788 89 10
telefaks: 01/788 89 13
e-mail: info@jkgp.si

**LIVAR, Proizvodnja in obdelava ulitkov, d.d.
IVANČNA GORICA, Ljubljanska cesta 43**

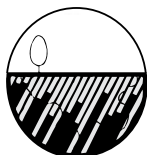
Telefon: +386 (01) 786 99 00
Telefax: +386 (01) 787 73 81
<http://www.livar.si>
e-mail: uprava@livar.si
e-mail: info@livar.si
e-mail: prodaja@livar.si

V delniški družbi Livar s svojimi izkušnjami in znanjem izdelujemo in obdelujemo kakovostne ulitke iz sive, nodularne in jeklo litine.

Naši izdelki se doma in po svetu uporabljajo v kmetijski mehanizaciji, avtomobilski industriji, strojogradnji, industriji bele tehnike in za armature.

Večino svojih izdelkov prodamo na trgu Evropske skupnosti.

Doma smo najbolj prepoznani po kanalskem programu lastne blagovne znamke, ki ima na domačem trgu visok tržni delež.

Zavod za prostorsko, komunalno
in stanovanjsko urejanje
Grosuplje d.o.o.

- 1. ZAGOTAVLJANJE VARNEGA NAKUPA, PRODAJE IN
ODDAJE NEPREMIČNIN**
- 2. OBLIKOVANJE ETAŽNE LASTNINE V STANOVANJSKIH
IN POSLOVNIH OBJEKTIH Z VEČ POSAMEZNIMI DELI
(geodetski in pravni del)**
- 3. UPRAVLJANJE POSLOVNOSTANOVANJSKIH HIŠ**
- 4. GEODETSKE STORITVE**
- 5. PROJEKTIRANJE STANOVANJSKIH, POSLOVNIH IN
GOSPODARSKIH OBJEKTOV IN POMOČ PRI
PRIDOBITVI GRADBENEGA DOVOLJENJA**

Najdete nas na Taborski cesti 3, Grosuplje.

telefon h.c. 01 7810 320

fax.01 7810 334

e-pošta zpksu@siol.net

tiskarna
PARTNER
graf d.o.o.

Kolodvorska 2, 1290 Grosuplje

Telefon: 01/7861-177

Faks: 01/7861-587

www.partnergraf.si